

Ellen G. White Estate

SUNDHED OG LIVSLYKKE

ELLEN G. WHITE

Sundhed Og Livslykke

Ellen G. White

1952

**Copyright © 2020
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at

mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Indhold

Information about this Book	i
Forord	v
KAPITEL 1—SUNDHEDENS PRINCIPPER	6
KAPITEL 2—HJEMMETS INDFLYDELSE	11
KAPITEL 3—HEMMELIGHEDEN VED ET LYKKELIGT ÆGTESKAB	16
KAPITEL 4—DET IDEELLE HJEM	21
KAPITEL 5—FORÆLDRE PROBLEMER	26
KAPITEL 6—BØRNENES VÆKST OG UDVIKLING	31
KAPITEL 7—VIS BØRNENE FORSTÅELSE	37
KAPITEL 8—HJEMMETS BETYDNING FOR UDDANNELSEN	42
KAPITEL 9—LÆSNINGENS INDFLYDELSE	49
KAPITEL 10—GRUNDLAGET FOR SUNDHED	56
KAPITEL 11—SUND MAD GODT HELBRED	60
KAPITEL 12—VÆLG DEN BEDSTE KOST	69
KAPITEL 13—UNDGÅ YDERLIGHEDER	73
KAPITEL 14—EN HENSIGTSMÆSSIG KLÆDEDragt ...	77
KAPITEL 15—STIMULANSER OG NARKOTIKA	82
KAPITEL 16—VOR TIDS ALKOHOLPROBLEMER	89
KAPITEL 17—TRANGEN TIL SPIRITUS KAN OVERVINDES	96
KAPITEL 18—VEJEN TIL SUNDHED	104
KAPITEL 19—NATURENS LÆGEMIDLER	107
KAPITEL 20—LIDT OM DE SYGES PLEJE	112
KAPITEL 21—HELBREDET PÅVIRKES AF SINDET ...	115
KAPITEL 22—FRILUFTSLIV	125
KAPITEL 23—BØNNENS MAGT	129
KAPITEL 24—EN MENNESKEHEDENS TJENER	136
KAPITEL 25—I VIRKSOMHED FOR SYGE OG TRÆNGENDE	143
KAPITEL 26—I NATUREN OG HOS GUD	154
KAPITEL 27—Oplevelser i tro	158
KAPITEL 28—LÆGEDOM FOR SJÆLEN	167

KAPITEL 29—ET KALD TIL TJENESTE.....	179
KAPITEL 30—HVAD NATUREN ÅBENBARER	186
KAPITEL 31—KAMPEN FOR EN KARAKTER	196
KAPITEL 32—EN UFORLIGNELIG BOG	201
KAPITEL 33—HVERDAG S KRISTEN DOM	206
KAPITEL 34—KUNSTEN AT OMGÅS MENNESKER ...	215
KAPITEL 35—LIVETS HENSIGT	223

Forord

VI går kun gennem livet een gang, og vore leveår er i bedste fald kun få. Hvordan kan vi få mest ud af dem? Hvilke goder kan de bringe os ? Og hvad kan vi gøre for at være til større nytte og hjælp for andre?

En sund sjæl i et sundt legeme er det ideal for menneskelivet, der i en uadskillelig enhed forbinder legemlig sundhed og velvære med lykke og fred.

Disse livsværdier har vi alle mulighed for at opnå uanset stilling eller økonomiske forhold. Vi har selv fået nøglen til dem. Dersom vi skal høste fuldt udbytte af livets goder, må vi leve efter bestemte principper. Vor indstilling og vor levevis vil for en stor del være afgørende for vor sundhed og bestemme vor lykke og fremgang i livet — mere end de ydre forhold.

Dette værk er et af de bedste og mest udbredte af den velkendte forfatterindes mange værdifulde skrifter om disse emner. Hun taler heri ikke alene ud fra et langt livs praktiske erfaring, men viser en enestående indsigt i livets dybere anliggender.

Da det udkom første gang, var det langt forud for sin tid, idet rigtigheden af meget af det, som det går ind for, først er blevet bekræftet af vor tids videnskab. Det er derfor i dag mere aktuelt end nogen sinde. [10]

De livsvigtige principper, som fremholdes deri, har været til velsignelse og hjælp for tusinder af mennesker. I de mange lande, hvor bogen er udkommet, har den fået en god modtagelse af læg som lærd. For nogle få år siden blev den således i den indiske presse varmt anbefalet af Gandhis sekretær *Amrit Kaur*, der senere blev Indiens sundhedsminister og præsident for FN's Verdens Sundheds Organisation.

Idet vi udsender værket på dansk, er det med ønsket om, at det for mange i vort land måtte bidrage til større *sundhed og livslykke*.

Udgiverne.

[11]

KAPITEL 1—SUNDHEDENS PRINCIPPER

Undervisning om sundhedsprincipperne har aldrig været mere påkrævet end nu. Til trods for at den vidunderlige fremgang på mange områder har gjort livet mere komfortabelt og medført store bekvemmeligheder, ligesom hygiejne og sygdomsbehandling er gået frem, er menneskets livskraft og udholdenhed aftaget foruroligende. Dette forhold har krav på opmærksomhed hos alle, som er interesseret i deres medmenneskers velfærd.

Vor kunstige civilisation medfører onder, der virker ødelæggende for sunde principper. Den fremherskende mode og skik og brug er i strid med naturen, og de vaner og nydelser, som følger med, svækker både den fysiske og sjælelige styrke og er en utålelig byrde for menneskeheden. Umådeholdenhed og forbrydelser, sygdom og elendighed er rådende overalt.

Mange overtræder sundhedens love af uvidenhed og trænger til at undervises. Men de fleste handler imod bedre vidende. Disse bør gøres opmærksom på, at det har stor betydning at leve efter den viden, man har. I almindelighed lægger man alt for lidt vægt på at bevare sundheden. Det er langt bedre at forebygge sygdom end at vide, hvorledes man skal behandle den, når man er blevet syg.

[12]

Både for sin egen skyld og af hensyn til menneskeslægten har hvert menneske pligt til at sætte sig ind i livets love og samvittighedsfuldt rette sig efter dem. Alle bør lære at kende menneskelegemet, som er den vidunderligste af alle organismer. De bør lære de forskellige organers funktioner at kende og være klar over organernes indbyrdes afhængighed. De bør studere sindets indflydelse på legemet og legemets indvirkning på sindet samt de love, som styrer dem begge.

Frisk luft, sollys, afholdenhed, hvile, motion, en rigtig kost, brugen af vand samt tillid til Guds almagt er de sande lægemidler. Enhver bør have kendskab til naturens helbredende midler og vide, hvorledes man bruger dem. Det er af væsentlig betydning både at have teoretisk viden og praktisk erfaring i at hjælpe de syge.

Brugen af naturlige helbredelsesmidler kræver imidlertid megen omhu og energi, og derfor er ikke alle villige til at prøve dem. Naturens arbejde med at helbrede og opbygge foregår gradvis, og den utålmodige synes, det går for langsomt. Det kræver et offer at give afkald på skadelige nydelser, men i sidste instans vil det vise sig, at naturen både arbejder viseligt og godt, hvis man ikke lægger den hindringer i vejen. Ved fortsat at adlyde naturens love vil man blive belønnet med et sundt legeme og et sundt sind.

Vi kan ikke tit nok blive mindet om, at sundhed ikke beror på en tilfældighed. Den er en følge af lydighed mod naturens love. Dette erkendes af alle, som deltager i sport og idræt. Disse mennesker forbereder sig meget omhyggeligt. De underkaster sig en grundig træning og en streng disciplin. Enhver af deres vaner bringes under kontrol. De ved, at forsømmelse, overdrivelse eller ligegyldighed, som svækker eller forkrøbler et af legemets organer eller hindrer dets funktion, vil føre til nederlag.

Hvor langt vigtigere er det da ikke at vise omhu, når det gælder om at sejre i livets kamp! Vi deltager ikke i opdigtede, men i virkelige kampe, og udfaldet har evigheds betydning. Vi har usete fjender. [13] Onde engle prøver at få herredømmet over hvert eneste menneske. Alt, hvad der skader sundheden, svækker ikke alene fysikken, men forringer også et menneske sjæleligt og moralsk. For hver gang et menneske giver efter for en dårlig vane, får det vanskeligere ved at skelne mellem ret og uret. Det bliver derfor også vanskeligere at sejre over det onde, og faren for at komme til kort og lide nederlag bliver større.

„De, der løber på væddeløbsbanen, løber ganske vist alle, men kun een får sejrprisen.“ I den kamp, vi kæmper, kan alle sejre, hvis de vil være lydige mod de rette principper. Det anses for uvæsentligt at rette sig efter de rigtige principper i de mindste enkeltheder i livet. Det betyder ikke så meget, mener man. Men i betragtning af, hvad der står på spil, er intet af det, vi har med at gøre, uvæsentligt eller betydningsløst. Hver eneste handling er som et lod i den vægtskål, der afgør sejr eller nederlag i vort liv. Skriften byder os: „Løb således, at I kan vinde!“ I Kor. 9, 24.

Det var begær, som var skyld i, at det første menneskepar blev lukket ud af Edens have. Generhvervelsen af Edens have betinges i langt højere grad af mådehold, end de fleste tror.

Apostlen Paulus henviser til den selvfornægtelse, som deltagerne i de græske lege lagde for dagen. Han skriver: „Enhver, som deltager i vædekamp, er afholdende i alt; de andre for at få en for-krænkelig krans, vi for at få en uforkrænkelig. Jeg løber derfor ikke på må og få; jeg kæmper som en nævekæmper, der ikke støder i luften, men jeg er hård mod mit legeme og holder det i ave, for at ikke jeg, der har prædikeret for andre, selv skal blive forkastet.“ I Kor. 9, 25-27.

[14] Forudsætningen for en reform er en klar forståelse af visse grundprincipper. Medens der på den ene side er fare for at blive snæversynet og hylde en hård, kold rettroenhed, er der på den anden side også fare for at være for frisindet. Guds lov er grundlaget for al sand reform. Nødvendigheden af at lyde denne lov bør fremhæves på en klar og tydelig måde. Denne lovs principper må og skal gøres kendt, da de er lige så evige og urokkelige som Gud selv.

En af de sørgeligste følger af syndefaldet var, at mennesket mistede evnen til at beherske sig selv. Kun ved generhvervelse af denne evne kan der ske virkelig fremgang.

Det er kun gennem vort legeme, at sindet og sjælen kan udvikles til opbygning af karakteren. Det er derfor, at sjælens modstander — Djævelen — lægger sine fristelser til rette på en sådan måde, at de virker legemligt nedbrydende og svækkende. Hvis det lykkes at svække menneskelegemet, kommer sjælen og ånden også under det ondes indflydelse. Hvis vore legemlige tilbøjeligheder ikke står under en højere magts kontrol, bliver følgen ødelæggelse og død.

Det er nødvendigt, at legemet underkastes de højere kræfter i os. Lidenskaberne skal beherskes af viljen, som atter skal være under Guds kontrol. Det er den kongelige magt, som hedder fornuften, der skal beherske vort liv; men først må den helliges ved Guds nåde.

Samvittigheden må vækkes, så den kan forstå Guds krav. Mænd og kvinder bør vågne op og lære at forstå, at selvbeherskelse er en pligt, og at det er nødvendigt at leve et rent liv og befri sig for enhver ødelæggende lyst og besmittende vane. Det må indprentes dem, at alle deres sjælelige og legemlige kræfter er en gave fra Gud, og at de bør bevare dem på den bedst mulige måde, så de kan benyttes i hans tjeneste.

[15] I den gamle israelittiske offertjeneste, som var en symbolsk fremstilling af evangeliet, var det ikke tilladt at komme til Guds alter med et offer, som var beheftet med mangler. Det offer, som skulle fremstil-

le Kristus, skulle være fejlfrit. Guds ord henleder opmærksomheden herpå for at belyse, hvad Guds børn skal være — „et levende, helligt, Gud velbehageligt offer“. Rom. 12, 1.

En ægte reform kan ikke gennemføres uden guddommelig kraft. Menneskets egne forsøg på at dæmme op for medfødte og erhvervede tilbøjeligheder er som en sanddyng i den rivende strøm. Først når Kristi liv bliver en levendegørende kraft i vort liv, kan vi modstå de fristelser, der møder os indefra og udefra.

Kristus kom til verden og levede efter Guds lov, for at menneskene fuldstændigt skulle få herredømmet over de legemlige tilbøjeligheder, som fordærver sjælen. Den guddommelige læge, som både kan helbrede sjæl og legeme, hjælper os at sejre over ødelæggende lyster. Han har gjort alt, hvad der er muligt, for at mennesket skal kunne få en fuldkommen karakter.

Når et menneske overgiver sig til Kristus, kommer sindet ind under lovens herredømme. Det er den kongelige lov, som forkynder frihed for enhver fange. Mennesket bliver frigjort ved at blive eet med Kristus. Ved at underkaste sig Kristi vilje får mennesket sit fulde menneskeværd tilbage.

Lydighed mod Gud betyder frihed fra syndens trældom og befrielse fra lidenskaber og begær. Mennesket kan vinde sejr over sig selv, sine egne tilbøjeligheder og over kræfter og magter og „verdensherkerne i dette mørke“ og „ondskabens åndemagter i himmelrummet“. Ef. 6, 12.

En sådan undervisning er mere end noget andet sted påkrævet i hjemmet, og her vil den også gøre mere godt. Grundlaget for vanerne og karakteren lægges af forældrene. Enhver reformbevægelse bør begynde med, at man viser dem, at der er nøje forbindelse mellem principperne i Guds lov og fysisk og moralsk sundhed. Påvis, at lydighed mod Guds lov er vort eneste værn imod de onder, som driver verden ud i ødelæggelse. Få forældrene til at forstå, at de både har et ansvar over for sig selv og deres børn. Ved deres eksempel lærer de enten deres børn at være lydige eller ulydige. Deres eksempel og deres undervisning er afgørende for familiens skæbne. Børnene bliver, hvad deres forældre gør dem til.

Hvis det var muligt at få forældrene til at se, hvad der blev følgen af deres handlemåde, og de kunne få øjnene op for, at de ved deres eksempel og deres undervisning enten forøger synden eller

retfærdigheden, ville der sikkert ske en forandring. Mange ville da bryde med skik og brug og vælge de guddommelige livs- principper.

KAPITEL 2—HJEMMETS INDFLYDELSE

[17]

Samfundet består af familier. Samfundet er derfor, hvad familiernes overhoveder gør det til. Fra hjertet „udspringer livet“ (Ord. 4, 23), og familien er samfundets, menighedens og nationens hjerte. Samfundets velfærd, menighedens fremgang og nationens trivsel afhænger af hjemmenes indflydelse.

Jesu liv viser os familielivets betydning og dets muligheder. Jesus kom fra himmelen for at være vort eksempel og vor lærer, og han tilbragte selv 30 år i familien i Nazaret. Den bibelske beretning om disse år er meget kortfattet. Folks opmærksomhed blev ikke vakt af store undergerninger. Der var ingen ivrige skarer, som fulgte efter ham eller lyttede til hans taler. Men i alle disse år opfyldte han alligevel sin guddommelige mission. Han levede som en af os, tog del i familielivet og underkastede sig dets disciplin. Han var med til at udføre hjemmets pligter og at bære dets byrder. Medens han var i et fattigt hjem varetægt, gjorde han sine erfaringer ligesom vi og „gik frem i visdom og vækst og yndest hos Gud og mennesker“. Luk. 2, 52.

Frelserens tidligste år er mere end et eksempel for ungdommen. De indebærer en lærdom og bør være en opmuntring for enhver fader og moder. De, som ønsker at gøre noget for at hjælpe deres medmennesker, bør begynde i familien og nabolaget. Der findes intet vigtigere arbejdsfelt end det, som er overladt til hjemmets grundlæggere og vogtere. Fædrenes og mødrenes arbejde har de største og mest vidtrækkende følger.

[18]

Det er børnene og ungdommen af i dag, der bestemmer samfundets fremtid, og det er hjemmet, som afgør, hvad denne ungdom og disse børn skal blive. Største delen af den sygdom, elendighed og forbrydelse, som er en forbandelse for menneskeheden, kan føres tilbage til en forkert eller mangelfuld opdragelse i hjemmet. Hvis livet blev levet rent og godt i hjemmet, og hvis børnene var forberedt på at påtage sig livets ansvar og møde dets farer, når de forlod hjemmene, ville der ske en kolossal forandring i verden.

Der ofres både kræfter, tid og penge på at gennemføre planer og opføre institutioner, der skal hjælpe de mennesker, som er blevet ofre for dårlige vaner. Selv dette formår ikke at afhjælpe den store trang. Hvor er resultaterne af disse anstrengelser små, og hvor er det få, som opnår varig hjælp heraf.

Mangfoldige mennesker længes efter at leve et bedre liv, men mangler mod og beslutsomhed til at rive sig løs fra vanens magt. De viger tilbage for de anstrengelser, de kampe og ofre, som kræves, lider nederlag og går til grunde. Selv intelligente mennesker, som har høje idealer og gode evner og både fra naturens hånd og i kraft af deres uddannelse er velegnede til at indtage betroede og ansvarsfulde stillinger, ødelægges på denne måde og mister både dette og det tilkommende liv.

Og hvor hård er ikke kampen selv for dem, som det lykkes at genvinde deres menneskeværd. Et nedbrudt helbred, en svag vilje, svækket intelligens og nedsat sjælsstyrke er den frugt, som mange må høste hele livet igennem, fordi de har sået en dårlig sæd. Hvor meget mere kunne der ikke udrettes, hvis ondet blev taget ved roden.

[19] Dette arbejde påhviler for en stor del forældrene. Hvis man lagde større vægt på at undervise forældrene om, hvorledes de kan være med til at danne deres børns vaner og karakter, ville man kunne udrette hundredfold mere godt i arbejdet for at hemme drikkædighed og andre onder, der som kræftsår æder sig ind i samfundet. Vanen er en frygtelig magt i det ondes tjeneste, men den kan blive en magt til at gøre godt. Forældrene står ved selve kildens udspring, og det er deres opgave at give den det rette løb.

Forældrene kan lægge grunden til et sundt og lykkeligt liv for deres børn. De kan sende dem hjemmefra med tilstrækkelig moralsk styrke til at overvinde fristelser og med mod og kraft nok til at tage kampen op med livets problemer. De kan hjælpe børnene til at tage en fast beslutning om at leve deres liv til ære for Gud og til velsignelse for verden. De kan lede børnene ind på stier, som gennem solskin og skygge vil føre dem til de herlige boliger hinsides.

Hjemmets mission angår ikke blot hjemmets egne medlemmer. Det kristne hjem skal være en anskuelsesundervisning og være med til at kaste glans over de sande livsprincipper. Et sådant forbillede vil være en kraft til det gode i verden. Den indflydelse, som udgår fra et godt hjem, virker kraftigere på mennesker end nogen prædiken.

De unge, der drager ud fra et sådant hjem, bringer hjemmets principper med sig omkring. Derved lærer andre familier også de ædle livsprincipper at kende, og følgen bliver en højnende indflydelse på hele samfundet.

Hjemmet kan også gøres til en velsignelse for andre end dets egne medlemmer. Når vi holder selskab, bør vi ikke tage hensyn til, hvad der er skik og brug. Vi bør lære af Kristi Ånd og af hans ord.

„Når du beder gæster til middag eller aften,“ siger Kristus, „så indbyd ikke dine venner eller dine brødre eller dine slægtninge eller dine rige naboer, for at de måske skal indbyde dig igen og gøre gengæld. Men når du gør et gilde, så indbyd fattige, krøblinge, lamme og blinde! Da skal du være salig; thi de har intet at gengælde dig med; men det skal blive gengældt dig ved de retfærdiges opstandelse.“ Luk. 14, 12-14. [20]

Det vil ikke koste meget besvær at have sådanne gæster. Det er ikke påkrævet med meget arbejde og store anretninger for deres skyld. Det er ikke nødvendigt at gøre nogen anstrengelse for at brillere. Et varmt, hjerteligt velkommen, en plads ved jeres arne eller jeres bord og en indbydelse til at deltage i familieandagten vil være som et glimt af himmelen for mange af dem.

Vor venlighed og opmærksomhed bør nå længere end til hjemmets egne medlemmer. De mennesker, som vil gøre deres hjem til en velsignelse for andre, kan finde dyrebare anledninger. Der ligger en vidunderlig magt i at komme sammen med andre mennesker. Hvis vi vil, kan vi bruge denne magt til at hjælpe dem, som er omkring os.

Vore hjem bør være et tilflugtssted for de fristede unge. Mange af de unge står på skillevejen. Enhver indflydelse og ethvert indtryk er bestemmende for deres valg, hvoraf deres skæbne både her og hinsides afhænger. De lokkes af det onde. Det ondes arnesteder gøres lyse og tiltrækkende. Der byder man alle, som kommer, velkommen. Overalt omkring os findes unge mennesker, som intet hjem har, eller som ikke finder hjælp og vejledning i deres hjem. Disse unge rives med af det onde. De går til grunde lige ved vor egen dør.

Disse unge trænger til en hjælpende hånd. Jævne, venlige ord og små, ærlige opmærksomheder vil forjage de fristelsens skyer, der samler sig omkring deres sjæl. En ægte, himmelfødt medfølelse kan åbne døren til et hjerte, som trænger til Kristi ords vellugt og

[21] til berøring med hans kærligheds ånd. Hvis vi ville vise de unge interesse, byde dem hjem og opmuntre og hjælpe dem, ville mange af dem med glæde begynde at vandre på den vej, som forer opad.

Livet hernede er kort. Vi lever kun een gang her i verden. Lad os gøre det mest mulige ud af livet, medens vi har det. Vi behøver hverken rigdom eller en høj stilling for at kunne udføre den gerning, vi er kaldet til. Der kræves heller ikke stor dygtighed. Det, der behøves, er en venlig, selvopofrende ånd og en fast beslutning. Hvis man stadig holder en lampe tændt, kan man ved hjælp af den tænde andre lamper, uanset hvor lille den er. Vor indflydelse rækker måske ikke langt, og det er muligt, at vi kun har små evner og få anledninger og muligheder. Men hvis vi trofast benytter de anledninger, vi har i vort hjem, giver det os vidunderlige muligheder. Hvis vi vil åbne vore hjerter og vore hjem for de guddommelige livsprincipper, vil vi blive kanaler, som den livgivende kraft kan strømme igennem. Fra vore hjem vil der flyde en lægende kilde, som fører liv, skønhed og frugtbarhed med til steder, hvor der nu er goldt og øde.

Alt, hvad forældrene gør, sætter sit præg på børnenes fremtid. Tid og penge, som anvendes udelukkende til udvortes pynt og til at tilfredsstille en forvænt appetit, vækker den samme forfængelighed og det samme begær hos børnene. Undertiden klager moderen over, at hun er så optaget, at hun slet ikke kan få tid til at tage sig af de små og opdrage dem, og at hun ikke har tid til at vise dem den sympati, som hun burde, i deres skuffelser og prøver. For de små længes efter sympati og medfølelse, og hvis de ikke finder den hos forældrene, søger de den på steder, hvor der er fare for, at deres sind og karakter skal tage skade. Som grenen bøjes, vokser træet. Når børnene vokser op, vil frugten af en sådan forsømmelse vise sig i form af stolthed og dårlig moral. Forældrene irettesætter børnene for disse fejl, men er blinde for den kendsgerning, at de kun høster frugten af det, de selv har sået.

Forældre, tag fat på livsopgaven og tænk nøje over den hellige pligt, der påhviler jer. Familiens fremtidige lykke og samfundets velfærd afhænger stort set af den fysiske og moralske opdragelse, børnene får i de allerførste leveår. Dersom mødrene lod tøjet være enkelt og net, uden unødvendig pynt, ville de få mere tid til at gøre noget for børnene, så de kunne blive lydige og lykkelige.

Vær ikke for hurtig til at overlade børnene til andre. Forældrene selv er de bedste lærere for børnene i de første år, og i den tid skulle skolestuen være Guds frie natur, mellem blomster og fugle, og med naturen selv som den store lærebog. Det, børnene lærer under sådanne omgivelser, glemmer de ikke så let.

Mødrene af i dag bygger samfundet af i morgen. Hvor vigtigt er det derfor ikke, at børnene får en sådan opdragelse, at de vil være i stand til at modstå de fristelser, der møder dem alle vegne senere i livet.

Lad hjemmet være et sted, hvor glæde, høflighed og kærlighed råder, så vil det for børnene være det mest tiltrækkende sted på jorden.

[23]

KAPITEL 3—HEMMELIGHEDEN VED ET LYKKELIGT ÆGTESKAB

Han, som førte Eva hen til Adam, for at hun skulle være en medhjælp for ham, udførte sit første mirakel ved et bryllup. Kristus begyndte sin offentlige virksomhed i festsalen, hvor venner og slægtninge glædede sig sammen. Derved godkendte han ægteskabet og anerkendte det som en forordning, han selv havde indstiftet. Det var hans plan, at mænd og kvinder skulle forenes i den hellige ægtestand og stifte familier, hvis medlemmer skulle krones med hæder og blive anerkendt som medlemmer af familien oventil.

Kristus ærede også ægteskabet ved at gøre det til et symbol på foreningen mellem ham og hans genløste. Han er selv brudgommen, menigheden er bruden, hans udvalgte, om hvem han siger: „Du er fuldendt fager, min veninde, og uden lyde.“ Højsangen 4, 7.

„Kristus elskede menigheden og hengav sig selv for den, for at han kunne hellige den, idet han rensede den, ... for at den måtte være hellig og ulastelig. På samme måde bør mændene elske deres hustruer.“ Ef. 5, 25-28.

[24]

Familiebåndet er det inderligste, det ømmeste og det helligste af alle jordiske bånd. Det var meningen, det skulle være en velsignelse for menneskeslægten. Det er også en velsignelse, når ægtepagten indgås med forstand, i Guds frygt og med tilbørlig hensyntagen til de ansvar, det medfører.

De, der agter at indgå ægteskab, bør tænke på, hvilken karakter og indflydelse det hjem får, som de vil grundlægge. Når de bliver forældre, bliver der betroet dem et helligt hverv. Deres børns velfærd i denne verden og deres lykke i den kommende afhænger for en stor del af forældrene. De bestemmer i stor udstrækning, hvilket præg de små skal få både fysisk og moralsk. Desuden afhænger samfundets tilstand af hjemmets karakter. Den enkelte families indflydelse er et lod, som får vægtskålen til at gå op eller ned.

Valget af livsledsager bør ske under hensyntagen til, hvad der vil gavne både forældre og børn bedst legemligt, sjæleligt og åndeligt.

Man bør tænke på, hvorledes både forældre og børn kan blive til størst velsignelse for deres medmennesker og til ære for Skaberens.

Før unge mænd og kvinder påtager sig det ansvar, ægteskabet medfører, bør de have så megen erfaring i det praktiske liv, at de er egnede til at påtage sig de pligter og byrder, som følger med. Tidlige ægteskaber er ikke tilrådelige. Et så vigtigt anliggende som indgåelse af ægteskab med dets vidtrækkende følger må man ikke forhaste sig med. Der bør gå tilstrækkelig forberedelse forud, og det er vigtigt at vente, til begge parter har opnået både sjælelig og fysisk modenhed.

Ingen af parterne er måske i besiddelse af jordisk rigdom, men de bør eje den langt større velsignelse, som hedder sundhed. I de fleste tilfælde bør aldersforskellen ikke være for stor, da det kan få skadelige følger for den yngstes helbred. Det går også ofte ud over børnenes fysiske og sjælelige styrke. En gammel fader eller moder kan ikke yde dem den omhu og det kammeratskab, de trænger til som unge, og desuden er der mulighed for, at døden berøver dem en af forældrene netop på en tid, da de har mest brug for kærlighed og vejledning.

Kun i pagt med Kristus kan en ægteskabsforbindelse indgås på et trygt grundlag. Den menneskelige kærlighed må næres af den guddommelige. Kun hvor Kristus hersker, kan der være dyb og uegennyttig hengivenhed. [25]

Kærlighed er en dyrebar gave, som vi får fra Jesus. Ren og hellig hengivenhed er ikke en følelse, men et princip. Når ægte kærlighed er drivfjederen i et menneskes liv, er dette menneske hverken urimeligt eller blindt. Undervist af den Helligånd elsker det Gud over alt og sin næste som sig selv.

De, som tænker på at indgå ægteskab, bør veje enhver følelse og lægge mærke til udviklingen af ethvert karaktertræk hos den, de ønsker at dele skæbne med. Ethvert skridt, som foretages med ægteskab for øje, bør være kendetegnet af ærbarhed, enkelhed, oprigtighed og et alvorligt ønske om at behage og ære Gud. Ægteskabet sætter sit præg på livet både i denne verden og i den kom mende. En oprigtig kristen vil ikke lægge nogen planer, som Gud ikke kan godkende.

Hvis du har haft den velsignelse at have gudfrygtige forældre, så bed dem om råd. Fortæl dem dine forhåbninger og planer og lyt

til de råd, de giver på grundlag af deres egen livserfaring. Det vil spare dig for megen hjertesorg. Men gør fremfor alt Kristus til din rådgiver. Læs flittigt i hans ord under bon.

Under en sådan vejledning bør den unge kvinde se efter, om den mand, hun ønsker til livsledsager, har rene, mandige karaktertræk, om han er flittig, fremadstræbende og ærlig, og om han elsker og frygter Gud. Når den unge mand skal søge at finde en til at stå ved sin side, bør han vælge en, som er skikket til at bære sin del af livets byrder, som er i stand til at øve en forædlende indflydelse over ham og gøre ham lykkelig med sin kærlighed.

[26] „En forstandig hustru er fra Herren.“ „Hendes husbonds hjerte stoler på hende. . . . Hun gør ham godt og intet ondt alle sine levedage. Hun åbner munden med visdom, med mild vejledning på tungen. Hun våger over husets gænge og spiser ej ladheds brød. Hendes sønner står frem og giver hende pris, hendes husbond synger hendes lov: Mange duelige kvinder findes, men du står over dem alle“. Den, som finder en sådan hustru, „fandt lykken og modtog nåde fra Herren.“ Ord. 19, 14; 31, 11. 12. 26-29; 18, 22.

Selv om der er blevet udvist stor forsigtighed og megen klogskab ved ægteskabets indgåelse, er de færreste ægtepar dog forenede fuldstændigt lige efter vielsen. Deres virkelige forening i ægteskabet sker først i løbet af de kommende år.

Efterhånden som livets sorger og bekymringer møder de nygifte, forsvinder det romantiske skær, som fantasien ofte forlener ægteskabet med. Mand og hustru lærer hinandens karaktertræk grundigere at kende, end de tidligere har haft anledning til. Dette er den mest kritiske periode i deres erfaring. Hele deres fremtidige lykke i livet afhænger af, om de nu bærer sig rigtigt ad. Ofte finder de svagheder og mangler hos hinanden, som de ikke kendte til. Men de hjerter, som er knyttet sammen i kærlighed, vil også opdage fortrinlige egenskaber, som hidtil var ukendte. Man bør hellere stræbe efter at finde de gode sider hos sine medmennesker end deres mangler. Det er ofte vor egen holdning og den atmosfære, vi omgiver os selv med, som bestemmer, hvad vi vil få at se hos en anden.

Mange betragter det som et tegn på svaghed at give udtryk for deres kærlighed og støder derfor andre bort ved deres tilbageholdenhed. Ved en sådan indstilling kan sympatien ikke komme til udfoldelse. Når man til stadighed undertrykker tilbøjeligheden til

at være omgængelig og venlig, forsvinder den, og hjertet bliver øde og koldt. Vi bør vogte os for en sådan indstilling. Kærligheden kan ikke i det lange løb holdes ved lige, hvis den ikke får lov at komme til udfoldelse. Man bør ikke lade sin livsledsagers hjerte vansmægte af mangel på venlighed og sympati.

Selv om der måske opstår vanskeligheder, misforståelser og skuffelser i ægteskabet, bør hverken manden eller hustruen nære den tanke, at det er en fejltagelse, at de er blevet gift. De bør bestræbe sig på at være så meget for hinanden som muligt og vise hinanden opmærksomheder som i begyndelsen af deres ægteskab. Den ene bør på enhver mulig måde opmuntre den anden til at kæmpe livets kampe. Ægtefællerne bør bestræbe sig på at gøre hinanden lykkelige. Hvis der fra begge sider vises kærlighed og overbærenhed, vil ægteskabet snarere betegne kærlighedens begyndelse end dens afslutning. Det sande, varme venskab og den kærlighed, der knytter hjerte til hjerte, er en forsmag på himmelens glæder.

[27]

Omkring enhver familie er der en hellig kreds, som ingen bør bryde. Ingen andre har ret til at komme inden for denne kreds. Hverken manden eller hustruen bør lade nogen anden blive gjort delagtig i den fortrolighed, der alene tilhører dem.

Enhver bør vise kærlighed i stedet for at forlange den. Fremelsk det gode i dig selv og vær hurtig til at se de gode egenskaber hos din ægtefælle. Det virker i høj grad tilfredsstillende og ansporende på et menneske at vide, at der er nogle, som holder af det. Når der vises mennesker sympati og agtelse, ansføres de til at blive bedre mennesker. Selve kærligheden vil tiltage, når den ansføres til at stile højere.

Hverken manden eller hustruen bør komme til at ligne den anden så meget, at personligheden går tabt. Hver for sig står de i et personligt forhold til Gud. Hver for sig bør de spørge ham: „Hvad er rigtigt?“ „Hvad er urigtigt?“ „Hvorledes kan jeg bedst opfylde hensigten med livet?“ Lad jeres kærligheds rigdom strømme ham i møde, som gav sit liv for jer. Gør Kristus til den første, den sidste og den bedste i alle forhold. Efterhånden som jeres kærlighed til ham bliver dybere og stærkere, vil jeres indbyrdes kærlighed også forædles og blive dybere.

Mand og hustru bør lægge den samme ånd for dagen over for hinanden, som Kristus viste over for os. „Vandre i kærlighed, li-

[28]

gesom også Kristus elskede jer.“ „Ligesom kirken (menigheden) underordner sig under Kristus, skal også hustruerne underordne sig under deres mænd i alt. I mænd! elsk jeres hustruer, ligesom Kristus elskede kirken og gav sig selv hen for den.“ Ef. 5, 2. 24. 25.

Ingen af ægtefællerne bør søge at herske over den anden. Prøv ikke at tvinge den anden til at give efter for dine ønsker. Hvis I gør det, kan I ikke samtidig bevare den indbyrdes kærlighed. Vær venlige, tålmodige, overbærende og hensynsfulde. Ved Guds nåde kan I gøre hinanden lykkelige, som I lovede i jeres ægteskabsløfte.

Glem ikke, at I ikke kan finde lykken ved at holde jer for jer selv og ofre jeres kærlighed på hinanden. Grib enhver anledning til at sprede glæde omkring jer. Husk, at den ægte lykke kun findes i uegennyttig tjeneste for andre.

Overbærenhed og uegennytte viser sig både i ord og handling hos dem, som lever det nye liv i Kristus. Ved at søge at leve, som han levede, og ved at stræbe efter at vinde sejr over selvet og egenkærligheden, samtidig med at I hjælper andre i deres nød, vil I vinde den ene sejr efter den anden og blive til velsignelse i verden.

Mænd og kvinder kan godt nå det ideal, Gud har opstillet for dem, hvis de vil lade Kristus være deres hjælper. Hvad menneskers visdom ikke formår, vil hans nåde gøre for dem, som kærligt og tillidsfuldt overgiver sig til ham. Han kan i sit forsyn knytte hjerter sammen med bånd, som er af himmelsk oprindelse. Da vil kærligheden ikke nøjes med at komme til udtryk i blide og smigrende ord og vendinger. På den himmelske væv knyttes der tråde, som er finere, men alligevel stærkere end de tråde, der benyttes på jordiske væve. Dette produkt er ikke et spinkelt net. Det er et stof, som kan tåle at bruges uden at blive slidt. Hjerterne bliver knyttet sammen med en varig kærligheds gyldne bånd.

KAPITEL 4—DET IDEELLE HJEM

[29]

Evangeliet forenkler livets problemer på en vidunderlig måde. Hvis dets undervisning blev værdsat, ville det kaste lys over mangen vanskelighed og spare os for mange fejltagelser. Det lærer os at vurdere tingene efter deres rette værdi og at stræbe efter det mest værdifulde og varige. Denne undervisning har især betydning for dem, som står over for at skulle stifte hjem. De bør ikke tabe det højeste mål af syne. De bør huske, at hjemmet på jorden skal være et symbol på hjemmet i himmelen og en forberedelse til dette. Livet er en forskole, hvor forældre og bom tager optagelsesprøven til skolen i Guds boliger. Når man vælger hjemmets beliggenhed, bør man tænke herpå. Man bør ikke lade sig lede af et ønske om rigdom eller følge moden eller skik og brug. Man bør hellere tage hensyn til, hvad der vil fremme nøjsomhed, renhed og sundhed og se efter det, som har virkelig værdi.

Verden over er byerne ved at blive lastens arnesteder. Alle vegne appellerer det onde til øjne og orer. Overalt er der fristelser, som opfordrer til sanselighed og udsvævelser. Fordærvsens og forbrydelsens flodbølge stiger mere og mere. Hver dag sker der vold, røveri, drab, selvmord og forbrydelser, som ikke engang kan nævnes ved navn.

Bylivet er uægte og kunstigt. Et umætteligt begær efter at tjene penge, trang til spænding og forlystelser og efter at leve i luksus og overdådighed gør sig gældende hos masserne og drager sindet bort fra den egentlige mening med livet. Disse ting åbner døren for tusinder af onder, og de har en næsten uimodståelig magt over ungdommen.

[30]

Lysten til fornøjelser er en af de mest lumske og farlige fristelser for børnene og de unge i byerne. Der er mange fridage, og tusindvis af mennesker går til spil og væddeløb, medens spændingens og forlystelsernes malstrøm drager dem bort fra livets alvorlige pligter. Penge, som burde have været benyttet til noget godt, ødes bort til fornøjelser og adspredelser.

Som følge af spændingen mellem de store industrivirksomheder og arbejdernes organisationer og på grund af strejker og uroligheder bliver det stadig vanskeligere at leve i byerne. Der er store besværligheder i vente, og for mange familier vil det blive en nødvendighed at forlade byerne.

Den ydre ramme om bylivet rummer ofte en fare for sundheden. Der er stadig fare for at blive smittet af sygdomme, og dårlig luft, urent vand og uren føde, overfyldte, mørke og usunde lejligheder er nogle af bylivets ulemper.

Det har aldrig været Guds hensigt, at mennesker skulle hobe sig sammen i byer eller bo i husblokke og lejekaserner. Fra begyndelsen anbragte vor Skaber menneskene under forhold, hvor skønhed appellerede til øjne og ører, og han ønsker også, at vi skal nyde naturens skønhed i dag. I jo højere grad vi indretter os efter Guds oprindelige plan, desto bedre betingelser vil vi have for at bevare den legemlige, sjælelige og åndelige sundhed.

[31] En kostbar bolig, fine møbler, pragt, luksus og magelighed er ikke en forudsætning for, at man kan leve et nyttigt og lykkeligt liv. Jesus kom her til jorden for at udrette den største gerning, som nogen sinde er gjort blandt mennesker. Han kom som Guds sendebud for at vise os, hvorledes man skal leve for at få det bedst mulige ud af livet. Hvilke forhold lod den evige Fader da sin søn leve under? Et ensomt hjem i Galilæas bjerge og en familie, som ernærede sig ved hæderligt arbejde. Jesus levede nøjsomt, måtte daglig kæmpe med modgang og vanskeligheder og var selvopofrende, sparsommelig og tålmodig. Han udførte glad sit arbejde, modtog i al stilhed undervisning fra skriftrullen ved moderens side og færdedes i den stille morgen eller aften i naturen. Han grundede på skabelsen og forsynets virken og havde samfund med Gud. Det var således, Jesus levede sin tid her på jorden.

Det samme har været tilfældet med flertallet af de bedste og ædleste mænd ned gennem tiderne. Læs om Abraham, Jakob og Josef, Moses, David og Elias. Læs også om de mænd, som gennem historien har vist sig værdige til at beklæde betroede og ansvarsfulde stillinger, og hvis indflydelse har bidraget mest til at højne menneskeheden.

Hvor mange af disse er ikke vokset op i hjem ude på landet. De kendte ikke meget til luksus. De brugte ikke deres ungdom til

fornøjelser. De var nødt til at kæmpe med fattigdom og vanskeligheder. De lærte tidligt at arbejde og styrkede alle deres evner, når de færdedes i den friske luft. De var henvist til at stole på deres egne kræfter og lærte derved at kæmpe med vanskeligheder og at overvinde hindringer, så de fik mod og udholdenhed. De lærte selvtillid og selvbeherskelse. De undgik for en stor del at have forbindelse med slette kammerater og var tilfredse med naturlige fornøjelser og gode venners selskab. De levede nøjsomt og afholdende. De var principfaste og voksede op til at blive rene, stærke og sanddru mennesker. Når tiden kom til, at de skulle tage deres livsgerning op, tog de fat med både fysisk og sjælelig styrke og et frejdigt sind. De havde evner til at lægge planer og gennemføre dem og kæmpede med fasthed mod det onde. Derved blev de positive forkæmpere for det gode her i verden. [32]

Et sundt legeme, et sundt sind og en ædel karakter er mere værd end al verdens rigdom. Når mennesker er klar over, hvad der giver ægte fremgang i livet, vil de handle klogt i tide. Når de vælger deres hjem, vil de have livets sande værdier for øje.

I stedet for at bosætte sig, hvor man kun kan se menneskers værk, hvor omgivelserne inspirerer til onde tanker, og hvor larm og forvirring trætter og udmatter, bør man søge hen, hvor man kan betragte Guds værk. Søg hvile for sindet i naturens skønhed, stilhed og fred. Se på de grønne marker, lundene og højene. Betragt den blå himmelhvælvning, som er fri for byens støv og røg, og indånd himmelens livgivende luft. Rejs derhen, hvor I kan blive fri for bylivets støj og udsvævelser, og hvor I kan være kammerater med jeres børn, hjælpe dem at blive kendt med Gud ved hjælp af hans gerninger og opdrage dem til at leve et retskaffent og nyttigt liv.

Vore kunstige vaner bcrøver os mange velsignelser og megen glæde. De gør os uskikkede til at leve sådan, at vi kan blive til størst nytte. Flot og kostbart udstyr er ikke blot spild af penge. Man mister noget, som er tusind gange værdifuldere. Hjemmet bebyrdes med bekymringer, arbejde og besvær.

Hvordan er forholdene i mange af de hjem, hvor midlerne er små, og hvor arbejdet i hjemmet hovedsagelig påhviler moderen? De bedste værelser udstyres på en måde, som beboerne slet ikke har råd til, og så sker det endda på bekostning af familiens hygge og bekvemmelighed. Der findes kostbare gulvtæpper, møbler med

[33] kunstfærdige udskæringer og polstringer og fine portierer. Borde og hylder er fyldt med nipsting, og væggene er så fulde af billeder, at man bliver træt af at se på det. Og hvilket arbejde skal der ikke til at holde alt dette rent og pænt! Når hertil så kommer de øvrige kunstige vaner, som familien har tillagt sig for at følge skik og brug, er der ingen ende på husmoderens arbejde.

I mange hjem har husmoderen ikke tid til at læse og skaffe sig oplysning. Hun kan ikke afse tid til at være kammerat med sin mand eller til at følge børnenes sjælelige udvikling. Der er heller ikke hverken tid eller anledning til at gøre Frelseren til en fortrolig og kær ledsager. Lidt efter lidt synker moderen ned til at blive familiens træl, og hendes kræfter, tid og interesser bliver fuldstændig optaget af forgængelige ting. For sent vågner hun op og opdager, at hun næsten er fremmed i sit eget hjem. De dyrebare anledninger, hun engang havde til at tale med sine kære om det evige liv, men ikke fik benyttet dertil, er svundet for bestandig.

De, som vil stifte hjem, bør beslutte sig til at leve efter en klogere plan. Først og fremmest bør de bestræbe sig på at skabe et hyggeligt hjem. Anskaf de ting, som kan lette arbejdet og bidrage til at fremme sundheden og bekvemmeligheden. Indret jer sådan, at I kan tage imod de gæster, Kristus har budt os at byde velkommen, og om hvem han siger: „Hvad I har gjort mod en af mine mindste brødre der, har I gjort mod mig.“ Matt. 25, 40.

Udstyr jeres hjem med møbler, som er enkle, som kan tåle at blive brugt og er lette at holde rene. Endvidere bør de kunne erstattes uden større bekostninger. Med lidt god smag kan et meget beskedent hjem gøres tiltrækkende og indbydende, når blot der er kærlighed og tilfredshed i hjemmet.

Gud elsker det skønne. Han har klædt jorden og himmelen i skønhed, og med en faders glæde betragter han sine børns fryd over det, han har skabt. Han ønsker, at vi skal omgive vore hjem med naturens skønhed.

[34] Trods små kår kan næsten alle, som bor på landet, anlægge en lille græsplæne foran huset og plante nogle få skyggefulde træer, prydbuske eller blomster. Dette vil bidrage langt mere til familiens lykke end kunstige prydelser. Det vil øve en mildnende, forædlende indflydelse på familien, styrke dens kærlighed til naturen og knytte hjemmets medlemmer nærmere sammen og nærmere til Gud.

Lad børnene få et stykke af haven at dyrke. Samtidig som I lærer dem at holde haven fri for ukrudt, kan I lære dem, hvor nødvendigt det er at holde deres eget liv rent for alle skadelige og dårlige vaner. Lær dem at udrydde alt ondt af deres liv, akkurat som de udrydder ukrudt og sådanne planter, som ikke hører hjemme i haven. Det tager måske tid, før de bliver klar over dette, men det lønner sig at lære dem det.

[35]

KAPITEL 5—FORÆLDRE PROBLEMER

Børnene vil for en stor del blive som forældrene. Disses fysiske tilstand, deres natur og lyster, sjælelige og moralske tilbøjeligheder vil i større eller mindre grad gå igen hos deres børn.

Jo ædlere mål forældrene har, jo bedre udrustede de er i sjælelig og åndelig henseende, og jo mere fysisk veludviklede de er, jo bedre livsbetingelser vil børnene få. Ved at udvikle det bedste hos sig selv kan forældrene øve en gavnlig indflydelse på samfundet og være med til at højne de kommende slægter.

Fædre og mødre bør forstå deres ansvar. Verdens snarer ligger for de unges fødder. De store masser lokkes af egoisme og sanselige nydelser. De kan ikke se de skjulte farer eller den frygtelige afslutning på den vej, som for dem synes at føre til lykke. Ved at give efter for lysterne og lidenskaberne mister de deres kræfter, og millioner af menneskers liv går til grunde både i denne verden og for evigt. Forældre bør huske på, at deres børn er nødt til at møde disse fristelser. Allerede før barnets fødsel bør der tages sådanne forholdsregler, som kan sætte barnet i stand til at optage kampen imod det onde med held.

[36]

Der påhviler især moderen et stort ansvar. Det er af hendes livsblod, barnet ernæres og opbygges. Hun påvirker det både sjæleligt og åndeligt og er derved med til at danne dets karakter og dets sind. Det var den israelittiske moder Jokebed, der var stærk i troen og „ikke lod sig skræmme af kongens befaling“, som fødte Moses, Israels befrier. Det var Hanna — den bedende, selvopofrende og himmelsk inspirerede kvinde — som fødte Samuel, der fik sin undervisning fra himmelen og blev den uforfærdede dommer og grundlæggeren af Israels hellige skoler. Det blev Elisabeth, som var i familie med Maria fra Nazaret og præget af samme ånd som hun, der blev moder til ham, som forkyndte Frelserens komme.

Den hellige Skrift fremhæver, hvor nøje en moder bør være med sine livsvaner. Da Herren ville gøre Samson til Israels befrier, viste „Herrens engel“ sig for moderen og gav hende en særlig undervis-

ning med hensyn til hendes levevis og den måde, hun skulle behandle barnet på. „Vogt dig vel,“ sagde englen, „for at drikke vin eller stærk drik og for at spise noget som helst urent!“ Dom. 13, 3- 4

Mange forældre tillægger ikke den påvirkning, det ufødte barn udsættes for, nogen større betydning, men sådan ser himmelen ikke på det. Gud sendte sin engel med et budskab to gange og fremholdt det på den mest højtidelige måde, og dette viser, at vi bør lægge meget stor vægt på det.

Gud taler til alle mødre i alle tidsaldre gennem de ord, som blev talt til den israelittiske moder. „Alt det, jeg talte om til kvinden, skal hun vogte sig for,“ sagde englen. Barnets velbefindende vil blive påvirket af moderens vaner. Hendes lyster og lidenskaber bør beherskes af principper. Der er ting, hun må undgå, og noget, hun må modarbejde, hvis hun skal kunne opfylde den hensigt, Gud har med at give hende et barn. Hvis hun forud for barnets fødsel tillader sig nydelser for sin egen skyld, og hvis hun er egoistisk, utålmodig og fordringsfuld, vil disse træk gå igen hos barnet. Mange børn har på den måde lige fra fødslen arvet næsten uovervindelige tilbøjeligheder til det onde.

[37]

Hvis moderen på den anden side helt og holdent følger de rette principper, hvis hun er afholdende og viser selvfornægtelse, venlighed, mildhed og uegennytte, kan hun skænke barnet disse dyrebare karakteregenskaber. Moderen har fået udtrykkelig befaling om ikke at drikke vin. Hver eneste dråbe stærk drik, som hun nyder, er en fare for barnets fysiske, sjælelige og moralske sundhed og en direkte synd imod hendes Skaber.

Mange hævder, at en vordende moder skal have alle sine ønsker opfyldt, og at hun blot skal følge sine tilbøjeligheder, når der er et eller andet, hun gerne vil spise, uden hensyn til hvor skadeligt det er. Dette er urigtigt og forkasteligt. Moderen bør i intet tilfælde lide mangel i fysisk henseende. To menneskers liv er afhængige af hende, og man bør tage rimeligt hensyn til hendes ønsker og give hende, hvad hun behøver. Alligevel bør hun med hensyn til kosten og på alle andre områder undgå alt, hvad der vil svække hende legemligt eller sjæleligt. Ifølge Guds eget påbud har hun den mest højtidelige pligt til at vise selvbeherskelse.

Der bør tages meget hensyn til moderens kræfter. I stedet for at lade hende bruge dem til anstrengende arbejde bør man lette

hendes bekymringer og byrder. Manden og faderen mangler ofte forståelse af de fysiske love, som han burde kende af hensyn til familiens velbefindende. Medens han er optaget af at kæmpe for det daglige udkomme, af at samle rigdom eller tynget af bekymringer og vanskeligheder, lader han hustruen og moderen bære byrder, som overstiger hendes kræfter i den mest kritiske periode i hendes liv, og følgen bliver svækkelse og sygdom.

[38] Mangen fader kunne lære meget af den trofaste hyrdes omsorg. Da Jakob blev opfordret til at gennemføre en hurtig og vanskelig rejse, svarede han: „Jeg må tage hensyn til de spæde børn og de får og køer, som giver die; overanstrenger jeg dem blot en eneste dag, dør alt småkvæget.““Jeg kommer efter i ro og mag, som det passer sig for kvæget, jeg har med, og for børnene.“ I Mos. 33, 13. 14.

Faderen bør gå fremad „i ro og mag“ på livets møjsommelige vej, så hans livsledsager kan følge med. Midt i verdens jag efter rigdom og magt bør han lære at sagtne farten og trøste og støtte hende, som er kaldet til at vandre ved hans side.

Moderen bør søge at være glad, lykkelig og tilfreds. Enhver bestræbelse, hun gør for at være det, vil gavne børnene både legemligt og moralsk. Et glad sind forøger familiens lykke og vil i høj grad forbedre moderens egen sundhedstilstand.

Manden bør støtte sin hustru ved sin sympati og ved en aldrig svigtende hengivenhed. Hvis han ønsker, at hun skal blive ved at være frimodig og glad, så hun kan være som en solstråle i hjemmet, bør han hjælpe hende med at bære hendes byrder. Ved sin venlighed og kærlige høflighed vil han give hende en værdifuld opmuntring, og den lykke, han skænker hende, vil skabe glæde og fred i hans eget hjerte.

En fader, som er gnaven, egoistisk og herskesyg, er ikke alene selv ulykkelig. Han kaster også en skygge over hele sin familie. Hustruen bliver modløs og sygelig, og børnene bliver præget af hans eget utiltalende væsen, og på den måde kommer han til at høste følgerne af sin egen opførsel.

Hvis moderen ikke får den omhu og de goder, hun har krav på, og hvis hun må øde sine kræfter på grund af overanstrengelse, angstelse eller tungsindighed, bliver børnene berøvet den livskraft, sjælelige smidighed og glade frejdighed, som bør være deres vuggegave. Det vil være langt bedre at gøre moderens tilværelse lys og lykkelig,

spare hende for savn, trættende arbejde og trykkende bekymringer og lade børnene arve et sundt legeme, så de kan kæmpe sig gennem livet ved hjælp af egen energi og styrke. Det er en stor ære og et stort ansvar, der vises fædre og modre, for forældrene står i Guds sted i forholdet til deres born. Forældrenes karakter, deres daglige liv og deres opdragelsesmetode vil tolke Guds ord for de små. Ved deres indflydelse vil de enten styrke eller svække tilliden til Herrens lofter hos barnet.

[39]

Lykkelige de forældre, hvis liv er en tro genspejling af det guddommelige, så Guds løfter og befalinger vækker taknemlighed og ærefrygt hos barnet. Lykkelige de forældre, hvis ømhed, retfærdighed og langmodighed tolker Guds kærlighed og retfærdighed og langmodighed for barnet, og som ved at lære barnet at elske, adlyde og stole på dem lærer det at elske, adlyde og stole på dets Fader i himmelen. De forældre, der skænker deres barn en sådan gave, har givet det en skat, som er værdifuldere end alverdens rigdom og lige så varig som evigheden.

Enhver moder modtager et helligt hverv fra Gud, når hun får børn betroet. „Tag denne søn eller denne datter,“ siger han, „og opdrag barnet for mig. Giv det en karakter, som er dannet efter tempelstilen, for at det kan skinne i herlighedens boliger evindeligt.“

Moderen synes ofte, at hendes gerning kun har ringe betydning. Hun har et arbejde, som sjældent bliver påskønnet. Andre kender kun lidt til hendes mange bekymringer og byrder. Hendes dag er optaget af en række små pligter, der alle kræver tålmodigt slid, selvbeherskelse, takt, visdom og selvopofrende kærlighed. Alligevel kan hun ikke rose sig af at have udført et storværk. Hun har blot fået alt i hjemmet til at gå sin jævne gang. Skønt træt og forpint har hun ofte forsøgt at tale venligt til børnene og at finde noget at beskæftige dem med og glæde dem med, så hun kunne lede deres små fødder ind på den rette sti. Hun føler det, som om hun ikke har udrettet noget videre. Men det er ikke rigtigt. Himmelske engle følger den trætte moder og lægger mærke til de byrder, hun bærer fra dag til dag. I verden er hendes navn måske ikke blevet omtalt, men det er indskrevet i livets bog hos Gud.

[40]

Der er en Gud i det høje, og lyset og herligheden fra hans trone hviler over den trofaste moder, medens hun søger at opdrage sine børn til at kæmpe imod det ondes indflydelse. Ingen anden gerning

kan i betydning sidestilles med hendes. Hun har ikke som kunstneren til opgave at male et smukt billede på lærredet eller udmejsle det i marmor som billedhuggeren. Hun skal heller ikke som forfatteren iklæde en ædel tanke rammende ord eller udtrykke skønne stemninger i toner som musikeren. Hendes opgave består i at danne en menneskesjæl efter det guddommelige forbillede ved Guds hjælp.

Den moder, der forstår dette, vil betragte sine anledninger som uvurderlige. Både ved sit eget eksempel og i sine opdragelsesmetoder vil hun alvorligt bestræbe sig for at vise børnene det største ideal. Hun vil alvorligt, tålmodigt og frimodigt søge at udvikle sine egne evner, for at hun på den bedst mulige måde kan bruge sine bedste egenskaber ved opdragelsen af sine børn. Ved hvert skridt vil hun alvorligt spørge: „Hvad har Gud sagt?“ Hun vil granske hans ord med flid. Hun vil holde sit blik fæstet på Kristus, så hun i sin daglige tilværelse med dens bekymringer og småpligter kan give en genspejling af ham, som alene er det sande liv.

KAPITEL 6—BØRNEGENES VÆKST OG UDVIKLING

[41]

Den undervisning, som englen gav de hebraiske forældre, gjaldt ikke blot moderens livsvaner, men også barnets opdragelse. Det var ikke tilstrækkeligt, at Israels befrier, Samson, fik en god arv fra fødslen. Han skulle også have en omhyggelig opdragelse. Lige fra ganske lille skulle han lære streng afholdenhed.

En lignende undervisning blev givet for Johannes Døberens vedkommende. For hans fødsel fik Zakarias følgende budskab fra himmelen:

„Han skal blive dig til glæde og fryd, og mange skal glædes over hans fødsel: thi han skal blive stor i Herrens øjne. Vin og stærk drik må han ikke drikke, og allerede fra moders liv skal han være fyldt af Helligånden.“ Luk. 1, 14. 15.

Frelseren udtalte, at ingen af de ædle mænd, hvis navne står skrevet i himmelens bøger, er større end Johannes Døberen. Den opgave, han blev stillet overfor, krævede ikke blot fysisk styrke og udholdenhed, men også de bedste sjælelige og åndelige forudsætninger. Den fysiske udvikling, der skulle gøre ham skikket til denne gerning, blev tillagt så stor betydning, at den højststående engel i himmelen blev sendt ned til barnets forældre for at undervise dem.

De anvisninger, der blev givet angående de hebraiske børn, viser os, at vi ikke må være ligegyldige med noget, der kan indvirke på barnets legemlige vel. Intet er uden betydning. Alt, hvad der påvirker legemets sundhed, indvirker på sind og karakter.

[42]

Man kan ikke lægge for stor vægt på barnets tidlige opdragelse. Hvad der læres i den allerførste tid og i barndommen samt de vaner, der dannes i disse år, betyder mere for karakterdannelsen og livsindstillingen end al undervisning og opdragelse senere hen.

Forældrene bør gøre sig dette klart. De bør forstå de principper, der ligger til grund for børnenes pleje og opdragelse. De bør kunne give dem de bedste legemlige, sjælelige og moralske betingelser under opvæksten. Forældre bør sætte sig ind i naturens love og lære

det menneskelige legeme at kende. Det er nødvendigt, at de forstår de forskellige organers funktioner og deres indbyrdes afhængighed. De bør studere forholdet mellem de legemlige og de sjælelige kræfter og skaffe oplysning om, hvorledes de hver for sig kan arbejde bedst muligt. Mennesker begår en synd, når de påtager sig det ansvar at sætte børn i verden uden at skaffe sig en sådan forberedelse.

De årsager, som ligger til grund for den dødelighed, sygdom og degeneration, som råder i dag i de mest civiliserede og bedst stillede lande, skænkes alt for lidt opmærksomhed. Menneskeslægten er i tilbagegang. Mange børn dør som spæde. Langt de fleste af de mennesker, som når den modne alder, lider af en eller anden sygdom, og kun få bliver så gamle, som mennesker kan blive.

[43] De fleste af de onder, som bringer elendighed og ødelæggelse over menneskene, kunne forebygges, og forældrene er for en stor del i stand til at bekæmpe dem. Det er ikke et „mystisk forsyn“, som tager de små børn fra deres forældre. Gud ønsker ikke, at de skal dø. Han giver forældrene dem, for at de skal opdrage dem, så de kan blive til nytte her i livet og blive beredt for det kommende liv. Hvis forældrene gjorde, hvad de kunne for at give deres børn en god arv og på rette måde søgte at bøde på eventuelle medfødte mangler, ville man blive vidne til en vældig forandring.

Jo mere stille og naturlig barnets tilværelse er, desto gunstigere vil både den legemlige og sjælelige udvikling blive. Moderen bør til enhver tid prøve på at være stille, rolig og fattet. Som ganske små er mange børns nervesystem yderst følsomt, og moderens milde og beherskede optræden vil have en beroligende indflydelse, som vil være til stor gavn for barnet.

Spædbørn kræver varme, men man begår ofte den alvorlige fejl at lade dem være i overophedede værelser, hvor der ikke er tilstrækkelig frisk luft. Det er en dårlig skik at tildække det lille barns ansigt, medens barnet sover, så at åndedrættet ikke kan foregå frit.

Spædbarnet skal beskyttes mod alt, hvad der kan svække eller forgifte dets organisme. Man bør sørge omhyggeligt for, at alting i barnets omgivelser er frisk og rent. Samtidig med at det kan være nødvendigt at beskytte de små imod pludselige eller store temperaturforandringer, bør der sørges nøje for, at de både dag og nat kan indånde ren, livgivende luft, både når de sover og er vågne.

Når man laver børnetøj, bør man tage hensyn til børnenes bekvemmelighed, velvære og sundhed i stedet for til moden og ikke lade sig lede af ønsket om at vække beundring. Moderen bør ikke spilde tiden med broderier eller fint håndarbejde for at pryde børnetøjet. Derved giver hun blot sig selv unødvendigt arbejde og anstrenger sig på bekostning af sin egen eller barnets sundhed. Hun bør ikke sidde bøjet over sytøjet, da det overanstrenger hendes øjne og nerver på et tidspunkt, da hun netop trænger til megen hvile og motion. Hun bør være klar over, at hun har pligt til at tage vare på sine kræfter for at kunne opfylde de krav, der stilles til hende.

Hvis barnets tøj både er varmt, beskyttende og bekvemt, er en af hovedårsagerne til irritabilitet og uro fjernet. Den lille får et bedre helbred, og barnets pleje vil ikke kræve så meget af moderens tid og kræfter.

[44]

Alle strammende klædningsstykker, der hindrer hjertets og lungenes virksomhed, bør undgås. Legemets frie bevægelighed bør ikke på nogen måde hindres af tøj, som trykker eller generer. Barnets klæder bør sidde så løst, at åndedrættet kan foregå frit og uhindret, og tøjet bør sidde sådan, at dets vægt hviler på skuldrene.

Nogle steder har man endnu den skik at lade de små børns skuldre, arme og ben være bare. Dette kan ikke fordømmes kraftigt nok. Disse lemmer kræver mere beskyttelse end de andre legemsdele, fordi de befinder sig længst borte fra hjertet. Pulsårerne, som fører blodet ud til arme og ben, er store nok til at sikre den blodtilførsel, der kræves for at give varme og næring. Men når lemmerne ikke beskyttes af en hensigtsmæssig klædedragt, trækker pulsårerne og blodårerne sig sammen, de følsomme dele af legemet afkøles, og blodomløbet hindres.

Medens barnet er i opvæksten, bør man give naturens kræfter de bedst mulige betingelser for at opbygge barnets legeme. Hvis barnets arme og ben ikke beskyttes tilstrækkeligt, kan det kun opholde sig udendørs i mildt vejr, og dette gælder navnlig for pigers vedkommende. Man holder dem derfor inde af frygt for forkølelse. Hvis børnene derimod er godt klædt på, har de kun godt af at røre sig ude i frisk luft både sommer og vinter.

Hvis mødre ønsker, at deres drenge og piger skal blive sunde og stærke, bør de give dem passende tøj på og opmuntre dem at opholde sig meget ude i den friske luft, når vejret tillader det. Det

koster måske nogen anstrengelse at bryde med skik og brug og klæde og opdrage børnene ud fra sundhedsmæssige hensyn, men resultatet vil rigeligt være anstrengelserne værd.

[45] Den naturlige næring er den bedste for spædbarnet og bør kun andrages det, hvis nødvendigheden taler herfor. Den moder, som på grund af magelighed eller af selskabelige grunde søger at unddrage sig den smukke opgave, som diegivningen er, begår en hjerteløs handling.

En moder bør tænke nøje over, hvilke følger det kan få, at hun lader en anden amme sit barn. I større eller mindre grad bibringer ammen det diende barn sit eget temperament og sindelag.

Man kan næppe overvurdere betydningen af, at børnene lærer de rette kostvaner. De små bør lære at forstå, at de skal spise for at leve og ikke omvendt. Denne undervisning bør allerede tage sin begyndelse, medens barnet endnu befinder sig i moderens arme. Barnet bør have mad med regelmæssige mellemrum, og efterhånden som det bliver ældre, bør der være længere mellem måltiderne. Man bør ikke give det søde sager eller samme slags mad, som de voksne får, da det ikke kan fordøje disse ting. Ved at vise omhu ved tilberedningen af spædbarnets føde og ved at servere regelmæssige måltider vil man ikke alene fremme barnets sundhed og bidrage til at gøre det roligt og ligevægtigt, men også grundlægge vaner, som bliver til velsignelse for det i den kommende tid.

Selv efter den spæde alder bør man være omhyggelig med at opdrage barnets smag og spisevaner. Bom får ofte lov til at spise, hvad de vil, og så tit, de vil, uden hensyn til sundheden. Fordi der så ofte gives penge ud til usundt slik, får børnene let den tanke, at tilfredsstillelse af appetitten er det højeste mål i livet og det, som giver størst lykke. Følgen af en sådan opdragelse bliver frådseri, siden sygdom, og til sidst begynder sådanne personer ofte at bruge giftige medikamenter.

[46] Forældrene bør opdrage børnenes appetit og smag og ikke lade dem spise usund føde. På den anden side må de også passe på, at de ikke begår den fejl at forlange, at børnene skal spise noget, som ikke smager godt, eller at de skal spise mere, end de behøver. Børn har også deres rettigheder, og når der er rimelighed i dem, bør man respektere dem.

Måltiderne bør være regelmæssige. Mellem måltiderne bør der ikke spises noget, hverken slik, nødder, frugt eller andet. Ved at spise uregelmæssigt, forstyrrer man fordøjelsesorganernes naturlige rytme, hvilket atter går ud over sundheden og ens gode humør. Når børnene kommer til bordet efter at have spist mellemmåltider, smager de sunde næringsmidler dem ikke, og appetitten kræver ting, som er til skade for dem.

Hvis mødrene opfylder børnenes ønsker på bekostning af sundhed og sindsligevægt, sår de en ond sæd, som vil spire og bære frugt. Efterhånden som børnene vokser, får de mere og mere lyst al at tilfredsstille appetitten, og både deres sjælelige og legemlige styrke svækkes. De mødre, som gør dette, vil komme til at høste frugten af den sæd, de har sået, med smerte. De ser deres børn vokse op uden den fornødne forstand og karakter til at udfylde en hæderlig plads i samfundet eller hjemmet. Både de åndelige, de sjælelige og de fysiske kræfter tager skade af usund føde. Samvittigheden sløves, og evnen til at modtage gode indtryk svækkes.

Medens man lærer børnene at beherske appetitten og at spise for sundhedens skyld, bør man gøre det klart for dem, at de kun nægter sig det, som vil være til skade for dem. Lad dem forstå, at de kun giver afkald på de skadelige ting for at vælge noget bedre. Gør bordet indbydende og tiltalende ved at servere gode retter, som Gud har skænket os så rigeligt af. Måltidet bør indtages under hyggelige og fornøjelige former. Vi bør takke og prise vor himmelske Fader, mens vi nyder hans gaver.

I mange tilfælde skyldes sygdom hos børn en forkert pleje. Lidelsens årsag kan søges i uregelmæssige spisetider, for tynd påklædning i de kølige aftentimer, mangel på motion til at stimulere blodomløbet og for lidt luft til at rense blodet. Forældrene bør søge at finde sygdommens årsag og dernæst hurtigst muligt rette fejlen.

[47]

Alle forældre kan lære en hel del om sygepleje, sygdomsforebyggelse og -behandling. Især moderen bør vide, hvad der skal gøres, når der opstår et almindeligt sygdomstilfælde i familien. Hun bør vide, hvorledes hun skal pleje sit syge barn. Hendes kærlighed og indsigt gør hende særlig egnet til at hjælpe på en måde, som ingen fremmed kan.

Forældre bør så tidligt som muligt søge at gøre deres børn interesseret i, hvorledes menneskelegemet fungerer, og lære dem de

elementære grundsætninger herfor. Fortæl dem, hvorledes de bedst kan bevare deres fysiske, sjælelige og åndelige kræfter, og hvorledes de skal bruge deres evner, så de kan blive til velsignelse for deres medmennesker og leve deres liv til Guds ære. Denne kundskab er uundværlig for de unge. Det er vigtigere at oplyse dem om det, som angår livet og sundheden, end at lære dem mange af de ting, de lærer i skolerne.

Forældrene bør interessere sig mere for deres børn og mindre for selskabslivet. Sæt jer ind i sundhedsspørgsmål og omsæt jeres viden i praksis. Lær jeres børn at slutte fra årsag til virkning. Fortæl dem, at hvis de vil opnå sundhed og lykke, må de rette sig efter naturens love. Bliv ikke skuffede, hvis I ikke ser så hurtig fremgang, som I kunne ønske. Fortsæt jeres arbejde med tålmodighed og udholdenhed.

[48] Lær jeres børn at vise selvfornægtelse og selvbeherskelse lige fra vuggen. Lær dem at sætte pris på skønheden i naturen og at udvikle alle legemskræfter og åndsevner systematisk ved at give sig af med nyttige ting. Giv børnene en opdragelse, så de får et godt helbred, en god moral, et lyst sind og et venligt væsen. Giv dem en klar forståelse af, at Gud ikke har til hensigt, at vi blot skal leve for at opfylde dette livs krav, men at vi også skal have vort evige vel for øje. Lad dem forstå, at det er et tegn på svaghed og synd at give efter for fristelse, og at det er ædelt og mandigt at kæmpe imod fristelsen. Disse lærdomme vil være som en sæd, der sås i god jord, og vil bære frugt, som vil glæde deres hjerter.

Forældrene bør fremfor alt sørge for, at deres børn kommer til at leve i en atmosfære af glæde, høflighed og kærlighed. Englene glæder sig over at være i de hjem, hvor kærligheden kommer til udtryk i blikket, i ord og i handling.

Forældre, lad kærlighedens solskin, glæde og lykke bo i jeres egne hjerter og lad dens herlige indflydelse fylde jeres hjem. Vær venlige og overbærende og prøv også på at få jeres børn til at være det. Gør alt for at gøre livet i hjemmet lyst. En sådan atmosfære vil være det samme for børnene, som luften og solen er for planterne, og fremme både deres åndelige og legemlige sundhed.

KAPITEL 7—VIS BØRNENE FORSTÅELSE

[49]

For børnene bør hjemmet være det mest tiltrækkende sted i verden, og især bør moderen være som en dragende kraft. Børn er af naturen følsomme og kærligt anlagte. Det er let at glæde og bedrøve dem. Ved blid myndighed og kærlige ord og handlinger kan moderen knytte børnene til sit hjerte.

Små børn holder af selskab og er sjældent glade for at være alene. De længes efter medfølelse og ømhed. Det, som glæder dem, tror de også vil glæde deres mor, og det er naturligt for dem at gå hen til hende med deres små glæder og sorger. Moderen bør da ikke sår deres følsomme sind ved at være ligegyldig og uinteresseret i det, som måske ser ubetydeligt ud for hende, men har stor betydning for de små. Hendes medfølelse og forståelse betyder meget for dem. Et bifaldende blik, et opmuntrende eller anerkendende ord vil virke som solskin i deres hjerter og kan ofte gøre dem lykkelige hele dagen igennem.

I stedet for at sende børnene ud for at blive fri for deres støj og undgå besvær bør moderen finde noget at beskæftige dem med, så deres ivrige hænder holdes i virksomhed og deres tanker har noget at arbejde med.

Ved at sætte sig ind i børnenes følelser og hjælpe dem at finde de rette fornøjelser og beskæftigelser kan moderen vinde deres fortro- [50] lighed, så hun med større virkning kan rette på deres forkerte vaner og gribe ind over for udslag af egennytte og hidsighed. Et advarende eller irettesættende ord i rette tid kan være meget værdifuldt. Ved tålmodig, årvågen kærlighed kan hun lede børnenes sind i den rigtige retning og fremelske gode, tiltalende karaktertræk hos dem.

Mødrene bør passe på, at de ikke opdrager deres børn, så de bliver hjælpeløse eller selvoptagne. Få dem aldrig til at tro, at alting drejer sig om dem. Mange forældre bruger megen tid for at underholde deres børn, men børnene bør lære at underholde sig selv og at bruge deres egen opfindsomhed og dygtighed. Derved vil de lære at være tilfreds med meget enkle fornøjelser. De bør lære at bære deres små

skuffelser og prøvelser tappert. I stedet for at gøre for meget ud af det, hvis de slår sig, eller det gør lidt ondt, bør man få dem til at tænke på noget andet. Væn dem til ikke at tage sig deres små vanskeligheder og ubehageligheder nær. Stræb efter at lære børnene, hvorledes de kan vise hensyn mod andre.

På den anden side må man heller ikke lade børnene være overladt til sig selv. Mødrene har ofte så mange bekymringer, at de ikke synes, de kan afse tid til at undervise de små og vise dem kærlighed og medfølelse. De bør imidlertid huske på, at hvis børnene ikke får tilfredsstillet trangen til sympati og kammeratskab hos forældrene i hjemmet, vil de søge andre steder hen, hvor de både kan tage skade på deres sind og deres karakter.

[51] Mangen en moder nægter sine børn uskyldige fornøjelser, fordi hun ikke har tid, medens hun på samme tid er fuldstændig optaget af at lave et eller andet, som kun er til pynt og i bedste fald kun vil opelske forfængelighed og ødselhed hos børnene. Når børnene er ved at blive voksne, vil et sådant eksempel sætte sine spor hos dem i form af stolthed og åndelig tomhed. Moderen vil da sørge over sine børns fejl, men forstår ikke, at hun selv har sået de frø, hun nu ser høsten af.

Nogle mødre optræder ikke altid ens over for deres børn. Undertiden føjer de børnene til deres skade, medens de til andre tider nægter dem en eller anden uskyldig fornøjelse, som vil glæde de små barnehjerner. Deri følger de ikke Kristi eksempel. Han elskede børnene. Han forstod deres følelser og levede med i deres glæder og sorger.

Manden og faderen er familiens hoved. Hustruen venter at møde kærlighed og sympati hos ham, og at han skal hjælpe til med at opdrage børnene. Børnene er i Uge så høj grad hans som hendes, og han bør være lige så interesseret i deres velfærd som moderen. Børnene venter at finde hjælp og vejledning hos faderen. Han bør have den rette indstilling til livet og være klar over, hvilke forhold hans familie bør leve under. Fremfor alt bør han lade sig lede af Guds kærlighed og guds frygt og rette sig efter Guds ord. Det er en forudsætning for, at han kan vise sine børn den rette vej.

Faderen er familiens lovgiver og bør ligesom Abraham gøre Guds lov til rettesnor i sit hjem. Gud sagde til Abraham: „Han skal pålægge sine børn og sine efterkommere at vogte på Herrens vej.“ I

Mos. 18, 19. Hvis det er tilfældet, vil det onde ikke blive tålt. Der vil ikke blive udvist svaghed eller eftergivenhed, og han vil ikke gå på akkord med det, han ved er hans pligt, af misforstået kærlighed. Abraham ikke alene underviste på den rette måde, men han sørgede også for, at det, som var ret og rigtigt, blev håndhævet. Gud har givet regler for at vejlede os. Man bør ikke lade børnene forlade den trygge sti, som er afstukket i Guds ord, og begive sig ud på farefulde veje; sådanne findes overalt. Med venlighed, men bestemthed bør man hele tiden og under bøn dæmme op for deres forkerte ønsker og holde deres dårlige tilbøjeligheder nede.

Faderen bør arbejde på at håndhæve energi, retskaffenhed, tålmodighed, mod, flid og praktisk dygtighed i sin familie. Han bør selv praktisere det, han forlanger af sine børn, og ved sin optræden være et eksempel på disse egenskaber.

[52]

Fædre! Gør ikke jeres børn modløse. Foren kærlighed med myndighed og venlighed og sympati med principfasthed. Giv jeres børn en del af jeres fritid. Lær dem at kende. Vær kammerat med dem i deres arbejde og leg og vind deres fortrolighed. Bliv ven med dem, navnlig med jeres sønner. På den måde vil I øve en stærk indflydelse til det gode.

Faderen bør bidrage sit til at gøre hjemmet lykkeligt. Selv om han kommer ud for bekymringer og vanskeligheder i sit daglige arbejde, bør han ikke lade dette kaste en skygge over familielivet. Han bør være smilende og venlig, når han kommer hjem.

I en vis forstand er faderen familiens præst, som skal lægge morgen- og aftenofferet på familiealteret. Men hustruen og børnene bør tage del i bønner og lovsangen. Inden faderen tager hjemmefra om morgenen for at tage til sit arbejdssted, bør han samle børnene omkring sig, knæle ned for Guds åsyn og overlade børnene i deres himmelske Faders varetægt. Efter dagens gerning bør familien atter samles for at opsende en takkebøn og for at synge lovsangen som en påskønnelse af Guds omsorg gennem dagen.

Fædre og mødre! Undlad ikke at samle jeres familie omkring Guds alter, hvor travlt I end måtte have. Bed om de hellige engles beskyttelse i jeres hjem. Tænk på, at jeres børn er udsat for fristelser. Ung som gammel kommer daglig ud for vanskeligheder. De, som gerne vil være tålmodige, venlige og glade, må bede. Kun ved hele tiden at få hjælp fra Gud kan vi sejre over selvet.

[53] Hjemmet bør være et arnested for glæde, høflighed og kærlighed. Hvor disse dyder findes, vil der være lykke og fred. Vel kan der komme besværligheder, men det er menneskenes lod. Lad tålmodighed, taknemlighed og kærlighed altid varme hjerterne, selv om dagen er aldrig så kold og trist. I et sådant hjem dvæler Guds engle.

Mand og hustru bør bestræbe sig på at gøre hinanden lykkelige og aldrig undlade at vise hinanden små opmærksomheder og venlige handlinger, som kan skabe glæde og gøre livet lyst. Der bør være fuld fortrolighed mellem mand og hustru. De bør sammen overveje deres ansvar og i fællesskab arbejde på deres børns bedste. De bør aldrig kritisere hinandens planer eller betvivle hinandens sunde omdømme, når børnene hører på det. Hustruen bør passe på, at hun ikke vanskeliggør mandens arbejde for børnene. Manden bør holde hustruens hænder oppe, give hende gode råd og opmuntre hende i kærlighed.

Forældre og børn bør ikke være kølige eller reserverede over for hinanden. Forældrene bør lære deres børn at kende og prøve på at lære deres smag at kende og at forstå deres tankegang. De må lære at vurdere deres følelser og regne ud, hvad der bor i deres hjerte.

Forældre! Vis jeres børn, at I elsker dem, og at I vil gøre alt, hvad der står i jeres magt, for at gøre dem lykkelige. Hvis I gør det, vil de unge tillægge jeres nødvendige forbud langt større betydning. Retled jeres børn med ømhed og medfølelse og husk, at „deres engle i himmelen ser altid min Faders ansigt“. Matt. 18, 10. Hvis I ønsker, at englene skal gøre det for jeres børn, Gud har givet dem at gøre, må I samarbejde med dem ved at gøre jeres del.

Når børnene bliver opdraget med klogskab og kærlighed i et godt hjem, vil de ikke nære noget ønske om at gå andre steder hen for at søge fornøjelser og selskab. De vil ikke føle sig tiltrukket af det onde. Den ånd, som råder i hjemmet, vil præge deres karakter. De vil tilegne sig vaner og principper, som vil være et stærkt værn imod fristelse, når de engang forlader hjemmet for at indtage deres plads i verden.

[54] Både børn og forældre har vigtige pligter i hjemmet. Børnene bør forstå, at de er parthavere i familiens firma. De får føde og klæder, er genstand for kærlighed og omsorg og bør gengælde disse goder ved at bære deres del af hjemmets byrder og ved at bringe så megen lykke som muligt ind i den familie, de tilhører.

Børn kan undertiden blive irriteret over, at de ikke må gøre alt, hvad de vil, men senere hen i livet vil de prise deres forældre for den trofaste omsorg og strenge årvågenhed, hvormed de beskyttede Og vejledede dem i barndommen.

[55]

KAPITEL 8—HJEMMETS BETYDNING FOR UDDANNELSEN

VORE børn står så at sige ved en skillevej. Overalt frister verden dem til at søge deres egne interesser, til at tilfredsstille sig selv og forlade den sti, som er banet for Herrens forløste. Det afhænger af deres eget valg, om deres liv skal blive til velsignelse eller forbandelse. De unge skal have afløb for deres overskud af energi og deres iver efter at prøve deres evner. Noget må de bruge deres kræfter til — enten godt eller ondt.

Guds ord taler ikke for, at virkelysten skal holdes nede, men ledes i det rigtige spor. Gud forlanger ikke, at de unge skal lade være med at stræbe fremad. Egenskaber som ubetvingelig higen efter at gøre fremskridt, en ukuelig vilje, ihærdig flid og utrættelig udholdenhed, som er en forudsætning for fremgang og anseelse, skal ikke hemmes. Ved Guds nåde skal de bruges til virkeliggørelse af mål, som er lige så højt hævet over egoistiske og verdslige interesser, som himmelen er højere end jorden.

Som kristne og forældre er det vor opgave at give vore børn den rette vejledning. Ved omtanke, klogskab og kærlighed skal de ledes ind i Kristi fodspor. Det er vor pligt over for Gud at opdrage vore [56] børn til at tjene ham. Vor første opgave består i at påvirke dem på en sådan måde, at de vælger at leve deres liv i tjeneste for Gud og næsten, og at give dem den nødvendige uddannelse.

„Således elskede Gud, ... at han gav sin søn den enbårne“, for at vi ikke skulle fortabes, men have et evigt liv. „Kristus elskede jer og gav sig selv hen for os.“ Joh. 3, 16; Ef. 5, 2. Hvis vi elsker, vil vi give. „Ikke for at lade sig tjene, men for selv at tjene“ er den store læresætning, vi skal lære os selv og andre. Matt. 20, 28.

Lad den tanke blive indprentet hos de unge, at de ikke er deres egne. De tilhører Kristus. De er købt med hans blod, og i kraft af sin kærlighed har han krav på dem. Deres tid, evner og kræfter tilhører ham og skal udvikles, opøves og bruges for hans skyld.

Næst efter englenerne er menneskene, som er skabt i Guds billede, de ædleste af alle hans skabninger. Gud ønsker, at de skal nå så højt op, som han har gjort det muligt for dem at nå, og at de skal yde deres allerbedste med de evner, han har givet dem.

Livet er gådefuldt og helligt. Det er en åbenbaring af Guds selv, som er kilden til alt liv. Livets muligheder er dyrebare og bør udnyttes målbevidst. Går de først tabt, kommer de aldrig tilbage.

Gud tilbyder os evigheden som en højtidelig virkelighed og lader os ane de uforgængelige skatte, det evige liv rummer. Han tilbyder os sandheden som en værdifuld, forædlende gave, for at vi kan vandre sikkert og trygt mod et mål, som det er værd at sætte alle vore evner ind på at nå.

Gud skuer ind i det lille frø, han selv har dannet, og ser den den smukke blomst, busken eller det høje træ med de vidtfavnende grene. Således ser han også de muligheder, som findes hos hvert eneste menneske. Der er en hensigt med vor tilværelse her på jorden. Gud har åbenbaret sin plan for vort liv og ønsker, at vi skal nå den størst mulige udvikling.

Han ønsker, at vi stadig skal blive helligere, lykkeligere og dygtigere. Alle har evner, som de bør lære at betragte som hellige gaver. De bør sætte pris på dem som gaver fra Herren og lære at bruge dem rigtigt. Han ønsker, at de unge skal udvikle hvert talent, de er i besiddelse af, og bruge enhver af deres evner. Han ønsker, at de skal glæde sig over alt det, som er nyttigt og værdifuldt her i livet, at de skal være gode, gøre godt og samle sig en himmelsk skat med henblik på det kommende liv. [57]

De bør stræbe efter at udmærke sig i alt det, som er uselvsk, højt og ædelt. De bør betragte Kristus som deres forbillede. Den hellige iver, han lagde for dagen i sit liv, bør de også tilstræbe. De bør nære den tanke, at verden skal blive bedre, fordi de har levet i den. Det er den gerning, de er kaldet til at udføre.

En omfattende uddannelse er påkrævet — en uddannelse, som stiller langt større krav til forældrenes og lærernes omtanke og indsats end undervisningen i de forskellige fag i skolen. Der tiltrænges mere end en forstandsmæssig uddannelse. En uddannelse er ikke fuldstændig, hvis ikke både legeme, forstand og hjerte uddannes. Karakteren bør underkastes den rette disciplin med henblik på den

størst mulige udvikling. Alle de åndelige og legemlige kræfter skal udvikles og oplæres på den rette måde.

Sand uddannelse indbefatter hele personen. Den sætter os i stand til at bruge vore evner rigtigt og at gøre den bedst mulige brug af hjerne, ben, muskler, legeme, sind og hjerte. Åndsevnerne skal i kraft af deres overordnede stilling herske over legemet. Lysterne og lidenskaberne skal stilles under åndens og samvittighedens kontrol. Kristus står som menneskehedens store leder, og det er hans hensigt at føre os ind på renhedens hellige stier for at gøre tjeneste for ham. Ved hans nådes forunderlige indflydelse kan vi blive fuldkomne i ham.

[58] Jesus fik sin uddannelse i hjemmet. Hans moder var den første lærer, han havde blandt menneskene. Det var fra hendes læber og fra profeternes skriftruller, han fik undervisning om himmelske ting. Han voksede op i et hjem på landet og bar trofast og glad sin del af familiens byrder. Han, som havde været himmelens fyrste, var en villig tjener og en kærlig og lydige søn. Han lærte et håndværk og arbejdede med sine egne hænder på værkstedet sammen med Josef. Klædt som en almindelig arbejder vandrede han gennem gaderne i den lille landsby, når han var på vej til og fra sin beskedne gerning.

Folk på den tid bedømte alting efter det ydre. Efterhånden, som religionen mistede sin kraft, blev den omgivet af mere pragt. Tidens religiøse lærere prøvede at skabe respekt ved at omgive sig med pragt og herlighed. Jesu liv var en iøjnefaldende modsætning til alt dette. Han viste ved sit eksempel det værdiløse i det, som i menneskers øjne regnedes for at være det vigtigste i livet. Han gik ikke i datidens skoler, hvor man lagde stor vægt på det ubetydelige og overså det væsentlige. Han fik sin uddannelse på den måde, Gud havde anvist: Ved nyttigt arbejde, ved at læse i Skriften, ved at færdes i naturen og ved at lære af livets erfaringer. Det er Guds undervisningsmidler, som indeholder rigelig undervisning for alle, som kommer med en villig hånd, et seende øje og et modtageligt hjerte.

„Barnet voksede og blev stærkt og fyldtes af visdom; og Guds nåde var over det.“ Luk. 2, 40.

Med denne forberedelse drog han ud på sin mission, og når som helst han var i forbindelse med mennesker, udøvede han en velsignelsesrig indflydelse og en forvandlende kraft, som verden aldrig før havde været vidne til.

Hjemmet er barnets første skole, og det er her, grunden bør lægges til et liv i tjeneste. Hjemmets principper skal ikke blot fremholdes som en teori. De skal sætte deres præg på udviklingen hele livet igennem.

Barnet bør lære at vise hjælpsomhed på et meget tidligt tidspunkt. Så snart dets kræfter og åndsevner er tilstrækkeligt udviklede, bør man give det visse opgaver at udføre i hjemmet. Det bør opmuntres til at søge at hjælpe far og mor og til at vise selvfornægtelse og selvbeherskelse. Det bør lære at tænke mere på andres lykke og bekvemmelighed end på sin egen, at benytte enhver anledning til at glæde og hjælpe sine søskende og legekammerater og at være venlig over for de gamle, syge og ulykkelige. I jo højere grad det sande tjenersind råder i hjemmet, des mere vil det udvikles i børnenes liv. De lærer derved at finde glæde i tjeneste og opofrelse til gavn for andre.

[59]

Arbejdet i hjemmet bør gå hånd i hånd med arbejdet i skolen. Den fysiske, intellektuelle og åndelige udvikling samt oplæringen til tjeneste og offervillighed bør stadig holdes for øje.

Fremfor alt vil bevidstheden om, at man udfører dagliglivets små pligter for Kristi skyld, bidrage til at danne karakteren og tilskynde til uselvvisk tjeneste. Det er forældrenes og lærerens opgave at vække en sådan ånd til live og holde den ved lige. De kunne ikke blive betroet en vigtigere opgave. Tjenestens ånd er himmelens ånd, og engle vil hjælpe enhver, som søger at udvikle den hos sig selv og andre.

En sådan opdragelse må bygge på Guds ord. Kun der fremstilles dens principper helt og fuldt. Bibelen bør være grundlaget for alt studium og al undervisning. Den vigtigste kundskab er kundskaben om Gud og den, han har udsendt.

Hvert menneske bør kende sig selv, børn såvel som unge. De bør kende det legeme, Gud har givet dem, og de love, som er forudsætningen for, at det kan være sundt og rask. Alle bør have et grundigt kendskab til almindelige skolefag. Desuden bør de have en praktisk uddannelse, der kan give både mænd og kvinder færdigheder, som kan gøre dem skikkede til dagliglivets pligter. Hertil bør føjes undervisning og praktisk erfaring i forskellige former for missionsarbejde. Lad blot de unge lære så meget som muligt og så hurtigt, det lader sig gøre. Studiet kan godt være omfattende, blot

[60]

deres evner er tilstrækkelige. Medens de selv tilegner sig kundskab, bør de undervise andre. Derved opdrager og styrker de deres forstand. Værdien af deres uddannelse afhænger af den måde, de bruger den på. Det viser sig snarere at være en hindring for et menneske end en hjælp, hvis vedkommende benytter en hel del tid til at studere uden at gøre forsøg på at lade sin viden gå videre til andre. Både hjemme og i skolen bør eleven bestræbe sig på at lære, hvorledes han kan studere og samtidig undervise andre i det, han har lært. Uanset sin livsstilling skal han både være i stand til at lære selv og til at undervise andre hele livet igennem. Således kan han stadig gøre fremskridt med Gud som sin tilflugt og i tillid til ham, som har ubegrænset visdom og er i stand til at åbenbare hemmeligheder, som har været skjult i århundreder, og som kan løse de vanskeligste problemer for dem, som tror på ham.

Guds ord lægger stor vægt på den indflydelse, omgangskredsen øver på selv voksne mennesker. Hvor meget større magt har den så ikke over børn og unge, hvis sind og karakter er ved at blive udviklet! Det selskab, de søger, de principper, de følger, og de vaner, de tillægger sig, vil få afgørende betydning for deres værdi både her og i evigheden.

Det er en forfærdende kendsgerning, at mange af de skoler og læreanstalter, de unge går på for at få deres uddannelse, øver en indflydelse, som skader karakteren, leder sindet bort fra den egentlige hensigt med livet og sænker moralen. Dette burde få forældrenes hjerte til at skælve. Ved at komme sammen med verdslige, forlystelsessyge og fordærvede mennesker mister mangan ung sin enfoldighed og renhed, troen på Gud og den selvopofrende ånd, som deres kristne fædre og mødre har opelsket og værnet om ved tålmodig vejledning og alvorlig bøn.

[61] Mange af dem, som kommer til skolen for at forberede sig til uegennyttig tjeneste af en eller anden art, går fuldstændig op i de verdslige studier. De får lyst til at blive beundrede for deres lærdom og til at opnå en høj stilling og vinde ære i verden. De taber hensigten med deres skolegang af syne og vier deres liv til egoistiske og verdslige interesser. Ofte grundlægges der også vaner, som både ødelægger livet her i verden og i den kommende.

De mænd og kvinder, som har et vidt udsyn, uegennyttige interesser og ædle mål, har som regel erhvervet disse træk i det milieu,

de færdedes i som unge. Gang på gang formanede Gud Israel til at have opmærksomheden henvendt på, hvem deres børn kom sammen med. Både inden for samfundslivet, menighedslivet og selskabslivet blev der taget forholdsregler for at hindre, at børnene kom i dårligt selskab, og for at lære dem Guds lovs forskrifter og principper fra ganske små. Den anskuelsesundervisning, der blev givet ved nationens fødsel, var af en sådan beskaffenhed, at den måtte gøre et dybt indtryk på alle. Inden den sidste forfærdelige straffedom ramte ægypterne og deres førstefødte døde, befalede Gud sit folk at samle børnene i hjemmene. Dørstolperne i alle husene skulle mærkes med blod, og alle skulle holde sig inden for det område, hvor dette tegn ydede beskyttelse. På samme måde skal de forældre, der frygter og elsker Gud, holde deres børn inden for „pagtens bånd“ på vor tid. De skal beskytte dem inden for det område, hvor Kristi genløsende blod kan øve sin hellige indflydelse.

Alle de, som forsøger at følge Guds undervisningsplan, vil erfare hans styrkende nåde, hans stadige nærværelse og hans opholdende kraft. Han siger til enhver:

„Vær frimodig og stærk; vær ikke bange og bliv ikke forfærdet, thi Herren din Gud er med dig.“ „Jeg vil ikke slippe dig og ikke forlade dig.“ Jos. 1,9. 5.

„Som regnen og sneen falder fra himmelen
og ikke vender tilbage,
før den har kvæget jorden, gjort den frugtbar,
og fyldt den med spirer,
givet sæd til at så
og brød til at spise,
så skal det gå med mit ord,
det, som går ud af min mund:
det skal ej vende tomt tilbage,
men udføre, hvad mig behager,
og fuldbyrde hvervet, jeg gav det.
Ja, med glæde skal I drage ud;
og i fred skal I ledes frem;
foran jer råber bjerge og høje med fryd,
alle markens træer skal klappe i hånd;
i stedet for tjørnekrat vokser cypresser,

[62]

i stedet for tidsler myrter
- et æresminde for Herren,
et evigt, uudsletteligt tegn.“

Es. 35, 10-13.

Overalt i verden er samfundet i ulave, og en gennemgribende reform er nødvendig. Den opdragelse, de unge får, skal sætte sit præg på hele samfundet.

KAPITEL 9—LÆSNINGENS INDFLYDELSE

[63]

Den store leder for ondskabens magter arbejder altid på at skjule Guds ord og bringe menneskers meninger frem i lyset. Han vil ikke have, at vi skal høre Guds røst, som siger: „Her er vejen, I skal gå!“ Es. 30, 21. Ved falske uddannelsesmetoder gør han sit yderste for at svække glansen af lyset fra himmelen.

Filosofisk spekulation og videnskabelig forskning, som ikke anerkender Gud, gør tusinder til fritænkere. I nutidens skoler forklarer man indgående de slutninger, de lærde er kommet til ved deres videnskabelige undersøgelser, på samme tid som det tydeligt indprentes, at hvis disse lærde har ret, kan Bibelen ikke være sand. Vantro tiltaler det menneskelige sind. De unge ser deri en vis selvstændighed, som betager fantasien, og de forføres. Satan jubler. Han hæger om ethvert tvivlens frø, som sås i unge hjerter, får det til at vokse og bære frugt, og inden længe indsamles en rig høst af vantro.

Grunden til, at det er så farligt at så vantroens frø i de unges sind, er menneskehjertets tilbøjelighed til det onde. Alt, hvad der svækker troen på Gud, berøver sjælen dens kraft til at modstå fristelse. Det fjerner det eneste virkelige værn imod synd. Vi trænger til skoler, hvor de unge kan lære, at virkelig storhed består i at ære Gud ved at genspejle hans karakter i det daglige liv. Vi bør lære af Gud gennem hans ord og gerninger, for at hans hensigt med vort liv kan blive nået.

[64]

Mange mener, at det er nødvendigt for deres uddannelse, at de læser vantro forfatters skrifter, fordi disse værker indeholder mange værdifulde tanker. Men hvem var ophavet til disse tanker? Det var Gud og ingen anden end Gud. Han er kilden til alt lys. Hvorfor skal vi så for at få nogle få intellektuelle sandheder vade gennem den mængde vildfarelse, disse vantro mænds værker indeholder, når hele sandheden står til vor rådighed ?

Hvorledes går det til, at mænd, som sætter sig op imod Gud, kommer i besiddelse af den visdom, som de undertiden lægger for dagen? Satan selv blev oplært i himmelen, og han har kendskab

til både godt og ondt. Han blander det gode med det dårlige, og herved får han magt til at bedrage. Skal vi nu tage imod Satan som en lysets engel, fordi han har iført sig klæder med himmelsk glans? Fristeren har sine redskaber, som er oplært efter hans metoder. De er inspireret af hans ånd og uddannet til at gøre tjeneste for ham. Skal vi samarbejde med dem? Skal vi modtage hans redskabers værker, som om de var nødvendige for vor uddannelses skyld?

Dersom den tid og energi, der ofres på at sætte sig ind i vantro mænds strålende tanker, blev benyttet til at studere de dyrebare sandheder i Guds ord, ville tusinder, som nu sidder i mørke og i dødens skygge, kunne glæde sig over hans herlighed, som er livets lys.

[65] Når jeg ser biblioteker fyldt med bindstærke historiske og teologiske værker, tænker jeg: Hvorfor give penge ud til det, som ikke er brød? Det sjette kapitel i Johanns-evangeliet fortæller os mere, end man kan finde i sådanne værker. Kristus siger: „Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra himmelen; om nogen spiser af det brod, han skal leve til evig tid.“ „Den, som tror, har evigt liv.“ „De ord, som jeg har talt til jer, er ånd og er liv.“ Joh. 6,51.47.63.

Der findes et historisk studium, som ikke bør forsømmes. Bibelens historie var et af fagene i profeternes skoler. I beretningen om Guds handlemåde med folkeslagene kunne man følge Jehovas fodspor. Således skal vi i vor tid betragte hans handlemåde med jordens nationer. I historien skal vi se profetiens opfyldelse, se forsynets virken i de store, reformatoriske bevægelser og få forståelse af begivenhedernes gang, når folkeslagene mobiliserer til den sidste træfning i den store kamp mellem ondt og godt.

Et sådant studium vil give os et vidt og omfattende syn på livet. Det vil hjælpe os at forstå noget af den store sammenhæng og at se, hvor vidunderlig vor forbindelse er med hverandre i samfundets og nationernes store broderskab, samt i hvor stor udstrækning den ens undertrykkelse og fornedrelse angår alle andre.

Men den gængse form for historisk studium går ud på at lære om menneskets bedrifter, dets sejre på slagmarken og dets evne til at opnå magt og storhed. Guds rolle i menneskenes anliggender tabes af syne. Kun få sætter sig ind i, hvorledes han gennemfører sine planer, når nationerne opstår og falder.

Mange af vor tids populære blade og bøger er fulde af spændende fortællinger, som oplærer de unge til det onde og fører dem på afveje. Trods deres ungdom har de et stort kendskab til forbrydelse. De historier, de læser, tilskynder dem til det onde. I fantasien gennemlever de det, de læser om, indtil de til sidst overvindes af lysten til at prøve, om de kan begå lignende ting uden at blive straffet.

I børnenes og de unges livlige fantasi vil de opdigtede scener og skildringer tage form af virkelighed. Ved at læse om revolutioner, som tænkes at finde sted i fremtiden, og om alle hånde handlinger, som er rettede imod lov og orden, bliver mange grebet af oprørets ånd. Det kan endda gå så vidt, at læseren tilskyndes til at begå endnu værre forbrydelser end dem, disse sensations-forfattere udpensler. Sådanne strømninger bidrager til at nedbryde moralen i samfundet. Lovløshedens sæd udsås videnom, og det behøver ikke at forundre nogen, at frugten heraf bliver forbrydelse.

[66]

Bøger med fantasifulde, letfærdige og spændende fortællinger er i lige så høj grad en forbandelse for læseren. Forfatteren kan måske give det udseende af, at han fremholder en eller anden moralsk lære, og han indfletter måske endog religiøse tanker i sit værk. Men tit og ofte sker det kun for at tilsløre, at indholdet er tåbeligt og værdiløst.

Verden oversvømmes af bøger, som er fyldt med tillokkende vildfarelser. De unge tager det for sandhed, Bibelen fordømmer som løgn, og klynger sig til et bedrag, der er som gift for sjælen.

Der findes litteratur med opdigtet indhold, som er skrevet med det formål at fremholde en sandhed eller afsløre et eller andet stort onde. Nogle af disse værker har været til gavn. Dog har de også afstedkommet megen skade. De indeholder beretninger og udpenslede skildringer, der især ægger de unges fantasi og sætter farlige tanker i gang hos dem. I fantasien gennemlever de unge de skildrede scener atter og atter. Den slags læsning gør deres sind uegnet til nyttig, åndelig virksomhed. Den svækker deres interesse for Bibelen. Det, som angår himmelen, får kun ringe plads i deres tanker. Når sindet beskæftiger sig med de underlødige skildringer, vækkes lidenskaberne, og enden derpå bliver synd.

Selv når denne art litteratur ikke indeholder noget egentlig urent, og hensigten måske tilmed er at fremholde udmærkede principper, er den skadelig. Den ansporer folk til at læse flygtigt og overfladisk blot for fortællingens egen skyld. Derved ødelægges evnen til sam-

menhængende og energisk tænkning, og man bliver uskikket til at tænke alvorligt over livets mål og mening.

[67] Den slags læsning skærper lysten til fornøjelser og skaber ulyst til at gå i gang med livets praktiske pligter. Ved at virke ophidsende og berusende bliver den ikke sjældent årsag til både sjælelig og legemlig sygdom. Læsning af noveller og romaner bærer skylden for, at mangt et hjem er blevet forsømt, og at mangt et menneske er blevet sygt for livstid eller anbragt på sindssygehospital.

Det hævdes ofte, at man bør skaffe de unge læsning med opdigtet, men lødigt indhold, for at de ikke skal læse ophidsende og værdilos litteratur. Det er det samme som at forsøge at helbrede en drunker ved at give ham en mindre berusende drik som feks. vin, øl eller frugtvin i stedet for whisky eller cognac. Disse ting vil imidlertid stadig skærpe smagen for stærkere stimulanser. Det eneste sikre for drunken og det eneste værn for den drikkfældige er fuldstændigt afhold. Det samme gælder for den, som er forfalden til at læse romaner og noveller. Det eneste sikre er at holde sig fuldstændig borte fra den slags.

I børnenes og de unges uddannelse indtager eventyr, myter og opdigtede historier en stor plads. Denne slags bøger benyttes i skolerne og findes også i mange hjem. Hvorledes kan kristne forældre tillade, at deres børn læser bøger, som er fulde af usandhed? Når børnene spørger, hvad der er meningen med de historier, som står i modstrid med det, forældrene fortæller dem, må svaret blive, at historierne ikke er sande. Men derved ophæves de onde følger ikke. De tanker, disse bøger rummer, vildleder børnene. De giver dem et falsk syn på livet og skaber hang til det uvirkelige.

[68] Den udstrakte brug, der gøres af sådanne bøger nu til dags, er et af Satans listigste påfund. Han søger at lede tankerne hos gamle og unge bort fra den store opgave, det er at udvikle karakteren. Det er hans hensigt at rive vore børn og unge med i de bedrag, han fylder verden med for at fordærve sjælene. Derfor søger han at lede tankerne bort fra Guds ord og således hindre dem i at få kundskab om de sandheder, som ville være et værn for dem.

Bøger, som indeholder en fordrejelse af sandheden, burde aldrig overlades i børnenes og de unges hænder. Lad ikke vore børn gennem deres uddannelse blive påvirket af forestillinger, som vil vise sig at være spirer til synd. Hvis de mennesker, som er åndeligt modne,

ville undlade at beskæftige sig med sådanne bøger, ville de selv stå stærkere, og deres eksempel og indflydelse i den rigtige retning ville gøre det langt mindre vanskeligt at beskytte de unge mod fristelse.

Vi har i overflod af både det, som er virkeligt og guddommeligt. De, som tørster efter kundskab, behøver ikke at søge til forurenede kilder. Herren siger:

„Bøj dit øre og hør de vises ord,
vend hjertet ril og kend deres liflighed!
Vogter du dem i dit indre,
er de alle rede på læben.
For at din lid skal stå til Herren,
lærer jeg dig i dag.
Alt i går optegned jeg til dig,
alt i forgårs råd og kundskab
for at lære dig rammende sandhedsord,
at du kan svare sandt, når du spørges.“

*Ordsprogenes Bog
22, 17-21.*

„Han satte et vidnesbyrd i Jakob,
i Israel gav han en lov,
idet han bød vore fædre
at lade deres born det vide,
at en senere slægt kunne vide det,
og børn, som fødtes siden, stå frem
og fortælle deres børn derom,
så de slår deres lid til Gud.“

*Sabturnes Bog 78,
5- 7.*

„Herrens velsignelse, den gør rig,
slid og slæb lægger intet til.“

*Ordsprogenes
Bog 10, 22.*

[69]

Således fremholdt Kristus også sandhedens grundsætninger i evangeliet. I hans undervisning kan vi drikke af de rene strømme,

der udgår fra Guds trone. Kristus kunne have givet menneskene en kundskab, som ville være højt hævet over alt, hvad de tidligere havde kendt til, og som kunne have stillet enhver anden opdagelse i skygge. Han kunne have løst gåde efter gåde og gjort disse vidunderlige åbenbarelsen til midtpunkt for efterfølgende generationers indgående og alvorlige tænkning lige til tiden ende, men han ville ikke benytte et eneste øjeblik til andet end at forkynde frelsens videnskab. Han benyttede helt og holdent sin tid, sine evner og kræfter til at arbejde på menneskers frelse. Han var kommet for at søge og frelse det fortabte, og han ville ikke lade sig lede bort fra dette mål. Han lod intet hindre sig heri.

Kristus gav kun menneskene den kundskab, som kunne blive dem til nytte. Hans undervisning begrænsede sig til, hvad de behøvede i det praktiske liv. Han tilfredsstillede ikke folks nysgerrighed, når de stillede ham udfordrende spørgsmål. Når han blev stillet over for spørgsmål, benyttede han anledningen til at give højtidelige, alvorlige, livsvigtige formaninger. De mennesker, der var så begærlige efter at plukke af kundskabens træ, tilbød han frugten af livets træ. De fandt alle adgange lukkede med undtagelse af den vej, som fører til Gud. Alle kilder var forseglede med undtagelse af det evige livs kilde.

Vor frelser opmuntrede ingen til at gå i datidens rabbinske skoler, fordi det ville virke skadeligt på sindet til stadighed at høre udtalelser som: „Man siger,“ „det er blevet sagt.“ Hvorfor skal da vi regne menneskers upålidelige udtalelser for ophøjet visdom, når en større og pålidelig visdom står til vor rådighed?

[70] Hvad jeg har set af evige anliggender og af menneskelig skrøbelighed har gjort et dybt indtryk på mig og øvet sin indflydelse på min livsgerning. Jeg kender intet, som man kan rose eller forherlige mennesker for. Jeg ser ingen grund til at stole på og ophøje verdens vises meninger og de såkaldte store mænds anskuelser. Hvorledes skulle mennesker, som er blottet for guddommelig oplysning, kunne have rigtige begreber om Guds planer og veje? Enten fornægter de ham fuldstændigt og ignorerer hans tilværelse, eller også begrænser de hans magt ved deres egne kortsynede forestillinger.

Lad os vælge at modtage undervisning af ham, som skabte himlene og jorden, satte stjernerne på deres plads i rummet og bestemte solen og månen til at udføre deres opgave.

De unge har ret til at søge den højeste udvikling af deres åndsevner. Det er ikke vor hensigt at sætte en grænse for den uddannelse, som Gud ikke har afstukket nogen grænser for. Men vore talenter vil intet gavne, hvis de ikke bruges til Guds ære og til menneskers vel.

Det er værdiløst at arbejde hårdt for at fylde sindet med kundskab, som ikke kan anvendes i det praktiske liv. En sådan uddannelse vil være et tab for eleven, fordi disse studier svækker interessen for de fag, der ville sætte ham i stand til at varetage sine pligter. En praktisk oplæring er langt mere værd end nok så megen teori. Kundskab i sig selv er ikke nok. Vi må eje evnen til at benytte kundskaben på rette måde.

Den tid, de midler og det arbejde, mange anvender for at opnå en forholdsvis unyttig uddannelse, burde de benytte til at erhverve sig kundskaber, der ville gøre dem til praktiske mænd og kvinder, som kunne bære livets ansvar. En sådan uddannelse ville være af den største værdi.

Hvad vi behøver, er kundskab, som vil styrke sjæl og sind og gøre os til bedre mænd og kvinder. Hjertets uddannelse er af langt større vigtighed end blot boglig lærdom. Det er godt, ja, endog af væsentlig betydning at have kendskab til den verden, vi lever i; men hvis vi lader evigheden ude af betragtning, begår vi en fejl, som vi aldrig kan råde bod på.

[71]

En elev kan koncentrere sig nok så meget om at erhverve sig kundskaber. Hvis han ikke er i besiddelse af kundskab om Gud og ikke lyder de love, han selv er underkastet, vil det blive til hans egen ødelæggelse. Ved forkerte vaner mister han evnen til at vurdere sig selv. Han mister evnen til selvbeherskelse. Han kan ikke ræsonnere korrekt, når han er stillet over for spørgsmål, som i dybeste forstand angår ham selv. Han er ligegyldig med sig selv og behandler sit sind og sit legeme ufornuftigt. Fordi han forsømmer at tilegne sig rigtige principper, spoles livet både i denne verden og den kommende.

Hvis de unge forstod deres egen svaghed, ville de kunne finde deres styrke i Gud. Hvis de ville lære af ham, ville de blive vise i hans visdom, og deres liv ville blive til velsignelse for verden. Men lader de sindet beskæftige sig med verdslige og teoretiske studier alene, og de mister forbindelsen med Gud, vil de gå glip af alt det, der gør livet rigt.

[72] **KAPITEL 10—GRUNDLAGET FOR SUNDHED**

BEVIDSTHEDEN om, at mennesket skal være Guds tempel og en bolig, hvor hans herlighed skal åbenbares, bør mere end noget andet tilskynde os til at pleje og udvikle vort legeme. Menneskelegemet er fra Skaberens side et herligt og vidunderligt bygningsværk, og han byder os at lære det at kende, forstå dets behov og gøre vor del for at bevare det, så det ikke udsættes for skade og besmittelse.

Forudsætningen for et godt helbred er sundt blod, for blodet er livsstrømmen. Blodet genopbygger det nedbrudte væv og tilfører legemet næring. Når det får de rette næringsstoffer, bliver rensset og fornyet ved at komme i forbindelse med den friske luft, bringer det liv og kraft til enhver del af organismen. Jo mere fuldkomment blodomløbet er, desto bedre vil denne funktion kunne foregå.

Ved hvert pulsslæg skal blodet hurtigt og let kunne trænge ud i alle dele af legemet. Dets løb må ikke hindres af stramtsiddende tøj eller bånd eller ved utilstrækkelig beklædning af arme og ben. Alt, hvad der hindrer blodomløbet, tvinger blodet tilbage til de ædle organer, som herved overfyldes med blod. Følgen bliver ofte hovedpine, hoste, hjertebanken og dårlig fordøjelse.

[73] For at vi kan få godt blod, må vort åndedræt foregå på den rette måde. En dyb indånding af frisk luft fylder lungerne med ilt og rensset blodet. Blodet får en frisk farve og sendes som en livgivende strøm ud til alle legemets dele. Et godt åndedræt styrker nerverne, skærper appetitten, gavner fordøjelsen og fremkalder en sund, forfriskende søvn.

Lungerne skal have lov at fungere så uhemmet som muligt. Deres ydeevne bliver større ved fri virksomhed, men indskrænkes ved tryk og sammensnøring. Dette forklarer det skadelige i at sidde foroverbøjet, medens man arbejder. Ved denne legemsstilling er det umuligt at trække vejret dybt. Et overfladisk åndedræt bliver snart en vane, og lungerne mister evnen til at udvide sig. Stram indsnøring har en lignende virkning. Den nederste del af brystkassen får ikke tilstrækkelig plads. Underlivsmusklerne, som har til opgave

at hjælpe åndedrættet, får ikke frit spillerum, og lungerne hemmes i deres virksomhed.

På denne måde bliver iltforsyningen mangelfuld. Blodomløbet bliver trægt. De giftige affaldsstoffer, der skulle udskilles ved udåndingen fra lungerne, holdes tilbage, og blodet bliver ikke rensat. Dette går ikke alene ud over lungerne, men også maven, leveren og hjernen. Huden bliver gusten, fordøjelsen sinkes, hjertet svækkes, og hjernen omtåges. Tankerne forvirres. Man bliver tungsindig, og hele organismen bliver slap og uvirksom og let modtagelig for sygdom.

Lungerne udskiller til stadighed urene stoffer og må hele tiden forsynes med frisk luft. Uren luft skaffer ikke den nødvendige mængde ilt, og blodet strømmer til hjernen og andre organer uden at være blevet fornyet. Dette viser os nødvendigheden af grundig ventilation. Ophold i lukkede, dårligt ventilerede rum, hvor luften er stillestående og uren, svækker hele organismen, som bliver særlig følsom over for kuldepåvirkning og derved let modtagelig for sygdom. Det er det stadige indendørs liv, som gør mange kvinder blege og svagelige. De bliver ved at indånde den samme luft, indtil den fyldes med giftige stoffer, der udskilles gennem lungerne og hudens porer, og således føres der atter urenheder ind i blodet.

[74]

Når der bygges huse, bør der sørges for god ventilation og rigeligt med sol. Det gælder både offentlige bygninger og beboelseshuse. Mødelokaler og skolestuer er ofte mangelfulde i denne henseende. Dårlig ventilation bærer skylden for meget af den døsigthed og sløvhed, som ødelægger virkningen af mangen prædiken og gør lærerens arbejde møjsommeligt og frugtesløst.

Så vidt muligt bør alle bygninger, der er bestemt til bolig for mennesker, ligge højt, og byggegrunden skal være veldrænet. Derved bliver husene tørre, og man undgår fare for sygdom som følge af fugtighed og usund luft. Der bliver som oftest taget alt for lidt hensyn til dette, og følgen bliver dårligt helbred, alvorlige sygdomme og dødsfald.

Når man bygger huse, er det særlig vigtigt, at man sørger for grundig ventilation og rigeligt med sol. En strøm af frisk luft og en rigelig mængde lys bør have adgang til hvert værelse i huset. Soveværelser bør indrettes således, at der er rigelig tilførsel af luft dag og nat. Man bør ikke benytte et værelse til soveværelse, medmindre der daglig kan lukkes op for luft og sol. I de fleste lande er

det nødvendigt at opvarme soveværelserne, for at de kan være godt varme og tørre i koldt eller fugtigt vejr.

Gæsteværelset bør være lige så godt indrettet som de øvrige beboelsesrum. Her bør der ligesom for soveværelsets vedkommende være adgang for luft og sol og mulighed for opvarmning for at modvirke den fugtighed, som altid samler sig i et værelse, der ikke benyttes til stadighed. Det er med fare for helbredet og ofte også for livet at sove i et solfattigt værelse eller lægge sig i en seng, der ikke er blevet grundigt tørret eller udluftet.

[75] Når folk bygger huse, sorger de ofte for en god plads til planter og blomster. Vinterhaven eller blomstervinduet er varmt og solrigt, for uden varme, luft og sol ville planterne ikke kunne trives. Dersom disse betingelser er nødvendige for planters liv, hvor meget vigtigere er de de da ikke for for vor egen, vore familiers og vore gæsters sundhed!

Hvis vi ønsker, at vore hjem skal være tilholdssteder for sundhed og lykke, må vi ikke bygge dem på lavtliggende steder med usund, fugtig luft, men oppe, hvor der er fri adgang for himmelens livgivende kræfter. Fjern de tunge gardiner, luk vinduer og skodder op og lad ikke slyngplanter, selv om de er aldrig så smukke, eller træer stå så nær ved huset, at de skygger for solen. Vel kan solens stråler få gardiner og gulvtæpper til at falme, og de kan måske også afblege billeder og møbler, men de giver til gengæld børnene sunde, røde kinder.

De, der har ældre mennesker at sørge for, bør huske, at disse trænger til gode, varme værelser. Livskraften aftager med årene, og modstandskraften bliver mindre. Derfor er det nødvendigt for de gamle at have rigeligt sol og frisk, ren luft.

Omhyggelig renlighed er af væsentlig betydning både for fysisk og sjælelig sundhed. Fra legemet udskilles der stadig urene stoffer gennem huden. Dens millioner af porer tilstoppes hurtigt, medmindre den holdes ren ved hyppig badning, og de urenheder, som skulle fjernes gennem huden, påfører de andre udskillelsesorganer en forøget byrde.

De fleste ville have godt af et køligt eller lunkent bad hver dag, enten morgen eller aften. I stedet for at forøge modtageligheden for forkølelse vil et bad, taget på den rette måde, hærde og beskytte os derimod, fordi det styrker blodomløbet. Blodet bringes ud til

overfladen, og det strømmer lettere og mere regelmæssigt gennem årerne. Det virker forfriskende på både sind og legeme. Musklerne bliver mere smidige og tankerne klarere. Badet er nerveberoligende, det gavner tarmfunktionen, maven og leveren ved at bringe sundhed og styrke til hvert af disse organer, ligesom det også forbedrer fordøjelsen.

[76]

Det er også vigtigt at holde tøjet rent. De klædningsstykker, der benyttes, opsuger det affaldsstof, som udskilles gennem porerne, og hvis de ikke skiftes og vaskes ofte, optages de urene stoffer på ny af legemet.

Enhver form for urenlighed fører til sygdom. Dødbringende bakterier findes i overflod i mørke, forsømte kroge, i forrådnende affald, i fugtighed, skimmel og mug. Ingen bortkastede plantestoffer eller dynger af nedfaldne blade bør blive liggende i nærheden af huset og gå i forrådnelse, så at luften forgiftes derved. Intet urent eller råddent bør tåles inden for hjemmets område. I byer, der er blevet anset for at være fuldstændig sunde, har man kunnet spore mange epidemier tilbage til forrådnende affaldsstoffer, der skødesløst har været anbragt for nær et eller andet hus.

Fuldkommen renlighed, rigelig sol, hensyntagen til de sanitære forhold i alle enkeltheder er af væsendig betydning for, at familiedlemmerne kan være glade og raske og undgå sygdom.

Vort legeme bygges op af den mad, vi spiser. Der foregår en stadig nedbrydning af væv i legemet. Hver eneste bevægelse i et organ medfører et forbrug, som må erstattes gennem vor føde. Hvert organ i legemet kræver sin del af ernæringen. Hjernen skal have sin del; knoglerne, musklerne og nerverne kræver deres del. Det er en vidunderlig proces, der forvandler føden til blod og opbygger de forskellige dele af legemet. Denne proces foregår uden ophør og forsyner hver nerve, hver muskel og alt væv med liv og styrke.

Man bør vælge de fødemidler, der på den bedste måde forsyner legemet med de stoffer, det skal bruge til sin opbygning. Smagen er imidlertid ikke en pålidelig vejleder. Som følge af forkerte spisevaner er den blevet fordærvet. Ofte vil den have føde, som er skadelig for sundheden og svækker i stedet for at styrke. Vi kan heller ikke trygt lade os lede af skik og brug. Den sygdom og lidelse, der rårder alle vegne, skyldes for en stor del almindelig udbredte fejl ved ernæringen.

For at kunne vide, hvilken kost der er den bedste, må vi sætte os ind i Guds oprindelige plan for menneskenes kost. Han, som skabte mennesket, og som ved, hvad det trænger til, anviste Adam hans føde, idet han sagde: „Jeg giver eder alle urter på hele jorden, som bærer frø, og alle træer, som bærer frugt med kærne; de skal være eder til føde.“ 1 Mosebog 1, 29. Da mennesket forlod Edens have for at opretholde livet ved at dyrke jorden, fik det også tilladelse til at spise „markens urter“. 1 Mos. 1, 29; 3, 18.

Kornsorter, frugt, nødder og grønsager er den kost, som vor skaber har valgt for os. Med en enkel og naturlig tilberedning er disse fødemidler den sundeste og mest nærende kost. De giver en styrke, en udholdenhed og en tankeklarhed, som ikke kan opnås gennem en mere sammensat og stimulerende kost.

Men ikke alle — i og for sig sunde — fødemidler er lige velegnede under alle forhold. Der bør vises omhu ved valg af fødemidler. Vor kost må være afpasset efter årstiden, efter det klima, vi opholder

os i, og efter vor beskæftigelse. Nogle næringsmidler, der godt kan bruges på een årstid eller i et bestemt klima, passer ikke under andre forhold. Ligeledes er der forskel på, hvilke fødemidler der egner sig bedst for mennesker med forskellig beskæftigelse. Den kost, der er nødvendig for hårdtarbejdende, passer ikke altid for mennesker med stillesiddende beskæftigelse eller anstrengende åndeligt arbejde. Gud har givet os en rig variation af sunde fødemidler, og deraf bør enhver vælge de ting, som erfaringen og sund fornuft siger er bedst for ham.

Nødder og nøddeprodukter anvendes nu mange steder som erstatning for kød. Nødder kan sammen med kornsorter, frugt og visse rodfrugter bruges til sunde og nærende retter. Man må imidlertid undgå at bruge nødder i for store mængder. Det gælder især de mennesker, som mærker uheldige virkninger af nødderetter. Det bør også erindres, at nogle nødder ikke er så sunde som andre. Mandler er at foretrække for jordnødder, men anvendt i begrænset mængde og i forbindelse med kornsorter er jordnødder både nærende og fordøjelige.

De, der har vænnet sig til en kraftig, krydret kost, har fået en unaturlig smag og vil ikke straks synes om en enkel, nøjsom føde. Der vil gå nogen tid, før smagen bliver naturlig, og maven kommer sig efter det misbrug, den har været udsat for. Men fortsætter man ihærdigt med at spise sund føde, vil man efterhånden finde den velsmagende. Man vil værdsætte dens fine aroma og spise den med større nydelse end usunde delikatesser, og maven, som i mellemtiden er blevet rask og nu hverken er betændt eller overanstrengt, kan med lethed klare sin opgave.

[79]

Hvis sundheden skal bevares, er det nødvendigt at indtage en tilstrækkelig mængde god og nærende føde. Når man griber sagen fornuftigt an, kan man i næsten hvert eneste land skaffe sig de sundeste fødemidler. Forskellige produkter af ris, hvede, majs og havre indføres næsten overalt; ligeså bønner, ærter og linser. Anvender man disse fødemidler sammen med indenlandske eller importerede frugter og de mange forskellige grønsager, der vokser alle vegne, får man en i alle henseender nærende kost uden brug af kødspiser.

Overalt, hvor der kan dyrkes frugt i rigelig mængde, bør man sørge for en god forsyning til vinterbrug enten ved henkogning eller ved tørring. Bærfrugt som ribs, stikkelsbær, jordbær, hindbær og

brombær kan med fordel dyrkes mange steder, hvor de kun bruges lidt.

Til husholdningsbrug bør frugt så vidt muligt opbevares i glas fremfor blikdåser. Frugt til konservering må være frisk og af god kvalitet. Brug kun lidt sukker og kog ikke frugten længere end nødvendigt for at sikre dens holdbarhed. Tilberedt på denne måde er den en fortræffelig erstatning for frisk frugt.

[80] Hvis tørret frugt som rosiner, svesker, æbler, pærer, ferskener og abrikoser kan skaffes til rimelige priser, kan de med fordel anvendes som almindelige næringsmidler i langt større udstrækning end sædvanligt. Resultatet vil blive forøget sundhed og styrke for alle.

Der bør ikke serveres mange forskellige retter til samme måltid, fordi man da let spiser for meget og får fordøjelsesvanskeligheder. Det er ikke heldigt at spise frugt og grønsager til samme måltid. Er fordøjelsen dårlig, får man ofte besvær deraf og bliver uoplagt til åndeligt arbejde. Det er bedre at spise frugten til eet måltid og grønsagerne til et andet.

Måltiderne bør være afvekslende. De samme retter tilberedt på den samme måde bør ikke sættes på bordet dag efter dag. Man spiser med større appetit, og organismen får større nytte af maden, når kosten varieres.

Det er forkert at spise blot for at tilfredsstille appetitten, men man bør ikke være ligegyldig med madens beskaffenhed eller den måde, den tilberedes på. Hvis maden ikke smager os, vil legemet ikke få det fulde udbytte af den. Føden bør vælges med omhu og tilberedes med forstand og dygtighed.

Til bagning er det fintmalede, hvide hvedemel ikke det bedste. Det er hverken sundt eller økonomisk at bruge. Brød af fint mel mangler nogle af de nærende stoffer, som findes i fuldkornsbrød, og er hyppigt årsag til forstoppelse og andre lidelser.

Brugen af natron eller bagepulver er skadelig og unødvendig. Det virker som oftest uheldigt på maven og forgifter tit hele organismen. Mange husmødre mener, at de ikke kan bage godt brød uden sådanne midler, men det er en fejltagelse. Hvis de ville gøre sig den ulejlighed at lære bedre bagemetoder, ville deres brød blive sundere og mere velsmagende.

Til hævet eller gæret brød bør man ikke bruge mælk, men vand. Mælk fordyrer brødet og gør det mindre sundt. Brød bagt på denne

måde holder sig heller ikke så længe som brød bagt med vand, og desuden har det lettere ved at gære i mavesækken.

Brødet bør være let og frisk. Det må ikke have den mindste antydning af surhed. Brødene bør være små og bagt så grundigt, at gærcellerne så vidt muligt dræbes. Gæret brød af enhver art er tungt fordøjeligt, medens det er varmt eller nybagt, og burde aldrig serveres friskt. Denne regel gælder derimod ikke ugæret brød Friske rundstykker lavet af hvedemel uden gær eller surdej og bagt i en godt opvarmet ovn er både sunde og velsmagende. [81]

Vælling eller grød af kornsorter bør koges omhyggeligt. Bløde eller flydende retter er imidlertid mindre sunde end tørre fødevarer, der kræver grundig tygning. Tvebakker eller brød, som er bagt to gange, hører til de lettest fordøjelige og mest velsmagende fødemidler. Almindeligt brød skæres i skiver og tørres i en varm ovn, til det sidste spor af fugtighed er forsvundet. Derefter brunes det let helt igennem. På et tørt sted kan dette brød opbevares meget længere end almindeligt brød, og hvis man opvarmer det på ny, før det skal spises, vil det være lige så frisk som nyt.

Som regel anvendes der alt for meget sukker i maden. Kager, søde buddinger og andre desserter, gelé og syltetøj forårsager ofte fordøjelsesvanskeligheder. Særlig skadeligt virker crème og buddinger, hvori hovedbestanddelene er mælk, æg og sukker. En overdreven brug af mælk og sukker i samme ret bør undgås.

Dersom man bruger mælk, bør den varmebehandles grundigt. Ved denne forholdsregel formindskes faren for sygdom. Smør er mindre skadeligt, når det spises koldt på brød, end når det benyttes til madlavning. Men som regel er det bedre helt at undvære det. Ost kan der rettes endnu større indvendinger imod. Det egner sig slet ikke som fødemiddel* .

En utilstrækkelig, dårlig tilberedt kost skader blodet ved at svække de bloddannende organer. Den bringer organismen i uorden og medfører sygdom med påfølgende oprevne nerver og dårligt humør. Ofrene for dårlig madlavning kan tælles i tusind- og titusindvis. Over mange grave kunne der stå: „Døde på grund af dårlig madlavning“. „Døde som følge af en mishandlet mave“. [82]

*Der er ikke her tænkt på flødeost, rygeost og lignende friske ostesorter, som andre steder anbefales af forfatterinden. Undersøgelser af nyere dato viser forøvrigt uheldige virkninger af at nyde rigeligt med dyriske fedtstoffer.

De, der laver mad, har en hellig forpligtelse til at lære at tilberede sund føde. Mange sjæle går fortabt på grund af dårlig madlavning. Der skal omtanke og omhu til at bage godt brød. Der er mere religion i et stykke godt brød, end mange tror. Der er få, som virkelig forstår at lave god mad. Der findes unge kvinder, som mener, at madlavning og anden husgerning er for simpelt et arbejde, og af den grund har mange unge piger kun ringe begreb om de pligter, der påhviler en hustru og moder, når de gifter sig og skal sørge for en familie.

Madlavning er ingen ubetydelig kunst. Den hører til noget af det vigtigste i det praktiske liv. Det er en videnskab, som kvinder fra alle samfundslag burde have lejlighed til at lære. Det er en kunst at gøre maden appetitlig og på samme tid enkel og nærende. Men det kan lade sig gøre. En kokkepige bør kunne lave enkel mad på en sundhesmæssig måde, så den bliver mere velsmagende og mere nærende, netop på grund af sin enkelhed.

Enhver kvinde, som har ansvaret for en familie, men ikke forstår kunsten at lave sund mad, bør bestemme sig til at lære det, fordi det er af så væsentlig betydning for familiens ve og vel. Mange steder er der skoler, hvor der gives undervisning i sund madlavning. Den kvinde, der ikke kan få hjælp ad denne vej, bør gå i lære hos en dygtig kokkepige, indtil hun har lært kogekunsten til fulde.

[83] Regelmæssige spisetider er af den største betydning. Der bør være en bestemt tid til ethvert måltid, hvor enhver bør spise, hvad organismen trænger til. Derefter bør der ikke spises noget før til næste måltid. Der er mange, som spiser, når organismen ikke trænger til føde. De spiser uregelmæssigt og mellem måltiderne, fordi de ikke har tilstrækkelig viljekraft til at modstå fristelsen til at spise. På rejser er der mennesker, som hele tiden skal spise et eller andet, så snart der er lejlighed dertil. Dette er meget skadeligt. Hvis de ville spise enkel og sund mad til regelmæssige tider, ville de ikke føle sig så trætte og heller ikke være så plaget af sygdom.

En anden skadelig vane er at spise umiddelbart for sengetid. Man har måske spist de regulære måltider, men spiser igen, fordi man føler sig mat. Denne dårlige vane kan efterhånden blive så indgroet, at man til sidst tror, det er umuligt at sove, hvis man ikke har spist først. Som følge af de sene aftensmåltider fortsættes fordøjelsesprocessen under søvnen. Skønt maven er i stadig virksomhed, foregår fordøjelsen ikke normalt. Søvnens forstyrrelse hyppigt af ubehagelige drømme, og

om morgenen vågner man uden at føle sig udhvilet og med ringe lyst til dagens første måltid. Når vi lægger os til hvile, bør maven være helt færdig med sit arbejde, for at den som legemets øvrige organer kan få ro. For folk med stillesiddende arbejde er sene aftensmåltider særlig skadelige. Den forstyrrelse, de volder, er ofte begyndelsen til sygdom, som kan ende med døden.

Den slaphed, der fremkalder lysten til mad, skyldes i mange tilfælde, at fordøjelsesorganerne er blevet overbebyrdede i dagens løb. Fordøjelsesorganerne trænger til hvile, når de har besørget et måltid. Der bør mindst være fem-seks timer mellem måltiderne. Mange vil erfare, at to måltider om dagen er bedre end tre, når de først har prøvet det.

Maden bør hverken være meget hed eller meget kold, når den indtages. Er maden kold, lægges der beslag på mavens energi til at opvarme den, inden fordøjelsen kan foregå. Kolde drikke er skadelige af samme grund, medens en rigelig brug af varme drikke virker svækkende. Jo mere vædske, der nydes sammen med måltiderne, desto mere vanskeliggøres fødens fordøjelse, fordi vædsken må op- [84] suges, før fordøjelsen kan begynde. Nyd ikke salt i store mængder, undgå pickles og krydrede retter og spis rigeligt med frugt. Herved vil den irritation, som bevirker, at man drikker så meget til måltiderne, for en stor del forsvinde.

Man bør spise langsomt og tygge maden grundigt. Det er nødvendigt, for at spyttet kan blandes tilstrækkeligt med føden og fordøjelsvædsken komme i virksomhed.

Det er også skadeligt at spise på uheldige tider, f.eks. efter voldsom anstrengelse, når man er meget udmattet eller varm. Umiddelbart efter at man har spist, stilles der store krav til nerveenergien, og når sind eller legeme bliver stærkt anstrengt lige før eller efter måltidet, hemmes fordøjelsen. Er man oprørt, ængstelig eller forjaget, gør man klogest i at vente med at spise, til man er udhvilet eller beroliget.

Maven står i nøje forbindelse med hjernen, og når der er noget i vejen med maven, overføres der nervekraft fra hjernen til de svækkede fordøjelsesorganer. Sker dette for ofte, overfyldes hjernen med blod. Hvis hjernen til stadighed anstreges, og man ikke får tilstrækkelig motion, bør man ikke spise for meget, selv om kosten er aldrig så enkel. Afvis alle bekymringer og urolige tanker under mål-

tidet. Man skal ikke have hastværk, men spise langsomt og med godt humør med et hjerte fyldt af tak til Gud for alle hans velsignelser.

Mange mener, at de kan tillade sig at spise så meget, de vil, og blot føje appetitten, ja, endda frådse, blot de ikke spiser kød og andre usunde retter. Dette er en fejltagelse. Fordøjelsesorganerne må ikke forsynes med føde i en sådan mængde og af en sådan beskaffenhed, at organismen overanstreges for at udnytte den.

[85] Efter almindelig skik og brug sættes der een ret på bordet ad gangen. Når man nu ikke ved, hvad der kommer efter første ret, er man tilbøjelig til at spise sig mæt i denne. Det er måske et fødemiddel, man ikke i forvejen har så godt af. Når så anden ret eller desserten kommer ind, forstår man ikke at sætte grænsen, men forsyner sig med den fristende dessert, som måske viser sig at være alt andet end heldig for fordøjelsen. Hvis alle retterne til eet måltid blev sat på bordet samtidig, havde man lejlighed til at vælge, hvad der passede en bedst.

Undertiden mærkes følgerne af forspisning med det samme. I andre tilfælde har man ingen smerter, men fordøjelsesorganerne mister deres energi, og den fysiske styrke undergraves.

Den overflødige del af maden overbebyrder organismen og skaber sygelige tilstande. Der ledes for meget blod til maven, så at arme og ben hurtigt afkøles. Fordøjelsesorganerne får en tung byrde, og når de har gjort deres arbejde, føler man sig mat og slap. Mennesker, som til stadighed spiser for meget, tolker denne slaphedsfornemmelse som sult, medens tilstanden i virkeligheden skyldes overanstrengte fordøjelsesorganer. Undertiden forekommer der en slags træghed i hjernen og uoplagthed til åndelig eller legemlig anstrengelse. Disse ubehagelige symptomer opstår, fordi organismen har udført sit arbejde under opbud af et unødvendigt energiforbrug og derved er blevet udmattet. Maven siger: „Giv mig hvile.“ Man opfatter imidlertid matheden som et krav om mere føde, og i stedet for hvile får maven en ny byrde. Som følge heraf er fordøjelsesorganerne udmattede, netop når de skulle være i stand til at udføre et godt arbejde.

Har man forkerte spisevaner, skal man ikke vente med at lægge dem om. Når dårlig fordøjelse skyldes misbrug af maven, bør man omhyggeligt søge at bevare den livskraft, der endnu er tilbage, ved at undgå enhver overanstrengelse af organerne. Maven vil måske

aldrig genvinde den fulde sundhed efter længere tids misbrug, men med passende kost vil yderligere svækkelse kunne undgås, og mange vil komme sig mere eller mindre. Det er ikke let at foreskrive regler, [86] som gælder i alle tilfælde, men hvis man holder sig til de rigtige ernæringsprincipper, kan store reformer gennemføres, og den, der laver maden, behøver ikke til stadighed at gøre sig umage for at friste appetitten.

Mådeholdne spisevaner belønnes med en styrkelse af forstanden og moralen og gør det lettere at beherske lidenskaberne. Forspisning er især skadelig for de mennesker, som er energiløse af naturen. Disse bør spise langsomt og sørge for rigelig motion. Der findes mænd og kvinder med fortrinlige medfødte evner, som ikke udretter halvdelen af, hvad de kunne, hvis de ville vise selvbeherskelse og fornægte appetitten.

Mange forfattere og talere kommer til kort her. Efter at have spist rigeligt går de i gang med stillesiddende beskæftigelser som læsning eller skrivning og tager ikke tid til at sørge for motion. Følgen bliver, at tankerne og ordene hemmes i deres frie løb. Disse mennesker kan ikke skrive eller tale med den kraft og inderlighed, som er nødvendig for at kunne nå hjerterne. Deres anstrengelser bliver svage og frugtsløse.

Mennesker med betydningsfulde ansvar og fremfor alt folk, der har en beskæftigelse, hvor åndelige interesser står på spil, bør være fintfølelse og have en hurtig opfattelsesevne. De bør i højere grad end andre vise mådehold i spisning. Fed og overdådig mad bør ikke sættes på deres bord.

Hver dag skal mænd i betroede stillinger træffe afgørelser af vidtrækkende betydning. De kommer ofte ud for situationer, hvor der skal tænkes hurtigt, og det kan de kun gøre, hvis de er strengt mådeholdne. Sindet styrkes, når man behandler de legemlige og sjælelige kræfter rigtigt. Enhver anstrengelse, som ikke er for stor, vil give ny styrke, men de, der skal lægge vigtige planer og træffe afgørende beslutninger, generes ofte i deres arbejde som følge af en [87] fejlagtig kost. Er maven ikke i orden, er sindstilstanden heller ikke, som den skal være. Som følge heraf er mennesker ofte pirrelige, ubehagelige eller uretfærdige. Mången en plan, der ville være blevet til velsignelse for verden, er blevet opgivet, og mange uretfærdige,

hårde, ja, ligefrem grusomme forholdsregler er gennemført på grund af sygelige tilstande fremkaldt af urigtige spisevaner.

Her er et godt råd til alle, som har stillesiddende arbejde eller hovedsagelig åndelig beskæftigelse. De mennesker, som er i besiddelse af tilstrækkelig moralsk styrke og selvbeherskelse, skulle prøve det: Spis kun to eller tre enkle retter til hvert måltid og spis ikke mere end nødvendigt for at stille sulten. Sørg for at få rigelig motion hver dag og se, om det ikke vil gavne.

Kraftige mænd, som er optaget af hårdt, legemligt arbejde, behøver ikke nødvendigvis at være så forsigtige med, hvor meget de spiser, og hvilken slags føde, de indtager, som folk med stillesiddende arbejde. Men selv de ville have et bedre helbred, hvis de ville spise og drikke med større mådehold.

Der er mennesker, som gerne vil have faste regler for deres kost. Først forspiser de sig og bagefter fortryder de det, og derfor tænker de en hel del over det, de spiser og drikker. Sådan bør det ikke være. Den ene kan ikke give den anden en nøjagtig regel. Den enkelte må bruge sin fornuft, vise selvbeherskelse og handle efter gode principper.

Vore legemer er Kristi dyrekøbte ejendom, og derfor har vi ikke ret til at behandle dem, som vi vil. Alle, der forstår sundhedens love, bør indse, at det er deres pligt at følge disse love, som Gud har givet. Enhver bør betragte det som sin pligt at være lydige over for sundhedens love. Vi må selv tage følgerne, hvis vi overtræder dem. Enhver af os skal stå til regnskab for vore handlinger og vore vaner. Derfor skal vi ikke spørge: „Hvad gør andre mennesker men: „Hvordan skal jeg behandle den bolig, Gud har givet mig ?“

KAPITEL 12—VÆLG DEN BEDSTE KOST

[88]

Den kost, mennesket fik anvist fra begyndelsen, indeholdt ikke animalsk føde. Først da syndfloden havde ødelagt alt det grønne, fik mennesket tilladelse til at spise kød.

Da Herren bestemte menneskets kost i Edens have, gav han samtidig til kende, hvilken føde der var den bedste. Det samme gjorde han, da Israel fik anvist sin kost. Han førte israelitterne ud af Ægypten og påtog sig at oplære dem for at gøre dem til sit ejendomsfolk. Gennem dette folk ønskede han at velsigne og undervise verden. Han gav dem den føde, som var mest hensigtsmæssig. De fik ikke kød, men manna — „himmelbrød“. Det var kun, fordi de var misfornøjede og knurrede og længtes efter Ægyptens kødgryder, at de fik dyrisk føde, og de fik det kun en kort tid. Resultatet var, at tusinder blev syge og døde. Alligevel var det aldrig med glæde, at de gik med til at leve på kødfri kost. Det var hele tiden en kilde til misfornøjelse og knurren, enten åbenlyst eller i det skjulte, og derfor blev kødkosten ikke forbeholdt dem i længden.

Da israelitterne bosatte sig i Kanaan, fik de lov til at spise dyrisk føde, men med strenge begrænsninger for at afbøde de dårlige følger. Det blev forbudt dem at benytte svinekød og kød af dyr, fugle og fisk, der var blevet erklæret for urene. For de tilladte kødspisers vedkommende gjaldt den regel, at de ikke måtte nyde fedtet eller blodet. Det var strengt forbudt dem.

[89]

Kun sunde dyrs kød måtte spises. Hverken sønderrevne eller selvdøde dyr måtte anvendes til føde; heller ikke dyr, som ikke var fuldstændig befriet for blod.

Når israelitterne ikke fulgte de kostforskrifter, Gud havde givet dem, blev det til stor skade for dem. De ville have kød at spise, og de høstede følgerne deraf. De opnåede ikke den karakterens fuldkommenhed, Gud ønskede, og opfyldte ikke hans hensigt. Herren gav „dem det, de kræved, og sendte dem lede i sjælen“. De satte mere pris på det jordiske end det åndelige, og det hellige fortrin, han ville give dem, fik de ikke.

Ved at spise kød får man kun kornsorter og grønsager fra anden hånd, for dyrene får den næring, som giver vækst, fra plante-riget. Den livsenergi, som var i kornet og grønsagerne, kommer den til gode, som spiser disse ting. Vi får den ved at spise dyrets kød. Hvor meget bedre er det da ikke at få den direkte ved at spise den føde, Gud har bestemt for os.

Kød har aldrig været det bedste fødemiddel, men i vor tid er det dobbelt uheldigt at bruge det, da sygdom blandt dyrene tager hurtigt til. De, der nyder kød, ved kun lidt om, hvad de spiser. Hvis de kunne se dyrene, medens de levede, og hvis de vidste, hvad slags kød det er, de spiser, ville de ofte vende sig bort fra det med afsky. Folk vedbliver at spise kød, som er fuldt af tuberkelbaciller og kræftspirer. På den måde udbredes tuberkulose, kræft og andre livsfarlige sygdomme*).

[90] Svinets væv myldrer med parasitter. Om svinet sagde Gud: „Det skal være eder urent. Deres kød må I ikke spise, og ved deres ådsler må I ikke røre.“ 5 Mos. 14, 8. Dette påbud blev givet, fordi svinet er uskikket til føde. Svin er ådselædere, og dette alene er hensigten med deres eksistens. Deres kød burde aldrig under nogen omstændigheder spises af mennesker. Det er umuligt, at kødet af nogen levende skabning kan være sundt, når snavs er dyrets naturlige element, og når det lever af alle mulige afskyelige ting.

Mange steder forgiftes fisk i den grad af de urenheder, de lever af, at de er sygdomsfremkaldere. Dette er navnlig tilfældet, hvor de kommer i forbindelse med kloakkerne fra de store byer. Fisk, der har fortæret indholdet fra sådanne afløb, kan svømme til fjerntliggende farvande og blive fanget, hvor vandet ellers er rent og frisk. Når de så anvendes til føde, kan de påføre intetanende mennesker både sygdom og død.

Virkingen af kødkost mærkes måske ikke straks, men det er intet bevis på, at den ikke er skadelig. Det er de færreste, som vil tro, at det er det kød, de har spist, som har forgiftet deres blod og påført dem lidelse. Mange dør af sygdomme, der udelukkende skyldes kødspisning, medens hverken de selv eller andre har nogen mistanke om den rigtige årsag.

---

*Rigtigheden af denne påstand har i mange år været draget i tvivl, men nyere opdagelser peger henimod, at visse kræftformer, ligesom tuberkulose og andre sygdomme, kan overføres ved at spise kød af syge dyr.

De moralske onder, som kødkost fører med sig, er ikke mindre end de fysiske lidelser. Kød er skadeligt for sundheden, og alt, hvad der påvirker legemet, har en tilsvarende indvirkning på sindet og sjælen. Tænk på de grusomheder, kødspisning medfører for dyrene, og tænk på, hvordan det må virke på den, som skal udføre disse handlinger, og på de mennesker, som er vidne til dem. Det tilintetgør den ømhed, vi burde have for disse Guds skabninger.

Den forstand, mange umælende dyr lægger for dagen, nærmer sig i en utrolig grad den menneskelige forstand. Disse dyr ser og hører, elsker, frygter og lider. De bruger deres organer med langt større troskab, end mange mennesker bruger deres. De kan vise medfølelse og ømhed over for andre dyr. Mange dyr viser deres vogtere en hengivenhed, som langt overgår den hengivenhed, mange mennesker viser hinanden. De slutter sig til menneskene med bånd, der ikke kan brydes, uden at det koster dem stor lidelse.

[91]

Hvilket menneske med menneskelige følelser kan overlade et dyr til slagtekniven efter at have haft med pasningen af dyr at gøre og set ind i deres tillidsfulde, hengivne øjne? Hvordan kan sådanne spise dyrene med velbehag ?

Det er fejlagtigt at mene, at muskelkraft er afhængig af dyrisk føde. Organismens behov kan bedre tilfredsstilles uden brug af kød, ligesom det er muligt at opnå større sundhed uden dette. Kornsorter, frugt, nødder og grønsager indeholder alle de næringsstoffer, der er nødvendige til at danne sundt blod. Disse stoffer får man ikke på så god en måde og i så rigelig mængde ved at spise kød. Hvis kod havde været nødvendigt for at opnå sundhed og styrke, ville der have været indbefattet dyrisk føde i den kost, som blev bestemt til mennesket efter dets skabelse.

Når man holder op med at spise kød, får man ofte en fornemmelse af svaghed og mangel på energi. Mange tager dette som et bevis på, at kødspiser er nødvendige; men når kødet savnes så stærkt, skyldes det, at det virker stimulerende, fremkalder feberagtige tilstande i blodet og pirrer nerverne. Nogle mennesker synes, det er lige så vanskeligt at holde op med at spise kød, som det er for drankeren at give afkald på spiritus, men forandringen vil være til gavn for dem.

Når man ophører med at spise kød, bør man i stedet have forskellige kornsorter, nødder, grønsager og frugt, som både er nærende og velsmagende. Dette er især nødvendigt for mennesker, som er

[92] svagelige eller til stadighed har hårdt arbejde. I nogle lande, hvor der hersker megen fattigdom, er kød det billigste næringsmiddel. Under sådanne forhold vil det være forbundet med større vanskelighed at gennemføre en forandring, men det kan gøres. Man bør imidlertid tage hensyn til de forhold, folk lever under, og til indgroede vaners magt, så man ikke søger at nøde nogen til at gå ind på sine synspunkter, selv om de er aldrig så rigtige. Ingen bør tilskyndes til at foretage forandringen pludseligt. Kødet bør erstattes med sunde fødemidler, som samtidig er billige. Meget afhænger af den, som laver maden. Med omhu og dygtighed kan der tilberedes retter, som både er nærende og tiltalende, og som i stor udstrækning vil kunne træde i stedet for kødspiser.

Opdrag i alle tilfælde samvittigheden, sæt viljen ind på det, og anskaf god, sund føde, så vil forandringen let kunne gennemføres, og trangen til kød vil snart ophøre.

Er tiden ikke snart inde til, at alle burde stræbe efter at holde op med at spise kød ? Hvorledes kan mennesker, som stræber efter at blive rene, ædle og hellige for at kunne færdes sammen med himmelske engle, fortsætte med at bruge sådanne ting til føde, som har en så skadelig indvirkning på sjæl og legeme? Hvorledes kan de berøve Guds skabninger livet, for at de kan spise kød med største velbehag? Lad os hellere vende tilbage til den sunde og velsmagende føde, som Gud gav mennesket i begyndelsen, og selv vise barmhjertighed mod de umælende dyr, som Gud har skabt og stillet under vort herredømme, og lad os lære vore børn det samme.

KAPITEL 13—UNDGÅ YDERLIGHEDER

[93]

Ikke alle, der bekender sig til at tro på en kostreform, er tilhængere af den. For mange består reformen blot i, at de holder op med at bruge visse usunde fødemidler. De har ikke forstået sundhedsprincipperne til fulde, og deres bord, der stadigvæk dækkes med tillokkende, men skadelige retter, vidner langt fra om kristelig afholdenhed og nøjsomhed.

Andre vil gerne give et rigtigt eksempel, men går til den anden yderlighed. De kan måske ikke skaffe de fødemidler, som er mest anbefalelsesværdige, og i stedet for at bruge næringsmidler, som bedst ville kunne erstatte de manglende, nøjes de med en utilstrækkelig kost. Deres føde indeholder ikke de stoffer, der er nødvendige til at danne sundt blod. Deres helbred tager skade, arbejdsevnen nedsættes, og deres eksempel er snarere til skade end til gavn for en kostreform.

Atter andre tror, at da sundheden forudsætter en enkel kost, behøver man ikke at være så nøje med den mad, man spiser, og hvordan den tilberedes. Nogle får kun en meget mager kost, som ikke er alsidig nok til at dække organismens behov, og følgen er, at det går ud over helbredet.

Det er ofte de mennesker, der kun har en middelmådig forståelse af det væsentlige i en kostreform, som er de ivrigste til at praktisere deres anskuelser og til også at få deres familie og omgangskreds til det. Resultatet af deres misforståede reformer, som viser sig i deres egen dårlige helbredstilstand, og deres forsøg på at tvinge andre til at følge sig, er, at mange får en forkert indstilling til kostreformen, så de helt forkaster den.

[94]

De, som forstår sundhedslovene og tager dem som rettesnor, går ikke til yderligheder af nogen art. De vælger ikke blot deres kost for at tilfredsstille appetitten, men for at ernære legemet. De søger at bevare alle evner og kræfter bedst muligt for at kunne tjene Gud og mennesker. Deres appetit står under fornuftens og samvittighedens kontrol, og derfor belønnes de med et sundt legeme og en sund sjæl.

De støder ikke andre ved at pånøde dem deres anskuelser, men deres eksempel taler ril gunst for de rigtige principper.

Der er virkelig sund fornuft i kostreformen. Man bør sætte sig grundigt ind i den, og ingen bør kritisere andre, fordi de ikke går frem på helt den samme måde, som de selv gør. Det er umuligt at give en ufravigelig regel, der gælder for alle, og ingen bør mene om sig selv, at han er en målestok for alle andre. Det er ikke alle, som kan spise det samme. Mad, som er sund og velsmagende for den ene, smager ikke en anden og er måske endog skadelig for ham. Nogle kan ikke tåle mælk, medens andre har godt af den. Nogle kan ikke fordøje ærter og bønner, medens andre befinder sig udmærket ved dem. For nogle mennesker er fødemidler fremstillet af de grovere kornsorter gavnlige, medens andre ikke kan tåle dem.

[95] De, som bor i egne, hvor der er knaphed på frugt og nødder, bør ikke opfordres til at udelukke mælk og æg af kosten. Det er rigtigt, at korpulente mennesker med stærke lidenskaber bør holde sig fra særlig stimulerende næringsmidler. Navnlig bor familier med børn, som har sanselige vaner, ikke anvende æg. Hvor det derimod drejer sig om mennesker, hvis bloddannende organer er svage, bør mælk og æg ikke helt udelades, især hvis man ikke kan skaffe de nødvendige stoffer på anden måde. Man skal imidlertid sørge meget omhyggeligt for, at mælken stammer fra sunde koer og æggene fra sunde høns. Æggene skal tilberedes sådan, at de er så letfordøjelige som muligt.

Kostreformen bør skride fremad lidt efter lidt. Efterhånden som sygdom tager til blandt dyrene, vil det blive mere og mere risikabelt at bruge mælk og æg. Man bør forsøge at erstatte disse produkter med andre fødemidler, der er sunde og billige. Overalt burde man så vidt muligt lære at lave mad uden at bruge mælk og æg og alligevel gøre maden sund og velsmagende.

I almindelighed vil det være sundest kun at spise to måltider om dagen, men under visse omstændigheder kan det være nødvendigt med et tredje måltid. Dette bør dog være meget let og bestå af letfordøjelig mad. Sprøde kiks eller tvebakker og frugt eller kornkaffe passer bedst til aftensmåltidet.

Der findes mennesker, som altid er bange for, at deres føde skal skade dem, lige meget hvor sund eller enkel den er. Lad mig sige til dem: Tro ikke, at I vil tage skade af jeres mad. Tænk slet ikke på den. Spis efter bedste skøn, og når I har bedt Herren om at velsigne

maden, så den kan blive til styrke for jeres legeme, så tro, at han hører jeres bønner, og vær rolige.

Sundhedsprincipperne kræver, at vi giver afkald på alt det, som irriterer maven og skader sundheden. Men samtidig må vi ikke glemme, at en utilstrækkelig kost bevirker blodmangel, og er årsag til mange sygdomme, som er meget vanskelige at helbrede. Organismen får ikke tilstrækkelig næring, og dårlig fordøjelse og almindelig svækkelse bliver følgen. De, der lever af en sådan kost, gør det ikke altid på grund af fattigdom, men af uvidenhed eller ligegyldighed eller også for at gennemføre deres reformer, som de ikke har forstået rigtigt.

[96]

Man ærer ikke Gud, når man forsømmer eller misbruger legemet, som derved gøres uegnet til hans tjeneste. Husmoderen må først og fremmest sørge for, at legemet forsynes med velmagende og styrkende føde. Det er langt bedre at spare lidt på udgifter til klæder og møbler end at være karrig, når det gælder kosten.

Nogle husmødre sparer på familiens daglige kost for at kunne servere dyr og fin mad, når der er gæster. Det er forkert. Man burde vise større enkelhed ved sådanne lejligheder. Hensynet til familien bør komme i første række.

En ufornuftig husførelse og kunstige levevaner hindrer os ofte i at vise gæstfrihed, når denne netop var på sin plads og ville være til velsignelse. Den daglige kost bør være sådan, at uventede gæster kan indbydes til at spise med, uden at husmoderen får ekstra ulejlighed.

Alle bør lære at forstå, hvad de skal spise, og hvorledes maden skal tilberedes. Mænd bør også kunne lave enkel og sund mad. På forretningsrejse kommer de ofte til steder, hvor de ikke kan få sund føde. Da er det godt, hvis de har lidt kendskab til madlavning.

Vær nøjeregnende med jeres kost. Undersøg forholdet mellem årsag og virkning. Lær selvbeherskelse. Hold appetitten under fornuftens kontrol. Misbrug aldrig maven ved at overfylde den, men nægt jer ikke den sunde, velmagende føde, som er nødvendig for at kunne bevare sundheden.

Det snæversyn, som præger nogle sundhedsreformatorer, har skadet sundhedssagen meget. De bør huske på, at en kostreform for en stor del vil blive bedømt efter deres egne kostvaner. I stedet for at bringe sagen i vanry bør de ved deres eksempel søge at vinde oprigtige mennesker for dens principper. Der findes en hel del

[97] mennesker, som vil modsætte sig enhver reform, hvor fornuftig den end er, dersom den lægger bånd på appetitten. De retter sig efter smagen i stedet for fornuften eller sundhedslovene. De vil anse alle, der forkaster det en gang vedtagne og gør sig til talsmænd for en reform, for at være yderliggående, ligegyldig hvor fornuftig deres handlemåde er. For ikke at give sådanne mennesker grund til kritik, bør tilhængere af sundhedssagen ikke søge at komme til at afvige mest muligt fra andre, men snarere komme dem så nær som muligt uden at svigte principperne.

Når de, der arbejder for en sundhedsreform, går til yderligheder, kan man ikke undre sig over, at mange, der betragter de pågældende som repræsentanter for sundhedsprincipperne, forkaster reformen helt og holdent. Disse yderligheder gør hyppigt mere skade på kort tid, end der kan genoprettes ved en forsigtig levevis gennem en hel menneskealder.

Sundhedsreformen hviler på vidtrækkende principper, og vi bør ikke forklejne den ved indskrænkede anskuelser og sædvaner. Men ingen bør afvige fra de rette principper eller betragte dem som uvæsentlige, fordi han møder modstand eller latterliggørelse. Han bør heller ikke gå på akkord for at behage eller pavirke andre. De principfaste vil blive ved at holde fast på det rette, samtidig med at de i deres færden viser, at de er i besiddelse af et højsindet, kristeligt sindelag og den rette form for mådehold.

KAPITEL 14—EN HENSIGTSMÆSSIG KLÆDEDRAGT

[98]

Bibelen lærer, at vor klædedragt skal være sømmelig. „Det samme skal kvinderne gøre, værdigt klædte med blufærdighed og ærbarhed.“ 1 Tim. 2, 9. Her forbydes prangende klæder, skrigende farver og unødvendig pynt. Alt, hvad der har til formål at vække opmærksomhed eller beundring, hører ikke med til de sømmelige klæder, som Guds ord påbyder.

Vi bør ikke være kostbart klædt, ikke med „guld eller perler eller kostbar dragt“. 1 Tim. 2, 9.

Penge er betroede midler fra Gud. De er ikke vore, og vi må ikke bruge dem for at tilfredsstille vor stolthed eller vor ærgerrighed. I Guds børns hænder betyder de mad til de sultne og klæder til de nøgne. De er et værn for de undertrykte, et middel til at gengive de syge sundhed og til at forkynde evangeliet for de fattige. Man kunne gøre mange lykkelige ved en forstandig anvendelse af de penge, man nu bruger til pynt og stads. Betragt Kristi liv! Tænk på hans karakter og fornægt jer selv, som han gjorde.

De penge, der i den såkaldt kristne verden bruges til smykker og unødig kostbare klæder, er nok til at mætte alle de sultne og klæde alle de nøgne. Mode og pynt sluger de midler, der kunne lindre noden for de fattige og lidende. Disse ting berøver verden evangeliet om Frelserens kærlighed. Missionsvirksomheden lider derved. Mangfoldige mennesker omkommer af mangel på kristelig undervisning.

[99]

Når Gud har dækket jorden med sine rigdomme og fyldt forrådshusene med livets overflod af gaver, og når han har skænket os så megen frelsende kundskab om sin sandhed, hvilken undskyldning kan vi så give, hvis vi lader enkers og fadrløses, syges og lidendes, uvidende og ufrelstes råb nå op til himmelen? Når de, der ødsler tid og penge bort til det, som Gud har forbudt, på Guds dag stilles ansigt til ansigt med ham, som gav sit liv for de trængende, hvad vil de så sige til deres undskyldning? Til dem vil Kristus sige: „Jeg

var sulten, og I gav mig ikke at spise; jeg var tørstig, og I gav mig ikke at drikke; ... jeg var nøgen, og I gav mig ingen klæder; jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig.“ Matt. 25, 42. 43.

Men selv om vore klæder skal være beskedne og enkle, bør de være forarbejdet af godt stof, have takkelige farver og være praktiske. Man bør tage mere hensyn til deres holdbarhed end til stads og pynt. De bør være varme og yde tilstrækkelig beskyttelse. Om den forstandige kvinde, som nævnes i Ordsprogenes bog, siges der: „Af sne har hun intet at frygte for sit hus, thi hele hendes hus er klædt i skarlagan“*).

Vort tøj bør være rent. Det er usundt at gå med snavset tøj, og det er både skadeligt for legeme og sjæl. „I er Guds tempel. ... Hvis nogen ødelægger Guds tempel, skal Gud ødelægge ham.“ 1 Kor. 3, 16. 17.

[100] Klædedragten bør i enhver henseende være sundhedsmæssig. „I alle måder“ ønsker Gud, at vi skal være sunde, både legemligt og åndeligt. Og vi skal samarbejde med ham for at opnå denne legemlige og åndelige sundhed. Begge dele fremmes ved en sundhedsmæssig påklædning.

Klædedragten bør være præget af nethed, skønhed og hensigtsmæssighed, så den bliver så naturlig og enkel som muligt. Kristus har advaret os imod livets forfængelighed, men ikke imod takkelighed og naturlig skønhed. Han henviste til markens blomster, til liljen, der udfolder sig i sin renhed, og sagde: „End ikke Salomon i al sin pragt var klædt som en af dem.“ Matt. 6, 29. Kristus belyser ved eksempler fra naturen den skønhed, som himmelen sætter pris på, nemlig den beskedne ynde og den enkelhed, renhed og sømmelighed, som vil gøre vor klædedragt velbehagelig for ham.

Han byder os at iføre sjælen den skønneste dragt. Ingen udvortes prydelser kan i værdi og ynde stå mål med „en sagtmødige og stille ånd“, som „er meget værd i Guds øjne“. 1 Pet. 3, 4.

Hvor dyrebare er ikke Frelserens forjættende ord til dem, der lader sig lede af hans principper:

„Og hvorfor er I bekymrede for klæder?“ „Klæder da Gud således græsset på marken, som står i dag og i morgen kastes i ovnen, skulle

* Den engelske tekst, som forfatterinden citerer fra, siger: „... for hele hendes husstand er klædt med dobbelte klæder.“

han så ikke meget snarere klæde jer? ... Derfor må I ikke være bekymrede og sige: ... „Hvad skal vi klæde os i?“ ... Thi jeres himmelske Fader ved, at I trænger til alt dette. Men søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift.“ Matt. 6, 28. 30-33.

„Den fortrøstning står fast: Du bevarer fred, fred; thi på dig forlader man sig.“ Es. 26, 3 (ældre ovs.).

Hvilken modsætning er ikke dette til den træthed og hvileløshed, den sygdom og elendighed, som skyldes modens herredømme! Hvor afvigende fra de principper, Bibelen anviser, er ikke meget af det, som moden kræver af vor klædedragt! Tænk på de moder, som har været fremme de sidste hundrede år eller blot de sidste få årtier! [101] Hvor mange af dem var ikke blevet erklæret for usømmelige, hvis det ikke havde været en modesag at følge dem! Hvor mange af dem ville ikke blive betegnet for upassende for en dannet, gudfrygtig kvinde med respekt for sig selv!

Guds ord billiger ikke, at man foretager forandringer i klædedragten blot for at følge moden. Skiftende moder og kunstfærdige, kostbare prydelser sluger de riges tid og penge og ødelægger åndens og sjælens kræfter. De lægger en tung byrde på middelstanden og de mindrebemidlede. Mange, som næppe kan tjene til livets ophold, og som kunne sy deres tøj selv, hvis de var mindre fordringsfulde, tvinges til at gå til dameskrædderinder for at kunne følge moden. Mangen fattig, ung pige har givet afkald på varmt undertøj for at kunne få en moderne kjole og har måttet bøde derfor med livet. Ønsket om at være lige så fine og elegante som de velhavende har drevet mange ud i uærlighed og skam. Mangt et hjem har mistet sine bekvemmeligheder, og mangen en mand er blevet tilskyndet til at begå underslæb eller er spillet fallit for at kunne tilfredsstille hustruens eller børnenes urimelige krav.

Mange kvinder, som er nødt til selv at sy deres eget og børnenes tøj, er dømt til et endeløst slid på grund af modens forskrifter. Med tyndslidte nerver og skælvende fingre arbejder mange modre til langt ud på natten for at forsyne børnenes tøj med pynt, der ikke fremmer sundhed, bekvemmelighed eller virkelig skønhed. For modens skyld ofrer de helbred og den sindsligevægt, der er af så stor betydning for, at børnene kan blive ledet på den rette vej. Sindets og hjertets udvikling forsømmes, og sjælelivet forkrøbles.

Moderen får ingen tid til at sætte sig ind i principperne for fysisk udvikling, så hun kan lære at sørge for børnenes sundhed. Hun har ikke tid til at tage sig af deres moralske og åndelige velfærd, til at vise dem sympati i deres små skuffelser og prøvelser eller til at tage del i deres interesser.

[102] Børnene udsættes for modens indflydelse, umiddelbart efter at de er kommet til verden. De hører mere tale om klæder end om Frelseren. De ser deres moder beskæftige sig mere med modejournalen end med Bibelen. Fine klæder anses for at være vigtigere end karakterens udvikling. Forældre og børn berøves det bedste, det ædleste og sandeste i livet, og moden lokker dem til at undlade at berede sig for det tilkommende liv.

Det var sjælefjenden, der fandt på de stadig skiftende moder. Der er intet, han hellere vil, end vanære Gud og forvolde ham sorg ved at bringe elendighed og ødelæggelse over menneskene. Et af de mest virkningsfulde midler til at opnå dette er modens påfund, der skader legemet, svækker sindet og ødelægger sjælelivet.

Kvinder er udsat for alvorlige sygdomme, og deres lidelser forøges i høj grad ved den måde, de klæder sig på. I stedet for at bevare deres sundhed for at kunne møde de prøvelser, der ganske bestemt vil komme, ofrer de ved deres forkerte vaner alt for ofte liv og helbred og efterlader deres børn en smertelig arv i form af et ødelagt helbred, fordærvede vaner og falske forestillinger om livet. En af de skikke, som skyldes moden, er den ulige fordeling af klæderne, så nogle delt af legemet er mere beskyttet end nødvendigt, medens andre ikke er beskyttet tilstrækkeligt. Arme og ben, der er længst borte fra de ædle organer, bør særlig beskyttes mod kulde ved rigelig beklædning. Det er umuligt at bevare helbredet, når lemmerne til stadighed er kolde, for når der ikke strømmer tilstrækkeligt blod til dem, vil der være for meget blod i andre dele af legemet. Fuldkommen sundhed forudsætter et fuldkomment blodomløb, men dette kan ikke opnås, når der bruges tre eller fire gange så meget tøj der, hvor de ædle organer ligger, som på arme og ben.

[103] Et stort antal kvinder er nervøse og overanstrengte, fordi de ikke får frisk luft nok til at give dem sundt blod, og fordi de ikke får den motion, der ville fremme blodomløbet og give liv, sundhed og styrke. Mange kvinder, som er blevet kronisk syge, kunne have været raske, og mange, som er døde af tuberkulose og andre sygdomme,

kunne have opnået normal levetid, dersom de havde klædt sig i overensstemmelse med sundhedsprincipperne og fået rigelig motion i den friske luft.

Kvinder med svagt helbred kan gøre meget for sig selv ved en fornuftig påklædning og ved at gøre legemsøvelser. De bør iføre sig tøj, som passer til ophold i det frie. Til at begynde med bør de gå forsigtigt til værks og gradvis gøre flere og flere legemsøvelser, efterhånden som de kan tåle det. Ved at følge denne fremgangsmåde ville mange genvinde sundheden, så de kunne udføre deres del af opgaverne her i verden.

I stedet for omhyggeligt at følge de skiftende moder bør kvinderne have mod til at klæde sig sundt og enkelt. I stedet for at blive gjort til en husslave bor hustruen og moderen have tid til at erhverve sig gode kundskaber, så hun kan være en støtte for sin mand og følge med i børnenes åndelige udvikling. Hun bør med forstand bruge de anledninger, hun har til at påvirke sine kære til at berede sig til det kommende liv. Hun bør tage tid til at gøre den kære Frelser til sin daglige ledsager og fortrolige ven. Endvidere bør hun tage tid til at læse hans ord, til at følge med sine børn ud i det frie og til at lære af Gud ved at betragte hans skaberværk.

Hun bør være frejdig og livsglad og gøre aftenerne til hyggelige timer, hvor familien samles efter dagens pligter, i stedet for at bruge hvert eneste øjeblik til håndarbejde. Mange mænd ville derved få lyst til at blive i deres hjem fremfor at gå til klublokalet eller på værtshus. Mange drenge ville holde sig borte fra gaden. Mange piger ville blive reddet fra en letsindig og uheldig omgangskreds. For forældre og børn ville hjemmet da blive, hvad det efter Guds bestemmelse skulle være: en livsvarig velsignelse.

[104] KAPITEL 15—STIMULANSER OG NARKOTIKA

Til kategorien stimulanser og narkotika hører en mængde forskellige ting, som brugt i mad eller drikke irriterer maven, forgifter blodet og virker ophidsende på nerverne. Disse ting er afgjort skadelige. Man bruger stimulanser, fordi deres virkninger i øjeblikket er behagelige. Men der indtræder altid en reaktion. Anvendelsen af unaturlige stimulanser fører altid til overdrivelse og tjener derfor til at svække og ødelægge legemet.

I vor forjagede tid gælder det, at jo mindre pirrende føden er desto bedre. Krydderier er ifølge deres natur skadelige. Sennep, peber og andre stærke krydderier irriterer maven og gør blodet usundt. Den betændte tilstand i drankerens mave fremføres ofte som et eksempel på alkoholens skadelige virkninger. En lignende betændt tilstand opstår ved brugen af krydderier. Almindelig føde vil ikke i længden tilfredsstille appetitten, og organismen trænger til noget endnu mere stimulerende.

[105] Te virker som en stimulans og fremkalder en vis grad af beruselse. Kaffe og mange andre almindeligt anvendte drikke har en lignende virkning. I begyndelsen virker de opkvikkende. Nerverne i maven irriteres; irritationen føres videre til hjernen, hvorfra der udsendes impulser med en forøget hjertevirksomhed til følge. Herved tilføres der organismen en forbigående energi. Trætheden glemmes, og kræfterne synes at tiltage. Åndsevnerne vækkes, og fantasien bliver mere livlig.

På grund af disse virkninger tror mange, at deres kaffe og te gavner dem i høj grad. Dette er imidlertid en fejltagelse. Kaffe og te tilfører ikke organismen næring. Disse stoffers virkning gør sig gældende, inden fordøjelsen har fundet sted, og den tilsyneladende styrke er blot en nervøs irritation. Når den stimulerende virkning er forsvundet, aftager den unaturlige styrke, og i stedet kommer der mæthed og svækkelse.

Fortsættes brugen af disse nervestimulerende midler, medfører det hovedpine, hjertebanken, dårlig fordøjelse, rysten og mange an-

dre skavanker, fordi de tærer på kræfterne. Trætte nerver skal have hvile og ro i stedet for at stimuleres og overanstreges. Organismen behøver tid til at komme til kræfter igen. Når man anstrenger den yderligere ved at bruge stimulanser, kan den en vis tid præstere mere, men når organismen svækkes ved en stadig indtagelse af disse midler, bliver det efterhånden vanskeligere at vække energien til en ny indsats. Det bliver vanskeligere og vanskeligere at holde trangen til stimulanser nede, og efterhånden sløves viljen, og man mister evnen til at modstå den unaturlige trang. Der kræves stærkere og stærkere stimulanser, og til sidst reagerer den ud-mattede organisme ikke længere.

Tobakken er en langsomt virkende, lumsk og ondartet gift. I hvilken form den end anvendes, er den skadelig for helbredstilstanden. Den er så meget desto farligere, fordi den virker langsomt og umærkeligt i begyndelsen. Den ophidser nerverne for derefter at lamme dem. Den svækker og omtåger hjernen. Ofte angriber den nerverne langt kraftigere end berusende drikke. Den er mere snigende, og dens virkninger lader sig vanskeligt fjerne fra organismen. Den skaber trang til stærke drikke og lægger i mange tilfælde grunden til drukkenskab. [106]

Der er mange ulemper ved brugen af tobak. Den er dyr og uhygiejnisk, nedværdigende for den, der bruger den, og generende for andre. Tobakkens tilhængere træffer man overalt. Man kan næppe færdes, hvor der er mange mennesker, uden at en eller anden puster sin giftige ånde lige i ansigtet på en. Det er ubehageligt og usundt at opholde sig i en jernbanevogn eller i et værelse, hvor luften er fyldt med dunster af alkohol og tobak. Hvilken ret har de mennesker, der ønsker at bruge disse giftstoffer, til at besmitte den luft, andre skal indånde?

Blandt børn og unge mennesker volder tobakken ubodelig skade. Tidligere generationers usunde vaner indvirker på nutidens børn og ungdom. Åndelig sløvhed, fysisk svækkelse, dårlige nerver og unaturlige lyster overføres fra forældre til børn, og den samme levevis fortsættes af børnene, så de slette følger forværres og videreføres. Dette er i en ikke ringe grad årsagen til den fysiske, sjælelige og moralske tilbagegang, der er så foruroligende i vore dage.

Drenge begynder at bruge tobak i en meget ung alder. Den vane, der således grundlægges, medens legeme og sind er særlig modta-

gelige for dens virkninger, undergraver den fysiske styrke, hemmer legemsvæksten, sløver sindet og fordærver moralen.

Men hvad hjælper det at oplyse børn og unge om det skadelige i denne vane, når deres forældre, lærere og præster ryger? Selv mindreårige drenge kan man se ryge cigaretter. Hvis man taler med dem om det, siger de: „Far ryger også.“ De henviser til præsten eller læreren i søndagsskolen og siger: „Når sådan en mand kan ryge, kan det vel ikke skade mig at gøre det samme.“ Mange af dem, som arbejder inden for afholdssagen, er forfaldne til at bruge tobak. Hvilken indsats vil sådanne mennesker kunne gøre for at dæmme op for drukkenskaben?

[107] Jeg appellerer til dem, der bekender sig til at tro og rette sig efter Guds ord: Kan I som kristne praktisere en vane, der lammer jeres forstand og ødelægger evnen til at sætte pris på de evige værdier? Kan I med god samvittighed daglig berøve Gud den tjeneste, der tilkommer ham, og berøve jeres medmennesker både den hjælp, I kunne yde, og den støtte, jeres eksempel ville være?

Har I tænkt over, at I som Guds husholdere har ansvaret for de midler, han har betroet jer. Hvor mange af Herrens penge giver I ud til tobak? Regn efter, hvor meget I har brugt på denne måde i jeres levetid. Hvor stort er det beløb, I har brugt til denne nedbrydende last i sammenligning med, hvad I har givet til hjælp til de fattige og til at udbrede evangeliet?

Intet menneske behøver tobak, men masser af mennesker omkommer af mangel på de midler, som ødes bort til denne last. Har I ikke forvaltet Herrens midler dårligt? Har I ikke gjort jer skyldige i bedrageri over for Gud og jeres medmennesker? Ved I ikke, „at I ikke tilhører jer selv? I er jo købt og prisen betalt; ær derfor Gud i jeres legeme!“ 1 Kor. 6, 19. 20.

„En spotter er vinen, stærk drik slår sig løs,
og ingen, som raver deraf, er viis.“

„Hvem har ak, og hvem har ve, hvem har kiv, og hvem har klage?

Hvem har sår uden grund, hvem har sløve øjne?
De, som sidder sent over vinen,
som kommer for at smage den stærke drik.
Se ikke til vinen, hvor rød den er,

hvorledes den perler i bægeret;
den glider så glat,
men bider til sidst som en slange
og spyr sin gift som en øgle.“

Ord. 20, 1; 23-32.

Aldrig har et menneske givet et mere levende billede af den nedværdigelse og det slaveri, som alkoholens offer befinder sig i. Lænkbundet og ussel som han er, formår han ikke at løsrive sig fra snaren, selv når han vågner op og indser sin elendighed. Han „søger ... atter til vinen“. Ord. 23, 35. [108]

Ingen argumenter behøves for at påvise de berusende drikkes onde følger for drankeren. Disse forsumpede menneskevrage, sjæle, som Kristus døde for, og som engle græder over, findes overalt. De er en plet på vor civilisation. De er en skam, en forbandelse og en fare for ethvert land.

Og hvem kan skildre den elendighed, angst og fortvivlelse, som hersker i drankerens hjem? Ofte er en følsom, kultiveret og dannet hustru fra et godt hjem bundet til en mand, som er blevet forvandlet til en tåbe eller en dæmon af drik. Tænk på børnene, der må undvære hjemlig hygge, opdragelse og uddannelse, og som lever i stadig skræk for ham, som skulle være deres stolthed og beskytter. De kommer til verden brændemærkede med faderens skam og ofte tillige med en drankers trang til drik som en medfødt forbandelse.

Tænk på de rædselsfulde ulykker, som hver eneste dag indtræffer på grund af alkohol. En jernbanefunktionær overser et signal eller misforstår en ordre. Toget bruser frem, der sker et sammenstød, og mange menneskeliv går tabt. Eller et dampskib støder på grund, og passagerer og mandskab finder døden i bølgerne. Når sagen bliver undersøgt, viser det sig, at en eller anden på en vigtig post var spirituspåvirket. I hvilken udstrækning kan man med tryghed betro menneskeliv til en, der er forfalden til alkohol. Kun når han er totalafholdende, kan man stole på ham.

De mennesker, som har en nedarvet trang til unaturlige stimulan- ser, burde under ingen omstændigheder have adgang til vin eller øl, fordi det vil være en stadig fristelse for dem. Man kan blive lige så beruset af øl og vin som af stærkere drikkevarer. Disse drikke giver trang til stærkere drikkevarer, og på den måde lægges grunden til [109]

drikkevanen. Mådeholden spiritusnydelse er den skole, hvor mennesker oplæres til at blive drankere. Men så lumsk virker disse milde stimulanser, at ofret er kommet ind på drukkenskabens vej uden at ane faren.

Nogle mennesker, som i almindelighed ikke anses for at være virkelig fordrukne, er altid påvirkede af svage beruselsesmidler. De er febrilske, ustadige og uligevægtige. Fordi de føler sig trygge, går de længere og længere, indtil enhver skranke er brudt og ethvert princip opgivet. De stærkeste beslutninger undergraves, og de højeste hensyn formår ikke at holde den fordærvede appetit under fornuftens herredømme.

Bibelen bifalder ingen steder berusende drikke. Den vin, Kristus fremstillede ved brylluppet i Kana, var ren druesaft. Dette er den nye „saft i druen“, hvorom Skriften siger: „Læg den ej øde, thi der er velsignelse deri.“ Es. 65, 8.

Det var Kristus, som i Det gamle Testamente gav Israel følgende advarsel: „En spotter er vinen, stærk drik slår sig løs, og ingen, som raver deraf, er viis.“ Ord. 20, 1. Han har aldrig selv frembragt en sådan drik. Satan frister menneskene til nydelser, der vil sløve forstanden og lamme deres åndelige dømmekraft, men Kristus lærer os at beherske vor lavere natur. Aldrig giver han menneskene noget, der vil være en fristelse for dem. Hele hans liv var et forbillede på selvfornægtelse. Da han under de fyrretyve dages faste i ørkenen gennemgik den strengeste prøve, et menneske kan blive stillet på, var det for at bryde appetittens magt. Det var Kristus, der foreskrev, at Johannes Døberen hverken skulle nyde vin eller stærk drik. Det var ham, som pålagde Manoas hustru en lignende afholdenhed. Kristus modsagde ikke sin egen lære. Den ugærede vin, som han gav bryllupsgæsterne at drikke, var sund og forfriskende. Det var samme slags vin, Kristus og hans disciple anvendte ved den første nadver.

[110] Det er den slags vin, der altid bør benyttes ved nadverbordet som et symbol på Frelserens blod. Den hellige nadverhandling er bestemt til at skulle virke livgivende og være en vederkvægelse for sjælen. Den må ikke forbindes med noget, som kan tjene til det onde.

Hvorledes kan kristne i lyset af den viden, Skriften, naturen og fornuften meddeler os angående berusende drikke, give sig af med at dyrke humle til ølbrygning eller med at fremstille vin i salgs- øjemed

? Hvis de elsker deres næste som sig selv, hvorledes kan de så være med til at lægge en snare for hans fod ?

Umådehold begynder ofte i hjemmet. En kraftig, usund kost svækker fordøjelsesorganerne og skaber trang til endnu mere stimulerende fode. Således opdrages smagen til stadig at kræve noget, som er endnu stærkere. Trangen til stimulanser bliver større og mere vanskelig at modstå. Organismen fyldes mere eller mindre med giftstoffer, og jo mere den svækkes, desto større bliver lysten til disse ting. Eet skridt i den forkerte retning baner vejen for det næste. Mange, der aldrig ville finde på at sætte vin eller alkohol af nogen art på bordet, serverer madvarer, som skaber en sådan tørst efter stærk drik, at det næsten er umuligt at modstå fristelsen. Urigtige spise- og drikkevaner ødelægger sundheden og bereder vejen for drukkenskab.

Dersom ungdommen, der præger og danner samfundet, fik indpodet rigtige afholdsprincipper, ville der snart ikke være brug for en afholdskampagne. Hvis forældrene begynder en kampagne imod drukkenskab i deres eget hjem ved at lære deres børn at følge de rette principper fra den spæde alder, kan de håbe på et godt resultat.

Mødre har en stor opgave med at hjælpe deres børn at danne rigtige vaner og at få smag for, hvad der er rent. Opdrag appetitten. Lær børnene at afsky stimulanser. Opdrag jeres børn således, at de får moralsk styrke til at modstå det onde, der er omkring dem. Oplær dem til ikke at lade sig lede af andre og til ikke at give efter for stærke indflydelser, men at øve en god indflydelse over andre.

[111]

Der gøres store anstrengelser for at modarbejde drukkenskab, men ofte rettes bestræbelserne ikke mod det rigtige punkt. Afholdssagens forkæmpere bør være opmærksomme på de skadelige følger af usund føde, krydderier, kaffe og te. Vi ønsker alle arbejdere i afholdssagen lykke til, men vi henstiller til dem at søge de dybereliggende årsager til det onde, de bekæmper, og at de selv drager den fulde konsekvens.

Det må fremholdes for folk, at den rigtige ligevægt mellem de sjælelige og moralske kræfter for en stor del afhænger af organismens sundhed. Alle narkotiske midler og unaturlige stimulanser, som svækker og skader vort legeme, bidrager til at nedsætte den intellektuelle og moralske styrke. Umådeholdenhed ligger ved roden

af den moralske fordærvelse i verden. Ved at føje en forvænt appetit mister mennesket sin evne til at modstå fristelse.

Afholdsfolkene har en gerning at udføre med at undervise folk om disse forhold. Oplys menneskene om, at sundhed og karakter, ja, endog livet udsættes for fare ved brugen af stimulanser, som ansporer svage kræfter til unaturlig, krampagtig handling.

Det eneste sikre standpunkt, man kan indtage, når talen er om kaffe, te og tobak, er: Tag ikke, smag ikke, rør ikke! Kaffe, te og lignende drikke virker i samme retning som alkohol og tobak, og i nogle tilfælde er det lige så vanskeligt at bryde med denne vane, som det er for drankeren at undvære berusende drikke. De, der søger at holde op med at bruge disse stimulanser, vil i nogen tid føle et savn, men ved at være standhaftige vil de overvinde trangen hertil og ikke længere mærke savnet. Organismen skal måske have lidt tid til at komme sig efter den overlast, den har lidt, men giv den en anledning, så vil den atter komme til kræfter og kunne udføre sin opgave på en tilfredsstillende måde.

KAPITEL 16—VOR TIDS ALKOHOLPROBLEMER

[112]

VE ham, der bygger hus uden retfærd, ... som siger: „Jeg bygger mig et rummeligt hus med luftige sale,“ som hugger sig vinduer ud, klæder væg med cedertræ og maler det rødt. Er du konge, fordi du bramrer med cedertræ ? ... Dit øje og hjerte higer kun efter vinding, efter at udgyde skyldfries blod, øve undertrykkelse og vold.“ Jer. 22, 13-17.

Dette skriftsted skildrer det arbejde, som udføres af dem, der fremstiller og sælger berusende drikke. Deres beskæftigelse er det samme som plyndring. Der ydes intet vederlag, som står i forhold til de penge, de modtager. Hver krone, de tjener, har bragt en forbandelse over køberen.

Med gavmild hånd har Gud udøst sine velsignelser over menneskene. Hvor ville verden have lidet kendskab til fattigdom og elendighed, hvis disse gaver blev brugt med forstand! Når de kornsorter og frugter, som er bestemt til vor ernæring, omdannes til giftstoffer, der fører elendighed og ødelæggelse med sig, skyldes det pengegridskhed og en fordærvet smag.

Hvert eneste år drikkes der i millionvis af liter berusende drikke. Millioner og atter millioner af kroner bortødsles og bringer kun elendighed og fattigdom, sygdom og nedværdigelse, begær, forbrydelse og død. For vindings skyld giver vinhandleren sine ofre ting, som fordærver og ødelægger både sind og legeme. Han bringer fattigdom og elendighed over drankerens familie.

[113]

Når ofret er afgået ved døden, er det ikke dermed forbi med brændevinshandlerens udbytning. Han plyndrer enken og bringer børnene til tiggerstaven. Han betænker sig ikke på at fratage den forarmede familie det allernødvendigste til livets ophold, for at mandens og faderens spiritusregning kan blive betalt. De stakkels børns gråd og den fortvivlede moders tårer gør ham kun forbitret. Hvad vedkommer det ham, om disse mennesker sulter ? Hvad vedkommer det ham, om de bliver drevet ud i elendighed og ødelæggelse? Han

lever jo højt på de fattige smuler, som han tager fra dem, han selv fører i fordærv.

Prostitutionens og lastens huler, retssale, fængsler, fattiggårde, sindssygehospitaler er alle i stor udstrækning fyldt som følge af vinhandlerens forretning. Ligesom det mystiske Babylon i Johannes' Åbenbaring handler han med „slaver, ja, menneskesjæle“. Bag vinhandleren står den mægtige sjælefjende, og ethvert påfund, som jord eller helvede kan komme med, tages i brug for at drage menneskene ind under hans magt. I byen og på landet, i jernbanetogene, på de store dampskibe, i forretningslokaler, på forlystelsessteder, på apoteket, ja, endog i kirken ved nadverbordet er hans snarer lagt. Intet lades ugjort for at skabe og opelske lysten til berusende midler. På næsten hvert eneste gadehjørne ligger et værtshus fuldt oplyst, og indenfor er der liv og lystighed, som ikke blot virker dragende på arbejdsmanden og den rige lediggænger, men også på den intetanende ungdom.

[114] I restauranter og på mondæne forlystelsessteder får damer serveret populære drikke, som har et eller andet tiltalende navn, men i virkeligheden er berusende. For de syge og svagelige findes de meget opreklamerede „bittere“, som for en stor del består af alkohol. Børn får smag for spiritus ved at spise konfekt med alkohol i. Sådanne sukkerverer sælges i de fleste chokoladeudsalg, og børnene opdrages derved til at blive vinhandlerens kunder.

Dag efter dag, måned efter måned og år efter år fortsættes dette arbejde. Fædre, mænd og brødre, som er nationens støtte og stolthed, aflægger stadig besøg på de forskellige udskænkingssteder og går bort derfra som vrag.

Hvad der er endnu mere forfærdeligt er, at forbandelsen rammer hjemmene i selve hjertet. Det bliver mere og mere almindeligt, at kvinder forfalder til spiritus. Små børn, endog uskyldige og hjælpeløse spædbørn, er i mange familier daglig udsat for fare på grund af forsømmelse og dårlig behandling fra fordrukne mødres side. Sønner og døtre vokser op i skyggen af denne frygtelige last. Hvad er der i vente for dem, og hvilken anden lod vil de få end at synke endnu dybere end deres forældre?

Fra såkaldte kristne lande går forbandelsen ud til de hedenske folkeslag. Disse stakkels, uvidende indfødte oplæres til at bruge spiritus. Selv blandt disse mennesker findes der intelligente mænd,

som aner faren og protesterer imod den som en dødelig gift; men forgæves har de forsøgt at beskytte deres land imod ødelæggelserne. Civiliserede nationer påtvinger de hedenske folkeslag tobak, alkohol og opium. Under indflydelse af spiritus vil den indfødtes lidenskaber drage ham ned til tidligere ukendte dybder af nedværdigelse, og det er næsten håbløst at sende missionærer til disse lande.

De folkeslag, der skulle have bragt kundskaben om Gud ud til hedningerne, forleder dem til laster, der medfører hele stammers og folkeracers undergang, og følgen bliver, at folk fra de civiliserede nationer bliver forhadet i disse mørke egne af jorden.

Alkoholhandelens interesser er en magt i verden. Kapital, vane og lyst står på dens side. Dens magt mærkes endog i kirken. I kirkesamfundene står gode og glade medlemmer, som direkte eller indirekte har tjent deres penge ved handel med alkohol. Mange af dem støtter rundhåndet offentligt godgørenhedsarbejde, og deres bidrag betyder en hjælp i menighedens arbejde og medgår til prædikanternes underhold. De nyder agtelse på grund af deres penge. De samfund, der optager sådanne medlemmer, støtter i virkelig-heden handelen med spiritus. Alt for ofte har prædikanten ikke frimodighed til at hævde, hvad der er ret. Han forkynder ikke for sine tilhørere, hvad Gud siger om vinhandlerens gerning. At tale rent ud ville være ensbetydende med at støde forsamlingen, sætte sin popularitet over styr og miste sin gage*).

[115]

Men højere end kirkens domstol er Guds domstol. Han, som sagde til den første morder: „Din broders blod råber til mig fra jorden,“ (i. Mos. 4, 10), vil ikke modtage vinhandlerens gave på sit alter. Hans vrede er optændt imod dem, der søger at skjule deres brøde under gavmildhedens kappe. Deres penge er plettede med blod. Der hviler forbandelse over dem.

„Hvad skal jeg med alle eders slagtofre ? siger Herren. . . .

Når I kommer at stedes for mit åsyn,
hvo kræver da af jer, at min forgård trampes ned?

Bring ej flere tomme afgrødeofre. . . .

Breder I hænderne ud,
skjuler jeg øjnene for jer.

---

* Dette er skrevet med henblik på de kirkelige forhold i U.S.A., hvor menighederne selv vælger og underholder deres præster.

Hvor meget I så end beder, jeg hører det ikke.
Eders hænder er fulde af blod.“

Es. 1, 11-15.

[116] Drankeren er bestemt til noget bedre. Han har fået talenter, hvormed han kan ære Gud og være til velsignelse i verden. Det er hans medmennesker, som har lagt en snare for hans sjæl og levet højt på hans nedværdigelse. De har levet i overdådighed, medens de stakler, som de har udplyndret, levede i fattigdom og elendighed. Men Gud vil kræve den til regnskab, der har hjulpet til med at føre drankeren i ulykke. Han, som hersker i himmelen, har ikke tabt drukkenskabens første årsag og sidste følger af syne. Han, som har omsorg for spurven og klæder græsset på marken, vil ikke forbigå dem, der er skabt i hans eget billede og købt med hans eget blod, eller lade deres råb være upåagtet. Gud lægger mærke til al denne ondskab, som fører til forbrydelse og ulykke.

Verden og kirken ærer måske den mand, der har vundet rigdom ved at nedværdige menneskesjæle. De ser måske med velvilje på den, som skridt for skridt fører mennesker nedad til skam og elendighed. Men Gud ser det alt sammen og fælder en retfærdig dom. Verden kan måske kalde vinhandleren en dygtig forretningsmand, men Herren siger: „Ve ham!“ Han vil blive anklaget for den håbløshed, den ulykke og lidelse, som alkoholhandelen har fort ind i verden. Han vil blive draget til ansvar for det savn og den fortvivlelse, mødre og børn har måttet lide af mangel på føde, klæder og husly, og som har begravet ethvert håb og enhver glæde. Han vil komme til at stå til ansvar for de sjæle, han har sendt uforberedt ind i evigheden. De, der støtter vinhandleren i hans gerning, er hans medskyldige. Til dem siger Gud: „Jeres hænder er fulde af blod.“

Mange påstår, at spiritussalg under fuldstændig statskontrol vil begrænse drikkeriet. Men at give bevilling til denne form for handel er det samme som at stille den under lovens beskyttelse. Staten billiger dens eksistens og støtter således det onde, som den påstår at begrænse. Under beskyttelse af samfundets love oprettes der bryggerier overalt i landet, og vinhandleren driver sin forretning lige ved vore døre.

[117] Ofte eksisterer der forbud mod at sælge spiritus til berusede eller vanedrankere, men det, der gør unge mennesker til drankere, fortsæt-

ter stadig at øve sin virksomhed. Selve spiritushandelens eksistens er afhængig af, at der skabes smag for alkohol hos ungdommen. De unge ledes skridt for skridt, indtil drikkeriet er blevet en vane, og der er skabt en tørst, som for enhver pris må tilfredsstilles. Det ville være mindre skadeligt at lade en uforbederlig dranker, hvis skæbne i de fleste tilfælde allerede er beseglet, få spiritus, end at lade de bedste blandt ungdommen blive lokket ud i ødelæggelse ved denne frygtelige vane.

Ved at udstede spiritusbevilling frister man stadig de mennesker, der søger at vende om. Man opfører anstalter til at hjælpe alkoholismens ofre med at overvinde deres trang til spiritus. Dette er en ædel gerning. Men så længe salget af spirituøse drikke legaliseres, får de drikfældige kun ringe gavn af disse drankerhjem. De kan ikke blive der hele deres liv. De bliver nødt til atter at indtage deres plads i samfundet. Skønt lysten til berusende drikke er holdt nede, er den dog ikke helt tilintetgjort. Når fristelsen atter møder dem, som den jo gør alle vegne, er de ofte et let bytte.

Den, der ejer et dyr, som han ved er farligt, men alligevel lader det gå frit omkring, er ifølge landets love ansvarlig for den skade, dyret forvolder. I de love, Herren gav Israel, påbød han, at når et dyr, man vidste var ondsindet, voldte et menneskes død, skulle ejeren bøde med livet for sin skødesløshed eller ondskab. Efter det samme princip burde staten, der understøtter handelen med spiritus, holdes ansvarlig for følgerne. Hvis det er en forbrydelse, som medfører dødsstraf, at lade et farligt dyr gå løst, hvor meget større forbrydelse er det så ikke at godkende spiritushandelen.

Den offentlige bevilling gives med den begrundelse, at staten får indtægter derved. Men hvad betyder disse indtægter i sammenligning med de summer, som forbrydelse, sindssygdom og fattigdom, der er resultat af handel med spiritus, koster samfundet. En mand, der er påvirket af alkohol, begår en forbrydelse. Han stilles for retten, og de, der har legaliseret handelen, stilles nu over for følgerne af deres egen gerning. De har givet bevilling til at sælge en drik, der kan gøre et fornuftigt menneske afsindigt, og nu bliver det nødvendigt at sende manden i fængsel eller i galgen, medens hans hustru og børn ofte efterlades i fattigdom og må forsørges af samfundet.

Hvor tåbeligt er det ikke at tillade en sådan forretning med den begrundelse, at den skaffer staten indtægter. For hvilken indtægt kan

opveje tabet af menneskelig fornuft, udslettelsen af Guds billede i mennesket og den ulykke, der rammer drankerens børn, som synker ned i fattigdom og elendighed? Og disse børn kan atter videreføre deres onde tilbøjeligheder til næste generation.

Den, der er blevet slave af berusende drikke, befinder sig i en fortvivlet stilling. Hans hjerne er syg og viljekraften svækket. Han har ikke selv styrke til at beherske sin trang. Hverken ræsonnement eller overtalelse kan formå ham til at fornægte sig selv. Når et menneske, som har besluttet at holde op med at drikke, lokkes ind i lastens huler, fristes han til at gribe glasset igen, og så snart han smager spiritus, er enhver god beslutning glemt, enhver rest af viljestyrke tilintetgjort. Blot en eneste mundfuld af den betagende drik er nok til at få ham til at glemme enhver tanke om følgerne. Den sønderknuste hustru er glemt. Den forfaldne fader bryder sig ikke længere om, at hans børn er sultne eller nøgne. Loven, der tillader spiritushandelen, billiger, at sjælen ødelægges, og nægter at sætte en stopper for et ethvert, der fylder verden med ondt.

[119] Skal det blive ved at være således, at sjæle altid skal kæmpe for at vinde sejr, medens fristelsens dør står vidt åben? Skal drukken-skabens forbandelse stedse hæрге den civiliserede verden som en ødelæggende sygdom? Skal den vedblive at feje hen over tusinder af lykkelige hjem år efter år som en fortærende ild? Når et skib er ved at forlise i nærheden af land, bliver folk på land ikke stående uden at foretage sig noget. De sætter livet på spil for at redde mænd og kvinder fra døden i bølgerne. Hvor meget mere nødvendigt er det ikke at redde mennesker fra drankerens skæbne!

Men det er ikke drankeren og hans familie alene, der udsættes for fare ved vinhandlerens virksomhed. Skattebyrden er heller ikke den største ulempe, der påføres samfundet. Vi er alle sammenknyttede med menneskehedens bånd. Det onde, der rammer en del af den store menneskelige familie, er en fare for os alle.

Mange mænd, der aflyst til vinding eller af magelighed ikke vil have noget med begrænsning af spiritushandelen at gøre, har for sent opdaget, at denne handel har noget med dem at gøre. De har set deres egne børn som drikkeriets ødelagte, forblindede slaver. Lovløshed har taget overhånd. Liv og ejendom udsættes for fare. Ulykker til lands og til vands tiltager. Sygdomme, der opstår, hvor snavs og elendighed har til huse, finder vej til herskabelige, luksuriøse hjem.

Laster, der øves af børn fra forsumpede og forbryderiske kredse, besmitter dannede og kultiverede familiers sønner og døtre.

Der findes ingen, hvis interesser spiritushandelen ikke bringer i fare. Der findes ingen, som ikke for sin egen sikkerheds skyld burde sætte sig som mål at udrydde den.

Fremfor alle andre burde de, der sidder i lovgivende forsamlinger eller beklæder en stilling ved domstolene, være fri for drikkeriets forbandelse. Mænd, som vedtager eller håndhæver et lands love eller er sat til at vogte deres medmenneskers liv, gode rygte og ejendom, burde være strengt afholdende. Kun hvis de opfylder denne betingelse, kan de have en klar tankegang og skelne mellem ret og uret og have tilstrækkelig principfasthed og visdom til at dømme ret og vise barmhjertighed. Men hvordan er de faktiske forhold? Hvor mange er der ikke af disse mænd, hvis sind er omtåget, og hvis begreber om ret og uret er blevet forvirrede ved brug af stærke drikke? [120]

Guds ære, nationens beståen, samfundets vel og den enkeltes velfærd kræver, at der bliver gjort enhver mulig anstrengelse for at vække befolkningen til forståelse af drukkenskabens sande karakter. Snart vil vi få følgerne af denne onde last at se. Hvem vil være med til at dæmme op for ødelæggelsens værk? Kampen er endnu næppe begyndt. Lad os starte et korstog, der kan sætte en stopper for salget af disse giftige drikke, som gør mennesker afsindige. Lad os oparbejde en offentlig opinion, der stiller krav om forbud. Lad de mænd, som er slaver af denne last, få en anledning til at slippe ud af deres trældom. Lad folkets røst kræve af lovgiverne, at der sættes en stopper for denne skændsel.

„Frels dem, der slæbes til døden,

red dem, der vakler hen for at dræbes.

Siger du: „Se, jeg vidste det ikke“ -

mon ej han, der vejer hjerter, kan skønne?

Han, der tager vare på din sjæl, han ved det.“

Og „hvad vil du sige, når han (Gud) straffer dig“.

*Ord. 24, 11. 12; Jer. 13,
21. (Eng. ovs.).*

[121] **KAPITEL 17—TRANGEN TIL SPIRITUS KAN OVERVINDES**

Overalt kan der gores noget for at hjælpe de mennesker, som er blevet alkoholens ofre. I menigheder, på kristelige institutioner og i hjem, der bekender sig til at være kristne, vælger mange af de unge den vej, der forer til ødelæggelse. Ved umådeholdne vaner pådrager de sig sygdom, og fordi de er så ivrige efter at få penge til syndige nydelser, fristes de let til uhæderlighed. Helbred og karakter odelægges. Disse stakkels sjæle, som er fremmede for Gud og udstødt af samfundet, føler, at de ikke har noget håb i dette liv og heller ikke i det kommende. Forældrene er fortvivlede. Menneskene omtaler disse fejlende som håbløse, men således ser Gud ikke på dem. Han forstår alle de omstændigheder, som har gjort dem til det, de er, og har medfølelse med dem. Det er den slags mennesker, der behøver hjælp. Lad dem aldrig kunne sige: „Ingen bekymrer sig om min sjæl.“

Blandt alkoholismens ofre er der mennesker af alle klasser. Højtstående mænd med fremragende evner og en fin kultur har givet efter for nydelseslyst, indtil de er ude af stand til at modstå fristelse. Nogle af dem har en gang været velstående, men er nu hjemløse, ensomme, lidende, elendige og syge. De har mistet evnen til selvbeherskelse.

[122] Hvis der ikke rækkes dem en hjælpende hånd, vil de synke dybere og dybere. Hos disse mennesker er lysten til egenkærlig nydelse ikke blot en moralsk synd, men en fysisk sygdom.

For at kunne hjælpe dem må vi først tage os af dem i fysisk henseende, ligesom Kristus gjorde. De trænger til sund, men ikke unaturlig stimulerende mad og drikke, til tøj og renlighed. De trænger til at være blandt mennesker, der kan øve en opløftende, kristelig indflydelse over dem. I hver by burde der være et sted, hvor de, som ligger under for dårlige vaner, kan få hjælp til at bryde de lænker, som binder dem. Mange kender ingen anden trøst i modgang end spiritus, men sådan behøver det ikke at være, dersom de, der kalder

sig kristne, ville følge den gode samaritans eksempel i stedet for at bære sig ad som præsten og levitten.

Når drankeren vågner op og bliver klar over sin nedværdigelse, så gør alt, hvad der står i din magt for at vise, at du er hans ven. Du skal ikke irettesætte ham. Vis ikke tegn til bebrejdelse eller afsky hverken ved dit blik eller ved dine handlinger. Det er meget muligt, at det stakkels menneske forbander sig selv. Hjælp ham at rejse sig igen. Tal ord, der vil anspore troen. Søg at styrke hvert eneste godt træk i hans karakter. Lær ham at stræbe opad. Vis ham, at det er muligt at leve således, at han vinder sine medmenneskers agtelse tilbage. Hjælp ham at se værdien af de talenter, som Gud har givet ham, men som han har forsømt at benytte.

Skønt viljen er blevet nedbrudt og svækket, er der dog håb for ham i Kristus. Frelseren vil vække højere tilskyndelser og mere hellige ønsker i hans hjerte. Hjælp ham til at gribe det håb, som tilbydes ham i evangeliet. Luk Bibelen op for den fristede og kæmpende sjæl og læs Guds løfter gang på gang for ham. Disse løfter vil være som blade på livets træ for ham. Fortsæt tålmodigt dit arbejde, indtil den skælvende hånd med taknemlig glæde griber håbet om forløsning i Kristus.

Du må holde dig i nær kontakt med dem, du søger at hjælpe, ellers vil du aldrig vinde sejr. De vil bestandig blive fristet til det onde. Atter og atter vil de være lige ved at blive overvundet af trangen til spiritus, og de kan gang på gang få tilbagefald. Men opgiv ikke at arbejde for dem af den grund. [123]

De har besluttet, at de vil prøve at leve for Kristus, men deres viljekraft er svækket. De, som er kaldet til at have ansvaret for deres sjæle, må våge omhyggeligt over dem. De har mistet deres menneskeværd, og dette må de genvinde. Mange må kæmpe mod stærke nedarvede tilbøjeligheder til det onde. Unaturligt begær og sanselige tilskyndelser har været deres arv fra fødslen. Alt dette må de være på vagt imod. Indefra og udefra kæmper godt og ondt om herredømmet. De, der aldrig har oplevet sådanne erfaringer, kan ikke danne sig noget begreb om begærets næsten overvældende magt eller vide, hvor frygtelig kampen er mellem dårlige vaner og beslutningen om at være afholdende i alt. Gang på gang må denne strid udkæmpes.

Mange, som føler sig draget til Kristus, har ikke moralsk mod til at fortsætte kampen imod lyster og lidenskaber. Men dette må ikke

gøre os modløse. Er det kun de mennesker, som reddes ud af den største elendighed, som kan få tilbagefald ?

Husk på, at du ikke arbejder alene. Tjenende engle vil samarbejde med ethvert oprigtigt Guds barn. Kristus er genopretteren. Den store, guddommelige læge står selv ved siden af sine trofaste arbejdere og siger til den angrende sjæl: Barn, „dine synder forlades dig“. Matt. 9, 2.

Mange af de udstødte vil gribe det håb, som fremholdes for dem i evangeliet, og indgå i himmeriges rige, mens andre, som har haft store anledninger og et stort lys uden at benytte sig deraf, vil blive stående udenfor i det yderste mørke.

[124] De, der er i dårlige vaners magt, må lære at forstå, hvor nødvendigt det er, at de selv gør en indsats. Andre kan arbejde ihærdigt for at hjælpe dem op, Guds rige nåde kan tilbydes dem, Kristus kan holde på dem, og hans engle kan tjene dem; men dette vil alt sammen være forgæves, hvis de ikke selv vågner op og tager del i kampen.

Davids sidste ord til Salomo, da denne var en ganske ung mand og snart skulle overtage Israels krone, lød således: „Vær nu frimodig og vis dig som en mand!“ i Kong. 2, 2. Til hvert eneste menneske og til enhver, som stræber efter en uforgængelig krone, udtales disse inspirerede ord: „Vær frimodig og vis dig som en mand!“

De, der er i dårlige vaners magt, må hjælpes til at indse, at der skal en stor moralsk fornyelse til, hvis de ønsker at vise sig som mænd. Gud opfordrer dem til at rejse sig op og i Kristi styrke genvinde det menneskeværd, som Herren har givet dem, men som er gået tabt ved syndige nydelser.

Mange, der foler fristelsens forfærdelige magt og har en stærk trang til syndige nydelser, råber i fortvivlelse: „Jeg kan ikke modstå det onde!“ Sig til dem, at de kan og skal stå imod. De er måske blevet overvundet gang på gang, men sådan behøver det ikke at blive ved at gå. De mangler moralsk styrke og er behersket af syndige vaner. Deres løfter og beslutninger er som reb af sand. Tanken om de brudte løfter og forpligtelser svækker deres tillid til deres egen oprigtighed og får dem til at føle, at Gud ikke kan tage imod dem eller hjælpe dem i deres kamp. Men de behøver ikke at fortvivle.

De, der sætter deres lid til Kristus, behøver ikke at være slaver for nogen nedarvet eller tilegnet vane eller tilbøjelighed. I stedet

for at blive holdt i trældom af den lavere natur skal de herske over enhver lyst og lidenskab. Gud har ikke ladet os være alene om at kæmpe imod det onde med vor egen begrænsede styrke. Uanset hvilke nedarvede eller erhvervede tilbøjeligheder vi end måtte have til at gøre det onde, kan vi sejre ved den kraft, han er rede til at give os. [125]

Den fristede trænger til at lære viljens sande kraft at kende. Den er den herskende magt i menneskenaturen — evnen til at beslutte og til at vælge. Det kan være meget godt, at vi ønsker at være gode og rene, men hvis vi bliver stående her, vil det ikke gavne os. Mange vil gå til bunds i elendighed, mens de håber på og ønsker at sejre over deres onde tilbøjeligheder. De overlader ikke viljen til Gud. De vælger ikke at tjene ham.

Gud har givet os magt til at vælge, men det står til os at benytte den. Vi kan ikke forandre vort hjerte, vi kan ikke råde over vore tanker, vore indskydelser og tilbøjeligheder. Vi kan ikke gøre os selv rene og skikkede til Guds tjeneste. Men vi kan vælge at tjene Gud. Vi kan give ham vor vilje. Da vil han virke i os både at ville og at virke efter sit velbehag. Derved vil hele vor natur bringes ind under Kristi herredømme.

Når vi bruger viljen på rette måde, kan der ske en fuldstændig forvandling med vort liv. Ved at overgive viljen til Kristus får vi hans guddommelige kraft. Fra det høje modtager vi styrke til at stå fast. Et rent og ædelt liv, et liv i sejr over lyst og begær er muligt for enhver, som vil overlade sin svage, vaklende, menneskelige vilje til Guds almægtige, urokkelige vilje.

De, der kæmper imod appetittens magt, bør undervises om principperne for sund levevis. Man bør vise dem, at overtrædelse af sundhedens love skaber sygelige tilstande og unaturligt begær og lægger grunden til drukkenskab. Kun ved at leve i lydighed mod sundhedens principper kan de gøre sig håb om at blive befriet for trangene til unaturlige stimulanser. Mens de stoler på guddommelig styrke til at bryde appetittens lænker, skal de samarbejde med Gud ved at lyde hans love — både de moralske og fysiske.

De, der arbejder for de faldne, vil blive skuffede over mange, som giver løfte om at ville leve et bedre liv. Mange vil foretage en overfladisk ændring i deres vaner og levevis. De handler efter indskydelse og har for en tid tilsyneladende forandret sig. Dog er [126]

der ikke sket en virkelig forandring i deres hjerte. De nærer samme egenkærlighed, har den samme hang til tåbelige fornøjelser og den samme lyst til selviske nydelser som før. De har ingen forståelse af, hvad der opbygger karakteren, og man kan ikke stole på dem som principfaste mennesker. Ved at tilfredsstille deres lyster og lidenskaber har de svækket deres sjælelige og åndelige kræfter. De er vankelmødige og ustadige. Deres tilbøjeligheder går i sanselig retning. Disse mennesker er tit en fare for andre. Fordi de bliver betragtet som mænd og kvinder, der har forbedret sig, betror man dem ansvar og stiller dem på poster, hvor deres indflydelse virker nedbrydende på dem, som ikke aner uråd.

Selv de, der oprigtigt søger at forbedre sig, kan risikere at falde. De må behandles med megen klogskab og overbærenhed. Den tilbøjelighed, der er til at smigre og rose de mennesker, som er reddet fra den dybeste elendighed, viser sig undertiden at tjene til fald for dem. At opfordre mænd og kvinder til at fortælle erfaringer fra deres syndige levned offentligt er meget farligt både for den, som fortæller, og for dem, som hører på det. Det virker fordærvende på både sind og sjæl at dvæle ved det onde, og den opmærksomhed, der vises disse mennesker, er skadelig for dem. Mange får let den opfattelse, at deres syndige liv giver dem en vis anseelse. De får lyst til at gøre sig bemærket og opelsker en selvtillid, der kan blive farlig for dem. Kun ved at erkende deres egen uformuenhed og sætte deres lid til Kristus vil de kunne bestå.

[127] Alle, som viser tegn til sand omvendelse, bør opmuntres til at arbejde for andre. Ingen må afvise den sjæl, der træder ud af Satans tjeneste for at tjene Kristus. Hvis man kan se, at Guds Ånd arbejder med et sådant menneske, bør man på enhver mulig måde opmuntre ham til at træde i Herrens tjeneste. „Gør forskel, så I ynkes over nogle“^{*}). De, som ejer visdom fra Gud, vil finde sjæle, som behøver hjælp, og som oprigtigt har angret, men som næppe vover at gribe håbet, hvis de ikke bliver opmuntret. Herren vil påvirke sine tjenere til at byde disse skælvende, angrende mennesker velkommen. Hvilke synder de end måtte have været behersket af, og hvor dybt de end måtte være faldet, tager Kristus imod dem, når de i bodfærdighed kommer til ham. Giv dem så en gerning at udføre for ham. Dersom

^{*}Judas 22. Ældre ovs

de ønsker at arbejde for at løfte andre ud af den fordærvelsesens sump, de selv er blevet reddet fra, så giv dem en anledning. Sæt dem i forbindelse med erfarne kristne, for at de kan få større åndelig styrke. Fyld deres hjerte og hænder med arbejde for Mesteren.

Når lyset trænger ind i sjælen, vil mennesker, der syntes at være dybest sunkne, ofte blive dygtige til at arbejde netop for sådanne syndere, der ligger under for de samme vaner, som de selv engang har gjort. Ved tro på Kristus vil nogle af dem nå frem til vigtige poster og få et stort ansvar betroet i arbejdet for sjæles frelse. De kender deres egen svaghed og forstår, hvor fordærvet deres natur er. De kender syndens og de onde vaners magt. De erkender, at de ikke kan sejre uden Kristi hjælp, og deres stadige råb er: „Jeg kaster min hjælpeløse sjæl i dine arme!“

Disse mennesker kan hjælpe andre. De, der selv har været udsat for fristelser og modgang, og som har været ved at opgive alt håb, men er blevet frelst ved at høre kærlighedens budskab, vil forstå den kunst at frelse sjæle. Den, hvis hjerte er fyldt med kærlighed til Kristus, fordi han selv er blevet opsøgt af Frelseren og ført tilbage til folden, ved bedst, hvordan man skal søge efter de fortabte. Han kan vise syndere hen til Guds lam. Han har uden forbehold overgivet sig til Gud, og den kære Frelser har taget imod ham. Den hånd, der i svaghed blev rakt ud efter hjælp, blev grebet. Ved sådanne menneskers arbejde vil mange blive fort til Faderen.

[128]

Enhver sjæl, der kæmper for at komme bort fra synden for at leve et liv i renhed, vil finde den store kraftkilde i det eneste navn, som er givet mennesker til frelse under himmelen. „Om nogen tørster“ efter hvile og håb og efter befrielse fra syndige tilbøjeligheder, siger Kristus, „han komme til mig og drikke“. Ap. G. 4, 12; Joh. 7, 37. Det eneste hjælpemiddel mod last er Kristi nåde og kraft.

De gode beslutninger, som man tager i egen styrke, gavner intet. Alverdens løfter vil ikke kunne bryde de onde vaners magt. Aldrig vil menneskene blive afholdne i alle ting, førend deres hjerter fornyes ved guddommelig nåde. Vi kan ikke bevare os selv fra synd et eneste øjeblik. Hvert øjeblik er vi afhængige af Gud.

En ægte reform begynder med sjælelsens renselse. Vort arbejde for de faldne vil kun fore til virkelige resultater i den udstrækning, Kristi nåde omdanner karakteren, og sjælen bringes i levende forbindelse med Gud.

Kristus levede et liv i fuldkommen lydighed mod Guds lov, og i dette er han blevet et eksempel for ethvert menneske. Det liv, han levede i denne verden, skal vi ved hans kraft og under hans ledelse også leve.

Når vi arbejder for de faldne, må vi i sind og hjerte indprente betydningen af at følge Guds lov og lyde ham. Forsøm aldrig at påvise, at der er en tydelig forskel mellem den, der tjener Gud, og den, der ikke tjener ham. Gud er kærlighed, men han kan ikke undskylde forsættelig ringeagt for sine befalinger. Menneskene kan ikke undgå følgerne af at overtræde hans riges love. Kun den, der ærer ham, kan han ære. Menneskets liv i denne verden bestemmer dets evige skæbne. Hvad det har sået, må det også høste. Årsag vil blive fulgt af virkning.

[129] Intet mindre end fuldkommen lydighed vil kunne opfylde Guds krav. Han har ikke gjort sine krav ubestemte. Han har ikke påbudt noget, der ikke er nødvendigt for at bringe mennesket i overensstemmelse med ham.

Frelseren tog menneskehedens skrøbeligheder på sig og levede et syndfrit liv, for at menneskene ikke skulle behøve at frygte for, at de på grund af menneskenaturens svaghed ikke skulle kunne sejre. Kristus kom for at give os „del i guddommelig natur“, og hans liv vidner om, at når det menneskelige forenes med det guddommelige, kan man sejre over synden.

Frelseren sejrede for at vise mennesket, hvorledes det kan sejre. Kristus sejrede over alle Satans fristelser med Guds ord. Ved at forlade sig på Guds løfter fik han kraft til at lyde Guds befalinger, og fristeren kunne ikke overvinde ham. Frelserens svar på enhver fristelse var: „Der er skrevet.“ Ved hjælp af det ord, Gud har givet os, kan vi modstå det onde. Vi har fået de største og dyrebareste løfter, for at vi ved dem skal „få del i guddommelig natur“ og „undfly fordærvelsen i verden, som skyldes det onde begær“. 2 Pet. 1, 4.

Sig til den fristede, at han ikke skal se på omstændighederne, på sin egen svaghed eller fristelsens magt, men på Guds ords kraft. Al dets kraft tilhører os. „Jeg gemmer dit ord i mit hjerte for ikke at synde imod dig,“ siger Salmisten. Jeg „vogted mig for voldsmands veje“ „ved dine læbers ord“. Sal. 119, 11; 17, 4.

Tal opmuntrende til menneskene. Bed for dem og tal med Gud om dem i bøn. Mange, som er blevet overvundet af fristelse, er

fortvivlede over deres nederlag og tror, det er forgæves, at de forsøger at komme til Gud. Men denne tanke er indgivet dem af sjælefjenden. Når de har syndet og føler, at de ikke kan bede, så sig til dem, at netop da er tiden inde til at bede. Måske de føler sig beskæmmede og dybt ydmygede, men når de bekender deres synder, vil han, som er [130] trofast og retfærdig, tilgive dem og rense dem fra al uretfærdighed.

Ingen er tilsyneladende mere hjælpeløs og dog i virkeligheden mere uovervindelig end den sjæl, der føler sin egen magtesløshed og helt stoler på Frelserens fortjeneste. Ved at bede, studere Guds ord og tro, at han altid er nær, kan selv de svageste mennesker have samfund med den levende Kristus, og han vil holde dem fast med sin hånd og aldrig slippe dem.

De, som Kristus har tilgivet mest, vil elske ham mest. Disse kommer på den yderste dag til at stå hans trone nærmest.

„De skal se hans ansigt, og hans navn skal stå på deres pander.“
Åb. 22, 4.

[131]

KAPITEL 18—VEJEN TIL SUNDHED

Gennem naturens egne midler virker Gud dag efter dag, time efter time, ja, hvert eneste øjeblik for at holde os i live, op- bygge og helbrede os. Når en legemsdel lider skade, påbegyndes der straks en helbredende proces. Naturens egne midler sættes i funktion for at genoprette sundheden. Men den kraft, der virker gennem disse midler, er Guds kraft. Al livgivende kraft er fra ham. Når et menneske kommer sig efter en sygdom, er det Gud, som helbreder ham.

Sygdom, lidelse og død er fjendens værk. Satan er ødelæggeren, Gud er genopretteren.

For alle, der genvinder legemlig eller sjælelig sundhed, gælder i dag de ord, der blev talt til Israel: „Jeg Herren er din læge.“ 2 Mos. 15, 26.

Guds ønske for hvert menneske udtrykkes i disse ord: „Du elskede! jeg ønsker, at du i alle måder må have det godt og være rask, ligesom din sjæl har det godt.“ 3 Joh. 2.

Ham er det, „som tilgiver alle dine misgerninger og læger alle dine sygdomme“, „som udløser dit liv fra graven og kroner dig med miskundhed og barmhjertighed“. Sal. 103, 3. 4.

[132]

Når Kristus helbredte de syge, gav han mange af dem den advarsel: „Synd ikke mere, for at ikke noget værre skal ramme dig.“ Joh. 5, 14. Således lærte han dem, at de havde pådraget sig sygdom ved at overtræde Guds love, og at sundheden kun kan bevares ved lydighed.

Lægen bør undervise sine patienter om, at de skal samarbejde med Gud for at blive helbredt. Lægen har gang på gang lejlighed til at se, at sygdom er en følge af synd. Han ved, at både naturlovene og De ti Bud er guddommelige, og at det kun er ved lydighed mod dem, at sundheden kan genvindes eller bevares. Han ser, at mange, der lider under følgerne af skadelige vaner, kunne blive raske, hvis de var villige til at gøre en indsats for at blive helbredt. De må lære, at enhver vane, der ødelægger de legemlige, sjælelige eller åndelige

kræfter, er synd, og at helbredelsen kun kan ske ved lydighed mod de love, Gud har givet til gavn for alle mennesker.

Når lægen ser en patient lide af en sygdom, som skyldes fejl i ernæringen eller forkerte vaner, men ikke oplyser vedkommende herom, begår han uret mod et medmenneske. Alkoholisme, visse former for sindssyge og unaturlige tilbøjeligheder er en åbenlys opfordring til lægen 0111 klart og tydeligt at sige, at lidelse skyldes synd. De, der forstår de principper, livet bygger på, bor alvorligt søge at modarbejde årsagerne til sygdom. Hvorledes kan lægen være tavs, når han ser den uafbrudte kamp mod smerte og selv til stadighed arbejder for at lindre lidelse? Er han menneskekærlig og barmhjertig, dersom han ikke hævder, at strengt afhold er et middel mod sygdom?

Den sande læge er pædagog. Han føler ikke alene et ansvar for den syge, som er under hans umiddelbare tilsyn, men også for den egn, hvor han opholder sig. Han er vogter for både legemlig og moralsk sundhed. Hans opgave går ikke blot ud på at undervise i rigtige metoder i behandlingen af de syge, men i at opmuntre til rigtige livsvaner og udbrede kundskab om rigtige principper. [133]

Lad det stå klart for enhver, at Guds vej er livets vej. Gud har fastsat naturlovene, men hans love er ikke vilkårlige krav. Ethvert „du skal ikke“, enten det findes i den fysiske eller den moralske lov, indbefatter et løfte. Dersom vi adlyder det, vil velsignelse følge os. Gud tvinger os aldrig til at gøre det rette, men han søger at frelse os fra det onde og at lede os til det gode.

Henvis til de love, der blev givet til israelitterne. Gud gav dem nøjagtig undervisning angående deres livsvaner. Han kundgjorde dem de love, der vedrørte både deres legemlige og åndelige vel, og på betingelse af lydighed gav han dem denne forsikring: „Herren vil holde alle sygdomme fra dig.“ 5 Mos. 7, 15.

„Læg eder alle de ord på sinde, som jeg i dag har vidnet imod eder.“ „Thi det er liv for dem, der finder det, helse for alt deres kød.“ 5 Mos. 32, 46; Ord. 4, 22.

Gud ønsker, at vi skal nå fuldkommenhedens ideal, som han har gjort det muligt for os at nå ved Kristi hjælp. Han opfordrer os til at træffe vort valg og stille os på den rigtige side, til at forene os med himmelske kræfter og følge de principper, der tjener til at genoprette det guddommelige billede i os. I sit skrevne ord og i naturens store bog har han åbenbaret livets principper. Det tilkommer os at lære

disse principper at kende og ved lydighed samarbejde med ham for at generhverve både legemlig og sjælelig sundhed.

Det er nødvendigt for menneskene at lære, at de kun kan få del i velsignelser, når de modtager Kristi nåde. Det er hans nåde, der giver menneskene kraft til at lyde Guds love. Det er den, der sætter dem i stand til at bryde slette vaners trældom. Dette er den eneste magt, som kan lede dem ind på den rette sti og bevare dem der.

[134] Når evangeliet modtages i dets renhed og kraft, er det en lægedom for de sygdomme, der skyldes synd. Retfærdighedens sol op- går „med lægedom under sine vinger“. Mal. 4, 2. Intet af alt det, denne verden kan give, kan læge et sønderknust hjerte eller give sindet fred, fjerne bekymring eller fordrive sygdom. Berømmelse, begavelse, evner — alt dette kan ikke glæde det bedrøvede hjerte eller genoprette det forspildte liv. Guds liv i sjælen er menneskets eneste håb.

Den kærlighed, Kristus fylder hele ens væsen med, er en livgivende kraft. Til ethvert livsvigtigt organ — hjernen, hjertet, nerverne — bringer den lægedom. Ved dens hjælp bringes de højeste kræfter i vort væsen i virksomhed. De befrier sjælen for den skyld og sorg, ængstelse og bekymring, som nedbryder livskræfterne. Med den følger fred og sindlig evægt. Den indplanter i hjertet en glæde, som ikke kan forstyrres af noget jordisk — glæden i den Helligånd, en sundhedsbringende, livgivende glæde.

Vor frelsers ord: „Kom hid til mig, . . . og jeg vil give jer hvile“ (Matt. 11, 28), er recepten på en medicin mod alle fysiske, sjælelige og åndelige sygdomme. Skønt menneskene har påført sig lidelse ved deres egne forsyndelser, betragter han dem medfølende. Hos ham kan de finde hjælp. Han vil gøre store ting for dem, der stoler på ham.

Skønt synden gennem årtusinder har befæstet sit herredømme over menneskeheden, og skønt Satan ved usandhed og list har kastet sin sorte skygge over fortolkningen af Guds ord og fået menneskene til at nære tvivl om Herrens godhed, er Faderens miskundhed og kærlighed dog ikke ophørt at strømme ned til jorden i rigt mål. Dersom menneskene ville åbne sjælens vinduer mod himmelen i taknemlighed over Guds gaver, ville et væld af lægende kraft strømme ind.

KAPITEL 19—NATURENS LÆGEMIDLER

[135]

Sygdom kommer aldrig uden årsag. Vejen beredes, når man tilsidesætter sundhedslovene. Mange lider som følge af deres forældres overtrædelse af disse love. Selv om de ikke er ansvarlige for, hvad deres forældre har gjort, er det alligevel deres pligt at forvise sig om, hvad overtrædelse af sundhedens love indbefatter. De bør undgå de forkerte vaner, deres forældre havde, og ved en rigtig levevis forbedre deres levevilkår.

For de flestes vedkommende skyldes deres lidelse dog deres egen forkerte handle måde. Ved deres spise- og drikkevaner, deres måde at arbejde og klæde sig på viser de ringeagt for sundhedsprincipperne. Deres overtrædelse af naturlovene får sikre følger, og når folk rammes af sygdom, er der mange, som ikke tilskriver deres lidelse den sande årsag, men knurrer imod Gud på grund af deres lidelser. Gud er dog ikke ansvarlig for den lidelse, der skyldes overtrædelse af en naturlov.

Gud har givet os et vist forråd af livskraft. Han har også udstyret os med organer, der er egnede til at holde de forskellige livsfunktioner ved lige, og det er hans plan, at disse organer skal samarbejde på en harmonisk måde. Dersom vi omhyggeligt bevarer livskraften og holder legemets fine mekanisme i orden, vil det bringe os sundhed. Hvis livskraften derimod opbruges for hurtigt, er nervesystemet nødt til øjeblikkelig at bruge af sine reserver, og når det ene organ lider skade, påvirkes alle de andre. Naturen tåler megen overlast, uden at den tilsyneladende reagerer, men når man har nået en vis grænse, gør den en kraftig anstrengelse for at fjerne virkningerne efter den dårlige behandling, den har været udsat for. Dens anstrengelser for at bøde på disse forhold giver sig ofte udslag i feber og forskellige andre sygdomstegn.

[136]

Når helbredet misbruges så stærkt, at sygdom bliver resultatet, kan den syge ofte gøre mere for sig selv end nogen anden. Det første, der må gøres, er at forvise sig om sygdommens art og derefter gå forstandigt til værks for at fjerne årsagen. Dersom organismens

harmoniske virksomhed er blevet forstyrret ved overanstrengelse, forspisning eller andre misbrug, bør man ikke forsøge at kurere på det ved giftige medikamenter, der pålægger organismen nye byrder.

Uindskrænket anvendelse af giftige medikamenter er en vane, som lægger grunden til megen sygdom og store onder. Mange mennesker vil ikke gøre sig den ulejlighed at finde ud af, hvad der er årsagen, når de bliver syge. De tænker først og fremmest på at blive fri for smerter og ubehag. De tager derfor deres tilflugt til patentmedicin, som de kun har meget ringe kendskab til, eller beder deres læge om noget til at modvirke følgerne af deres fejlagtige handle-måde; men de tænker overhovedet ikke på at lægge deres usunde levevis om. Hvis de ikke får øjeblikkelig lindring, prøver de den ene medicin efter den anden, og ondet fortsætter.

[137] Folk bør undervises om, at medicin ikke helbreder sygdom. Det er rigtigt, at den til tider kan give en øjeblikkelig lindring, og at patienten tilsyneladende kommer sig. Det skyldes, at naturen har tilstrækkelig livskraft til at udskille giften og ændre de tilstande, som fremkaldte sygdommen. Sundheden generhverves på trods af medicinen. I de fleste tilfælde får medikamentet imidlertid sygdommen til at ændre sit væsen og sæde. Giftvirkningen synes ofte at være bortskaffet en tid, men giftens følger bliver ved at gøre sig gældende i organismen og gør megen fortræd senere hen.

Ved at bruge giftige medikamenter pådrager mange sig kroniske sygdomme, og mange menneskeliv, som kunne være reddet ved behandling med naturens helbredelsesmetoder, går tabt. De giftstoffer, som findes i mange såkaldte lægemidler, lægger grunden til vaner og tilbøjeligheder, der ruinerer både sjæl og legeme. Mange af de populære patentmediciner og endog nogle af de medikamenter, som foreskrives af lægen, bidrager til at lægge grunden til drikkfældighed, opiumslast og morfinisme, der er en så frygtelig forbandelse for samfundet.

Umådeholden spisning er ofte årsag til sygdom. Organismen trænger mest af alt til at blive befriet for den byrde, som er blevet lagt på den. I mange sygdomstilfælde er det allerbedste middel at udelade et måltid eller to, for at de overanstrengte fordøjelsesorganer kan få tid til at hvile. En frugtdiæt i nogle få dage har tit bragt åndsarbejdere stor lindring. Fuldstændigt afhold fra fode i kortere tid med en påfølgende indtagelse af en enkel, nøjsom kost har mange gange

ført til helbredelse ved naturens hjælp. En sparsom kost i en eller to måneder ville kunne overbevise mange om, at selvfornegetelse er vejen til sundhed.

Nogle pådrager sig selv sygdom ved overanstrengelse. For at disse skal kunne genvinde helbredet er det af stor betydning, at de får hvile, undgår bekymringer og indtager en sparsom kost. For de mennesker, der på grund af stadigt indendørs arbejde lider af hjernetræthed og nervøsitet, vil det være særdeles gavnligt at få et ophold på landet, hvor de kan leve et enkelt og ubekymret liv og komme i berøring med naturen. At vandre om i mark og skov, plukke blomster og lytte til fuglenes sang vil betyde langt mere for deres helbredelse end noget andet.

[138]

For sunde og syge er rent vand en af himmelens største velsignelser. Brugt på den rigtige måde gavner det helbredet. Det er den drik, Gud bestemte til at slukke tørsten hos dyr og mennesker. Nydt i rigelig mængde tilfredsstillende det organismens behov og hjælper naturen at modstå sygdom. Udvortes brug af vand er en af de nemmeste og mest effektive metoder til at regulere blodløbet. Et koldt eller køligt bad er meget styrkende. Varme bade åbner hudens porer og letter således udskillelsen af urene stoffer. Både varme og neutrale bade beroliger nerverne og regulerer blodløbet.

Men mange har ikke selv erfaret, hvor gavnlige en rigtig brug af vand virkelig er. De er bange for vand. Vandbehandlinger værdsættes ikke, som de burde, og en kyndig anvendelse deraf kræver et arbejde, som mange er uvillige til at yde. Men ingen har nogen undskyldning for uvidenhed eller ligegyldighed angående dette. Der findes mange måder, hvorpå vand kan anvendes til at lindre smerter og hindre sygdom. Alle burde lære at benytte det til enkle behandlinger i hjemmet. Navnlig modre bør kunne anvende det over for syge som raske.

Bevægelse og virksomhed er en lov i vor tilværelse. Hvert organ i legemet har sit bestemte arbejde, som er af afgørende betydning for organets udvikling og styrke. En normal funktion af alle organer giver styrke og energi, medens uvirksomhed fører til forfald og død. Læg en arm i bind blot nogle få uger. Tag så bindet af, og man vil se, at den er svagere end den anden, som man har brugt normalt i det samme tidsrum. Mangel på virksomhed har en lignende virkning på hele muskulaturen.

[139] Uvirksomhed er en væsentlig årsag til sygdom. Motion stimulerer og regulerer blodomløbet. Under lediggang cirkulerer blodet derimod ikke frit og gennemgår ikke de forandringer, som er så nødvendige for livets og sundhedens bevarelse. Også huden bliver uvirksom. De urene stoffer udskilles ikke på samme måde, som hvis blodomløbet var blevet fremmet ved kraftig motion, huden holdt sund og lungerne forsynet med rigelig frisk luft. En sådan tilstand pålægger udskillelsesorganerne en dobbelt byrde, og resultatet bliver sygdom.

Syge mennesker bør ikke opmuntres til at være uvirksomme. Efter alvorlig overanstrengelse i en eller anden retning vil fuldstændig hvile i nogen tid ofte kunne afværge alvorlig sygdom, men for kronisk syge er det sjældent nødvendigt at afbryde al virksomhed.

De, som er nedbrudt af åndeligt arbejde, bør ikke give sig af med anstrengende tænkning, men man bør ikke lade dem tro, at det er farligt at bruge åndsevnerne. Mange er tilbøjelige til at mene, at deres tilstand er værre, end den virkelige er. En sådan indstilling er ugunstig for helbredelsen og bør bekæmpes.

Prædikanter, lærere, studerende og i øvrigt åndsarbejdere lider under følgerne af stor åndelig anstrengelse, der ikke modvirkes af passende motion. Disse mennesker trænger til et mere virksomt liv. Streng afholdenhed og en passende motion vil betyde både sjælelig og fysisk styrke for alle åndsarbejdere.

De, som er fysisk overanstrengt, bør ikke tilskyndes til helt at høre op med alt legemligt arbejde. For at arbejdet skal kunne være til størst gavn bør det være systematisk og behageligt. Udendørs motion er bedst og bør lægges således til rette, at de svækkede organer styrkes ved at komme i virksomhed. Man bør gå op i sit arbejde med interesse. Håndens arbejde bør aldrig blive et ørkesløst slæb.

[140] Når syge mennesker ikke har noget, som kan lægge beslag på deres tid og opmærksomhed, kommer de let til at tænke på sig selv, og de bliver sygelige og irritable. Ofte dvæler de så meget ved deres følelser og fornemmelser, at de til sidst tror, at det står meget værre til med dem, end det i virkeligheden gør, og at de er ganske ude af stand til at foretage sig noget.

I alle disse tilfælde ville motion under kyndig ledelse vise sig at være et virksomt lægemiddel. I nogle tilfælde er dette en nødvendig-

hed, hvis helbredet skal vindes tilbage. Viljen styrkes ved legemligt arbejde, og det, disse syge behøver, er at få viljen vakt. Når viljen er svag, mister man kontrollen over tankerne, og da er det umuligt at modstå sygdom.

Uvirksomhed er den største forbandelse, de fleste syge kan komme ud for. Medens det lette, men nyttige arbejde ikke anstrenger sind eller legeme, har det en gunstig indflydelse på begge. Det styrker musklerne, forbedrer blodomløbet og giver patienten den tilfredsstillelse, det er at vide, at han ikke er helt unyttig i denne travle verden. Han kan måske kun udføre lidt til at begynde med, men han vil snart opdage, at kræfterne tiltager, og arbejdsmængden kan forøges tilsvarende.

Legemligt arbejde styrker også fordøjelsesorganerne, men anstrengende studium eller voldsom legemsbevægelse, umiddelbart efter at man har spist, hemmer fordøjelsesprocessen. En kort spadseretur efter måltidet er derimod meget gavnlig. Man bør gå med løftet hovede og godt tilbagetrukne skuldre.

Trods alt det, der er sagt og skrevet om betydningen af rigelig motion, er der mange, som forsømmer den. Nogle bliver korpu-lente, fordi organismen fungerer trægt. Andre bliver magre og svage, fordi deres livskraft bruges til at arbejde med den overflødige fødemængde. Leveren overanstreges under arbejdet med at befri blodet for urene stoffer, og følgen bliver sygdom.

Når vejret tillader det, bør mennesker, som fører et stillesiddende levned, hver dag sørge for at få motion i fri luft både sommer og vinter. Spadsereture er at foretrække for kore- eller rideture, da der sættes flere muskler i bevægelse herved. Lungerne tvinges til sund virksomhed, da det er umuligt at gå en frisk spadseretur uden at trække vejret dybt.

Sådan bevægelse ville i mange tilfælde være bedre for sundheden end medicin. Læger råder ofte patienter til at foretage en sørejse eller til et ophold ved en eller anden mineralsk kilde eller til at søge luftforandring, medens de syge som oftest ved at være mådeholdende i spise og ved at skaffe sig sund motion ville kunne genvinde sundheden og spare tid og penge.

[142]

KAPITEL 20—LIDT OM DE SYGES PLEJE

De, der plejer syge mennesker, bør forstå betydningen af at tage omhyggeligt hensyn til sundhedslovene. Ingen steder er det vigtigere at være lydige mod disse love end i sygeværelset. Intet andet sted afhænger så meget af et samvittighedsfuldt arbejde i stort som i småt. I alvorlige sygdomstilfælde kan en lille forsømmelse, en lille uopmærksomhed over for en patients særlige behov eller farer, over for tegn på frygt, uro eller pirrelighed, ja, blot mangel på medfølelse, få den vægtskål, hvor liv og død afgøres, til at svinge og føre en patient, der ellers kunne være reddet, til graven.

Sygeplejerskens dygtighed afhænger for en stor del af hendes fysiske sundhed. Jo bedre helbredstilstanden er, desto bedre vil hun kunne tåle anstrengelsen ved at pleje de syge, og med desto bedre resultat vil hun kunne udføre sine pligter. De, der plejer syge, bør særlig tage hensyn til kosten, til renlighed, frisk luft og motion. En lignende forsigtighedsregel fra de pårørendes side vil også sætte dem i stand til at bære den ekstra byrde, der pålægges dem, og hjælpe dem at undgå sygdom.

[143]

Når det drejer sig om et alvorligt sygdomstilfælde, der kræver tilsyn både nat og dag, bør arbejdet fordeles mellem mindst to dygtige sygeplejersker, således at de begge får anledning til at hvile sig og at komme ud i frisk luft. Dette er navnlig af betydning i tilfælde, hvor det er vanskeligt at skaffe rigelig frisk luft i sygeværelset. Fordi folk ikke altid forstår betydningen af frisk luft, er ventilationen undertiden dårlig, således at patientens og sygeplejerskens liv bringes i fare.

Hvis man tager de nødvendige forholdsregler, er der ingen grund til at frygte for at blive angrebet af sygdomme, som ikke er smittsomme. Man bør sørge for, at ens livsvaner er rigtige, og at luften i sygeværelset ved renlighed og tilstrækkelig ventilation holdes fri for giftige stoffer. Under sådanne forhold er der langt større sandsynlighed for, at den syge vil komme sig, og i de fleste tilfælde vil hverken sygeplejersken eller familiens medlemmer pådrage sig sygdommen.

For at den syge kan få de gunstigste betingelser for helbredelse, bør sygeværelset være stort, lyst og hyggeligt med adgang til grundig udluftning. Til sygeværelse bør man vælge det værelse i lejligheden, som bedst opfylder disse krav. Ofte er det vanskeligt at skaffe god ventilation, fordi mange huse slet ikke er indrettet med dette for øje. Der bør imidlertid gøres enhver mulig anstrengelse for at indrette sygeværelset på en sådan måde, at det nat og dag kan gennemstrømmes af frisk luft.

Så vidt muligt bør der vedligeholdes en jævn temperatur i sygeværelset. Der bør holdes øje med termometret. De, som skal pleje syge, og som ofte berøves deres søvn eller vækkes om natten for at tilse patienten, kommer let til at fryse og kan derfor ikke afgøre, om temperaturen er, som den skal være.

Omsorgen for patientens kost er en vigtig del af sygeplejerskens gerning. Man bør ikke lade den syge afkræftes af mangel på næring, og de svækkede fordøjelsesorganer bør heller ikke overanstreges. Man bør med omhu sørge for, at maden tilberedes og serveres på en sådan måde, at den bliver velsmagende, men føden må nøje tilpasses patientens behov, både hvad mængde og art angår. Særlig i rekonvalescenstiden, medens appetitten er glubende, men fordøjelsesorganerne endnu ikke har genvundet deres styrke, kan en fejlagtig diæt få skadelige følger.

[144]

Sygeplejersker og alle, der færdes i sygeværelset, bør være glade, rolige og selvbeherskede. Alt jag og enhver uro eller forvirring bør undgås. Døre skal åbnes og lukkes forsigtigt, og hele familien bør forholde sig stille. I tilfælde af feber bør der vises særlig forsigtighed, når krisen indtræder, og feberen aftager. Stadig vågen er da ofte nødvendig. Ukyndighed, forglemmelse og ligegyldighed har forårsaget døden hos mange mennesker, som kunne have levet videre, hvis de havde fået den rette pleje af forstandige, ansvarsbevidste sygeplejersker.

Mange sygebesøg skyldes en forkert opfattelse af venlighed og høflighed mod den syge. De, som er meget syge, bør ikke modtage besøg. Anstrengelsen, som er forbundet hermed, trætter patienten på et tidspunkt, da han mest trænger til ro og uforstyrret hvile.

For en rekonvalescent eller en patient, der lider af en kronisk sygdom, er det tit en glæde og hjælp at vide, at andre har ham i venlig erindring. Men det kan man vise vedkommende ved at sende

ham et deltagende brev eller en lille gave. Dette rummer ingen fare og vil gøre mere gavn end et personligt besøg.

KAPITEL 21—HELBREDET PÅVIRKES AF SINDET

[145]

Der består en meget intim forbindelse mellem sindet og legemet. Når det ene påvirkes, reagerer det andet. Sindstilstanden påvirker helbredet i langt højere grad, end mange forestiller sig. Mange af de sygdomme, menneskene lider af, skyldes sjælelig depression. Sorg, ængstelse, utilfredshed, samvittighedsnag, skyldbevidsthed og mistro nedbryder livskraften og fremkalder svækkelse og død.

Sygdom skyldes undertiden indbildning, som ofte i høj grad forværrer lidelsen. Mange, der er syge hele deres liv, kunne blive raske, hvis de selv troede på det. Der er mange, som bilder sig ind, at de ikke tåler det mindste, uden at de bliver syge, og symptomerne viser sig da netop, fordi de venter dem. Mange dør af sygdom, hvis årsag udelukkende er indbildning.

Frimodighed, håb, tro, medfølelse og kærlighed styrker helbredet og forlænger livet. Et glad og tilfreds sind er sundhed for legemet og styrke for sjælen. „Glad hjerte er godt for legemet.“ Ord. 17, 22.

Ved behandlingen af syge mennesker bør man ikke overse betydningen af den sjælelige påvirkning. Anvendt på den rette måde er denne indflydelse et af de mest virksomme midler i kampen mod sygdom.

[146]

Der findes imidlertid en anden form for behandling ved sjælelig påvirkning, som er et af de mest effektive midler til det onde. Gennem denne såkaldte videnskab bringes det ene menneskes sind ind under et andet menneskes kontrol, således at den svagestes personlighed går op i den andens. Det ene menneske handler efter en andens vilje. Det påstås, at tankerne kan få en anden retning, der er gavnlig for sundheden, og som vil sætte den syge i stand til at modstå og overvinde sygdom.

Denne kurmetode har været anvendt af mænd, som var uvidende om dens sande natur og virkning, og som troede, at den var til gavn for de syge. Men denne såkaldte videnskab bygger på falske grundsætninger. Den er fremmed for Kristi natur og ånd. Den leder

ikke til ham, som er liv og frelse. Den, der drager andres sind til sig selv, får dem til at skille sig fra ham, som er den sande kilde til al deres styrke.

Det er ikke Guds hensigt, at noget menneske skal stille sit sind og sin vilje under en andens kontrol og derved blive et viljeløst redskab i dennes hænder. Ingen må lade sin personlighed gå op i en andens. Ingen må betragte noget menneske som kilden til helbredelse. Vi må sætte vor lid til Gud alene. I bevidstheden om det menneskeværd, Gud har skænket os, bor vi kun stille os under Guds ledelse og ikke lade os beherske af noget menneske.

[147] Gud ønsker, at menneskene skal komme i direkte forbindelse med ham. I al sin handlemåde med dem hævder han det princip, at de har et personligt ansvar. Han ønsker, at de skal forstå deres personlige afhængighed af ham, og at de trænger til at blive ledet af ham. Han ønsker at bringe det menneskelige i forbindelse med det guddommelige, for at menneskene kan blive forvandlede efter Guds billede. Satan arbejder for at hindre dette. Han søger at gøre os afhængige af mennesker. Når sindet vendes bort fra Gud, kan fristeren bringe det ind under sit herredømme. Da kan han beherske mennesket.

Den teori, at det ene menneske kan beherske det andet menneskes sind, er blevet fremsat af Satan for at fremstille ham som den store mester og for at sætte menneskelig filosofi i stedet for Guds visdom. Af alle de vildfarelser, som vinder indpas blandt folk, der bekender sig til at være kristne, er intet bedrag farligere end dette, og intet vil med større sikkerhed kunne skille menneskene fra Gud. Anvendt på syge mennesker vil denne behandling, hvor uskyldig den end kan se ud, skade dem og ikke bidrage til deres helbredelse. Den åbner en dør, den onde kan træde ind ad og tage sindet i besiddelse både hos den, der lader sig beherske, og hos den, der behersker en andens sind.

Frygtelig er den magt, som ondsindede mænd og kvinder således får. Hvilke anledninger giver den ikke de mennesker, som lever af at udnytte andres svagheder eller uforstand! Hvor mange er der ikke, som ved at beherske svage eller sygelige menneskers sind vil få lejlighed til at tilfredsstille deres syndige lidenskaber eller deres pengebegær.

Vi har noget bedre at beskæftige os med end at lade det ene menneske beherske det andet. Lægen bør lære folk at se bort fra det menneskelige og hen til det guddommelige. I stedet for at lære de syge at forlade sig på mennesker for at finde lægedom for sjæl og legeme bør han henvise dem til ham, som fuldkomment kan frelse alle dem, der kommer til ham. Han, som dannede menneskesindet, ved, hvad sindet behøver. Gud alene kan helbrede. De, hvis sind og legeme er sygeligt, må i Kristus se Den store Læge. „Jeg lever,“ siger han, „og I skal leve.“ Joh. 14, 19. Det er det liv, vi skal tale med de syge om, når vi fortæller dem, at hvis de tror på Kristus som genopretteren, samarbejder med ham, adlyder sundhedens love og stræber efter fuldkommen hellighed i hans frygt, vil han give dem sit liv. Når vi fremstiller Kristus for dem på denne måde, giver han dem en virkelig kraft og styrke, men den kommer ovenfra. Det er den sande videnskab om lægedom for legeme og sjæl.

[148]

Behandlingen af lidelser, som har psykiske årsager, kræver megen visdom. Det sårede, syge hjerte og det nedtrykte sind trænger til om og kærlig behandling. En eller anden besværlighed i hjemmet tærer tit på sjælen ligesom et kræftsår og svækker livskraften. Undertiden kan det også være anger over synd, der undergraver modstandskraften og bringer sindet ud af ligevægt. Den slags syge mennesker kan kun hjælpes ved kærlig medfølelse. Lægen bør først vinde deres tillid og derpå henvise dem til Den store Læge. Dersom de kan komme til at tro på Den sande Læge og nære tillid til, at han tager sig af deres sag, vil dette bringe sindet lindring og ofte fore legemlig sundhed med sig. Medfølelse og takt vil tit gavne syge mennesker mere end den dygtigste behandling, der gives på en kold, ligegyldig måde.

Af frygt for at gøre den syge urolig eller modløs ved at fortælle ham sandheden er der mange, som vækker falske forhåbninger om helbredelse, ja, endog lader patienten gå i graven uden at være blevet advaret om faren. Det er uklogt. Det er måske ikke altid rigtigst eller bedst i fuld udstrækning at forklare den syge, hvilken fare han befinder sig i. Dette kunne gøre ham bange eller endog hindre helbredelsen. Man kan heller ikke altid fortælle hele sandheden til dem, hvis lidelser for en stor del er af indbildt art. Mange sådanne patienter er urimelige og har ikke vænnet sig til at vise selvbeherskelse. De har ejendommelige forestillinger og nærer mange falske indbildnin-

[149] ger om sig selv og andre. For dem er disse ting virkelige, og de, der plejer dem, må lægge en stadig venlighed og utrættelig tålmodighed og takt for dagen. Dersom man fortalte disse patienter sandheden om dem selv, ville nogle føle sig sårede og andre mismodige. Kristus sagde til sine disciple: „Jeg har endnu meget at sige jer; men I kan ikke bære det nu.“ Joh. 16, 12. Men selv om man ikke kan sige hele sandheden ved enhver lejlighed, er det aldrig nødvendigt eller forsvarligt at føre nogen bag lyset.

Viljekraften bliver ikke vurderet, som den burde. Når man holder viljen levende og leder den i den rigtige retning, vil den bringe styrke til hele ens væsen og være en vidunderlig hjælp til at bevare sundheden. Også i behandlingen af sygdom er den en kraft. Rigtig anvendt vil den kunne beherske tankerne og være et mægtigt middel til at modstå og overvinde sygdomme både i sjæl og legeme. Når patienter ved at bruge viljekraften stiller sig i det rette forhold til livet, kan de i høj grad støtte lægen i hans arbejde for deres helbredelse. Der er tusinder, som kan genvinde sundheden, dersom de vil. Det er ikke Herrens vilje, at de skal være syge. Han ønsker, at de skal være sunde og lykkelige, og de bør sætte sig for, at de vil være raske. Patienter kan ofte modstå sygdom ved simpelthen at nægte at give efter for et ildebefindende og ikke slå sig til ro i en uvirksom tilstand. De bør hæve sig op over deres utilpashed og deres smerter og beskæftige sig med noget nyttigt, som svarer til deres kræfter. Ved hjælp af en sådan beskæftigelse og rigelig adgang til luft og sol ville mange patienter kunne genvinde sundhed og styrke.

[150] For de mennesker, der ønsker at genvinde og bevare sundheden, ligger der en lærdom i disse ord fra Skriften: „Drik jer ikke fulde i vin, det fører kun til udsvævelser; men lad jer fylde af ånden.“ Ef. 5, 18. Det er ikke ved den opstemthed eller glemsel, der fremkaldes af unaturlige eller usunde stimulanser eller ved at tilfredsstille de lavere lyster og lidenskaber, at man finder sand lægedom eller vederkvægelse for legemet og sjælen. Blandt de syge er der mange, som er uden Gud og uden håb. De lider under utilfredsstillede ønsker, fordærvede lidenskaber og fordømmes af deres egen samvittighed. Livet her er ved at glide dem af hænde, og de har ingen udsigter til at få del i det tilkommende liv. De, der plejer syge mennesker, må ikke tro, at de kan gavne disse patienter ved at tillade dem letsindige, ophidsende nydelser. Den hungrige, tørstige sjæl vil vedblive at hungrer og tørste,

så længe den søger tilfredsstillelse på denne måde. De, der drikker af den egenkærlige nydelses kilde, bliver skuffet. De forveksler den midlertidige opstemthed, som følger med forlystelser, med styrke, og når spændingen ophører, er det forbi med deres begejstring. Bagefter kommer utilfredsheden og fortvivlelsen.

En varig fred og sand hvile for sind og sjæl kan kun komme fra een kilde. Det var denne kilde, Kristus talte om, da han sagde: „Kom hid til mig, alle I, som er trætte og tyngede af byrder, og jeg vil give jer hvile.“ „Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver.“ Matt. 11, 28; Joh. 14, 27. Denne fred er ikke noget, han giver særskilt; den er i Kristus, og vi får den kun ved at tage imod ham.

Kristus er livets kilde. Det, som så mange trænger til, er mere kundskab om ham. De trænger til, at man tålmodigt og venligt, men dog alvorligt, underviser dem om, hvorledes de kan åbne hele deres væsen for himmelens lægende kræfter. Når Guds kærligheds solskin oplyser sjælens mørke, vil hvileløs træthed og utilfredshed ophøre, glad tilfredshed vil give sindet styrke og bringe legemet sundhed og kraft.

Vi befinder os i en lidende verden. Vanskeligheder, prøvelser og sorger venter os på vor vej til det himmelske hjem. Men der er mange, som gør livets byrder dobbelt så svære ved stadig at vente besværligheder. Hvis de møder modgang og skuffelse, mener de, at nu er alting forbi. De anser deres skæbne for at være hårdere end andres og venter, at de vil komme til at lide nød. Således påfører de sig selv elendighed og kaster en skygge over deres omgivelser. Selve livet bliver en byrde for dem. Således behøver det imidlertid ikke at være. Det vil koste dem en beslutsom anstrengelse at forandre deres indstilling, men denne forandring kan finde sted. Deres lykke både her i livet og i det tilkommende afhænger af, at de lader sindet dvæle ved noget, som virker opmuntrende. De må se bort fra det mørke billede, de har dannet sig, og som kun er en indbildning. De bør i stedet betragte de velgerninger, Gud har strøet på deres vej, og se frem til det usynlige og evige.

Gud har sørget for hjælp i enhver prøve. Da Israel på ørkenvandringen kom til Maras bitre vand, råbte Moses til Herren. Han tilvejebragte ikke et nyt lægemiddel. Han gjorde dem opmærksom på, hvad der var for hånden. En busk, som han havde skabt, skulle

kastes i kilden og gøre vandet rent og frisk. Da dette var gjort, drak folket af vandet og blev vederkvæget. I enhver prøvelse vil Kristus give os hjælp, hvis vi søger ham. Vore øjne vil blive åbnet, så vi kan se de løfter om helbredelse, som han har givet. Helligånden vil lære os, hvorledes vi skal tilegne os enhver velsignelse, der vil være et lægemiddel mod sorger og bekymringer. For hver bitter drik, der holdes op til vore læber, vil vi finde en gren, der bringer lægedom.

Vi må ikke lade fremtiden med dens alvorlige problemer og dens mørke udsigter gøre vore hjerter svage, få vore knæ til at skælve og vore hænder til at synke. Lad os søge hjælp hos Herren og slutte fred med ham. Es. 27, 5. De, som overlader sig til hans ledelse og helliger sig til hans tjeneste, vil aldrig komme i en stilling, som han ikke kan hjælpe dem i. Dersom vi er hans ords gørere, har vi en guddommelig leder til at vise os vejen, hvilken situation vi end befinder os i. Uden hensyn til de vanskeligheder, vi står overfor, har vi en sikker rådgiver. Hvor bedrøvede vi end er, og hvor ensomme vi end føler os, har vi en medfølelse himmelsk ven.

[152] Dersom vi i vor uvidenhed begår fejltrin, svigter Frelseren os ikke. Vi behøver aldrig at føle os ensomme. Vi har engle som ledsagere. Trøsteren, som Kristus lovede at sende i sit navn, bliver hos os. På den vej, der fører til Guds stad, er der ingen vanskeligheder, som de, der stoler på ham, ikke kan overvinde. Der er ingen fare, som de ikke kan undslippe. Der er ingen sorg og ingen plage eller menneskelig svaghed, som han ikke har et middel imod.

Ingen behøver at henfalde til modløshed og fortvivlelse. Satan vil måske komme til dig med den frygtelige indskydelse: „Din sag er håbløs, du kan ikke blive frelst.“ Men der er håb for dig i Kristus. Gud forlanger ikke, at vi skal sejre i vor egen styrke. Han beder os om at holde os tæt ind til ham. Hvilke vanskeligheder vi end arbejder under, og hvad der end måtte tynde sjæl og legeme, ønsker han at gøre os fri.

Han, som påtog sig menneskelig natur, har også medfølelse med menneskelige lidelser. Kristus har ikke alene kendskab til hver sjæl og dens særlige behov og prøvelser, men han kender alle de omstændigheder, der plager og besværer sindet. I kærlig medfølelse er hans hånd udtrakt til hvert lidende barn. De, der lider mest, er genstand for hans største medfølelse og sympati. Han har medlidenhed med

vore skrøbeligheder og ønsker, at vi skal lægge vore vanskeligheder og besværligheder for hans fødder og lade dem blive der.

Det er ikke klogt af os at se på os selv og dvæle ved vore egne følelser. Hvis vi gør det, vil fjenden komme med vanskeligheder og fristelser, der svækker troen og gør os modløse. Hvis vi hefter os for meget ved vore egne stemninger og giver efter for vore følelser, nærer vi tvivlen og påfører os selv vanskeligheder. Vi skal se bort fra os selv og vende blikket mod Jesus.

Når fristelser anfalder dig, og bekymringer og vanskeligheder synes at omgive din sjæl, da se hen til det sted, hvor du sidst så lyset. Hvil i Kristi kærlighed og under hans beskyttende omsorg. Når synden kæmper om overtaget i dit hjerte, når skyldfølelsen tynger sjælen og samvittigheden, og vantro formørker sindet, da husk på, at Kristi nåde er nok til at underkue synden og fordrive mørket. Når vi træder i forbindelse med Frelseren, kommer vi ind på fredens grund.

[153]

Intet er så sundt og styrkende for legeme og sjæl som et taknemligt sind. Det er lige så vel en pligt at kæmpe imod melankoli, utilfredse tanker og følelser, som det er at bede. Dersom vi er på vej til himmelen, hvorledes kan vi da vandre som en flok sørgende, der hele tiden sukker og klager på vejen til vor faders hus.

Bekendende kristne, som bestandig klager, og som synes at mene, at det er en synd at være glade og lykkelige, ejer ikke den sande kristendom. De, der finder et sørgmodigt velbehag i alt, hvad der er trist i naturens verden, og som foretrækker at se på de døde blade i stedet for at plukke de skønne, levende blomster; de, som ikke kan se skønheden i de storladne bjerge og i dalene, der er klædt med levende grønt, og som lukker deres sanser for den frydefulde stemme, der taler til dem i naturen og lyder som yndig musik — sådanne mennesker er ikke i Kristus. De samler tristhed og mørke omkring sig, medens de kunne have lys, ja, få retfærdighedens sol til at stå op i deres hjerter med lægedom i sine stråler.

Ofte vil dit sind måske formørkes på grund af smerter. Forsøg da at tænke på noget andet. Du ved, at Jesus elsker dig. Han forstår din svaghed. Du kan gøre hans vilje ved blot at hvile i hans arme.

Det er en naturlov, at vore tanker og følelser opmuntres og styrkes, når vi lader dem komme til udtryk. Det er rigtigt, at ord er et udtryk for tanker, men det er også sandt, at tanker sættes i bevægelse af ord. Dersom vi ville lade vor tro komme mere til udtryk, glæde os

[154] mere over de velsignelser, som vi ved, at vi har fået — Guds store miskundhed og kærlighed — ville vi få mere tro og større glæde. Ingen tunge kan udtrykke og intet menneskeligt sind kan fatte den velsignelse, som påskønnelsen af Guds godhed og kærlighed bringer med sig. Selv her på jorden kan vor glæde være som et kildevæld, der aldrig horer op med at rinde, fordi det får sin næring fra de strømme, som udgår fra Guds trone.

Lad os derfor oplære vore hjerter og vore læber til at prise Gud for hans uforlignelige kærlighed. Lad os vænne vore sjæle til at være fortrøstningsfulde og til at blive i det lys, der skinner fra Golgatas kors. Aldrig bør vi glemme, at vi er den himmelske Konges børn — sønner og døtre af hærskarers Herre. Det er vor forret at kunne eje en stille hvile i Gud.

„Lad Kristi fred råde i jeres hjerter; ... og vær taknemlige.“ Kol. 3, 15. Lad os glemme vore egne vanskeligheder og bekymringer og prise Gud, fordi vi har anledning til at leve til hans ære. Lad hver dags nye velsignelser skabe lovsang i vort hjerte for disse beviser på hans kærlige omsorg. Når du slår dine øjne op om morgenen, så tak Gud for, at han har bevaret dig gennem natten. Tak ham for freden i dit hjerte. Lad din tak morgen, middag og aften stige op til himmelen som en sød vellugt.

Når nogen spørger dig, hvordan du har det, så prøv ikke at finde på noget trist at tale om for at vække medynk. Tal ikke om din mangel på tro og om dine sorger og lidelser. Det fryder fristeren at høre sådanne udtalelser. Når du taler om triste emner, forherliger du ham. Vi skal ikke dvæle ved Satans store magt til at overvinde os. Tit overgiver vi os i hans hænder ved at tale om hans magt. Lad os i stedet tale om Guds store magt til at gøre alle vore interesser lig med hans. Tal om Kristi uforlignelige magt og om hans herlighed. Hele himmelen interesserer sig for vor frelse. Guds engle, som tæller tusinder gange tusinder og titusinder gange titusinder, udsendes til hjælp for dem, der skal arve frelse. De beskærmer os imod det onde og driver mørkets magter tilbage, når disse søger at ødelægge os.

[155] Har vi ikke grund til at være taknemlige hvert øjeblik, og også når der synes at være vanskeligheder på vor sti.

Lad lovprisning og tak komme til orde i sang. Lad os ikke give vore følelser udtryk, når vi fristes, men lad os derimod i tro opsende en takkesang til Gud. Sang er et våben, som vi altid kan bekæm-

pe modløshed med. Når vi således lukker hjertet op for lyset fra Frelserens åsyn, vil vi modtage sundhed og velsignelse fra ham.

„Sig tak under alle forhold; thi det er Guds vilje med jer i Kristus Jesus.“ 1 Tess. 5, 18. Dette påbud er en forsikring om, at selv de ting, der synes at gå os imod, vil tjene os til det gode. Gud vil ikke forlange, at vi skal være taknemlige for det, som kan skade os.

En af de største hindringer for, at de syge kan blive raske, er, at de er for selvoptagne. Mange syge mennesker mener, at alle bør vise dem sympati og yde dem hjælp. Hvad de behøver, er at få deres opmærksomhed vendt bort fra sig selv og at tænke på andre og have omsorg for dem.

Der anmodes ofte om forbon for de lidende, de bedrøvede og de modløse, og dette er rigtigt. Vi bør bede Gud om at sende lys ind i det formørkede sind og om at trøste det sorgfyldte hjerte. Men Gud bønhører dem, som stiller sig der, hvor han kan velsigne dem. Medens vi opsender vore bønner for de bedrøvede sjæle, bør vi opmuntre dem til at forsøge at hjælpe andre, der er værre stillet, end de selv er. Mørket vil forsvinde fra deres egne hjerter, når de søger at hjælpe andre. Når vi søger at trøste andre med den trøst, vi selv er blevet trøstet med, kommer velsignelsen tilbage til os.

Det 58. kapitel hos profeten Esajas indeholder en recept på et middel mod legemlige og sjælelige lidelser. Dersom vi ønsker sundhed og den sande livsglæde, må vi følge de regler, der gives i dette skriftsted. Om den tjeneste, der er Gud velbehagelig, og om de velsignelser, den bringer, siger Herren:

„... At bryde dit brød til de sultne,
 bringe hjemløse stakler i hus,
 at du klæder den nøgne, du ser,
 ej nægter at hjælpe dine landsmænd.
 Som morgenrøden bryder dit lys da frem,
 da læges hastigt dit sar,
 foran dig vandrer din retfærd,
 Herrens herlighed slutter toget.“

[156]

Es. 58, 7. 8.

Gode handlinger er til dobbelt velsignelse, idet de både gavner den, som giver, og den, som modtager. Bevidstheden om at gøre

det, som er ret, er et af de bedste lægemidler for syge legemer og sind. Når vi føler os frie og glade, fordi vi har gjort vor pligt, og når vi mærker tilfredsstillelsen ved at gøre andre lykkelige, vil den opløftende indflydelse deraf bringe nyt liv til hele vort væsen.

Den syge bør prøve at vise medfølelse i stedet for bestandig at kræve den. Læg al din svaghed, sorg og smerte på din medlidende frelser. Luk dit hjerte op for hans kærlighed og lad den strømme ud til andre. Husk, at alle har prøvelser, som er tunge at bære, og fristelser, som er svære at modstå. Du kan hjælpe dem, så disse byrder bliver lettere for dem. Giv udtryk for din taknemlighed for de velsignelser, du modtager. Vis påskønnelse for al opmærksomhed, der bliver vist dig. Lad dit hjerte være fuldt af Guds dyrebare løfter, for at du fra dette forråd kan bringe andre trøst og styrke. Dette vil omgive dig med en atmosfære, der vil være gavnlig og opløftende. Sæt dig som mål at være til velsignelse for dine omgivelser, så skal du nok finde anledning til at hjælpe både dine egne og andre.

Dersom de, der lider af et dårligt helbred, ville glemme sig selv af interesse for andre, og hvis de ville adlyde Herrens befaling om at tjene andre, der trænger mere til hjælp end de selv, ville de erfare sandheden i det profetiske løfte: „Som morgenrøden bryder dit lys da frem, da læges hastigt dit sår.“

KAPITEL 22—FRILUFTSLIV

[157]

Skaberen anbragte det første menneskepar i de omgivelser, der egnede sig bedst for deres sundhed og lykke. Han lod dem ikke bo i et palads, og de var ikke omgivet af kunstige udsmykninger og den luksus, som så mange i dag kæmper for at opnå. Han bragte dem i nær kontakt med naturen og i et inderligt samfund med de hellige, himmelske væsener.

I den have, Gud gjorde til et hjem for sine børn, mødte øjet smukke buske og skønne blomster. Der var alle slags træer, og mange af dem bugnede af duftende, indbydende frugt. På grenene kvidrede fuglene deres lovsange, og under træernes skygge legede jordens skabninger sammen uden mindste frygt.

I deres rene uskyld frydede Adam og Eva sig over, hvad de så og hørte i Eden. Gud anviste dem deres arbejde i haven. De skulle „dyrke og vogte den“, 1 Mos. 2, 15. Hver dags arbejde bragte dem sundhed og glæde, og det lykkelige par hilste med glæde Skaberens besøg, når han i dagens kølige timer vandrede hos dem og talte sammen med dem. Hver dag blev de undervist af Gud selv.

De leveregler, Gud opstillede for det første menneskepar, rummer lærdomme for os. Skønt synden har kastet sin skygge over jorden, er det Guds ønske, at hans børn skal glæde sig over hans hænders gerning. Jo mere nøjagtigt hans livsplan bliver fulgt, desto mere vidunderligt vil han virke for at genrejse den lidende menneskehed. De syge bør søge nær kontakt med naturen. Friluftsliv i naturens omgivelser ville gøre underværker for mange hjælpeløse og næsten håbløst syge mennesker.

[158]

Støjen, uroen og det forcerede, unaturlige liv i byerne virker i højeste grad trættende og udmattende på de syge. Luften er fyldt med røg og støv, giftige gasarter og sygdomsbaciller og er derfor livsfarlig. De syge, som for det meste er indespærrede inden for fire vægge, føler sig næsten som fanger i deres værelser. Uden for ser de huse, stenbro og travle menneskeskarer, men ikke så meget som et glimt af solen eller den blå himmel, græs, blomster eller træer. Ved

at være lukket inde på denne måde ruger de over deres lidelser og sorger og bliver et let bytte for deres egne triste tanker.

Også for de mennesker, som er svage i moralsk henseende, er byerne fulde af farer. Patienter, som har unaturlige lyster at overvinde, er stadig udsat for fristelse. De trænger til at komme til at leve i nye omgivelser, hvor de kan komme til at tænke på noget andet. De trænger til at komme under en helt anden påvirkning end den, som har ødelagt deres liv. Lad dem i nogen tid være fri for disse påvirkninger, der leder dem bort fra Gud, og komme ind i en renere atmosfære.

Sanatorier og hospitaler kunne arbejde med langt større held, hvis de blev anbragt uden for byerne. Så vidt muligt burde alle, som ønsker at genvinde sundheden, søge ud i landlige omgivelser, hvor de kan nyde friluftslivets glæder. Naturen er Guds læge. Den rene luft, det herlige solskin, blomsterne og træerne, frugthaverne og engene samt motion i det frie i disse omgivelser fører sundhed og liv med sig.

[159] Læger og sygeplejersker bor opmuntre deres patienter til at færdes meget ude i frisk luft. Friluftsliv er det eneste lægemiddel, mange syge behøver. Det har en vidunderlig evne til at helbrede de sygdomme, der skyldes den moderne livsførelse med dens spænding og tendens til overdrivelser. En sådan tilværelse svækker og ødelægger legemets, sindets og sjælens kræfter.

Hvor velgørende er ikke stilheden og friheden ude på landet for de syge, som er trætte af bylivet, det skarpe skær fra de mange lys og støjen fra gaden! Hvor ivrigt de fordyber sig i naturens skønhed! Hvor ville det fryde dem at kunne sidde ude i fri luft og glæde sig over solskinnet og over at kunne indånde duften af træer og blomster! Der er livgivende egenskaber i grantræernes balsam og fyrretræets duft, og andre træer besidder også lægende egenskaber.

For den kronisk syge vil intet i den grad hjælpe til at genvinde sundhed og lykke som et ophold i tiltalende landlige omgivelser. Der kan de mest hjælpeløse sidde eller ligge i solskinnet eller i træernes skygge. De behøver kun at løfte deres øjne for at se det skønne bladhang over sig. De får en liflig, forfriskende fornemmelse af hvile, når de lytter til vindens sagte susen. De vinder nyt mod og får de tabte kræfter tilbage igen. Ubevidst falder der fred over sindet, den bankende puls bliver roligere og mere regelmæssig. Efterhånden

som de syge bliver stærkere, drister de sig til at tage nogle skridt for at plukke de yndige blomster — disse dyrebare vidnesbyrd om Guds kærlighed til sin lidende familie hernede.

Man bør sørge for, at patienterne kan opholde sig i det frie. De syge, som er i stand til at arbejde, bør have en let og behagelig beskæftigelse. Vis dem, hvor behageligt og gavnligt dette friluftsarbejde er. Anspor dem til at indånde den friske luft. Lær dem at trække vejret dybt og at gøre brug af underlivsmusklerne, når de ånder og taler. Denne undervisning vil være af uvurderlig betydning for dem.

Motion i fri luft bør foreskrives alle som en livgivende nødvendighed. Der findes ingen bedre form for motion end arbejdet med at dyrke jorden. Giv patienterne nogle blomsterbede at hæge om, eller giv dem arbejde i frugt- eller køkkenhaven. Når man opmuntrer dem til at forlade deres værelser og tilbringe nogen tid ude i den friske luft for at passe blomster eller udføre andet let, behageligt arbejde, vil de komme til at tænke på noget andet end på sig selv og deres lidelser.

[160]

Jo mere en patient kan opholde sig ude, desto mindre vil han trænge til pleje. Jo mere oplivende hans omgivelser er, desto mere forhåbningsfuld vil han blive. Bliver han holdt inde i selv det mest elegant udstyrede hus, vil han blive pirrelig og tungsindig. Kommer han derimod ud i den skønne natur, hvor han kan se blomsterne og høre fuglesangen, vil hans hjerte bryde ud i sang sammen med fuglene. Legeme og sind vil finde lindring, åndsevnerne vil vågne, forestillingsevnen blive levende og sindet beredt til at værdsætte skønheden i Guds ord.

I naturen vil man altid kunne finde noget, som kan bortlede de syges opmærksomhed fra dem selv og vende deres tanker imod Gud. Omgivet af hans skønne skaberværk løftes deres sind fra det synlige til de ting, der ikke ses. Naturens skønhed får dem til at tænke på det himmelske hjem, hvor der ikke skal være noget skæmmende, intet, som ødelægger eller forårsager sygdom eller død.

Under en sådan påvirkning vil mange lidende blive ledet ind på livets vej. Himmelske engle vil samarbejde med menneskelige redskaber og bringe opmuntring og håb, glæde og fred til de syge og lidende hjerter. Under sådanne forhold får de syge en dobbelt velsignelse, og mange bliver raske. De svage skridt bliver spændstige

igen. Øjet får sin glans tilbage. De, som har mistet håbet, bliver håbefulde. De engang modfaldne ansigtstræk får et udtryk af glæde. Det klagende tonefald i stemmen viger pladsen for en glad og tilfreds klang.

[161] Efterhånden, som den legemlige sundhed genvindes, bliver de pågældende bedre i stand til at vise tro på Kristus, hvorved den sjælelige sundhed sikres. Der er en usigelig fred og glæde og hvile i bevidstheden om syndernes forladelse. Den kristne får nyt håb. Ordene giver udtryk for troen på, at „Gud er vor tilflugt og styrke, en hjælp i angster, prøvet til fulde“. „Skal jeg end vandre i døds-skyggens dal, jeg frygter ej ondt; thi du er med mig, din kæp og din stav er min trøst.“ „Han giver den trætte kraft, den svage fylde af styrke.“ Sal. 46, 2; 23, 4; Es. 40, 29.

KAPITEL 23—BØNNENS MAGT

[162]

Skriften siger, at menneskene „altid skulle bede og ikke blive trætte“ (Luk. 18, 1). Dersom der nogen sinde er en tid, da de føler trang til at bede, er det, når kræfterne svigter, og livet synes at glide dem ud af hænderne. De, som er raske, glemmer ofte de vidunderlige velsignelser, de modtager dag efter dag og år efter år, og de husker ikke at takke Gud for hans velgerninger. Men når de bliver syge, kommer de i tanker om Gud. Når menneskelig styrke slår fejl, føler menneskene deres trang til guddommelig hjælp, og vor barmhjertige Gud vender sig aldrig bort fra den sjæl, der i oprigtighed søger ham om hjælp. Han er vor tilflugt i sygdom såvel som i sundhed.

„Som en fader forbarmer sig over sine børn,
forbarmer Herren sig over dem, der frygter ham.
Thi han kender vor skabning,
han kommer i hu, vi er støv.“
Menneskene „sygnede hen for synd
og led for brødets skyld,
de væmmedes ved al slags mad,
de kom dødens porte nær“.

„Men de råbte til Herren i noden,
han frelste dem i deres trængsler,
sendte sit ord og lægede dem
og frelste deres liv fra graven.“

[163]

*Sal. 103,13 14;
107, 17-20.*

Gud er lige så villig til at give de syge deres sundhed tilbage i vor tid, som han var, da Helligånden talte disse ord ved Salmisten. Kristus er også den samme medlidende læge nu, som han var under sin jordiske tjeneste. I ham har vi lægende balsam for enhver sygdom, helbredende kraft for enhver skrøbelighed. Hans disciple i vore dage skal bede for de syge, ligesom disciplene bad fordum,

og de syge vil blive helbredt, for „troens bøn skal frelse de syge“. Vi har Helligåndens kraft, troens stille forvisning, som kan gribe Guds forjættelser. Herrens løfte: „På syge skal de lægge hænder, og de skal blive raske“ (Mark. 16, 18), er lige så troværdigt nu som i apostlenes dage. Det viser os Guds børns store forret, og vor tro bør gribe alt, hvad det indbefatter. Kristi tjenere er hans redskaber, og gennem dem ønsker han at udøve sin lægende kraft. Vor opgave består i at bære de syge og lidende frem for Gud på troens arme. Vi bør lært dem at tro på den guddommelige læge.

Frelseren vil, at vi skal opmuntre de modløse og de plagede til at modtage hans kraft. Ved tro og bøn kan sygeværelset forvandles til et Betel. I ord og handling kan læger og sygeplejersker sige så tydeligt, at det ikke kan misforstås: „Herren er på dette sted“ for at frelse og ikke for at ødelægge. Kristus ønsker at åbenbare sin nærværelse i sygeværelset og at fylde lægers og sygeplejerskers hjerter med sin vidunderlige kærlighed. Dersom de, der passer de syge, lever således, at Kristus kan følge med dem hen til patientens sygeleje, vil den syge få den overbevisning, at den medlidende frelser er til stede, og selve denne overbevisning vil bidrage meget til helbredelse både af sjæl og legeme.

[164] Gud hører bønner. Kristus har sagt: „Hvis I beder mig om noget i mit navn, vil jeg gøre det.“ Han siger også: „Vil nogen tjene mig, ham skal Faderen ære.“ Joh. 14, 14; 12, 26. Dersom vi lever efter hans ord, vil hver dyrebar forjættelse, han har givet, blive opfyldt på os. Vi er uværdige til denne nåde, men når vi overgiver os til ham, tager han imod os. Han kan virke for og igennem dem, der følger ham.

Men kun når vi lever i lydighed mod hans ord, kan vi gøre krav på opfyldelse af hans løfter. Salmisten siger: „Havde jeg tænkt på ondt i mit hjerte, da havde Herren ej hørt.“ Sal. 66, 18. Dersom vi kun viser ham en delvis lydighed, vil hans løfter ikke blive opfyldt på os.

I Guds ord finder vi undervisning angående særlig bøn om helbredelse for syge. At opsende en sådan bøn er imidlertid en yderst højtidelig handling, som man kun bør indlade sig på efter omhyggelig overvejelse. I mange af de tilfælde, hvor der bliver bedt for syges helbredelse, er det, der kaldes tro, intet andet end formastelse.

Mange pådrager sig selv sygdom ved at følge deres egen lyst. De har ikke levet i overensstemmelse med naturens love eller nøje fulgt renhedens principper. Andre har tilsidesat sundhedens love med hensyn til spise og drikke, klædedragt eller arbejde. Ofte er en eller anden last årsag til åndelig eller legemlig svækkelse. Dersom disse mennesker genvandt helbredet, ville mange af dem ubekymret fortsætte at overtræde Guds fysiske og åndelige love ud fra den betragtning, at når Gud helbreder dem som svar på bøn, står det dem frit for, om de vil fortsætte med deres usunde vaner og helt og holdent give efter for en fordærvet appetit. Dersom Gud gjorde et mirakel for at gengive disse mennesker deres sundhed, ville han derved opmuntre til synd.

Det er spildt ulejlighed at lære folk at se hen til Gud som den, der helbreder deres skrøbeligheder, hvis de ikke tillige lærer at holde op med deres usunde vaner. For at kunne få del i hans velsignelse som svar på bøn må de holde op med at gøre det onde og lære at gøre det gode. Deres omgivelser må være sunde og rene, deres livsvaner rigtige. De må leve i overensstemmelse med Guds love, både de fysiske og de åndelige. [165]

Vi må gøre det klart for de mennesker, der ønsker forbøn for at genvinde sundheden, at overtrædelsen af Guds love — både de fysiske og åndelige — er synd, og at synden må bekendes og aflægges, før de kan modtage hans velsignelse.

Den hellige Skrift byder os: „Bekend derfor jeres synder for hverandre, og bed for hverandre, for at I må blive helbredt.“ Jak. 5, 16. Når nogen ønsker forbøn, kan I fremsætte følgende betragtninger for dem: „Vi kan ikke læse, hvad der er i hjertet. Vi kender ikke det, som er skjult i jeres liv. Kun du selv og Gud kender det. Dersom du omvender dig fra dine synder, er det din pligt at bekende dem.“ Hemmelige synder må bekendes for Kristus, der er den eneste mellemmand mellem Gud og mennesker, for „synder nogen, så har vi en talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, den retfærdige“. 1 Joh. 2, 1. Enhver synd er en uret imod Gud og må bekendes for ham gennem Kristus. Alle åbenlyse synder må bekendes åbenlyst. Enhver uret, som er begået imod et medmenneske, må gøres op med vedkommende. Dersom nogen, der søger helbredelse, har gjort sig skyldig i ond tale, og dersom de har sået splid i hjemmet, i nabolaget eller i menigheden og har voldt uenighed og strid, eller de ved et

dårligt eksempel har fået andre til at synde, må disse ting bekendes for Gud og for dem, der er blevet forurettet. „Hvis vi bekender vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renses os fra al uretfærdighed.“ 1 Joh. 1, 9.

[166] Når al uret er blevet gjort god igen, kan vi i stille tro fremlægge de syges trang for Gud, efter som hans ånd måtte vise os. Han kender hvert menneske ved navn og sørger for hver enkelt lige så omhyggeligt, som om der ikke fandtes noget andet menneske på jorden, som han gav sin elskede søn for. Da Guds kærlighed er så stor og så uforanderlig, bør de syge opmuntres til at forlade sig på ham og være ved godt mod. Er de ængstelige for deres egen tilstand, fører det kun til svækkelse og sygdom. Dersom de vil hæve sig op over modløshed og tungsind, vil de have langt større udsigt til at blive raske, for „Herrens øje ser til gudfrygtige, til dem, der håber på nåden“. Sal. 33, 18.

Ved forbøn for de syge bør det erindres, at vi ikke forstår, „hvad vi rettelig bør bede om“. Rom. 8, 26. Vi ved ikke, om den velsignelse, vi ønsker, vil være til vort bedste eller ej. Derfor bør vore bønner indbefatte denne tanke: „Herre, du ved, hvad der er skjult i hjertet. Du kender disse mennesker. Jesus, deres talsmand, gav sit liv for dem. Hans kærlighed til dem er større, end vor på nogen mulig måde kan blive. Hvis det derfor vil tjene dig til ære og disse mennesker til gavn, beder vi i Jesu navn, at de må genvinde deres sundhed. Er det ikke din vilje, at de skal helbredes, beder vi dig om, at din nåde må trøste dem og din nærværelse holde dem oppe i deres lidelser.“

Gud kender enden fra begyndelsen. Han kender alles hjerter. Han læser enhver hemmelighed i sjælen. Han ved, om de, der holdes forbøn for, ville kunne udholde de prøver, de ville blive udsat for, hvis de fik lov at leve. Han ved, om deres liv ville blive til velsignelse eller til forbandelse for dem selv og for verden. Dette er en af grundene til, at vi bør sige, når vi beder alvorlige bønner: „Dog ske ikke min vilje, men din!“ Jesus tilføjede disse ord som udtryk for sin underkastelse under Guds visdom og vilje, da han bad i Getsemane: „Min fader! er det muligt, så lad denne kalk gå mig forbi.“ Luk. 22, 42; Matt. 26, 39. Dersom disse ord sømmede sig for ham, som var Guds Søn, hvor meget mere passende er de da ikke for svage, fejlende mennesker!

[167] Den rigtige fremgangsmåde er, at vi fremlægger vore ønsker for vor alvise himmelske Fader og så i fuldkommen tillid overlader alt

til ham. Vi ved, at Gud hører os, når vi beder efter hans vilje, men at trænge på med vore bønner uden en ydmyg ånd er ikke rigtigt. Vore påkaldelser må ikke antage form af befaling, men af forbøn.

Der er tilfælde, hvor Gud på en utvetydig måde helbreder ved sin guddommelige kraft, men ikke alle syge bliver raske. Mange lægges til hvile og hensover i troen på Jesus. På øen Patmos fik Johannes befaling om at skrive: „Salige er de døde, som dør i Herren fra nu af. Ja, siger ånden, de skal hvile efter deres møje, thi deres gerninger følger dem.“ Åb. 14, 13. Heraf ser vi, at hvis nogle ikke får deres sundhed igen, bør vi ikke derfor mene om dem, at de mangler tro.

Vi ønsker alle at få øjeblikkelige og direkte svar på vore bønner, og når bøn hørelsen trækker ud eller kommer på en anden måde end den, vi havde ventet, fristes vi til at blive modløse. Men Gud er alt for viis og god til altid at besvare vore bønner netop på den tid og den måde, vi ønsker. Han vil gøre noget mere og bedre for os end blot at opfylde alle vore ønsker. Fordi vi kan stole på hans visdom og kærlighed, bør vi ikke bede ham om at rette sig efter vor vilje, men hellere søge at opfylde hans hensigt. Vore ønsker og interesser bør vige for hans vilje. De erfaringer, der prøver vor tro, er til gavn for os. Ved dem bliver det åbenbaret, om vor tro er ægte og oprigtig og hviler på Guds ord alene, eller om den er afhængig af omstændigheder og derfor usikker og foranderlig. Troen styrkes ved øvelse. Vi må have tålmodighed og huske på, at der er dyrebare løfter i Den hellige Skrift for dem, der sætter deres lid til Herren.

Ikke alle forstår disse grundsætninger. Mange, der beder Herren om helbredelse, mener, at deres tro er mangelfuld, hvis de ikke får et direkte og ufortøvet svar på deres bønner. Derfor behøver de, der er svækkede af sygdom, at vejledes med klogskab, for at de kan lære at handle med omtanke. De bør ikke forsømme deres pligter over for deres pårørende, som måtte overleve dem, eller undlade at anvende naturens midler for at genvinde sundheden.

Der er ofte fare for, at man begår fejl på dette punkt. Nogle mennesker, der tror på, at de skal blive helbredt ved bøn, frygter for at gøre noget, der kunne tydes som manglende tro. Men de bør ikke undlade at bringe deres forhold i orden. De bør heller ikke være bange for at give den samme trøst og de samme råd, som de i afskedens stund ville give deres kære.

De, som søger helbredelse ved bøn, bør ikke undlade at gøre brug af de lægemidler, som står til deres rådighed. Det er ikke mangel på tro at bruge de midler, som Gud har sørget for til at lindre smerte og til at hjælpe naturen i dens bestræbelser for at helbrede og læge. Det er ikke fornægtelse af troen at samarbejde med Gud og at stille sig ind under de forhold, der er gunstigst for helbredelsen. Gud har sat os i stand til at skaffe os kundskab om livets love. Denne kundskab er gjort tilgængelig for os, for at vi skal bruge den. Vi bør anvende ethvert middel, der kan skaffe os sundheden tilbage, benytte alle mulige fordele og arbejde i overensstemmelse med naturlovene. Når vi har bedt om helbredelse for de syge, kan vi arbejde med så meget større kraft og takke Gud for, at vi får lov til at samarbejde med ham, og bede om hans velsignelse over de midler, han selv har givet os.

[169]

Guds ord godkender brugen af lægemidler. Israels konge Ezekias var syg, og en Guds profet bragte ham det budskab, at han skulle dø. Da råbte han til Herren, og Herren hørte sin tjener og sendte kongen det budskab, at der var lagt femten år til hans levetid. Ezekias kunne være blevet helbredt øjeblikkelig ved et ord fra Gud, men der blev givet særlige anvisninger. „Man skulle tage en figenkage og lægge den som plaster på det syge sted.“ Es. 38, 21.

Ved en bestemt lejlighed salvede Kristus en blind mands øjne med dynd og bød ham: „Gå hen og tvæt dig i dammen Siloam. . . . Han gik så bort, tvættede sig og kom seende tilbage.“ Joh. 9, 7. Denne helbredelse kunne være blevet udført alene ved Den store Læges kraft, men Kristus gjorde alligevel brug af naturens enkle midler. Selv om han ikke anerkendte brugen af medikamenter, billigede han anvendelsen af enkle og naturlige lægemidler.

Når vi har bedt om helbredelse for de syge, så lad os ikke miste troen på Gud, hvordan udfaldet end måtte blive. Dersom vi skulle miste en af vore kære, så lad os tømme den bitre kalk og erindre, at det er Faderens hånd, som fører den til vore læber. Men hvis den syge bliver rask, må vi ikke glemme, at den, der er blevet helbredt ved Guds nåde, har fået nye forpligtelser over for Skaberens. Da de ti spe-dalske blev rensede, var der kun een, som vendte tilbage for at opsøge Jesus og give ham ære. Lad ingen af os være som de ubetænksomme ni, hvis hjerter var ganske uberørt af Guds barmhjertighed. „Lutter gode og fuldkomne gaver kommer ned ovenfra, fra himmellysnes

---

fader, hos hvem der ikke er forandring eller skygge, der kommer og går.“ Jak. 1, 17.

[170]

KAPITEL 24—EN MENNESKEHEDENS TJENER

Vor Herre Jesus Kristus kom til denne verden som en utrættelig tjener for menneskene. „Han tog vore svagheder og bar vore sygdomme“ (Matt. 8, 17) for at kunne afhjælpe al menneskelig nød. Han kom for at frelse os fra sygdom, elendighed og synd. Det var hans mission at skaffe menneskene fuld oprejsning. Han kom for at give dem sundhed, fred og en fuldkommen karakter.

Mennesker med meget forskellige kår og behov søgte hans hjælp, og ingen, som kom til ham, gik bort uden at have fået hjælp. Et væld af lægende kraft udgik fra ham, og menneskene modtog sundhed til legeme, sjæl og ånd.

[171] Frelserens gerning var ikke begrænset til bestemte tider eller steder. Hans medlidenhed kendte ingen grænser. I så stor udstrækning udførte han sin helbredelses- og lærervirksomhed, at der ikke fandtes en bygning i Palæstina, hvor der var plads nok til at rumme de skarer, som flokkedes omkring ham. På Galilæas grønne bjergskråninger, på de store færdselsveje, ved søen, i synagogerne og ethvert sted, hvor de syge kunne bringes til ham, kunne man finde hans hospital. I hver eneste by og landsby, han drog igennem, lagde han sine hænder på de syge og helbredte dem. Alle vegne, hvor der fandtes hjerter, som var villige til at modtage lians budskab, trøstede han dem med forsikringen om deres himmelske Faders kærlighed. Hele dagen igennem arbejdede han for dem, der kom til ham. Om aftenen tog han sig af dem, som måtte arbejde om dagen for at tjene en lille smule til deres families underhold.

Jesus bar den frygtelige byrde, som fulgte med ansvaret for menneskenes frelse. Han vidste, at hvis der ikke skete en afgjort forandring i menneskenes principper og mål, ville alle gå fortabt. Det var dette, som tyngede hans sjæl, og ingen kunne fatte, hvor tung den byrde var, der hvilede på ham. Gennem barndommens, ungdommens og manddommens år vandrede han alene. Dog var det vidunderligt at være i hans nærhed. Dag efter dag mødte han

prøvelser og fristelser, daglig kom han i berøring med det onde og var vidne til dets magt over dem, han søgte at velsigne og frelse. Men han gav ikke tabt og blev ikke modløs.

I alle ting lod han sine ønsker rette sig nøje efter den mission, han havde påtaget sig. Han herliggjorde sit liv ved at underkaste sig Faderens vilje i alt. Da hans moder fandt ham siddende i rabbinernes skole som barn og sagde: „Barn! hvorfor gjorde du således imod os?“, svarede han: „Hvorfor ledte I efter mig? Vidste I ikke, at jeg bør være i min faders hus?“ Dette svar var netop udtryk for det, som var kernen i hans livsgerning. Luk. 2, 48. 49.

Hans liv var en eneste stor selvopofrelse. Han havde intet hjem her i verden bortset fra, at hans venner gav ham husly. Han kom for på vore vegne at leve som den fattigste og for at færdes og arbejde blandt de trængende og lidende. Uden at blive agtet og påskønnet gik han ind og ud blandt det folk, han havde gjort så meget for.

Altid var han tålmodig og glad, og de lidende hilste ham som et livets og fredens sendebud. Han forstod alles trang, enten det drejede sig om mænd eller kvinder, børn eller unge, og til alle rettede han denne indbydelse: „Kom hid til mig!“

I sin virksomhed anvendte Jesus mere tid til at helbrede de syge end til at prædike. Hans mirakler vidnede om sandheden i hans ord, når han sagde, at han ikke var kommen for at ødelægge, men for at frelse. Hvor som helst han færdedes, gik rygterne om hans barmhjertighed forud for ham. Der, hvor han havde været, var der glæde blandt de helbrede, som havde været genstand for hans medlidenhed, og som nu prøvede deres genvundne kræfter. Skarer af mennesker samledes omkring dem for at høre dem fortælle om de gerninger, Herren havde gjort. For mange mennesker var hans stemme den første lyd, de nogen sinde havde hørt, hans navn det første ord, de nogen sinde havde talt, og hans ansigt det første, de nogen sinde havde set ind i. Hvorfor skulle de ikke elske Jesus og lovprise ham? Når han vandrede gennem byerne, var han som en livgivende strøm, der spredte liv og glæde omkring sig.

[172]

„Zebulons land og Naftalis land
langs søen, landet hinsides Jordan,
hedningernes Galilæa,
det folk, som sad i mørke,

har set et stort lys,
og for dem, som sad i dødens land og skygge,
er et lys oprundet.“

Matt. 4, 15. 16.

Hver eneste gang Frelseren helbredte, benyttede han anledningen til at indprente guddommelige principper i sjæl og sind. Dette var hensigten med hans gerning. Han gav menneskene jordiske velsignelser for at gøre deres hjerter modtagelige for hans nådes evangelium.

[173] Kristus kunne have indtaget den højeste stilling blandt jødefolkets lærere, men han foretrak at bringe evangeliet til de fattige. Han vandrede om fra sted til sted, for at folk på gader og stræder kunne høre sandhedens ord. Ved søen, på bjergskrånningen, på byernes gader og i synagogen hørte man hans røst, når han forklarede Skrifterne. Ofte lærte han i templets ydre forgård, for at også hedningerne kunne få anledning til at høre hans ord.

Så forskellig var Kristi lære fra de skriftkloges og farisæernes udlæggelse af Skriften, at det vakte folkets opmærksomhed. Rabbierne holdt sig til gamle overleveringer, til menneskelige teorier og spekulationer. Ofte blev det, som mennesker havde lært eller skrevet om Skriften, sat i stedet for Skriften selv. Emnet for Kristi undervisning var Guds ord. Han besvarede ethvert spørgsmål med et tydeligt: „Hvad siger Skriften ?“ „Hvorledes læser du ?“ Ved enhver anledning, hvor enten en ven eller fjende havde vakt interesse, fremholdt han ordet. Med klarhed og kraft forkyndte han evangeliets budskab. Hans ord kastede et væld afløst over patriarkernes og profeternes lærdomme, og Den hellige Skrift blev som en ny åbenbaring for menneskene. Aldrig før havde tilhørerne kunnet se en så dyb mening med Guds ord.

Aldrig har der været en sådan evangelist som Kristus. Han var himmelens majestæt, men fornedrede sig selv og påtog sig vor natur, for at han kunne møde menneskene, hvor de stod. Kristus bragte som pagtens sendebud budskabet om frelse til alle — både rige og fattige, frie og trælle. Hans ry som Den store Læge spredtes over hele Palæstina. Til de steder, hvor man vidste, at han ville komme, strømmede de syge for at anråbe ham om hjælp. Der kom også mange, som ønskede at høre hans ord og modtage en berøring af

hans hånd. Således gik han fra by til by og fra sted til sted, medens han prædikede evangeliet og helbredte de syge — herlighedens konge klædt i menneskelig skikkelse.

Han overværede jødernes store årlige højtider, og til folkeskarerne, som helt gik op i udvortes ceremonier, talte han om himmelske ting og stillede dem ansigt til ansigt med evigheden. Til alle bragte han skatte fra visdommens forrådshus. Han talte til dem i et sprog så enkelt, at de ikke kunne undgå at forstå det. På sin særegne måde [174] hjalp han alle de sørgende og lidende. Kærlig, taktfuld og overbærende bragte han helbredelse og styrke til den synd- betyngede sjæl.

Som den største af alle lærere søgte Kristus at komme i kontakt med folk ved at illustrere sine ord med ting fra dagliglivet. Han fremholdt sandheden på en måde, som gjorde, at den sidenhen altid var knyttet sammen med deres herligste og kæreste minder. Han underviste på en måde, der fik dem til at føle, hvor meget deres interesser og deres lykke lå ham på hjerte. Hans undervisning var så ligetil, hans billeder så tydelige og hans ord så deltagende og venlige, at det henrev hans tilhørere. Den ligefremhed og alvor, hvormed han talte til de trængende, gjorde hvert ord helligt.

Hvilket travlt liv han levede! Dag efter dag kunne man se ham gå ind i de ringe hjem, hvor der var savn og sorg, og ved sine ord bringe håb til de nedslåede og fred til de forpinte. Kærlig og fuld af medlidenhed gik han omkring og opmuntrede de nedbøjede og trøstede de sørgende. Hvor som helst han kom hen, bragte han velsignelse med sig.

Samtidig med at Jesus hjalp de fattige, tænkte han også på, hvorledes han kunne komme i kontakt med de rige. Han søgte at stifte bekendtskab med den velstående og dannede farisæer, den jødiske adelsmand og den romerske magthaver. Han tog imod deres indbydelser, var til stede ved deres højtider og satte sig ind i deres interesser og deres beskæftigelser for derved at få adgang til deres hjerter og åbenbare de uforgængelige rigdomme for dem.

Kristus kom til verden for at vise, at menneskene ved at modtage kraft fra det høje kan leve et pletfrit liv. Med utrættelig tålmodighed og medfølelse hjælpsomhed kom han menneskene i møde i deres trang. Med nådens milde berøring borttog han uro og tvivl fra sjælen og forvandlede fjendskab til kærlighed og van-tro til tillid.

[175] Han kunne sige, til hvem han ville: „Følg mig!“, og de stod op og fulgte ham. Verdslige tillokkelsers fortryllelse var brudt. Ved lyden af hans røst veg begærlighedens og gerrighedens ånd bort fra hjertet, og frigjorte rejste disse mennesker sig op for at følge Frelseren.

Kristus gjorde ingen forskel med hensyn til nationalitet, rang eller trosbekendelse. De skriftkloge og farisæerne ville gøre himmelens gaver til nationens særlige og udelukke den øvrige del af Guds familie på jorden. Men Kristus kom for at nedbryde enhver skranke. Han kom for at vise, at hans nåde og kærlighed er lige så ubegrænset som luften, lyset eller regnbygerne, der forfrisker jorden.

Kristus lagde ved sit liv og eksempel grunden til en religion uden kastevæsen, en religion, som samler jøder og hedninger, frie og trælle i et fælles broderskab, hvor alle er ligestillede over for Gud. Han lod aldrig politiske hensyn øve indflydelse over hans handlemåde. Han gjorde ikke forskel på landsmand og udlænding, ven og fjende. Det, der rørte hans hjerte dybest, var en sjæl, som tørstede efter livets vand.

Han regnede intet menneske for værdiløst, men søgte at gyde lægende balsam i hver eneste sjæl. Hvilke kredse han end befandt sig i, fremholdt han en lærdom, der var afpasset efter tiden og omstændighederne. Enhver forsømmelse eller uret, som menneskene gjorde sig skyldige i mod deres næste, viste ham blot endnu tydeligere, hvor meget de trængte til hans guddommelig-menneskelige medlidenhed. Han søgte at indgyde håb selv hos de mest rå og utiltalende, idet han forsikrede dem om, at de kunne blive ulastelige og rene og opnå en karakter, der ville vidne om, at de var Guds børn.

[176] Ofte traf han mennesker, som var kommet under den ondes indflydelse og ikke havde kraft nok til at rive sig løs fra hans snare. Til disse modløse, syge, fristede og faldne talte Jesus ømme, deltagende ord — ord, som de trængte til og kunne forstå. Han traf andre, der tog kampen op med sjælefjenden. Disse opmuntrede han til at holde ud og forsikrede dem om, at de ville sejre, fordi engle fra Guds trone stod ved deres side og ville give dem sejren.

Ved toldernes bord sad han som en hædret gæst og viste ved sin sympati og venlighed, at han anerkendte deres menneskeværd, og de længtes efter at gøre sig fortjent til hans tillid. På deres tørstende hjerter faldt hans ord med en salig, livgivende kraft. Nye tilskyn-

delser vaktes til live, og de udstødte øjnede en ny udvej for et nyt liv.

Skønt Jesus var jøde, færdedes han frit blandt samaritanerne uden at tage hensyn til sit folks farisæiske skikke. På trods af al fordom tog han imod disse foragtede menneskers gæstfrihed. Han sov under samme tag som de, spiste sammen med dem ved deres bord og indtog de måltider, de havde lavet og serveret. Han lærte på deres gader og behandlede dem med den yderste venlighed og høflighed. Medens han drog deres hjerte til sig ved sin menneskelige medfølelse, bragte hans guddommelige nåde dem den frelse, som jøderne forkastede.

Kristus forsømte ingen anledning til at forkynde frelsens evangelium. Hør de vidunderlige ord, han talte til den samaritanske kvinde. Han sad ved Jakobs brønd, da kvinden kom for at hente vand. Til hendes forbavselse bad han hende gøre ham en tjeneste: „Giv mig noget at drikke,“ sagde han. Han ønskede en kølig drik og ville også gerne have lejlighed til at give hende livets vand. Hun sagde: „Hvordan kan dog du, som er jøde, bede mig, som er en samaritansk kvinde, om noget at drikke?“ (Jøderne omgås nemlig ikke med samaritanerne). Jesus svarede: „Hvis du kendte Guds gave og vidste, hvem det er, som siger til dig: „Giv mig noget at drikke!“ så bad du ham, og han gav dig levende vand. . . . Enhver, som drikker af dette vand, vil tørste igen, men den, som drikker af det vand, jeg giver ham, han skal til evig tid ikke tørste; men det vand, jeg giver ham, skal i ham blive et kildespring til evigt liv.“ Joh. 4, 7-14.

[177]

Hvilken interesse Kristus viste for denne ene kvinde! Hvor alvorlige og betydningsfulde var ikke hans ord! Da kvinden hørte dem, lod hun sin vandkrukke stå og gik ind i byen og sagde til sine venner: „Kom og se en mand, som har sagt mig alt det, jeg har gjort; mon han ikke skulle være Kristus?“ Vi læser, at „mange af samaritanerne kom til tro på ham“. Joh. 4, 29. 39. Hvem kan vel gøre sig en forestilling om den indflydelse, disse ord har øvet til sjæles frelse i de år, der er gået siden da?

Overalt, hvor hjerter oplades til at tage imod sandheden, er Kristus rede til at undervise dem. For dem åbenbarer han Faderen og viser dem, hvilken tjeneste der er antagelig for ham, som læser hjertet. Over for den slags mennesker benytter han ingen lig-

nelser. Til dem siger han ligesom til kvinden ved brønden: „Det er mig, jeg, som taler med dig.“

KAPITEL 25—I VIRKSOMHED FOR SYGE OG TRÆNGENDE

[178]

I fiskerhytten i Kapernaum lå Peters svigermoder syg med „høj feber“, „og de fortæller ham straks om hende“. Jesus „rørte ved hendes hånd, og feberen forlod hende“, og hun stod op og opvartede Frelseren. Luk. 4, 38; Mark. 1, 30; Matt. 8, 15.

Rygtet spredtes hurtigt. Underet blev udført på sabbaten, og af frygt for rabbinerne turde folk ikke komme for at bede om helbredelse før efter solnedgang. Fra hjemmene, boderne og torvene ilede byens indbyggere hen til den beskedne bolig, hvor Jesus opholdt sig. Mange syge bragtes derhen på bårer, nogle støttede sig til stokke, andre kom ved venners hjælp vaklende og svage hen til Frelseren.

Time efter time vedblev de at komme og gå, for ingen kunne vide, om den guddommelige læge var hos dem, når morgendagen oprandt. Aldrig før havde Kapernaum været vidne til en dag som denne. Lyden af sejrsudbrud og af de befriedes råb fyldte luften.

Jesus afbrød ikke sit arbejde, før den sidste af de lidende havde fået lindring. Natten var langt fremskreden, da folkeskaren trak sig tilbage, og der blev stilhed i Simons hjem. Den lange, begivenhedsrige dag var til ende, og Jesus søgte hvile. Medens byen endnu lå indhyllet i dyb søvn, stod Frelseren op, „længe før dag“, „og gik ud og gik hen til et øde sted, og der bad han“. Mark. 1, 35.

[179]

Tidligt om morgenen kom Peter og hans kammerater til Jesus og sagde, at befolkningen i Kapernaum allerede søgte efter ham. Med forbavselse horte de Kristi ord: „Jeg bør også forkynde evangeliet om Guds rige for de andre byer; thi dertil blev jeg udsendt.“ Luk. 4, 43.

I det stærke røre, som var opstået i Kapernaum, var der fare for, at hensigten med hans mission ville tabes af syne. Jesus var ikke tilfreds med, at opmærksomheden kun samlede sig om ham, fordi han udførte mirakler og helbredte sygdomme. Han søgte at drage menneskene til sig som deres frelser. Medens folk var ivrige efter at tro, at han var kommen som en konge for at oprette et jordisk rige,

ønskede han at lede deres tanker bort fra det jordiske til det åndelige. Verdslig fremgang alene ville hindre hans gerning.

Den snæversynede folkeskares forundring pinte hans sind. Enhver form for selvophøjelse og den hyldest, der fra verdens side vises stilling, rigdom og talent, var fremmed for Menneskesønnen. Jesus anvendte ikke et eneste af de midler, som menneskene benytter sig af for at opnå andres troskab eller hyldest. Århundreder forud for hans fødsel var der profeteret om ham: „Han råber og skriger ikke, løfter ej røsten på gaden, bryder ej knækket rør og slukker ej rygende tande. Han udbreder ret med troskab.“ Es. 42, 2. 3.

Farisæerne søgte at gøre sig bemærket ved at være meget nøje-regnende med ceremonierne og ved at stille deres gudsyndelse og godgørenhed offentligt til skue. De viste deres nidkærhed for religionen ved at gøre den til et diskussionsemne. De forskellige sekter diskuterede højrøstet og langvarigt, og det var ikke usædvanligt at høre skriftkloge fore en heftig diskussion på gaden.

[180] Jesu liv var en tydelig modsætning til alt dette. Man så ham aldrig tage del i støjende ordstrid, stille sin gudsyndelse til skue eller foretage sig noget for at vinde bifald. Kristus var skjult i Gud, og Gud blev åbenbaret i sønnens karakter. Til denne åbenbarelse ønskede Jesus at lede menneskenes sind.

Retfærdighedens sol brød ikke frem over jorden med glans for at blænde sanserne med sin herlighed. Der står skrevet om Kristus: „Som morgenrøden er hans opgang vis.“ Hos. 6, 3. Stille og mildt frembryder dagens lys over jorden, fordriver mørket og vækker verden til live. Således opgik retfærdighedens sol „med lægedom under sine vinger“. Mal. 4, 2.

„Se min tjener, ved hvem jeg holder fast,
 min udvalgte, hvem jeg har kær?“
 „Du blev de ringes værn,
 den fattiges værn i nøden,
 et ly mod skylregn, en skygge mod hede.“
 „Så siger Herren,
 som skabte og udspændte himmelen,
 udbredte jorden med dens grøde,
 gav folkene på den åndedræt
 og dem, som vandrer der, ånde.

Jeg, Herren, har kaldet dig i retfærd
og grebet dig fast om hånd;
jeg vogter dig, og jeg gør dig til folkepagt,
til hedningelys
for at åbne de blindes øjne
og føre de fangne fra fængslet,
fra fangehullet mørkets gæster.“
„Jeg fører blinde ad ukendt vej,
leder dem ad ukendte stier,
gør mørket foran dem til lys
og bakkelandet til slette.
Det er de ting, jeg gør, og dem går jeg ikke fra.“
„Syng Herren en ny sang,
hans pris over jorden vide;

havet og dets fylde skal juble,
fjerne strande og de, som bebor dem;
ørkenen og dens byer stemmer i,
de lejre, hvor Kedar bor;
klippeboerne jubler,
råber fra bjergenes tinder;
Herren giver de ære,
forkynder hans pris på fjerne strande.“

[181]

*Es. 42, 1; 2s, 4; 42,
7. 16. 10-12.*

Fra Herodes' fængsel, hvor Johannes Døberen skuffet og tvivlrådig med hensyn til Frelserens gerning vågede og ventede, sendte han to af sine disciple til Jesus med dette budskab: „Er du den, som kommer, eller skal vi vente en anden?“ Matt. 11, 3.

Frelseren besvarede ikke straks disciplenes spørgsmål. Medens de stod og undrede sig over hans tavshed, kom de syge til ham. Den store Læges røst trængte igennem det døve øre. Et ord, en berøring af hans hånd, åbnede de blindes øjne, så de kunne se dagens lys, den skønne natur og den guddommelige befriers ansigt. Hans røst nåede de døendes øren, og de rejste sig sunde og raske. Hjælpeløse besatte adlød hans ord, vanviddet veg bort, og de tilbad ham. De fattige bønder og arbejdere, som rabbinerne undgik som urene, samledes omkring ham, og han talte det evige livs ord til dem.

Således gik dagen, medens Johannes' disciple så og hørte alt. Endelig kaldte Jesus dem hen til sig og sagde til dem, at de skulle gå til Johannes og fortælle ham, hvad de havde set og hørt, idet han tilføjede: „Salig den, som ikke forarges på mig.“ Matt. 11, 6. Disciplene vendte tilbage med dette budskab, og det var nok.

[182] Johannes huskede profetien om Messias: „Den Herre Herrens ånd er over mig, fordi han salvede mig; han sendte mig med glædesbud til ydmyge, med lægedom for sønderbrudte hjerter, for at udråbe frihed for fanger og udgang for dem, som er bundet, udråbe et nådeår fra Herren, ... for at trøste alle, som sørger.“ Es. 61, 1. 2. Jesus fra Nazaret var den lovede Frelser. Beviset på hans guddom kom til syne i hans tjeneste for lidende mennesker. Hans herlighed viste sig deri, at han fornødrede sig til at blive som en af os.

Kristi gerninger vidnede ikke alene om, at han var Messias, men de viste tillige, på hvilken måde hans rige skulle oprettes. For Johannes blev den samme sandhed åbenbaret, som Elias havde erfaret i ørkenen, da „et stort og stærkt vejr, der sønderrev bjerge og sprængte klipper, gik foran Herren, men Herren var ikke i vejret. Efter vejret kom der et jordskælv, men Herren var ikke i jordskælvet. Efter jordskælvet kom der ild, men Herren var ikke i ilden“, 1 Kong. 19, 11. 12. Efter ilden talte Herren til profeten ved en stille, sagte susen. Således skulle Jesus udføre sin gerning, ikke med pomp og pragt, men ved at tale til menneskenes hjerter i barmhjertighed og selvopofrelse.

Guds rige kommer ikke med udvortes glans. Det kommer ved hans inspirerede ords milde indflydelse, ved at hans ånd virker i os, gennem sjælens samfund med ham, som er dens liv. Stærkest kommer dets kraft til syne, når menneskenaturen når op til Kristi karakters fuldkommenhed.

Kristi efterfølgere skal være verdens lys, men Gud ønsker ikke, at de skal anstrenge sig for at skinne. Han finder ikke behag i, at de i selvtilfredshed stiller deres egen godhed til skue. Han ønsker, at deres liv skal gennemsyres af himmelske principper. Når de så kommer i berøring med verden, vil de åbenbare det lys, som er i dem. Deres urokkelige troskab under alle livets forhold vil da være et strålende lys.

Rigdom eller høj rang, kostbart udstyr, imponerende bygninger eller fornemt indbo er slet ikke en betingelse for Guds værks frem-

gang, og det samme gælder personlige bedrifter, som vækker bifald hos mennesker, men kun opelsker forfængelighed. Verdslig pragt er uden værdi i Guds øjne, hvor imponerende den end måtte være. Han vurderer det usynlige og evige højere end det synlige og timelige. Det sidste har kun værdi, for så vidt som det er et udtryk for det første. De fineste kunstværker ejer ingen skønhed, der kan måle sig med karakterens skønhed, som er frugten af den Helligånds virken i sjælen.

[183]

Da Gud gav sin søn til denne verden, skænkede han menneskene uforgængelige rigdomme — rigdomme, som langt overgår de skatte, menneskene har samlet siden verdens begyndelse. Kristus kom til verden og stod over for menneskenes børn med al sin evige kærlighed, og det er den skat, vi ved vor forbindelse med ham skal tage imod, åbenbare og uddele til andre.

Jo mere gudhengivent et menneske er, desto bedre kan han arbejde i Guds værk og åbenbare Kristi nådes kraft til at forvandle livet. Vi skal være anderledes end verden, fordi Gud har sat sit segl på os, og fordi han åbenbarer sin egen kærlighed gennem os. Vor genløser dækker os med sin retfærdighed.

Når Gud vælger mænd og kvinder til sin tjeneste, spørger han ikke, om de besidder verdslig rigdom, lærdom eller veltalenhed. Han spørger: „Er de så ydmyge, at jeg kan lære dem min vilje? Kan jeg lægge mine ord på deres læber? Vil de kunne repræsentere mig?“

Gud kan bruge ethvert menneske, men kun i samme forhold, som han kan fylde sjælens tempel med sin ånd. Han kan kun godkende den gerning, der afspejler hans billede. Hans efterfølgere skal som deres legitimation over for verden bære lians udødelige princippers uudslettelige kendetegn.

Medens Jesus udfører sin gerning på byernes gader, trænger mødre sig frem gennem mængden med deres syge og døende små i armene og søger at komme hen, hvor han kan få øje på dem.

Se på disse mødre. De er blege, trætte og næsten fortvivlede, men er dog beslutsomme og ihærdige. Med deres byrde af lidelse opsøger de Frelseren. Medens de trænges tilbage af den bølgende menneskemængde, nærmer Kristus sig dem skridt for skridt, indtil han befinder sig tæt ved dem. Håbet vågner i deres hjerter. De får tårer i øjnene af glæde, når de ser, at han er blevet opmærksom på

[184]

dem, og de skuer ind i de øjne, der udtrykker en dyb medfølelse og kærlighed.

Idet Frelseren henvender sig til en af mødrene, vinder han hendes tillid ved at sige: „Hvad vil du, at jeg skal gøre for dig?“ Hulkende udtrykker hun sit store ønske: „Herre! At du vil helbrede mit barn.“ Kristus tager den lille ud af hendes arme, og sygdommen forsvinder ved hans berøring. Dødens bleghed er forsvundet. Den livgivende strøm flyder gennem blodkarrene. Musklerne får ny styrke. Han taler trøstens og fredens ord til moderen, inden han går til det næste lige så alvorlige tilfælde. Kristus gør atter brug af sin livgivende kraft, og alle priser og ærer ham, som kan udføre så vidunderlige ting.

Vi hefter os så meget ved det store i Kristi liv. Vi taler om de vidunderlige ting, han gjorde, om de mirakler, han udførte. Men hans interesse for det, der regnes for småting, er et endnu bedre bevis på hans storhed.

Det var almindeligt hos jøderne, at børnene blev bragt hen til en rabbiner, for at han kunne lægge sine hænder på dem og velsigne dem. Disciplene mente imidlertid, at Frelserens gerning var for vigtig til at blive afbrudt på denne måde. Da mødrene kom og fremsatte deres ønske om, at han skulle velsigne deres små, betragtede disciplene dem med uvilje. De tænkte, at disse børn var for små til at få noget udbytte af et besøg hos Jesus, og de mente derfor, at deres tilstedeværelse ville mishage ham. Men Frelseren forstod de bekymringer, der hvilede på mødrene, som søgte at opdrage deres børn i overensstemmelse med Guds ord. Han havde hørt deres bønner. Han havde selv draget dem til sig.

[185] En moder havde forladt hjemmet med sit barn for at finde Jesus. Undervejs fortalte hun sin nabo om sit ærinde, og naboen ønskede, at Jesus også skulle velsigne hendes børn. Således kom flere til stede med deres små. De havde også større og halvvoxne børn med. Når modrene undselige og med tårer i øjnene fremsatte deres ønske for Jesus, hørte han medfølelse på dem. Han ventede for at se, hvorledes disciplene ville behandle dem. Da han så, at de irettesatte modrene og ville sende dem bort i den tro, at de gjorde ham en tjeneste, viste han dem, at de tog fejl, og sagde: „Lad de små børn komme til mig; dem må I ikke hindre; thi Guds rige hører sådanne til.“ Mark. 10, 14. Han tog børnene i sine arme, lagde sine hænder på dem og gav dem den velsignelse, de kom for at få.

Mødrene blev trøstet. Styrkede og velsignede ved Kristi ord vendte de tilbage til deres hjem. De følte sig opmuntrede til at tage deres byrde op med fornyet glæde og til forhåbningsfuldt at arbejde for deres børn.

Dersom vi kunne følge denne lille flok videre gennem livet, ville vi se mødrene minde deres børn om, hvad der fandt sted den dag, og gentage Frelserens kærlige ord for dem. Vi ville også se, hvorledes erindringen om disse ord senere hen i livet hjalp børnene til ikke at vige fra den sti, som er afstukket for Herrens genløste.

Kristus er i dag den samme medfølende frelser, som han var, da han vandrede blandt menneskene. Han er i lige så høj grad deres hjælper nu, som han var, da han tog de små i sine arme i Judæa. Vore børn, der ligger os så meget på hjerte, er lige så sikkert købt med hans blod, som børnene i den fjerne fortid var det.

Jesus kender den byrde, som tynger enhver moders hjerte. Han, som havde en moder, der kæmpede med fattigdom og savn, har medfølelse med enhver moder i hendes arbejde. Han, som foretog en lang vandring for at berolige en Kana'anærkvindes ængstelige hjerte, vil gøre lige så meget for mødrene på vor tid. Han, som gav enken af Nain hendes eneste søn tilbage, og som trods sine lidelser på korset huskede sin egen moder, har også i dag medlidenhed med en sørgende moder. I enhver sorg og enhver nød vil han trøste og hjælpe.

[186]

Mødrene kan trygt komme til Jesus med deres vanskeligheder. Hos ham vil de finde nåde, der er tilstrækkelig til at stå dem bi i omsorgen for deres børn. Portene står åbne for enhver moder, der ønsker at lægge sine byrder ved Frelserens fødder. Han, som sagde: „Lad de små børn komme til mig; dem må I ikke hindre“ (Mark. 10, 14), indbyder endnu mødre til at komme med deres små, for at han kan velsigne dem.

I de børn, som blev bragt til Jesus, så han de mænd og kvinder, som skulle blive arvinger til hans nåde og undersætter i hans rige, ja, nogle af dem skulle blive martyrer for hans skyld. Han vidste, at disse børn ville være langt mere villige til at høre på ham og tage imod ham som deres genløser end de voksne, af hvilke mange var hårdhjertede og fyldt med verdslig visdom. I sin undervisning steg han ned på det trin, hvor de stod. Han, himmelens majestæt, besvarede deres spørgsmål og afpassede sine vigtige lærdomme efter

deres barnlige forstand. I deres sind nedlagde han sandhedsfrø, som i kommende år ville spire og bære frugt til evigt liv.

Da Jesus sagde til disciplene, at de ikke måtte forhindre børnene i at komme til ham, talte han til sine efterfølgere til alle tider. Han talte til embedsmænd i menigheden, til præster, hjælpere og til alle kristne. Jesus drager børnene til sig, og han byder os: „Lad dem komme!“, som om han ville sige: De vil komme, dersom I ikke forhindrer dem.

[187] Lad ikke jeres ukristelige karakter stille Jesus i et forkert lys. Hold ikke de små borte fra ham ved jeres kulde og hårdhed. Giv dem aldrig grund til at føle, at himmelen ville blive et ubehageligt sted at være, hvis I var der. Omtal ikke kristendommen som noget, bom ikke kan forstå. Giv dem ikke det indtryk, at man ikke venter, de skal tage imod Kristus, medens de er børn. Lad dem ikke få den forkerte opfattelse, at Kristi religion er trist og dystert, og at de ved at komme til Frelseren må give slip på alt, hvad der gør livet lyst.

Når Helligånden virker på børnenes hjerter, skal I arbejde sammen med den. Undervis dem om, at Frelseren kalder på dem, og at intet kan berede ham større glæde, end at de overgiver sig til ham i ungdommens tidligste år.

Frelseren nærer en uendelig ømhed for de sjæle, han har købt med sit blod. De er genstand for hans kærlighed. Han betragter dem med usigelig længsel. Han elsker ikke blot de mest velopdragne og tiltalende børn, men også dem, der på grund af arv og forsømmelse har frastødende karaktertræk. Mange forældre forstår ikke, i hvor høj grad de er ansvarlige for disse træk hos deres børn. De har ikke ømhed og visdom til at hjælpe de fejlende, som de selv har gjort til det, de er. Men Jesus betragter disse børn med medynk. Han ser den dybereliggende årsag til deres opførsel.

Kristne arbejdere kan blive Kristi redskab til at drage disse mangelfulde og fejlende til Frelseren. Ved en viis og taktfuld fremgangsmåde kan de knytte dem til deres hjerter. De kan give dem mod og håb, og ved Kristi nåde kan de se dem blive forvandlet i karakter, således at det vil kunne siges om dem: „Guds rige hører sådanne til.“

Hele dagen havde folket været samlet omkring Kristus og hans disciple, medens han lærte ved søen. De havde lyttet til hans nådes ord, der var så enkle og så tydelige, at de virkede som Gileads balsam

på deres sjæle. Helbredelse ved hans guddommelige hånd havde bragt sundhed til de syge og liv til de døende. Dagen havde været som et himmerig på jorden for dem, og de tænkte ikke på, hvor længe det var, siden de havde fået noget at spise.

Solen dalede i vest, men skaren syntes ikke at ville bryde op. Til sidst kom disciplene til Kristus og bad ham indtrængende om at han for forsamlingens egen skyld ville sende den bort. Mange var kommet langvejs fra og havde ikke fået noget at spise siden om morgenen. I de omliggende landsbyer kunne de købe mad, men Jesus sagde: „Giv I dem noget at spise!“ Derpå henvendte han sig til Filip og spurgte: „Hvor skal vi købe brød, så alle disse kan få noget at spise?“ Matt. 14, 16; Joh. 6, 5. [188]

Filip så ud over dette hav af hoveder og tænkte på, hvor umuligt det ville være at skaffe mad til en så stor forsamling. Han svarede, at brød for to hundrede denarer *) ikke ville være nok til, at de kunne få lidt hver.

Jesus spurgte, hvor meget mad der fandtes blandt de tilstedeværende. „Her er en lille dreng, som har fem bygbrød og to fisk,“ sagde Andreas, „men hvad er det til så mange?“ Jesus sagde, at man skulle give ham det. Derpå bad han disciplene om at få folk til at sætte sig ned i græsset. Da det var gjort, tog han maden, „så op til himmelen og velsignede“, „og han brød brødene og gav disciplene dem, og disciplene gav dem til skarerne, og de spiste alle og blev mætte. Og da de samlede de stykker, der blev tilovers, var der tolv kurve fulde“. Joh. 6, 9; Matt. 14, 19. 20.

Det var et guddommeligt mirakel, at Kristus bespiste folkeskaren, men hvor var det måltid, han tilvejebragte, enkelt. Kun fisk og bygbrød, som var den galilæiske fiskerbefolknings daglige kost.

Kristus kunne have givet dem et overdådigt måltid, men de ville ikke få nogen lærdom blot ved at få mad, som var tilberedt for at tilfredsstille appetitten. Ved dette mirakel ønskede Kristus at lære dem nøjsomhed.

Dersom menneskene i dag havde enkle livsvaner og levede i harmoni med naturens love, ligesom Adam og Eva gjorde i begyndelsen, ville der være rigeligt med fode til alle mennesker. Men egenkærlighed og frådseri har bragt synd og elendighed ind i en [189]

* Omkring 125 kroner.

verden, hvor der på den ene side er stor overflod og på den anden side nød.

Jesus søgte ikke at drage folk til sig ved at tilfredsstille deres lyst til overdådighed. Den store menneskeskare, der var træt og sulten efter den lange, begivenhedsrige dag, så i dette enkle måltid en forsikring om hans magt og hans omsorg for at skaffe dem dagliglivets fornødenheder. Frelseren har ikke lovet sine efterfølgere denne verdens luksus. Det falder måske i deres lod at leve i fattigdom, men med sit ord indestår han for, at de vil få det nødvendige til livets ophold. Han har givet løfte om noget, der er bedre end jordisk gods, nemlig den urokkelige forvisning om, at han altid vil være dem nær.

Da folkeskaren havde spist, var der en hel del fode tilovers. Jesus bød disciplene: „Saml de tiloversblevne stykker sammen, så intet går til spilde.“ Joh. 6, 12. Disse ord betød mere, end at maden blot skulle lægges i kurve. De rummede en dobbelt lærdom. Intet må gå til spilde. Vi bør udnytte alle timelige velsignelser. Vi bør ikke spilde noget, som kan tjene et andet menneske til gavn. Lad alt det, der vil kunne lindre nøden blandt jordens sultende masser, blive samlet sammen. Med samme samvittighedsfuldhed skal vi samle det brød, som kommer fra himmelen, og som kan mætte hungrende sjæle. Vi skal leve af ethvert ord fra Gud. Intet af det, Gud har talt, må gå til spilde. Vi må ikke gå glip af et eneste ord, der angår vor evige frelse. Ikke eet ord må falde virkningsløst til jorden.

[190]

Miraklet med brødene lærer os at stole på Gud. Da Kristus bespiste de fem tusind, fandtes der ikke føde i nærheden. Tilsyne-ladende havde han ingen midler til sin rådighed. Han stod ude i ørkenen sammen med fem tusind mænd foruden kvinder og børn. Han havde ikke indbudt folkeskaren til at følge med derud, men i deres iver efter at være i nærheden af ham var de kommet uden særlig indbydelse eller opfordring. Han vidste, at de var sultne og udmattede efter at have lyttet til hans undervisning hele dagen. De var langt borte fra deres hjem, og natten nærmede sig. Mange af dem havde ikke noget at købe mad for. Han, som for deres skyld havde fastet i fyrretyve dage i ørkenen, ville ikke lade dem gå sultne hjem.

Guds forsyn havde bragt Jesus til dette sted, og han var helt afhængig af sin himmelske Fader. Uden hans hjælp kunne han ikke tilfredsstille mængdens behov. Når vi kommer i vanskeligheder, skal

vi stole på Gud. I enhver kritisk situation skal vi søge bistand hos ham, som har ubegrænsede hjælpemidler til sin rådighed.

[191]

KAPITEL 26—I NATUREN OG HOS GUD

Frelserens liv på jorden blev levet i samfund med naturen og med Gud. Det var dette samfund, som var hemmeligheden ved hans sejrende liv.

Jesus viste alvor og udholdenhed i sit arbejde. Ingen anden har nogen sinde båret så store ansvar som han. Ingen har følt byrden af verdens sorg og synd hvile så tungt på sig som han. Ingen har nogen sinde arbejdet med en så selvfølgelig nidkærhed for menneskenes vel som han. Dog levede han et sundt liv. Legemligt som åndeligt svarede han til det symbolske offerlam, der var „uden lyde og uden plet“, 1 Pet. 1, 19. I legemlig som i sjælelig henseende var han et forbillede på, hvad Gud ønsker, at alle mennesker skal blive ved at være lydige mod hans love.

Når mennesker betragtede Jesus, så de et ansigt, hvori guddommelig medfølelse var blandet med bevidst styrke. Han syntes at være omgivet af en atmosfære af åndeligt liv. Skønt hans væsen var mildt og beskedent, bibragte han menneskene følelsen af en hemmelig kraft, der ikke helt kunne skjules.

[192] Under sin virksomhed blev han stadig forfulgt af listige, hykleriske mænd, der efterstræbte hans liv. Spioner fulgte ham overalt og vågede over hans ord for at kunne komme ham til livs. De mest skarpsindige og lærde mænd i landet forsøgte at tilføje ham et nederlag i vanskelige spørgsmål, men det lykkedes dem aldrig. Forvirrede og beskæmmede måtte de se sig slået af marken af den ringe lærer fra Galilæa. Kristi undervisning var præget af en friskhed og en kraft, som menneskene aldrig før havde kendt til. Endog hans fjender var nødt til at indrømme: „Aldrig har noget menneske talt, som dette menneske taler.“ Joh. 7, 46.

Jesu barndom, der blev tilbragt i fattige kår, var ikke blevet påvirket af en fordærvet slægts kunstige livsvaner. I de år, han arbejdede på værkstedet, bar familielivets byrder og lærte lydighed og flid, fandt han hvile for sindet ude i naturen, og idet han forsøgte at forstå naturens hemmeligheder, tilegnede han sig kundskab. Han fordy-

bede sig i Guds ord og havde sine lykkeligste timer, når han kunne forlade arbejdspladsen og gå ud på markerne for at hengive sig til betragtninger i de stille dale, have samfund med Gud på bjergsiden eller mellem skovens træer. I den tidlige morgenstund befandt han sig tit på et eller andet ensomt sted, optaget af stille betragtning, af at læse i Skriften eller bede. Med sang bød han morgenen velkommen. Med lovsange gjorde han sine arbejdstimer lykkelige og bragte himmelens glæde til de udslidte og modløse.

Under sin virksomhed opholdt Jesus sig en stor del af tiden i det frie. Hans rejser fra sted til sted foregik til fods, og meget af hans undervisning blev givet under åben himmel. Når han lærte sine disciple, trak han sig ofte tilbage fra byens larm og uro og søgte ud på markerne, hvor stilheden svarede bedre til den undervisning om enkelhed, tro og selvfornægtelse, som han ønskede at give dem. Det var i ly af træerne på bjergskrånningen, kun et kort stykke vej fra Galilæas sø, at han kaldte de tolv til apostelgerningen og holdt sin bjergprædiken.

Kristus holdt af at samle skarerne omkring sig under den blå himmelhvælvning, på en græsbevokset bjergskrånning eller ved søbredden. Omgivet af sit eget skaberværk kunne han der lede deres tanker bort fra det kunstige til det naturlige. I naturens vækst og udvikling blev hans riges principper åbenbaret. Når menneskene løftede blikket til Guds bjerge og betragtede hans hænders vidunderlige gerninger, kunne de lære dyrebare og guddommelige sandheder. Når de i fremtiden færdedes i naturen, ville de komme til at tænke på de lærdomme, den guddommelige lærer havde givet dem her. Deres sind ville blive vendt opad og deres hjerte finde fred.

[193]

Jesus lod ofte disciplene, der var sammen med ham i hans gerning, have fri i nogen tid, for at de kunne besøge deres hjem og hvile sig, men forgæves forsøgte de at få ham til at forlade sit arbejde. Hele dagen tjente han de skarer, der kom til ham, og om aftenen eller i den tidlige morgenstund drog han ud i bjergenes helligdom for at have samfund med sin fader.

Hans uafbrudte arbejde og hans kamp med fjenden og med rabbinernes falske lære gjorde ham ofte så udmattet, at hans moder og brødre og selv hans disciple frygtede for, at han ville sætte livet til. Men når han vendte tilbage efter de bedetimer, som afsluttede den slidsomme dag, lagde de mærke til et fredfyldt udtryk i hans ansigt.

Friskhed, liv og kraft syntes at gennemtrænge hele hans væsen. Efter disse stunder i ensomhed sammen med Gud drog han morgen efter morgen ud for at bringe menneskene lyset fra himmelen.

[194] Det var lige efter hjemkomsten fra den første missionsrejse, at Jesus bød sine disciple: „Kom I nu med til et øde sted, så I kan være ene og hvile jer lidt.“ Disciplene var vendt tilbage fulde af glæde over deres resultater som evangeliets forkyndere, da budskabet om Johannes Døberens død nåede dem. Det voldte dem bitter sorg og skuffelse. Jesus vidste, at han havde stillet disciplenes tro på en alvorlig prøve ved at lade Johannes Døberen dø i fængslet. Med dyb medfølelse betragtede han deres sørgmodige, tårevædede ansigter. Der var tårer i hans egne øjne og gråd i hans stemme, da han sagde: „Kom I nu med til et øde sted, ... og hvil jer lidt.“ Mark. 6, 31.

I nærheden af Betsaida, ved den nordlige ende af Galilæas sø, var der en ensom egn, som midt i sin skønne, grønne forårsfriskhed var et velkomment tilflugtssted for Jesus og hans disciple. De sejlede over søen i deres båd til dette sted. Her kunne de hvile borte fra den urolige folkeskare. Her kunne disciplene lytte til Kristi ord uden at blive forstyrret af farisæernes indvendinger og klager. Her håbede de at kunne nyde et kortvarigt samvær med deres herre.

Jesus fik imidlertid kun lov at være sammen med dem, han havde kær, en kort tid, men hvor var disse få øjeblikke dyrebare for dem. De talte sammen om evangeliets gerning og om, hvordan de bedst kunne hjælpe menneskene. Idet Jesus åbenbarede sandhedens skatte for dem, styrkedes de med guddommelig kraft og fyldtes med håb og frimodighed.

Det varede dog ikke ret længe, før Jesus atter blev opsøgt af folkeskaren. I den tro, at han var gået til det sted, hvor han plejede at søge hvile, strømmede folk derhen. Hans håb om at få blot een times ro glippede, men i dybet af sit rene, medfølende hjerte nærrede Den gode Hyrde kun kærlighed og medynk over for disse hvileløse, tørstende sjæle. Hele dagen arbejdede han for at hjælpe, og om aftenen lod han dem gå hjem for at hvile sig. I et liv, der helt var viet til at tjene andre, fandt Frelseren det ofte nødvendigt at komme bort fra det stadige arbejde og berøringen med menneskelig nød for at søge ensomhed og uforstyrret samfund med sin fader. Efter at folkeskaren har forladt stedet, går han ud i bjergene, og der, hvor

han er alene med Gud, udøser han sin sjæl i bøn for de lidende, de syndige og trængende.

Da Jesus sagde til disciplene, at høsten var stor og arbejderne få, pålagde han dem ikke at arbejde uafladeligt, men bød dem: „Bed [195] derfor høstens herre om at sende arbejdere ud til sin høst.“ Matt. 9, 38. Lige så virkelig som til de første disciple taler han i dag disse medlidende ord til sine trætte arbejdere: „Kom I nu med til et øde sted, ... og hvil jer lidt!“

Alle, som går i skole hos Gud, trænger til en stille stund, hvor de kan være alene med deres egne tanker, med naturen og med Gud. I dem skal der åbenbares et liv, som ikke er i harmoni med verdens sæder og skikke, og de må have en personlig erfaring i at lære Guds vilje at kende. Vi må hver for sig høre ham tale til hjertet. Når enhver anden stemme er forstummet, og vi roligt venter på ham, gør stilheden i sjælen Guds stemme mere tydelig. Han byder os: „Hold inde og kend, at jeg er Gud“^{*}). Dette er den virkingsfulde forberedelse til alt arbejde for Gud. Midt blandt travle mennesker og under tilværelsens rastløshed vil den, som er blevet styrket på denne måde, være omgivet af en lysets og fredens atmosfære. Han vil modtage ny kraft til legeme og sjæl. Hans liv bliver en velsignelse og vil åbenbare en guddommelig kraft, der vil nå ind til menneskenes hjerter.

---

^{*} Sal. 46, 11, hvor den engelske bibeloversættelse bar: “ Vær stille og vid, at jeg er Gud.“

KAPITEL 27—OPLEVELSER I TRO

„BLØT jeg rører ved hans kappe, bliver jeg frelst.“ Matt. 9, 21. Det var en stakkels kvinde, som udtalte disse ord — en kvinde, som i tolv år havde lidt af en sygdom, der gjorde livet til en plage for hende. Hun havde brugt alle sine penge til læger og lægemidler blot for til sidst at blive erklæret for uhelbredelig. Men da hun hørte om Den store Læge, fik hun nyt håb. Hun tænkte: „Kunne jeg blot komme ham så nær, at jeg fik ham i tale, ville jeg måske blive helbredt.“

Kristus var på vej til Jairus, den jødiske rabbiner, der havde bedt ham om at komme og helbrede hans datter. Den sønderknuste mands bøn: „Min lille datter ligger på sit yderste; ville du blot komme og lægge hænderne på hende, så hun kunne blive rask og leve“ (Mark. 5, 23), havde rørt Kristi kærlige, medfølelse hjerte, og sammen med synagogeforstanderen begav han sig straks af sted til hans hjem.

Det gik kun langsomt fremad, for folk trængte sig ind på Kristus fra alle sider. Medens Frelseren banede sig vej gennem mængden, kom han til det sted, hvor den syge kvinde stod. Forgæves havde hun gang på gang søgt at komme i nærheden af ham. Nu var hendes [197] anledning kommet. Hun kunne ikke se nogen mulighed for at få ham i tale. Hun ville ikke hindre ham i hans langsomme færd, men hun havde hørt, at en berøring af hans kappe bragte helbredelse. Af frygt for at gå glip af denne lejlighed til at finde lindring trængte hun sig frem, idet hun sagde til sig selv: „Hvis jeg får rørt, om det så kun er ved hans klæder, bliver jeg frelst.“

Kristus kendte enhver tanke i hendes sind, og han var på vej hen til det sted, hvor hun stod. Han så hendes store nød og hjalp hende at øve tro.

Idet han gik forbi, rakte hun hånden ud, og det lykkedes hende lige at røre ved sømmen af hans kappe. I samme øjeblik vidste hun, at hun var helbredt. I denne ene berøring var al hendes tro samlet, og øjeblikkelig forsvandt hendes smerte og svaghed. Hun følte det i samme nu, som om kraften af en elektrisk strøm gik igennem hver eneste fiber i hendes legeme. Hun fik en fornemmelse af at være

fuldstændig rask. „Hun mærkede i sit legeme, at hun var blevet lægt for sin plage.“ Mark. 5, 29.

Den taknemlige kvinde ønskede at udtrykke sin tak til Den store Læge, som ved en eneste berøring havde gjort mere for hende, end lægerne havde udrettet i løbet af tolv lange år, men hun turde ikke gøre det. Med et taknemligt hjerte forsøgte hun at fjerne sig fra mængden. Pludselig standsede Jesus, og idet han så sig omkring, spurgte han: „Hvem var det, der rørte ved mine klæder ?“

Forbavset så Peter på ham og svarede: „Mester! Skarerne trykker og trænger dig jo.“ Luk. 8, 45.

„Der var en, som rørte ved mig,“ sagde Jesus, „thi jeg mærkede, at der udgik en kraft fra mig.“ Luk. 8, 46. Han kunne skelne troens berøring fra en tilfældig berøring af den ligegyldige folkeskare. En eller anden havde rørt ved ham med en dybere hensigt og havde fået svar.

Kristus stillede ikke spørgsmålet for selv at få svar. Han havde en lærdom til folket, til sine disciple og kvinden. Han ønskede at give de lidende nyt håb. Han ønskede at vise, at det var ved troen, hun var blevet helbredt. Kvindens tillid måtte ikke forblive upåagtet. Gud skulle æres ved hendes taknemlige bekendelse. Kristus ønskede, at hun skulle forstå, at han fandt behag i hendes troshandling. Han ville ikke, at hun skulle gå bort med en halv velsignelse. Hun skulle ikke være uvidende om hans kendskab til hendes lidelse eller om hans medfølelse og kærlighed. Hun skulle vide, at han satte pris på hendes tillid til, at han kan frelse dem, der kommer til ham.

[198]

Med blikket vendt mod kvinden forlangte Kristus at få at vide, hvem der havde rørt ved ham. Da hun så, at det ikke nyttede at tie, trådte hun skælvende frem og kastede sig ned for hans fødder. Med taknemlighedens tårer i øjnene fortalte hun ham i hele folkets påhør, hvorfor hun havde rørt ved hans kappe, og hvorledes hun øjeblikkelig var blevet helbredt. Hun frygtede for, at hun havde begået en formastelig handling, da hun rørte ved hans kappe, men ikke et bebrejdende ord kom over Kristi læber. Han talte kun anerkendende til hende. Hans ord kom fra et kærligt hjerte, der var fuldt af medfølelse med menneskelige lidelser. „Datter,“ sagde han mildt, „din tro har frelst dig; gå bort med fred.“ Luk. 8, 48. Hvor opmuntrende var ikke disse ord! Ingen frygt for, at hun havde vakt anstød, forringede hendes glæde.

[199]

Den nysgerrige skare, der omgav Jesus, mærkede ingen livgivende kraft. Men den lidende kvinde, der havde rørt ved ham i tro, blev helbredt. Også på det åndelige område adskiller den tilfældige berøring sig fra troens berøring. Blot at tro på Kristus som verdens frelser kan aldrig bringe sjælen lægedom. Den frelsende tro er ikke blot en indrømmelse af evangeliets sandhed. Sand tro tager imod Kristus som en personlig frelser. Gud gav sin enbårne søn, for at jeg ved at tro på ham „ikke skal fortabes, men have evigt liv.“ Når jeg kommer til Kristus, skal jeg ifølge hans ord tro, at jeg modtager hans frelsende nåde. Det liv, jeg nu lever, skal jeg leve „i troen på Guds søn, som elskede mig og gav sig selv hen for mig,„ Joh. 3, 16; Gal. 2, 20.

Mange anser kun troen for at være en mening. Frelsende tro er imidlertid en handling, ved hvilken de, der tager imod Kristus, træder i pagt med Gud. En levende tro betyder en forøget kraft, en tillidsfuld fortrøstning, hvorved sjælen ved Kristi nåde bliver en sejrende magt.

Tro er en mægtigere sejrherre end døden. Dersom man kan få de syge til at fæste deres blik på Den store, himmelske Læge i tro, vil vi komme til at se vidunderlige resultater. Det vil bringe liv til legeme og sjæl.

Når I arbejder for mennesker, som ligger under for slette vaner, så vis dem hen til Jesus i stedet for at henvise dem til den fortvivlelse og ødelæggelse, som de iler fremad imod. Henvis dem til himmelens herlighed. Dette vil have større betydning for deres legemes og sjæls frelse end at fremholde alle gravens rædsler for de hjælpeløse og tilsyneladende håbløse.

En høvedsmands tjener lå syg af lammelse. Hos romerne var tjenerne slaver, der købtes og solgtes på torvet og tit blev udsat for mishandling og grusomhed. Denne høvedsmand var en undtagelse. Han holdt meget af sin tjener og ønskede inderligt, at han skulle blive rask. Han troede, at Jesus kunne helbrede ham. Selv havde han ikke set Frelseren, men de rygter, han havde hørt, fyldte ham med tro. Trods jødernes formvæsen var denne romer overbevist om, at deres religion stod højere end hans egen. Han havde allerede gennembrudt de skranker af national fordom og det had, der skilte sejrherrene fra det besejrede folk. Han havde vist agtelse for Gudsdyrkelsen og venlighed mod jøderne, der tilbad Gud. Han havde fået tilfredsstillelse

for sin sjæls trang i det, han havde fået fortalt om Kristi lære. Men han anså sig selv for uværdig til at nærme sig Jesus og henvendte sig derfor til jødernes ældste, for at de skulle formå Jesus til at helbrede hans tjener. [200]

De ældste fremlagde sagen for Jesus og gjorde gældende, at „han er nok værd, at du gør dette for ham; thi han elsker vort folk og har bygget vor synagoge til os“. Luk. 7, 4. 5.

Medens Jesus er på vej til høvedsmandens hjem, modtager han et budskab fra høvedsmanden selv: „Herre, gør dig ikke ulejlighed, thi jeg er for ringe til, at du skal gå ind under mit tag.“

Frelseren fortsætter imidlertid sin vandring, og høvedsmanden kommer personlig for at understrege budskabets vigtighed, idet han siger: „Derfor regnede jeg heller ikke mig selv for værdig til at komme til dig;“ „men sig kun et ord, så bliver min tjener rask. Jeg er jo selv en mand, som står under kommando og har soldater under mig; og siger jeg til den ene: „Gå!“, så går han; og til den anden: „Kom!“, så kommer han; og til min tjener: „Gør dette!“, så gør han det.“ Luk. 7, 7; Matt. 8, 8. 9.

„Jeg repræsenterer den romerske magt, og mine soldater anerkender min myndighed som overordnet. Således repræsenterer du den evige Guds magt, og alt det skabte lyder dit ord. Du kan byde sygdommen vige bort, og den vil lyde dig. Tal kun ordet, så bliver min tjener helbredt.“

„Det skal ske dig, som du troede,“ sagde Kristus. „Og tjeneren blev rask i samme stund.“ Matt. 8, 13.

Jødernes ældste havde anbefalet høvedsmanden til Kristus på grund af den velvilje, han havde vist mod „vort folk“. „Han er nok værd, at du gør dette for ham,“ sagde de, „han har bygget vor synagoge til os.“ Men høvedsmanden sagde om sig selv: „Jeg er for ringe.“ Alligevel frygtede han ikke for at bede Jesus om hjælp. Han stolede ikke på sin egen godhed, men på Frelserens barmhjertighed. Hans eneste argument var hans store trang.

På samme måde kan ethvert menneske komme til Kristus. „Ikke for de retfærdige gerningers skyld, vi havde gjort, men på grund af sin barmhjertighed“ „frelste han os“. Tit. 3, 5. Føler du, at du ikke kan nære håb om at modtage velsignelse fra Gud, fordi du er en synder? Husk på, at Kristus kom til verden for at frelse syndere. Vi har intet, [201]

som kan anbefale os hos Gud. Det eneste, som vi nu og altid kan påberåbe os, er vor fuldstændig hjælpeløse tilstand, der gør hans genløsende kraft til en nødvendighed. Idet vi lægger al vor selvtilid bort, kan vi se hen til Golgatas kors og sige:

„Intet bringer jeg til dig,
kun til korset klynger mig.“

„Dersom du kan tro; alle ting er den mulige, som tror“^{*}). Det er troen, som forbinder os med himmelen, og som giver os styrke til at tage kampen op med mørkets magter. I Kristus har Gud givet os et middel til at undertrykke ethvert dårligt træk i vor karakter og til at modstå enhver fristelse, hvor stærk den end er. Men mange føler, at de mangler tro, og derfor bliver de ved med at holde sig borte fra Kristus. Lad sådanne sjæle i deres hjælpeløse uværdighed overgive sig helt til den medlidende frelsers barmhjertighed. Se ikke på jer selv, men på Kristus. Han, som helbredte de syge og uddrev onde ånder, dengang han vandrede blandt mennesker, er endnu den samme mægtige genløser. Grib derfor hans løfter som blade fra livets træ: „Den, som kommer til mig, vil jeg aldrig støde bort.“ Joh. 6, 37. Når I kommer til ham, så tro, at han tager imod jer, fordi han har lovet det. I kan aldrig gå fortabt, så længe I gør dette — aldrig.

„Gud viser sin kærlighed mod os ved, at Kristus døde for os, medens vi endnu var syndere.“ Rom. 5, 8.

[202] „Er Gud for os, hvem kan da være imod os? Han, som jo ikke sparede sin egen søn, men gav ham hen for os alle, hvor skulle han kunne andet end skænke os alt med ham?“ Rom. 8, 31. 32.

„Jeg er vis på, at hverken død eller liv eller engle eller åndemagter eller noget nuværende eller noget tilkommende eller kræfter eller det høje eller det dybe eller nogen anden skabning vil kunne skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre.“ Rom. 8, 38. 39.

Af alle de sygdomme, som var kendt i Orienten, var spedalskhed den mest frygtede. Dens uhelbredelige og smitsomme natur og dens rædselsfulde virkninger på de angrebne fyldte de modigste med frygt. Hos jøderne blev den betragtet som en straffedom for synd og blev derfor kaldt „slaget“ eller „Guds finger“. Dybtgående, uoprettelige

^{*}Mark. 9, 23, ældre oversættelse, der svarer til den engelske, som forf. benytter.

og dødbringende var dens virkninger, og den blev betragtet som et billede på synden.

I Mose lov erklæredes den spedalske for at være uren. Alt, hvad han rørte ved, blev urent. Luften blev besmittet af hans ånde. Han var udelukket fra menneskers boliger, som om han allerede var død. Den, der mistænktes for at have sygdommen, måtte fremstille sig for præsterne, der skulle undersøge ham og træffe afgørelsen. Erklæredes han for at være spedalsk, blev han skilt ud fra sin familie, udelukket fra Israels forsamling og dømt til kun at omgås de mennesker, der led af den samme sygdom. Hverken konger eller fyrster dannede nogen undtagelse. En monark, der var angrebet af denne frygtelige lidelse, måtte give afkald på tronen og flygte bort fra menneskenes samfund.

Skilt fra venner og slægtninge måtte den spedalske bære sygdommens forbandelse. Det var hans pligt at kundgøre sin egen ulykke, sønderrive sine klæder, og råbe en advarsel til alle om at fjerne sig fra ham, så de ikke blev smittet. Råbet: „Uren! Uren!“, der lød fra den ensomme flygtning, fyldte folk med frygt og afsky.

På den egn, hvor Kristus virkede, var der mange af disse stakler, og da rygtet om hans gerning nåede dem, begyndte troen at vågne i hjertet hos en af dem. Dersom han kunne gå hen til Jesus, ville han måske blive helbredt. Men hvorledes skulle han finde Jesus? Hvorledes skulle han, der var dømt til at leve afsondret for bestandig, fremstille sig for den guddommelige læge? Og ville Kristus helbrede ham? Ville han ikke ligesom farisæerne og endog lægerne udtale en forbandelse over ham og pålægge ham at fjerne sig fra beboede steder?

[203]

Han tænker på alt, hvad der er blevet fortalt ham om Jesus. Ikke een, der har søgt hjælp, er blevet bortvist. Den ulykkelige mand beslutter sig til at finde Frelseren. Skønt han ikke må komme ind i byerne, kan deres veje måske krydses et eller andet sted langs bjergstierne, eller han kan finde ham, når han lærer uden for landsbyerne. Vanskelighederne er store, men det er hans eneste håb.

På lang afstand opfanger den spedalske nogle få ord fra Frelserens læber. Han ser ham lægge sine hænder på de syge. Han ser de halte, de blinde, de lamme og mennesker, som er dødssyge af forskellige sygdomme, rejse sig sunde op og prise Gud for befrielsen. Hans tro styrkes. Han kommer nærmere og nærmere hen til den

lyttende skare. De bånd, som er lagt på ham, folkets sikkerhed, den frygt, alle betragter ham med — alt dette er glemmt. Han sanser kun det velsignede håb om helbredelse.

Synet af ham er frygteligt. Sygdommen har hærget ham stærkt, og det er uhyggeligt at se hans legeme, der er ved at gå i forrådnelse. I rædsel trænger folk sig ind på hinanden for at undgå at komme i berøring med ham. Nogle søger at hindre ham i at komme hen til Jesus, men forgæves. Han hverken ser eller hører dem. Deres afsky ænser han ikke. Han ser kun Guds søn. Han hører kun den stemme, der taler liv til de døende.

[204] Idet han trænger sig hen til Jesus, kaster han sig ned for hans fødder og råber: „Herre! Hvis du vil, kan du rense mig.“ Matt. 8, 2. Jesus svarer: „Jeg vil; bliv ren!“ (Matt. 8, 3) og lægger sin hånd på ham.

Øjeblikkelig foregår der en forandring med den spedalske. Hans blod bliver sundt, nerverne følsomme og musklerne faste. Den unaturlig hvide, skællende hud, som er særegen for spedalskhed, forsvinder, og hans kød bliver som kødet hos et lille barn.

Dersom præsterne fik at vide, hvordan det var gået til med den spedalskes helbredelse, kunne deres had til Kristus få dem til at fælde en uærlig dom. Jesus ønskede en uhildet kendelse. Derfor sagde han til manden, at han ikke måtte fortælle nogen om sin helbredelse, men han skulle ufortøvet fremstille sig i templet med et offer, inden rygtet om miraklet kom ud.

Inden præsterne kunne tage imod et sådant offer, skulle de undersøge den, der bragte det, og bekræfte hans fuldstændige helbredelse.

Denne undersøgelse blev foretaget. Præsterne, som havde dømt den spedalske til forvisning, måtte bevidne hans helbredelse, og den helbredte mand fik atter adgang til sit hjem og til samfundet. Han følte, at sundhedens gave var meget dyrebar. Han glædede sig over sin genvundne styrke og over at kunne være hos sin familie igen. Trods Jesu advarsel kunne han ikke længere skjule sandheden om sin helbredelse, og med glæde drog han omkring og fortalte alle om ham, der havde gjort ham rask.

Da denne mand kom til Jesus, var han „fuld af spedalskhed“ (Luk. 5,12). Sygdommens dødelige gift gennemtrængte hele hans legeme. Disciplene forsøgte at hindre deres herre i at røre ved ham, for den, der rørte ved en spedalsk, blev uren. Men Jesus blev ikke

smittet, da han lagde sin hånd på den spedalske. Spedalskheden blev fjernet. Således er det også med syndens spedalskhed. Den er dybtgående, dødelig og umulig at fjerne ved menneskelig magt. „Kun sår er hovedet, sygt hele hjertet; fra fodsål til isse er intet helt, kun flæn- ger, strimer og friske sår.“ Es. 1, 5. 6. Men når Jesus kominer i berøring med det menneskelige, bliver han ikke smittet. Hans nærværelse betød lægende kraft for synderen. Enhver, som vil falde ned for hans fødder og sige med tro: „Herre, hvis du vil, kan du rense mig,“ vil få det svar: „Jeg vil; bliv ren!“

[205]

Jesus gav ikke altid den ønskede velsignelse med det samme, når han helbredte. Men i dette tilfælde var ønsket næppe udtalt, før det blev opfyldt. Når vi beder om jordiske velsignelser, vil svaret på vor bøn måske lade vente på sig, eller Gud kan give os noget andet, end vi beder om. Således er det ikke, når vi beder om befrielse fra synd. Det er hans vilje at rense os fra synden, gøre os til sine børn og sætte os i stand til at leve et helligt liv. Kristus „gav sig selv hen for vore synder“ „for at udfri os af den nuværende, onde verden“ „efter vor Guds og Faders vilje“. „Og dette er den tillid, vi har til ham, at når vi beder om noget efter hans vilje, hører han os; og når vi ved, at han hører os, hvad vi end beder om, så ved vi også, at vi allerede har fået opfyldt, hvad vi bad ham om.“ Gal. 1, 4; 1 Joh. 5, 14. 15.

Jesus så på de bedrøvede og nedbøjede, dem, som havde mistet alt håb, og som søgte at tilfredsstille sjælens længsler med jordiske glæder, og han indbød alle til at finde hvile hos ham.

Mildt bød han den hårdt arbejdende befolkning: „Tag mit åg på jer og lær af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet; så skal I finde hvile for jeres sjæle.“ Matt. 11, 29.

I disse ord talte Kristus til ethvert menneske. Enten de ved det eller ikke, er alle trætte og besværede. Alle tynges af byrder, som kun Kristus kan fjerne. Den tungeste byrde, vi bærer, er syndens byrde. Hvis det blev overladt til os selv at bære den, ville den knuse os. Men han, som er uden synd, har indtaget vor plads. „Herren lod falde på ham den skyld, der lå på os alle.“ Es. 53, 6.

Han har båret vore overtrædelser. Han vil tage byrden bort fra vore trætte skuldre. Han vil give os hvile. Vor bekymring og sorg vil han også bære. Han indbyder os til at kaste al vor sorg på ham, for vort vel ligger ham på hjerte.

[206]

Menneskeslægtens guddommelige „ældre broder“ opholder sig ved den evige troen. Han ser på hver eneste sjæl, der vender blikket opad til ham, som er Frelseren. Han kender af erfaring menneskenes skrøbeligheder. Han ved, hvad vi trænger til, og hvor stor en magt fristelserne har, for han blev „fristet i alle ting, ligesom vi, dog uden synd“. Han våger over dig, du skælvende Guds barn. Bliver du fristet? Han vil udfri dig. Er du svag? Han vil styrke dig. Er du uvidende? Han vil oplyse dig. Er du såret? Han vil helbrede dig. Herren „fastsætter stjernernes tal“, og dog helbreder han „dem, hvis hjerte er sønderknust, og forbinder deres sår“. Heb. 4, 15; Sal. 147, 4. 3.

Hvori dine ængstelser og prøvelser end måtte bestå, så læg dem frem for Herren. Din ånd vil blive styrket til at være udholdende. Vejen vil åbnes for dig, så du kan komme ud af dine vanskeligheder. Jo mere svag og hjælpeløs du føler dig, desto stærkere vil du blive i hans kraft. Jo tungere dine byrder er, desto mere velsignet er hvilen ved at kunne kaste dem på ham, som bærer alle byrder.

Omstændigheder kan skille os fra vore venner. De urolige bølger på det store hav kan rulle mellem os og dem. Men ingen omstændigheder og ingen afstand kan skille os fra Frelseren. Hvor vi end måtte befinde os, er han ved vor højre hånd for at støtte, opholde, bevare og opmuntre os. Større end en moders kærlighed til sit barn er Kristi kærlighed til dem, han har genløst. Det er vor forret at kunne hvile i hans kærlighed og sige: „Jeg vil forlade mig på ham; for han gav sit liv for mig.“

Menneskelig kærlighed kan forandres, men Kristi kærlighed kender ikke til forandring. Når vi råber til ham om hjælp, er hans hånd udrakt for at frelse.

KAPITEL 28—LÆGEDOM FOR SJÆLEN

[207]

Mange af dem, der kom til Kristus for at få hjælp, var selv skyld i deres sygdom, men alligevel nægtede han ikke at helbrede dem. Når der trængte kraft fra ham ind i deres sjæle, blev de overbevist om synd, og mange blev helbredt for deres åndelige sygdom såvel som for deres legemlige lidelser.

Blandt disse var den lamme mand fra Kapernaum. Ligesom den spedalske havde han opgivet alt håb om at blive rask. Hans sygdom skyldtes et syndigt liv, og samvittighedsnag gjorde hans lidelser endnu sværere. Forgæves havde han henvendt sig til farisæerne og til lægerne for at få hjælp. De havde erklæret ham for uhelbredelig. De fordømte ham som en synder og sagde, at han ville komme til at dø under Guds vrede.

Den lamme var sunket ned i fortvivlelse. Da hørte han tale om Jesu gerninger. Andre, der var lige så syndige og hjælpeløse som han, var blevet hjulpet, og han blev opmuntret til at tro, at også han kunne blive helbredt, hvis han blev båret hen til Frelseren. Men håbet svandt, når han kom til at tænke på sygdommens årsag. Alligevel kunne han ikke opgive tanken om at blive helbredt.

Hans største ønske var at blive befriet for syndebyrden. Han længtes efter at se Jesus og modtage forsikringen om syndsforladelse og fred med Gud. Så ville han være tilfreds med at leve eller dø, efter som det måtte være Guds vilje.

[208]

Der var ingen tid at spille. Hans udtærede legeme bar allerede dødens mærker. Han bønfuldt sine venner om at bære ham på hans seng hen til Jesus, og det påtog dø sig med glæde. Men så tæt var den skare, der havde samlet sig omkring huset, hvor Frelseren befandt sig, at det var umuligt for den syge mand og hans venner at nå hen til ham eller endog blot at komme til at høre hans stemme. Jesus talte i Peters hjem. Hans disciple sad, som dø plejede, nærmest ved ham, og „der sad nogle farisæere og lovlærere der; de var kommet til fra alle landsbyerne i Galilæa og Judæa og fra Jerusalem“. Mange af disse var kommet som spioner for at søge at finde noget at anklage

Jesus for. Bag dem stod en blandet mængde af ivrige, ærbødige, nysgerrige og vantro. Folk af forskellig nationalitet og af alle samfundsklasser var til stede. „Og Herrens kraft virkede, så han kunne helbrede.“ Livets ånd hvilede over forsamlingen, men farisæerne og lovlærerne mærkede ikke dens tilstedeværelse. De følte ingen trang, og lægedommen var ikke for dem. „Hungrige har han mættet med gode gaver og sendt rige tomhændede bort.“ Luk. 5, 17; 1, 53.

Atter og atter forsøgte de, der bar den lamme mand, at trænge sig frem gennem folkeskaren, men forgæves. Den syge så sig omkring med megen ængstelse. Skulle han virkelig opgive håbet, når den hjælp, han længtes efter, var så nær? Efter hans anmodning bar hans venner ham op på husets tag, som de brød et hul i, og firede ham ned foran Jesus.

[209]

Talen blev afbrudt. Frelseren betragtede det sørgmodige ansigt og så de bedende øjne, der var rettet imod ham. Han kendte godt den nedbøjede sjæls længsel. Det var Kristus, der havde overbevist den syges samvittighed, medens han endnu var hjemme. Da han angrede sine synder og troede på Jesu magt til at helbrede ham, havde Frelseren i sin nåde bragt velsignelse til hans hjerte. Jesus havde set det første glimt af tro udvikle sig til en overbevisning om, at han var synderens eneste hjælper. Han havde set den vokse sig stærkere ved hver anstrengelse for at komme i nærheden af ham. Det var Kristus, som havde draget den lidende til sig. Med ord, der lød som musik i den syges øre, sagde Frelseren nu til ham: „Vær frimodig, søn, dine synder forlades dig.“ Matt. 9, 2.

Syndens byrde tages bort fra den syge mands sjæl. Han kan ikke tvivle. Kristi ord åbenbarer hans magt til at læse, hvad der er i hjertet. Hvem kan benægte hans magt til at forlade synder? Der kommer håb i stedet for fortvivlelse, glæde i stedet for knugende mørke. Mandens legemlige smerte er forsvundet, og hele hans væsen er blevet forvandlet. Uden at bede om mere ligger han der i fredfyldt tavshed. Han er alt for lykkelig til at kunne sige noget.

Mange stod i åndeløs spænding og fulgte med i alt, hvad der skete. De følte, at Kristi ord var en indbydelse til dem. Var de ikke sjælelig syge på grund af synd? Længtes de ikke efter at blive befriet for denne byrde?

Men farisæerne, som frygtede for, at de skulle miste deres indflydelse over folkeskaren, sagde i deres hjerter: „Han taler guds- be-

spotteligt. Hvem kan forlade synder uden een, nemlig Gud?“ Mark. 2, 7.

Idet Jesus så på dem med et blik, der fik dem til at vige forfærdet tilbage, sagde han: „Hvorfor tænker I ondt i jeres hjerter? Thi hvad er lettest at sige: „Dine synder forlades dig,“ eller at sige: „Stå op og gå?“ Men for at I skal vide, at Menneskesønnen har magt på jorden til at forlade synder“ — så siger han til den lamme: „Stå op, tag din bære og gå hjem!“ Matt. 9, 4-6.

Manden, der var blevet bragt til Jesus på en bære, rejste sig nu op med ungdommens spændstighed og styrke. Og han „tog straks sengen og gik bort i alles påsyn, så de alle blev ude af sig selv af forundring og priste Gud og sagde: „Aldrig har vi set mage.““ Mark. 2, 12. [210]

Der krævedes intet mindre end skaberkraft for at kunne give sundheden tilbage til dette hentærede legeme. Den samme røst, som gav mennesket liv, da det blev skabt af jordens støv, havde talt liv til den døende, lamme mand. Den samme kraft, der havde givet legemet liv, havde fornyet hjertet. Han, som ved skabelsen „talte, så skete det“, og som „bød, så stod det der“ (Sal. 33,9), havde talt liv til den sjæl, som var død i overtrædelser og synder. Legemets helbredelse var et vidnesbyrd om den kraft, der havde fornyet hjertet. Kristus bød den lamme stå op og gå, „for at I skal vide,“ sagde han, „at Menneskesønnen har magt på jorden til at forlade synder“.

Den lamme fandt lægedom både for sjæl og legeme hos Kristus. Han trængte til sundhed i sjælen, før han kunne sætte pris på legemlig sundhed. Før den fysiske sygdom kunne helbredes, måtte Kristus skaffe sindet lindring og rense sjælen fra synd. Heri ligger der en lære, som ikke må overses. Tusinder af de mennesker, der i dag lider af legemlig sygdom, længes ligesom den lamme mand efter budskabet: „Dine synder forlades dig.“ Syndebyrden med dens hvileløshed og utilfredsstillende ønsker er grunden til deres sygdom. De kan ikke få ro, før de kommer til Den store Læge. Den fred, som han alene kan give, vil atter styrke sindet og gøre legemet sundt.

Den lammes helbredelse virkede på folket, som om himmelen var blevet åbnet, så de kunne se herligheden i en bedre verden. Da manden, der var blevet helbredt, gik igennem folkemængden og priste Gud ved hvert skridt, medens han bar sin byrde så let, som var

det en fjer, gjorde folk plads for ham, stirrede forfærdet på ham og hvisket indbyrdes: „Vi har i dag set utrolige ting.“ Luk. 5,26.

[211] I mandens hjem blev der stor glæde, da han kom tilbage og med lethed bar den seng, som han var blevet båret væk på. Med glædestårer samledes de om ham, og de turde næsten ikke tro deres egne øjne. Han stod foran dem i sin fulde kraft. Disse arme, som for havde været kraftesløse, lystrede øjeblikkelig hans vilje. Musklerne, der havde været indskrumpede og blyfarvede, var nu røde og friske. Han bevægede sig med faste og lette skridt. Glæde og håb stod at læse i hvert træk i hans ansigt, og et udtryk af renhed og fred havde fortrængt mærkerne af synd og lidelse. Glad taksigelse opsteg fra dette hjem, og Gud blev herliggjort gennem sin søn, der havde givet den modløse håbet tilbage og den slappe ny styrke. Denne mand og hans familie var rede til at ofre livet for Jesus. Ingen tvivl formørkede deres tro, ingen vantro skæmmede deres hengivenhed for ham, som havde bragt lys ind i deres triste hjem.

„Min sjæl, lov Herren,
 og alt i mig love hans hellige navn!
 Min sjæl, lov Herren,
 og glem ikke alle hans velgerninger!
 Han, som tilgiver alle dine misgerninger
 og læger alle dine sygdomme,
 han, som udløser dit liv fra graven, ...
 så du bliver ung igen som ørnen!“

Sal. 103, 1-5.

„Der ligger i Jerusalem ved Fåreporten en dam, som på hebraisk hedder Betesda. Ved den findes der fem søjlegange, hvor der lå en mængde syge mennesker, blinde, lamme, visne, som ventede på, at vandet skulle komme i bevægelse.“ Joh. 5, 2. 3.

[212] Til visse tider kom vandet i denne dam i oprør, og det var en almindelig opfattelse, at det skyldtes overnaturlig kraft, og at den, der først steg ned i vandet, efter at dammen var kommet i oprør, blev rask, hvilken sygdom han end led af. Hundreder af syge mennesker besøgte stedet, men trængselen var så stor, når vandet kom i bevægelse, at de styrtede frem og trampede mænd, kvinder og børn ned, der var svagere end de selv. Mange kunne ikke nå hen til dammen, og

nogle af dem, som nåede derhen, døde ved dens bred. Der var opført hytter omkring stedet til at beskytte de syge mod hede om dagen og kulde om natten. Nogle af dem tilbragte natten i buegangene og slæbte sig dag efter dag hen til bredden af dammen i et forgæves håb om at blive raske.

Jesus var i Jerusalem. Medens han vandrede alene, tilsyneladende fordybet i betragtning og bøn, kom han hen til dammen. Han så de stakkels lidende mennesker vente på det, de mente var deres eneste mulighed for at blive helbredt. Han længtes efter at bruge sin helbredende kraft og gøre hver eneste af de lidende rask. Men det var sabbat. Folk gik til templet i skarevis for at tilbede, og han vidste, at en sådan handling ville vække jødernes fordom i den grad, at det kunne standse hele hans virksomhed.

Men Frelseren så et tilfælde af den største elendighed. Det var en mand, som havde været hjælpeløs krøbling i otte og tredive år. Sygdommen skyldtes for en stor del hans egne dårlige livsvaner og blev betragtet som en straffedom fra Gud. Ensom og venneløs, som han var, og med en følelse af at være afskåret fra Guds barmhjertighed, havde denne stakkel levet mange år i elendighed. Ved den tid, da man ventede, at vandet ville komme i oprør, plejede de, som ynkedes over hans hjælpeløse tilstand, at bære ham hen til buegangene. Men i det afgørende øjeblik havde han ingen til at hjælpe sig ned. Han havde set vandet kruse sig, men havde aldrig kunnet nå længere end hen til dammens bred. Andre, der var stærkere end han, kastede sig ud i vandet før ham. Det stakkels hjælpeløse menneske kunne ikke klare sig over for den kæmpende, egoistiske hob. Hans ihærdige forsøg på at nå sit mål og hans ængstelse og stadige skuffelse tærede hurtigt på hans sidste kræfter.

Den syge mand lå på sit tæppe og løftede af og til hovedet for at se dammen, da et mildt, medfølelse ansigt bøjede sig over ham, medens ordene: „Vil du være rask?“, pludselig fangede hans opmærksomhed. Der blev tændt et håb i hans hjerte. Han følte, at han på en eller anden måde ville blive hjulpet, men håbet blegnede snart igen. Han kom til at tænke på, hvor tit han havde forsøgt at komme hen til dammen, og nu var der kun ringe udsigt til, at han ville være i live, når den kom i bevægelse. Træt vendte han sig bort, idet han sagde: „Herre! Jeg har ingen til at bringe mig ned i dammen, når

[213]

vandet er kommet i oprør; medens jeg er på vej, stiger en anden ned før mig.“

Jesus byder ham: „Stå op, tag din seng og gå!“ Joh. 5, 6-8. Med nyt håb ser den syge på Jesus. Udtrykket i Frelserens ansigt og klangen i hans stemme er ikke som andres. Kærlighed og kraft synes at udgå fra hans blotte nærværelse. I tro griber krøblingen Kristi ord. Uden at komme med spørgsmål sætter han sin vilje ind på at adlyde, og idet han gør dette, lystre hele hans legeme ham.

Hver nerve og muskel gennemstrømmes af nyt liv, og de forkrøblede lemmer begynder at fungere normalt. Han springer op på sine fødder og går sin vej med faste, lette skridt, medens han priser Gud og glæder sig over sin genvundne styrke.

Jesus havde ikke givet den lamme mand noget løfte om guddommelig hjælp. Manden kunne have sagt: „Herre, dersom du vil gøre mig rask, vil jeg adlyde dit ord.“ Han kunne have givet sig til at tvivle og således mistet sin eneste mulighed for at blive helbredt. Men nej, han troede på Kristi ord og på, at han var blevet rask. Han gjorde straks et forsøg på at gå, og Gud gav ham kraften. Han havde vilje til at gå, og han gik. Da han handlede efter Kristi ord, blev han rask.

[214] På grund af synd er vi blevet skilt fra livets Gud. Vore sjæle er lammede. Af os selv er vi lige så lidt i stand til at leve et helligt liv, som den kraftesløse mand var i stand til at gå. Mange indser deres hjælpeløshed. De længes efter det åndelige liv, der vil bringe dem i harmoni med Gud, og de stræber efter at opnå det — men forgæves. I fortvivlelse råber de: „Jeg elendige menneske! Hvem skal fri mig fra dette dødens legeme?“ Rom. 7, 24. Lad disse modløse, kæmpende sjæle se opad. Frelseren står bøjet over dem, som han har købt med sit blod, og spørger med usigelig ømhed og medynk: „Vil du være rask?“ Han byder dig stå op fuld af sundhed og fred. Vent ikke, til du føler, at du er blevet helbredt. Tro på Frelserens ord. Stil din vilje på Kristi side. Vær villig til at tjene ham, og når du handler efter hans ord, vil du få kraft. Kristus er i stand til og længes efter at befri os fra en hvilken som helst dårlig vane eller lidenskab, der har trælbundet sjæl og legeme. Han vil give de sjæle, som er „døde . . . ved overtrædelser“, liv. Han vil frigøre den fangne, som holdes lænket i svaghed, ulykke og synd.

Bevidstheden om synd har forgiftet selve livets kildevæld. Men Kristus siger: „Jeg vil tage dine synder; jeg vil give dig fred. Jeg har købt dig med mit blod. Du er min. Min nåde skal styrke din svækkede vilje; din sorg over synden vil jeg borttage.“

Når fristelser anfægter dig, når bekymringer og vanskeligheder omgiver dig, og når du nedtrykt og modløs er ved at give efter for fortvivelse, da se hen til Jesus, så vil mørket, der omslutter dig, blive spredt ved det lys, der kommer fra ham. Når synd kæmper om overtaget i din sjæl og tynger samvittigheden, da se hen til Frelseren. Hans nåde er tilstrækkelig til at sejre over synd. Lad dit taknemlige hjerte, som skælver af uvished, vende sig til ham. Grib det håb, som ligger foran dig. Kristus venter på at optage dig i sin familie. Hans styrke vil hjælpe dig i din svaghed. Han vil lede dig skridt for skridt. Læg din hånd i hans og lad ham lede dig.

Du må aldrig få den tanke, at Kristus er langt borte. Han er dig altid nær. Han omslutter dig med sin kærlighed. Søg ham som en, der ønsker, at du skal finde ham. Han ønsker, at du ikke alene skal røre ved hans kappe, men at du skal vandre i uafbrudt samfund med ham.

[215]

Løvsalsfesten var netop til ende. Præsterne og rabbinerne i Jerusalem havde lidt nederlag i deres anslag imod Jesus, og da aftenen kom, „gik hver til sit hjem, men Jesus gik ud til Oliebjerget“. Joh. 8, 1. Fra byens uro og forvirring, fra de utålmodige folkeskarer og de lumske rabbinere gik Jesus ud i de stille olielunde, hvor han kunne være alene med Gud. Men tidligt om morgenen vendte han tilbage til templet, og da folket samledes omkring ham, satte han sig ned og lærte dem.

Han blev snart afbrudt. En flok farisæere og skriftkloge nærmede sig ham, slæbende på en skrækslagen kvinde, som de med hårde, ivrige stemmer anklagede for overtrædelse af det syvende bud. Idet de skubbede hende hen til Jesus, sagde de med hyklerisk ærbødighed: „Mester, denne kvinde er grebet på fersk gerning i hor. I loven har Moses befalet os at stene den slags kvinder. Hvad siger nu du?“ Joh. 8, 4. 5.

Deres falske ærbødighed dækkede over et listigt forsøg på at komme ham til livs. Dersom Jesus frikendte kvinden, kunne han anklages for at ringeagte Mose lov. Hvis han erklærede hende skyldig

til døden, kunne han anklages for romerne, fordi han påtog sig en myndighed, som kun tilhørte dem.

Jesus betragtede dette optrin: Det skælvende offer i hendes skam, de ubønhørlige, fornemme mænd, der syntes blottet for al menneskelig medfølelse. Det smertede hans rene, pletfrie ånd at være vidne til dette skue. Uden at vise noget tegn på, at han havde hørt spørgsmålet, bøjede han sig ned, rettede sit blik mod jorden og begyndte at skrive i støvet.

[216] Utålmodige over hans tøven og hans tilsyneladende ligegyldighed kom anklagerne nærmere for at tiltvinge sig lians opmærksomhed. Men idet deres øjne så ned på jorden ved hans fødder, hvor Jesu blik var fæstet, forstummede deres stemmer. Der foran dem stod alle de hemmelige synder, som fandtes i deres eget liv.

Idet Jesus rejste sig op og rettede sine øjne mod de underfundige ældste, sagde han: „Den af jer, der er syndfri, lad ham være den første, der kaster stenen på hende!“ Joh. 8, 7. Og idet han bøjede sig ned, fortsatte han med at skrive.

Han havde ikke tilsidesat den mosaiske lov, og han havde heller ikke krænket den romerske myndighed. Hans anklagere havde lidt et nederlag. Blottede for al deres forstilte hellighed stod de nu skyldige og dømte over for den guddommelige renhed. Skælvende af frygt for, at de skjulte synder i deres liv skulle blive afsløret for folkeskaren, listede de sig bort med bøjet hoved og sænket blik og overlod deres offer til den medlidende frelser.

Jesus rejste sig op, så på kvinden og sagde: „Hvor er de andre? Var der ingen som fordømte dig?“ Hun svarede: „Nej, Herre! Ingen!“ Da sagde Jesus: „Jeg fordømmer dig heller ikke, gå bort, synd fra nu af ikke mere.“ Joh. 8, 10. 11.

Skælvende af frygt havde kvinden stået foran Jesus. Hans ord: „Den af jer, der er syndfri, lad ham være den første, der kaster stenen på hende?“ lød for hende som en dødsdom. Hun turde ikke løfte sine øjne op og se på Frelserens ansigt, men afventede stille sin skæbne. Med forbavselse så hun sine anklagere gå tavse og beskæmmede bort. Derpå lød disse håbets ord i hendes øren: „Jeg fordømmer dig heller ikke, gå bort, synd fra nu af ikke mere.“ Hendes hjerte var blødgjort, og idet hun kastede sig ned for Jesu fødder, gav hun hulkende udtryk for sin taknemlighed og kærlighed og bekendte med tårer sine synder.

Dette blev for hende begyndelsen til et nyt liv — et liv i renhed og fred og helliget Gud. Ved at løfte denne faldne sjæl op udførte Jesus et større under end ved at helbrede de alvorligste legemlige lidelser. Han helbredte den åndelige sygdom, der fører til evig død. [217] Denne angrende kvinde blev en af hans mest trofaste tilhængere. I selvopofrende kærlighed og hengivenhed viste hun sin taknemlighed for hans tilgivende nåde. Verden havde ikke andet end hån og foragt tilovers for denne fejlende kvinde, men han, som var uden synd, ynkedes over hendes svaghed og rakte hende en hjælpende hånd. Medens de hykleriske farisæere fordømte kvinden, bød Jesus hende: „Gå bort, synd fra nu af ikke mere!“

Jesus kender hvert menneskes særlige omstændigheder. Jo større synderens skyld er, desto mere trænger han til Frelseren. Den, som mest håbløst er indviklet i fjendens snarer, er mere end andre genstand for hans kærlighed og medfølelse. Med sit eget blod har Jesus underskrevet menneskeslægtens frigivelsesdokument.

Jesus ønsker ikke, at de, der er blevet købt med en sådan pris, skal være et værgeløst bytte for fjendens fristelser. Han ønsker ikke, at vi skal overvindes og gå fortabt. Han, som holdt løverne tilbage i deres hule, og som vandrede sammen med sine trofaste vidner midt i de brændende luer, er lige så villig til at hjælpe os til at overvinde alt det onde i vor natur. I dag står han ved nådens alter og fremlægger for Gud de bønner, der er opsendt af dem, der ønsker hjælp. Han afviser ingen grædende, bodfærdig sjæl. Han vil med glæde tilgive og frelse alle, som kommer til ham. Alt det, som han kunne afsløre, fortæller han ikke til nogen, men han byder hver frygtsom sjæl fatte mod. Alle, som vil, kan gribe Guds kraft og slutte fred med ham, og han vil slutte fred med dem.

Den sjæl, der søger tilflugt hos Jesus, bliver af ham hævet op over onde tungers anklager. Hverken mennesker eller onde engle kan rette beskyldning mod disse sjæle. Kristus forener dem med sin egen guddommelig-menneskelige natur. De står ved siden af ham, der bærer alverdens synd, i lyset, der udstråler fra Guds trone.

Jesu Kristi blod renses fra „al synd“, 1 Joh. 1, 7.

„Hvem vil anklage Guds udvalgte? Gud er den, som retfærdiggør. [218] Hvem er den, som fordømmer? Kristus er den, som er død, ja, meget mere: som er opstanden, som er ved Guds højre hånd, som også går i forbøn for os.“ Rom. 8, 33. 34.

Kristus viste, at han havde fuldstændig magt over vind og bølger og over mennesker, som var besat af onde ånder. Han, som stillede stormen og fik den oprørte sø til at lægge sig, talte fred til dem, hvis sind Djævelen havde formørket.

I synagogen i Kapernaum stod Jesus og talte om, at han var kommet for at frigøre syndens trælle. Pludselig blev han afbrudt af et rædselsskrik. En afsindig mand kom styrtende frem fra folkemængden og råbte: „Lad os i fred, Jesus fra Nazaret! Er du kommen for at ødelægge os? Jeg ved, hvem du er: Guds Hellige.“

Jesus truede den onde ånd og sagde: „Ti, og far ud af ham!“ „Og den onde ånd kastede ham til jorden midt iblandt dem og får ud af ham uden at have gjort ham nogen skade.“ Luk. 4, 35.

Også i dette tilfælde var det mandens eget levned, der var årsagen til hans lidelse. Han var blevet fortryllet af syndens glæder og havde ønsket at leve et liv i nydelse. Drukkenskab og letsindighed ødelagde de ædle træk i hans natur, og Satan fik fuldstændig magt over ham. Samvittigheden vågnede for sent. Da han kom dertil, at han ville have ofret rigdom og vellevned for at kunne få sit tabte menneskeværd tilbage, var han helt i den ondes vold.

Da han var kommet i Frelserens nærhed, opstod der en længsel efter frihed hos ham, men den onde kæmpede imod Kristi magt. Da manden forsøgte at bede Jesus om hjælp, lagde den onde ånd ordene i hans mund, og han udstødte et skrig af forfærdelse og angst. Den besatte forstod delvis, at han befandt sig i nærheden af en, der kunne befri ham, men da han forsøgte at komme så nær hen til denne stærke hånd, at den kunne nå ham, var der en andens vilje, der holdt ham tilbage, og en andens stemme talte igennem ham.

[219] Striden mellem Satans magt og hans eget ønske om frihed var frygtelig. Det så ud, som om den plagede mand skulle miste livet i kampen mod den fjende, der havde ødelagt hans menneskeværd. Men Frelseren talte med myndighed og gav den fangne friheden. Manden, som havde været besat, stod frigjort og selvbehersket foran den undrende folkeskare.

Med glad stemme priste han Gud for befrielsen. De øjne, der for lidt siden lyste af vanvid, vidnede nu om fornuft og fyldtes med taknemlighedens tårer. Folk var stumme af forbavselse. Så snart de havde sundet sig så meget, at de igen kunne tale, sagde de til

hinanden: „Hvad er dog dette? En ny lære med myndighed; selv de urene ånder byder han over, og de adlyder ham.“ Mark. 1, 27.

Mange mennesker er i dag lige så virkeligt i onde ånders magt som den besatte i Kapernaum. Alle, der med vilje tilsidesætter Guds befalinger, stiller sig under Satans herredømme. Mange leger med det onde i den tro, at de kan rive sig løs, når det passer dem, men de lokkes længere og længere ud, indtil de opdager, at de beherskes af en vilje, som er stærkere end deres egen. De kan ikke befri sig fra dens hemmelighedsfulde magt. Skjult synd eller en overmægtig lidenskab kan gøre dem til lige så hjælpeløse fanger, som den besatte i Kapernaum var.

Alligevel er deres tilstand ikke håbløs. Gud vil ikke tage herredømmet over vort sind uden vort samtykke, men enhver har frihed til at vælge, hvilken magt han vil lade sig beherske af. Ingen er falden så dybt, og ingen er så slet, at han ikke kan blive frigjort i Kristus. I stedet for bøn kunne den besatte blot tale de ord, som Satan indgav ham; men hjertets tavse henvendelse blev alligevel hørt. Intet råb fra en sjæl i nød vil forblive upåagtet, selv om det ikke bliver udtrykt i ord. De, der er villige til at indgå en pagt med Gud, bliver ikke overladt til Satans magt eller til deres egen skrøbelige natur.

„Kan bytte fratages en helt, kan den stærkes fanger slippe bort? ... Så siger Herren: Om fanger end fratages helten, slipper bytte end bort fra den stærke, jeg strider mod dem, der strider mod dig, og dine børn vil jeg frelse.“ Es. 49, 24. 25.

[220]

Vidunderlig vil den forvandling blive, der sker med det menneske, som ved tro åbner hjertets dør for Frelseren.

I lighed med de tolv apostle fik de halvfjerdsindstyve, som Kristus senere udsendte, også overnaturlig kraft som et tegn på deres mission. Da deres gerning var fuldført, vendte de tilbage med glæde og sagde: „Herre! også de onde ånder er os lydige i dit navn.“ Jesus svarede: „Jeg så Satan falde ned fra himmelen som et lyn.“ Luk. 10, 17. 18.

Fra den tid af skulle Kristi efterfølgere betragte Satan som en overvunden fjende. På korset skulle Jesus vinde sejren for dem, og denne sejr ønskede han, at de skulle tage imod som deres egen. „Se,“ sagde han, „jeg har givet jer myndighed til at træde på slanger og skorpioner og over hele fjendens magt, og han skal slet ikke kunne gøre jer nogen skade.“ Luk. 10, 19.

Helligåndens almægtige kraft er et værn for enhver sønderknust sjæl. Kristus vil ikke tillade, at nogen, der i anger og tro stiller sig under hans beskyttelse, kommer i fjendens vold. Det er sandt, at Satan er et mægtigt væsen, men Gud være lovet, vi har en almægtig frelser, som drev den onde ud af himmelen. Det glæder Satan, at vi ophøjer hans magt. Hvorfor ikke hellere tale om Jesus? Hvorfor ikke ophøje hans magt og hans kærlighed?

Forjættelsens regnbue omkring tronen i det høje er et evigt vidnesbyrd om, at „således elskede Gud verden, at han gav sin søn den enbårne, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv“. Joh. 3, 16. Den vidner for hele universet, at Gud aldrig vil forlade sine børn i kampen imod det onde. Den er en forsikring for os om styrke og beskyttelse, så længe tronen selv består.

KAPITEL 29—ET KALD TIL TJENESTE

[221]

Det er morgen ved Galilæas sø. Jesus og hans disciple er gået i land efter en stormfuld nat ude på vandet, og den opgående sol spreder en velsignet fred over hav og jord. Idet de betræder stranden, møder der dem et syn, som er frygteligere end den oprørte sø. Fra et eller andet skjulested mellem gravene kommer to afsindige mænd styrtende imod dem, som ville de sønderrive dem. På mændene hænger resterne af de lænker, som de brød itu, da de flygtede fra deres fangenskab. De er forrevne og blodige, øjnene stirrer frem under det lange, tjavsede hår. Enhver lighed med mennesker synes at være udslettet. De ligner mere vilde dyr end menneskelige væsener.

Disciplene og deres ledsagere flygter i rædsel, men snart opdager de, at Jesus ikke er med dem, og de vender sig om for at se efter ham. Han står, hvor de forlod ham. Han, som stillede stormen, og som tidligere har mødt Satan og overvundet ham, flygter ikke for disse dæmoner. Idet mændene tænderskærende og med fråde om munden nærmer sig Jesus, løfter han den hånd, der har gjort tegn til bølgerne om at være stille, og mændene kan ikke komme nærmere. De står rasende og magtesløse foran ham.

Med myndighed byder han de urene ånder fare ud af dem. De ulykkelige mænd forstår, at her er en, som kan frelse dem fra de ånder, som plager dem. De falder ned for Frelserens fødder for at anråbe ham om barmhjertighed; men idet de åbner munden, taler ånderne gennem dem og råber: „Lad os i fred, du Guds søn! Er du kommen her for at pine os før tiden?“ Matt. 8, 29.

[222]

De onde ånder tvinges til at slippe deres ofre, og der sker en vidunderlig forandring med de besatte. Lyset skinner ind i deres sind og afspejles i deres øjnes glans. De ansigter, der så længe har været misdannede efter Satans billede, får pludselig et mildt udtryk, de blodige hænder bliver rolige, og mændene takker Gud med høj røst.

Imidlertid er ånderne, som er blevet drevet ud af deres opholdssted i menneskene, faret i svinene og har styrtet disse ud i ødelæggelse. Svinehyrderne skynder sig bort for at fortælle, hvad der er

hændt, og hele befolkningen går ud for at møde Jesus. De to besatte har været hele egnens skræk. Nu sidder disse mænd påklædte og helt normale ved Jesu fødder og lytter til hans ord og priser ham, der har gjort dem raske. Men vidnerne til dette vidunderlige syn glæder sig ikke. For dem synes tabet af svinene at være af større betydning end befrielsen af disse stakkels Djævelens fanger. I rædsel trænger de sig omkring Jesus og bønfalder ham om at drage bort derfra, og dette ønske opfylder han. Øjeblikkelig tager han med båden over til den modsatte bred.

De to helbredte nærer ganske andre følelser. De ønsker at være sammen med deres befrier. Hos ham føler de sig trygge for de onde ånder, som har pint dem og ødelagt deres menneskeværd. Da Jesus er ved at gå om bord i båden, holder de sig nær til ham, knæler for hans fødder og beder om at måtte følge med ham, så de kan lytte til hans ord. Men Jesus byder dem gå hjem og fortælle, hvor store ting Herren har gjort for dem.

[223] Netop der er der en opgave for dem — i et hedensk hjem, hvor de skal fortælle om de velsignelser, de har modtaget af Jesus. Det er svært for dem at skulle skilles fra Frelseren. Store vanskeligheder vil møde dem hos deres hedenske landsmænd, og deres langvarige adskillelse fra menneskenes samfund synes at have gjort dem uskikkede til dette hverv. Men så snart han viser dem deres pligt, er de villige til at adlyde.

De fortalte ikke alene deres egen familie og deres egne naboer om Jesus, men drog igennem hele Dekapolis, og overalt forkyndte de hans magt til at frelse og forklarede, hvorledes han havde befriet dem for de onde ånder.

Skønt befolkningen i gadarenernes land ikke havde taget imod Jesus, overlod han dem ikke til det mørke, de selv havde valgt. Dengang de bad ham drage bort, havde de endnu ikke hørt hans tale. De vidste ikke, hvad det var, de forkastede. Derfor sendte han lyset til dem med nogle mennesker, som de ikke ville nægte at høre.

Satan troede, at han ved at ødelægge svinene kunne få folket til at vende sig bort fra Frelseren og forhindre evangeliets forkyndelse på denne egn. Men netop denne tildragelse vakte større opsigt, end noget andet ville have gjort, og samlede al opmærksomheden om Kristus. Skønt Frelseren selv drog bort, blev de mænd, han havde helbredt, tilbage som vidner om hans magt. De, som havde været

redskaber for mørkets fyrste, blev lysbærere, Guds søns sendebud. Da Jesus vendte tilbage til Dekapolis, samlede folket omkring ham, og i tre dage hørte tusinder fra hele omegnen frelsens budskab.

De to, der havde været besat, var de to første missionærer, Kristus sendte ud for at forkynde evangeliet i egnen omkring Dekapolis. Kun en kort tid havde disse mænd lyttet til hans ord. Ikke en eneste prædiken fra hans læber havde de nogen sinde hørt. De kunne ikke undervise folket, således som disciplene, der daglig havde været sammen med Kristus; men de kunne fortælle, hvad de vidste, og hvad de selv havde set, hørt og følt af Frelserens kraft. Det samme kan enhver, hvis hjerte er blevet berørt af Guds nåde, gøre. Det er et sådant vidnesbyrd, vor Herre venter af os, men som verden ikke hører og derfor går sin fortabelse i møde. [224]

Evangeliet skal ikke forkyndes som en død teori, men som en levende kraft, der kan forvandle livet. Gud vil, at hans tjenere skal bære vidnesbyrd om den sandhed, at menneskene ved hans nåde kan få del i Kristi karakter og glæde sig i forvisningen om hans store kærlighed. Han vil, at vi skal vidne om den kendsgerning, at han ikke kan være tilfreds, før alle, der vil tage imod frelsen, er genvundne og har fået deres hellige rettigheder som hans sønner og døtre tilbage.

Selv de, hvis liv har været ham mest anstødeligt, tager han gerne imod. Når de omvender sig, giver han dem sin guddommelige ånd og sender dem ind i de utros lejr for at forkynde hans nåde. Sjæle, som er dybt sunket og blevet Satans redskaber, bliver stadigvæk ved Kristi kraft forvandlet til retfærdighedens budbærere og sendes ud for at fortælle, hvor store ting Herren har gjort for dem, og at han har haft medlidenhed med dem.

Da kvinden fra Kapernaum var blevet helbredt ved tro, ønskede Jesus, at hun skulle vedkende sig den velsignelse, hun havde modtaget. De gaver, evangeliet tilbyder, kan man ikke få i det skjulte eller nyde i hemmelighed.

„I er mine vidner, siger Herren, at jeg er Gud“. Es. 43,12(æld. overs.).

Vor bekendelse om hans trofasthed er det middel, der af Gud er bestemt til at åbenbare Kristus for verden. Vi skal bekende vor tro på hans nåde, som den blev forkyndt ved de hellige mænd fordem. Det, som vil gøre mest virkning, er dog vidnesbyrdet om vor egen erfaring. Vi er vidner for Gud, når vi i os selv åbenbarer virkningen

[225] af den guddommelige kraft. Ethvert menneske lever et liv, som er forskelligt fra alle andres, og har en erfaring, som er særegen for vedkommende. Gud ønsker, at vor tak skal opstige til ham og bære præg af vor personlighed.

Sådanne dyrebare vidnesbyrd vil med uimodståelig kraft bidrage til at frelse sjæle, når de ledsages af et ægte kristenliv.

Det er til vort eget gavn, at vi bevarer enhver af Guds gaver i frisk erindring. På denne måde får vi mere tro til at bede om og tage imod mere og mere. Den mindste velsignelse, vi selv modtager fra Gud, vil være til større opmuntring for os end alle de beretninger, vi kan læse om andres tro og erfaring. Den sjæl, der lader sig påvirke af Guds nåde, skal være som en vandrig have. Hans lægedom skal gå frem i hast, hans lys skal stråle i mørke, og Herrens herlighed skal ses på ham.

Evangeliets indbydelse må ikke begrænses til nogle få udvalgte, som vi mener vil gøre os ære, hvis de tager imod den. Budskabet skal bringes til alle. Når Gud velsigner sine børn, er det ikke blot for deres egen skyld, men for verdens skyld. Han skænker os sine gaver, for at vi skal forøge dem ved at dele dem med andre. I

Så snart den samaritanske kvinde, som talte med Jesus ved Jakobs brønd, havde fundet Frelseren, førte hun andre til ham. Hun viste sig at være en mere virksom missionær end hans egne disciple. I Samaria så disciplene intet, der tydede på, at det var en lovende arbejdsmark. De tænkte på en stor opgave, der skulle løses i fremtiden. De så ikke, at der lige omkring dem var en høst, som skulle indsamles. Men takket være denne kvinde, som de foragtede, fik en hel by lejlighed til at høre om Jesus. Hun bragte øjeblikkelig lyset til sine landsmænd.

[226] Hun er et eksempel på, hvad en praktisk tro på Kristus kan udrette. Enhver sand discipel fødes ind i Guds rige som en missionær. Så snart han lærer Frelseren at kende, ønsker han at gøre andre bekendt med ham. Den frelsende og helliggørende sandhed kan ikke skjules i hans hjerte. Den, der drikker af det levende vand, bliver en kilde til liv. Modtageren bliver en giver. Kristi nåde i sjælen er ligesom en kilde i ørkenen. Den vælder frem for at stille andres tørst og gøre dem, der er ved at gå til grunde, ivrige efter at drikke af livets vand. Når vi udfører denne gerning, modtager vi en større velsignelse end

ved blot at arbejde for os selv. Det er ved at bringe det glade budskab om frelse til andre, at vi kommer Frelseren nær.

Om dem, der tager imod Herrens nådegave, siger Herren: „Jeg gør dem og landet rundt om min høj til velsignelse, og jeg sender regn i rette tid, mine byer skal blive til velsignelse.“ Ez. 34, 26.

„På den sidste og store højtidsdag stod Jesus frem, råbte og sagde: „Om nogen tørster, han komme til mig og drikke! Den, som tror på mig, fra hans indre skal der, som Skriften har sagt, rinde strømme af levende vand.““ Joh. 7, 37. 38.

De, der modtager, skal give til andre. Alle vegne lyder der råb om hjælp. Gud opfordrer menneskene til med glæde at tjene deres medmennesker. Der er uforgængelige kroner at opnå. Der er en himmel at vinde. Verden, der er ved at omkomme i uvidenhed, skal oplyses.

„Siger I ikke: „Der er endnu fire måneder, til høsten kommer?“ Se, jeg siger jer: Opløft jeres øjne og se, at markerne er hvide til høsten. Allerede nu får den, der høster, løn og samler frugt til evigt liv.“ Joh. 4, 35. 36.

I tre år havde disciplene Jesu herlige eksempel for deres øjne. Dag efter dag vandrede de med ham og talte sammen med ham. De hørte hans opmuntrende ord til de trætte og besværede og så åbenbarelsen af hans kraft, når han hjalp de syge og plagede. Da tiden kom til, at han skulle forlade dem, gav han dem nåde og kraft til at føre hans gerning videre i hans navn. Overalt skulle de forkynde hans glædes budskab om kærlighed og lægedom. Frelseren lovede, at han altid ville være med dem. Ved Helligånden ville han endog være dem nærmere, end da han vandrede synligt blandt menneskene. [227]

Den gerning, disciplene udførte, skal vi også udføre. Enhver kristen skal være en missionær. I medfølelse og medlidenhed skal vi tjene dem, der trænger til hjælp, og med uegennyttig alvor søge at lindre de lidelser, som hjemsøger menneskene.

Alle kan finde noget at gøre. Ingen behøver at føle, at der ikke er noget sted, hvor de kan arbejde for Kristus. Frelseren gør sig til eet med hvert eneste menneske. Han blev medlem af den jordiske familie, for at vi kunne blive medlemmer af den himmelske familie. Han er Menneskesønnen og er derved blevet broder til hvert eneste menneske. Hans efterfølgere må ikke føle sig hævede over den

fortabte verden omkring dem. De er en del af den store menneskehed, og himmelen betragter dem som brødre til både syndere og hellige.

Millioner og atter millioner af mennesker, som lever i sygdom, uvidenhed og synd, har ikke engang hørt tale om Kristi kærlighed til dem. Alt det, vi gerne ville have dem ril at gøre imod os, hvis vi var i deres sted, skal vi gøre for dem, så vidt det står i vor magt. Kristi leveregel, som bliver bestemmende for, om vi skal bestå eller falde i dommen, lyder: „Alt, hvad I vil, at menneskene skal gøre mod jer, det samme skal I gøre mod dem.“ Matt. 7, 12.

Alt det, der giver os et fortrin fremfor andre, enten det er lærdom og dannelse, en ædel karakter, kristelig uddannelse eller religiøs erfaring, stiller os i et gældsforhold til de mindre begunstigede, og så vidt det står i vor magt, skal vi tjene dem. Hvis vi er stærke, skal vi holde de svages hænder oppe.

[228] Herlighedens engle, som altid ser den himmelske Faders ansigt, glæder sig over at kunne tjene hans små. Der er altid engle til stede, hvor de mest behøves. De er hos dem, der udkæmper de hårdeste kampe mod selvet, og hvis omgivelser er mest nedslående. Svage og frygtsomme sjæle, som har mange utiltalende karaktertræk, tager de sig særligt af. Hvad egenkærlige hjerter ville betragte som en nedværdigende gerning, nemlig at hjælpe de stakler, som har dårlige karakteregenskaber, udfores af de rene, syndfrie væsener fra det høje.

Jesus anså ikke himmelen for at være et attråværdigt sted, så længe vi var fortabte. Han forlod de himmelske sale for at leve et liv i hån og foragt og til sidst få en forsmædelig død. Han, som ejede uvurderlige skatte i himmelen, blev fattig, for at vi ved hans fattigdom kunne blive rige. Vi skal træde i hans spor.

Den, der bliver et Guds barn, bør for fremtiden betragte sig som et led i den kæde, der blev sænket ned for at frelse verden. Han bør være eet med Kristus i hans nådige plan og gå ud sammen med ham for at søge og frelse det fortabte.

Mange mener, at det ville være en stor forret at kunne besøge de steder, hvor Kristus færdedes på jorden, gå, hvor han vandrede, se den sø, ved hvis bredder han så ofte lærte, og de bjerge og dale, som hans øjne så tit hvilede på. Men vi behøver ikke at rejse til Palæstina for at vandre i Jesu spor. Vi kan finde hans fodspor ved sygesengen,

i de fattiges usle boliger, i storbyernes overfyldte gader og ethvert sted, hvor der er mennesker, som trænger til trøst.

Vi skal mætte de sultne, klæde de nøgne og trøste dem, der lider og sørger. Vi skal hjælpe de fortvivlede og give de modløse nyt håb.

Når Kristi kærlighed viser sig i uegennyttig tjeneste, vil den bidrage mere til at omvende forbryderen end sværdet eller domstolen.

I dag strømmer ingen nysgerrige skarer ud til de øde steder for at se og høre Kristus. Hans røst lyder ikke på de travle gader. Intet råb fra vejkanten fortæller, at „Jesus fra Nazaret går forbi“. Luk. 18, 37. Dog er dette ord også sandt i dag. Usynlig går Kristus gennem vore gader. Med nådens budskab kommer han til vore hjem. Han venter på at samarbejde med alle, der søger at virke i hans navn. Han er midt iblandt os for at helbrede og velsigne os, dersom vi vil tage imod ham.

[229] **KAPITEL 30—HVAD NATUREN ÅBENBARER**

Det, vi nu ser i naturen, giver os kun et svagt begreb om herligheden i Eden. Synden har skæmmet jordens skønhed. Det onde har sat sit præg på alt. Alligevel er der meget igen, som er smukt. Naturen vidner om, at en, som er uendelig i magt, stor i godhed, miskundhed og kærlighed, har skabt jorden og fyldt den med liv og glæde. Selv i deres ødelagte tilstand vidner alle ting om den guddommelige kunstners gerninger. Hvor vi end vender os, vil vi kunne høre Guds røst og se de synlige beviser på hans godhed.

„Hans usynlige væsen, både hans evige kraft og hans guddommelighed, har kunnet ses fra verdens skabelse af, idet det forstås af hans gerninger.“ Rom. 1, 20.

[230] Fra den rullende tordens dybe, højtidelige toner og det ældgamle oceans uophørlige brusen til de glade sange, der fylder skoven med musik, forkynder naturens tusinde stemmer Guds pris. På jorden, havet og himmelhvælvingen, hvor farverne kan danne storslåede kontraster eller gå over i hinanden i skøn harmoni, ser vi hans herlighed. De evige bjerge fortæller om hans magt. Træerne, der svinger deres grønne faner i solskinet, og blomsterne med al deres sarte ynde, vidner om deres skaber. Det levende grønne tæppe, der dækker den brune jord, taler om Guds omsorg for de ringeste af hans skabninger. Havets dyb og jordens huler åbenbarer hans skatte. Han, som lagde perlerne i oceanet og ametysten og krysolitten i klipperne, elsker det skønne. Solen, der stiger frem på himmelhvælvingen, er et billede på ham, som giver alt det skabte livet og lyset. Al den herlighed og skønhed, som pryder jorden og oplyser himlene, taler om Gud.

„Hans højhed skjuler himmelen.“

„Jorden er fuld af, hvad du har skabt!“

„Dag bærer bud til dag,
nat lader nat det vide.

Uden ord og uden tale,

uden at lyden høres,
 når himmelens rost over jorden vide,
 dens tale til jorderigs ende.“

*Hab. 3, 3; Sal. 104, 24; 19,
 3-5.*

Alle ting taler om hans ømme, faderlige omsorg og om hans ønske om at gøre sine børn lykkelige.

Den vældige kraft, der virker gennem hele naturen og holder alle ting oppe, er ikke, som nogle videnskabsmænd fremstiller det, blot et alt gennemtrængende princip. Gud er ånd, men alligevel er han et personligt væsen, for som sådan har han åbenbaret sig:

„Herren er Gud i sandhed,
 han er en levende Gud og en evig konge; ...
 Guder, der ikke har skabt himmel og jord,
 skal forsvinde fra jorden og under himmelen.“

„Jakobs arvelod er ikke som de;
 thi han har skabt alt.“

„Han skabte jorden i sin vælde,
 grundfæstede jorderig i sin visdom,
 og i sin indsigt udspændte han himmelen.“

Jer. 10, 10. 11. 16. 12.

Guds gerninger i naturen er ikke det samme som Gud selv. De ting, som er i naturen, er et udtryk for Guds karakter og magt, men vi må ikke betragte naturen som Gud. Mennesker med kunstneriske anlæg kan frembringe meget smukke arbejder, som fryder øjet, og som giver os et indblik i kunstnerens tanker, men kunstværket er ikke identisk med kunstneren. Det er ikke arbejdet, men mesteren, der fortjener ære. Når naturen således er et udtryk for Guds tanke, er det ikke naturen, men naturens Gud, som bør opføres. [231]

„Kom, lad os
 bøje os,
 kaste os ned, knæle for Herren.“
 „I hans hånd er jordens dybder,
 bjergenes tinder er hans.

Havet er hans, han har skabt det,
 det tørre land har hans hænder dannet.“
 „Søg Herren, ... Syvstjernens og Orions skaber,
 han, som vender mulm til morgen
 og gør dag til nattemørke.“
 „Bjergenes skaber og stormens ophav,
 han, som kundgør et menneske dets tanker.“
 „Han, som bygged sin højsal i himmelen,
 som fæstned sit hvælv på jorden,
 kalder ad havets vande
 og gyder dem ud over jorden.
 Herren er hans navn.“

*Sal. 95, 6. 4. 5; Amos 5,
 6-8; 4, 13; 9, 6.*

Skabelsen kan ikke forklares ad videnskabelig vej. Hvilken videnskab kan forklare livets mysterium ?

„I tro fatter vi, at verden er blevet skabt ved Guds ord, så det synlige blev til af det, vi ikke kan se.“ Heb. 11,3.

[232] Da Gud skabte jorden, var han ikke afhængig af noget eksisterende stof. „Han talte, så skete det, han bød, så stod det der.“ Sal. 33, 9. Alle ting — både materielle og åndelige — fremstod på Herrens befaling og skabtes til hans eget formål. Himlene og al deres hær, jorden og alt, hvad der er på den, blev til ved hans munds ånde.

Da mennesket blev skabt, var det en personlig Gud, der handlede. Da Gud havde dannet mennesket i sit billede, var den menneskelige organisme fuldkommen i alle henseender, men den var ikke levende. Så blæste en personlig Gud, som har livet i sig selv, livets ånde ind i dette legeme, og mennesket blev til et levende, tænkende væsen. Alle dele i den menneskelige organisme blev sat i virksomhed. Hjertet, pulsårerne, blodårerne, tungen, hænderne, fødderne, sanserne og åndsevnerne — alt begyndte at virke efter bestemte love. Mennesket blev til en levende sjæl. Ved Jesus Kristus, det gud-dommelige ord, skabte en personlig Gud mennesket og udstyrede det med forstand og kraft.

Vore legemsdele var ikke skjult for ham, da vi blev dannet. Hans øjne så dem, selv om de endnu ikke var dannet, og i hans bog var alle vore lemmer nedtegnet, før et eneste af dem var blevet skabt.

Det var Guds hensigt, at mennesket — kronen på hans skaberværk — fremfor alle lavere skabninger skulle åbenbare hans tanke og hans herlighed. Men mennesket må ikke ophøje sig selv som Gud.

Det skyldes ikke en iboende kraft, at jorden år efter år afgiver sine rigdomme og fortsætter på sin bane omkring solen. Den Eviges hånd leder uophørligt denne planet. Det er Guds stadig virkende kraft, som holder jorden i dens stilling under dens omdrejning. Det er Gud, som lader solen stå op hver dag. Han åbner himmelens sluser og giver regn.

„Han lader sne falde ned som uld,
 som aske spreder han rim.“
 „Når han løfter sin røst, bruser vandene i himmelen,
 og han lader skyer stige op fra jordens ende,
 får lynene til at give regn
 og sender stormen ud af sine forråds-kamre.“

Sal. 147, 16; Jer. 10, 13.

Det er ved hans kraft, at planterne vokser, at hvert blad kommer frem, hver blomst folder sig ud og hver frugt udvikler sig. [233]

Menneskelegemets funktioner kan ikke forstås fuldtud. De rummer hemmeligheder, som er en gåde for den skarpeste forstand. Når pulsen slår, og åndedræt følger efter åndedræt, skyldes det ikke en mekanisme, som fortsætter sin virksomhed efter een gang at være sat i gang. I Gud lever og røres og er vi. Hjertets banken, pulsens slag, hver nerve og hver muskel i den levende organisme holdes ved lige og i virksomhed ved den kraft, der udgår fra en altid nærværende Gud.

Bibelen viser os Gud i hans høje og hellige bolig. Den skildrer ham ikke i uvirksomhed og ikke som en tavs og ensom majestæt, men omgivet af tusind gange tusind og titusinde gange titusinde, der alle venter på at gore hans vilje. Ved hjælp af disse budbringere står han i direkte forbindelse med alle dele af sit rige. Ved sin ånd er han til stede alle vegne. Ved hjælp af sin ånd og sine engle tjener han menneskenes børn.

Hævet over jordens larm og uro sidder han på sin trone. Alle ting ligger åbne for hans guddommelige blik, og i ro og stilhed træffer den Evige de bestemmelser, han i sit forsyn ser er bedst.

Som et personligt væsen har Gud åbenbaret sig i sin søn. Jesus, afglansen af Faderens herlighed og „hans væsens udtrykte billede“, kom til verden som en personlig frelser. Som en personlig frelser steg han op til det høje. Som en personlig frelser går han i forbon for os i de himmelske boliger. Foran Guds trone er der „en lig en menneskesøn“, som gør tjeneste for os. Heb. 1, 3; Åb. 1, 13.

Kristus, verdens lys, tilslørede sin guddoms blændende glans og kom for at leve som et menneske blandt mennesker, for at de skulle kunne lære deres skaber at kende uden at blive fortæret. Efter at synden har skilt mennesket fra dets skaber, har intet menneske nogen sinde set Gud. Fra den tid er han blevet repræsenteret af Kristus.

[234] „Jeg og Faderen, vi er eet,“ sagde Kristus. „Ingen kender Sønnen uden Faderen, og ingen kender Faderen uden Sønnen og den, for hvem Sønnen vil åbenbare ham.“ Joh. 10, 30; Matt. 11, 27.

Kristus kom for at lære menneskene, hvad Gud ønsker, at de skal vide. På himmelen, på jorden og i havets dybe vande ser vi Guds gerninger. Alt det skabte vidner om hans magt, visdom og kærlighed. Men af stjernerne, af havet eller af vandfaldet kan vi ikke lære Guds personlighed at kende, således som den blev åbenbaret i Kristus.

Gud så, at en klarere åbenbarelse end naturen var nødvendig for at skildre både hans personlighed og hans karakter. Han sendte sin søn til verden for at åbenbare den usynlige Guds natur og egenskaber i den udstrækning, menneskene kunne tåle det.

Lad os overveje de ord, Kristus udtalte i nadversalen, natten før han blev korsfæstet. Prøvelsens time nærmede sig, og han søgte at trøste sine disciple, der snart ville blive fristet og prøvet så hårdt.

„Jeres hjerte forfærdes ikke,“ sagde han. „Tro på Gud og tro på mig! I min faders hus er der mange boliger. Hvis ikke, havde jeg sagt jer det; thi jeg går bort for at gøre en plads rede for jer. ...“ „Tomas siger til ham: „Herre! vi ved ikke, hvor du går hen; hvordan kan vi så kende vejen?“ Jesus svarer: „Jeg er vejen og sandheden og livet; ingen kommer til Faderen uden ved mig. Havde I kendt mig, så havde I også kendt min Fader; og fra nu af kender I ham og har set ham.“

„Herre! vis os Faderen, og det er os nok,“ sagde Filip. Jesus siger til ham: „Så lang en tid har jeg været hos jer, og du har ikke lært mig at kende, Filip? Den, som har set mig, har set Faderen; hvordan kan du så sige: Vis os Faderen? Tror du ikke, at jeg er i Faderen, og Faderen er i mig? De ord, jeg siger til jer, taler jeg ikke af mig selv; men Faderen, som bliver i mig, gør sine gerninger.“ Joh. 14, 1-10.

Disciplene forstod endnu ikke Kristi udtalelser om hans forhold til Gud. Meget af hans undervisning var fremdeles dunkel for dem. Kristus ønskede, at de skulle have en klarere, mere bestemt kundskab om Gud. [235]

„Dette har jeg sagt til jer i billedtale,“ sagde han; „den tid skal komme, da jeg ikke mere skal tale til jer i billeder, men frit ud forkynde jer om Faderen.“ Joh. 16, 25.

Da Helligånden blev udgydt over disciplene på pinsedagen, fik de en dybere forståelse af de sandheder, som Kristus havde talt i lignelser. Meget af den undervisning, som havde været en hemmelighed for dem, blev klarlagt. Men selv da blev Kristi løfte til disciplene ikke opfyldt fuldt ud for dem. De fik al den kundskab om Gud, som de kunne tage imod, men den fuldstændige opfyldelse af løftet om, at Kristus tydeligt ville vise dem Faderen, var endnu i vente. Således er det også i dag. Vor kundskab om Gud er stykkevis og ufuldkommen. Når striden er afsluttet, og mennesket Kristus Jesus over for Faderen vedkender sig sine trofaste tjenere, der i en syndig verden har aflagt et sandfærdigt vidnesbyrd om ham, vil de klart forstå det, som nu er en gåde for dem.

Kristus drog til himmelen med sin herliggjorte menneskeskikkelse. De mennesker, der tog imod ham, gav han magt til at blive Guds børn, for at Gud kunne tage imod dem som sine, og de kunne komme til at bo hos ham i evigheden. Dersom de er tro imod Gud her i livet, skal de engang „se hans ansigt, og hans navn skal stå på deres pander“. Åb. 22, 4. Og kan der tænkes nogen større lykke i himmelen end at se Gud? Hvilken større glæde kunne vel overgå en synder, som er blevet frelst ved Kristi nåde, end at se Guds åsyn og kende ham som sin fader?

De hellige Skrifter viser klart forholdet mellem Gud og Kristus, og de fremstiller klart og tydeligt begges personlighed og individualitet.

„Efter at Gud fordum mange gange og på mange måder havde [236]

talt til fædrene ved profeterne, har han nu ved dages ende talt til os ved sin søn. ... Han er hans herligheds afglans og hans væsens udtrykte billede og bærer alt med sit mægtige ord. Og han tog sæde ved majestætens højre hånd i det høje, efter at han havde fuldført renselse for vore synder. Og han er blevet så meget mere ophøjet end englene, som det navn, han har arvet, er over deres. Thi til hvem af englene har Gud nogen sinde sagt: „Du er min søn, jeg har født dig i dag?“ og et andet sted: „Jeg vil være ham en fader, og han skal være mig en søn?““ Heb. 1, 1-5.

Faderens og Sønnens personlighed og den enhed, der består imellem dem, fremholdes i Joh. 17. kapitel i Kristi bøn for sine disciple:

„Ikke alene for disse beder jeg, men også for dem, som ved deres ord kommer til tro på mig, at de alle må være eet, ligesom du, fader! i mig, og jeg i dig, at også de må være eet i os, så verden må tro, at du har sendt mig.“ Joh. 17, 20. 21.

Den enhed, som råder mellem Kristus og hans disciple, udsletter ikke personligheden hos nogen af dem. De er eet med hensyn til formål, sind og karakter, men ikke i person. Det er på denne måde, Gud og Kristus er eet.

Da Kristus påtog sig menneskeskikkelse, kom han for at være eet med menneskeheden og på samme tid åbenbare vor himmelske Fader for syndere. Han, som fra begyndelsen havde været i Faderens nærhed, han, som var den usynlige Guds udtrykte billede, var den eneste, som var i stand til at åbenbare Guddommens karakter for menneskeslægten. Han blev sine brødre og i alle henseender. Han blev kød, ligesom vi er det. Han var sulten og tørstig og træt. Han opretholdt livet ved føde og blev styrket ved søvn. Han delte menneskenes kår, men var alligevel Guds fejlfri søn. Han var en fremmed og gæst på jorden. Han var i verden, men ikke af verden.

[237]

Han blev fristet og prøvet, ligesom mennesker i dag fristes og prøves, men levede dog et syndfrit liv. Kærlig, medlidende, medfølelse, altid hensynsfuld mod andre åbenbarede han Guds karakter og var stadig optaget af at tjene Gud og mennesker.

Herren „salvede mig“, sagde han,
 „han sendte mig med glædesbud til ydmyge,
 med lægedom for sønderbrudte hjerter,

for at udråbe frihed for fanger,
 „og for blinde, at de skal få deres syn,
 „udråbe et nådeår fra Herren, ...
 for at trøste alle, som sørger“.

*Es. 61, 1; Luk. 4, 18; Es.
 61, 2.*

„Elsk jeres fjender.“ byder han os, „velsagn dem, som forbander jer, gør godt imod dem, der hader jer, og bed for dem, som forfølger jer, så I må vorde jeres himmelske Faders børn“; „thi han er god imod de utaknemmelige og onde“. „Han lader sin sol stå op både over onde og gode og lader det regne både over retfærdige og uretfærdige.“ „Vær barmhjertige, ligesom jeres Fader er barmhjertig.“ Matt. 5, 44. 45; Luk. 6, 35. 36.

Guds kærlighed til menneskene finder sin højeste åbenbarelse ved korset. Dets fulde betydning kan intet sprog tolke, ingen pen skildre, ingen mennesketanke fatte. Med blikket fæstet på Golgatas kors kan vi kun sige: „Således elskede Gud verden, at han gav sin søn den enbårne, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv.“ Joh. 3, 16.

Kristi korsfæstelse for vore synders skyld, Kristi opstandelse fra de døde, Kristi tilbagevenden til det høje — dette er frelsens videnskab, som vi skal tilegne os og forkynde for andre.

„Da han var i guddomsskikkelse, holdt han det ej for et røvet bytte at være Gud lig, men han gav afkald og tog tjenerskikkelse på og blev mennesker hg. Og da han i fremtræden fandtes som et menneske, ydmygede han sig selv og blev lydige til døden, ja, døden på et kors.“ Fil. 2, 6-8. [238]

„Kristus er den, som er død, ja, meget mere: som er opstanden, som er ved Guds højre hånd.“ „Derfor kan han også helt og fuldt frelse dem, som kommer til Gud ved ham, fordi han altid lever, så han kan gå i forbøn for dem.“ Rom. 8, 34; Heb. 7, 25.

„Vi har ikke en ypperstepræst, som ikke kan have medlidenhed med vore skrøbeligheder, men en, som har været fristet i alle ting ligesom vi, dog uden synd.“ Heb. 4, 15.

Her er uendelig visdom, uendelig kærlighed, uendelig retfærdighed, uendelig miskundhed — dette „dyb af rigdom og visdom og indsigt hos Gud“. Rom. 11, 33.

Det er ved den gave, vi har fået i Kristus, at vi modtager enhver velsignelse. Ved denne gave kommer Jehovas godhed til os som en aldrig svigtende strøm dag efter dag. Ved denne ene guddommelige gave er hver eneste blomst med dens sarte farver og dens vellugt givet os til glæde. Han skabte solen og månen. Der findes ikke en stjerne, som pryder himmelen, uden at den er skabt af ham. Hver regndråbe, der falder, hver lysstråle, der sendes til vor utaknemlige jord, vidner om Guds kærlighed i Kristus. Alting får vi ved den ene usigelige gave, Guds enbårne søn. Han blev naglet til korset, for at alle disse rigdomme kunne komme Guds skaberværk til gode.

„Se, hvor stor en kærlighed Faderen har vist os, at vi må kaldes Guds børn.“ 1 Joh. 3, 1.

Ligesom vor Frelser er vi her i verden for at tjene Gud. Vi er her for at blive Gud lig i karakter og for at åbenbare ham for verden ved et liv i tjeneste. For at kunne være Guds medarbejdere, for at kunne blive ham lig og for at kunne åbenbare hans karakter må vi kende ham rigtigt: Vi må kende ham, som han selv åbenbarer sig.

[239] Kundskab om Gud er grundlaget for al sand uddannelse og for al sand tjeneste. Den er det eneste virkelige værn imod fristelse. Det er den alene, som kan omskabe os, så vi bliver Gud lig i karakter.

Den kundskab er nødvendig for alle, der arbejder for at hjælpe deres medmennesker højere op. Karakterens forvandling, et rent liv, dygtighed i tjenesten og principfasthed har alt sammen tilknytning til den rette kundskab om Gud. Denne kundskab er nødvendig både som forberedelse til dette og det tilkommende liv.

Når vi modtager denne kundskab, vil den genoprette Guds billede i os. Den vil forlene hele vort væsen med en guddommelig, åndelig kraft.

„Alle vi, som med utildækket ansigt skuer Herrens herlighed i et spejl, forvandles til det samme billede, fra herlighed til herlighed.“ 2 Kor. 3, 18.

„At kende den Hellige, det er forstand.“ Ord. 9, 10.

I erkendelsen af ham er der skænket os alt, „hvad der tjener til liv og gudsfrygt“. 2 Pet. 1,3.

„Dette er det evige liv,“ sagde Jesus, „at de kender dig, den eneste sande Gud, og ham, som du har udsendt, Jesus Kristus.“ Joh. 17, 3.

„Så siger Herren:

Den vise rose sig ikke af sin visdom,
 den stærke ikke af sin styrke,
 den rige ikke af sin rigdom;
 men den, som vil rose sig, skal rose sig af,
 at han har forstand til at kende mig,
 at jeg, Herren, øver miskundhed,
 ret og retfærdighed på jorden;
 thi i sådanne har jeg behag, lyder det fra Herren.“

Jer. 9, 23. 24.

Om sit eget liv sagde Frelseren: „Jeg har holdt min Faders bud.“ Faderen „har ikke ladet mig alene, fordi jeg altid gør, hvad der er ham velbehageligt“. Joh. 15, 10; 8, 29. Sådant som Jesus var i menneskelig skikkelse, er det Guds hensigt, at hans efterfølgere skal være. I hans kraft skal vi leve det rene og ædle liv, som Frelseren levede.

[240]

„For denne sags skyld,“ siger Paulus, „bøjer jeg mine knæ for Faderen, efter hvem ethvert faderforhold i himmel og på jord har sit navn; og jeg beder om at han efter sin herligheds rigdom vil give jer, at I med kraft må styrkes ved hans ånd i det indre menneske, at Kristus må bo ved troen i jeres hjerter, og at I må blive rodfæstede og grundfæstede i kærlighed, så I sammen med alle de hellige må kunne fatte, hvor stor bredden og længden og højden og dybden er, og kende Kristi kærlighed, som overgår al erkendelse, så I kan fyldes med hele Guds fylde.“ Ef. 3, 14-19.

Vi har „ikke holdt op at bede for jer og ønske, at I må blive fyldte af indsigt i Guds vilje med al visdom og åndelig forståelse, så I kan vandre Herren værdigt, i alle måder ham til behag, idet I bærer frugt og vokser i al god gerning ved erkendelsen af Gud og styrkes med al styrke efter hans herligheds vælde til al udholdenhed og tålmodighed med glæde“. Kol. 1, 9-11.

Dette er den kundskab, som Gud indbyder os til at tage imod, og i sammenligning med den er alt andet forfængelighed og tomhed.

[241] **KAPITEL 31—KAMPEN FOR EN KARAKTER**

VI trænger til en klarere forståelse af, hvad der står på spil i den store kamp, vi er inde i. Vi behøver en dybere forståelse af, hvor værdifulde sandhederne i Guds ord er, samt faren ved at lade den store bedrager lede vort sind bort fra disse sandheder.

Det ufattelige offer, som vor genløsning krævede, viser tydeligt, hvor frygtelig synden er. Ved synd er hele den menneskelige organisme bragt i uorden, sindet er blevet sløvet og forestillingsevnen fordærvet. Synden har svækket åndsevnerne. Fristelser udefra finder genklang i hjertet, og vort sind drages umærkeligt imod det onde.

Ligesom det offer, der blev bragt for vor skyld, var fuldkomment, således skal også vor renselse fra syndens besmittelse være fuldkommen. Guds lov undskylder ikke nogen ond handling. Ingen uretfærdighed kan undgå dens fordømmelse. Evangeliets morallære anerkender ingen anden målestok end den guddomme-lige karakters fuldkommenhed. Kristi liv var en nøjagtig opfyldelse af ethvert krav i loven. Han sagde: „Jeg har holdt min Faders bud.“ Hans liv var et forbillede på lydighed og tjeneste. Gud alene kan forny hjertet.

[242] „Gud er den, som virker i jer både at ville og at virke, for at hans gode vilje kan ske.“ Men påbudet til os er: „Arbejd på jeres frelse.“ Joh. 15, 10; Fil. 2, 13. 12.

Det forkerte kan ikke rettes eller vort liv forvandles, hvis vi kun gør nogle få svage, tilfældige bestræbelser. Karakterens udvikling foregår ikke på en dag, heller ikke på et år. Den fortsætter hele livet igennem. Kampen for sejr over selvet, for hellighed og for himmelen er en livsvarig kamp. Uden vedblivende anstrengelser og stadigt arbejde kan vi ikke vokse åndeligt og ikke få sejrvin- derens krone.

Det stærkeste vidnesbyrd om menneskets fald er den kendsgerning, at det koster så meget at vende om. Det kan kun ske ved hård kamp tomme for tomme og time for time. Ved en hastig, uoverlagt handling kan vi på et eneste øjeblik stille os under den ondes magt, men det tager mere end et øjeblik at bryde lænkerne og opnå et helligere liv. Man kan tage beslutningen og begynde at gennemføre

den, men det vil kræve arbejde, tid, ihærdighed, tålmodighed og opofrelse at gennemføre den.

Vi må ikke tillade os selv at handle efter indskydelse. Vi kan ikke et øjeblik undlade at være på vagt. Vi er omgivet af utallige fristelser, og enten må vi gøre hårdnakket modstand eller bukke under for dem. Hvis vi nåede livets afslutning uden at have fuldført vor gerning, ville det betyde et evigt tab.

Apostlen Paulus' liv var en stadig kamp mod selvet. Han sagde: „Dag efter dag dør jeg.“ 1 Kor. 15, 31. Hans egen vilje og hans egne ønsker kæmpede hver dag med pligten og med Guds vilje. I stedet for at følge tilbøjeligheden gjorde han Guds vilje, hvor meget det end stred imod hans natur.

Da han hen imod afslutningen af sit liv så tilbage på kampe og sejre, kunne han sige: „Den gode strid har jeg stridt, løbet har jeg fuldført, troen har jeg bevaret. Så venter mig nu retfærdighedens sejrskrans, som Herren, den retfærdige dommer, vil give mig på hin dag og ikke blot mig, men også alle dem, der har glædet sig til hans tilsynekomst.“ 2 Tim. 4, 7. 8. [243]

Den kristnes liv er en kamp og en march. I denne krig er der ingen afbrydelse. Man må kæmpe ihærdigt og uden ophor. Det er ved stadig kamp, vi skal vinde sejren over Satans fristelser. Vi må med energi og udholdenhed stræbe efter at opnå kristelig retskaffenhed og fastholde den ved et urokkeligt forsæt.

Ingen vil blive løftet opad uden de ihærdigste anstrengelser. Ingen kan kæmpe kampen for os. Hver for sig er vi ansvarlige for det, kampen gælder. Selv om Noa, Job og Daniel var i vor midte, ville de ikke kunne redde søn eller datter ved deres retfærdighed.

Der er en kristendommens videnskab, som vi må lære at beherske — en videnskab, som er lige så meget dybere, bredere og højere end nogen menneskelig videnskab, som himlene er højere end jorden. Sindet må opdrages og opøves til den tjeneste, vi skal udføre for Gud, til trods for at den strider mod vor medfødte tilbøjelighed. Nedarvede og medfødte tilbøjeligheder til det onde må overvindes. Ofte må man forkaste den uddannelse og oplæring, man har erhvervet gennem et helt liv, for at man kan blive elev i Kristi skole. Vore hjerter må oplæres til troskab mod Gud. Vi må tilegne os tænkevaner, der vil sætte os i stand til at modstå fristelse. Vi må lære at se opad. Principperne i Guds ord er høje som himmelen og

rækker ind i evigheden. Det er vor opgave at lære at forstå disse princippers forhold til vort daglige liv. Hver handling, hvert ord og hver tanke skal være i harmoni med disse principper. Alt må bringes i overensstemmelse med Kristus og underordnes ham.

Helligåndens herlige egenskaber udvikles ikke på et øjeblik. Frimodighed, sjælsstyrke, sagtmødighed, tro, urokkelig tillid til, at Gud har magt til at frelse, opnås ved årelang erfaring. Ved at bestræbe sig for at leve et helligt liv og ved at holde fast ved det, der er ret, skal Guds børn besegle deres skæbne.

[244] Vi har ingen tid at spille. Vi ved ikke, hvornår vor prøvetid afsluttes. I bedste fald har vi kun en kort levetid hernede, og vi ved ikke, hvor snart dødens pil kan ramme vort hjerte. Vi ved ikke, hvor hurtigt der kan komme bud til os om at sige farvel til verden og alle dens interesser. Evigheden ligger foran os. Tæppet vil snart gå op. Om nogle få korte år vil denne befaling udgå til enhver, som nu er blandt de levendes tal:

„Lad den, som gør uret, blive ved at gøre uret, og lad den urene blive ved at leve i urenhed, og lad den retfærdige blive ved at øve retfærdighed, og lad den hellige blive ved at leve helligt.“ Åb. 22, 11.

Er vi beredt? Har vi lært Gud at kende — himmelens hersker, lovgiveren, og Jesus Kristus, som han har sendt til verden som sin repræsentant? Vil vi efter endt livsgerning kunne sige ligesom vort forbillede Kristus:

„Jeg har herliggjort dig på jorden ved at fuldbyrde den gerning, du har givet mig at gøre. ... Jeg har åbenbaret dit navn.“ Joh. 17, 4-6.

Guds engle søger at drage os bort fra os selv og fra jordiske anliggender. Lad dem ikke arbejde forgæves.

De mennesker, hvis sind har været optaget af tomme tanker, må forandre deres indstilling. „Bind derfor op om jeres sinds lænder, vær ædru og sæt fuldt ud jeres håb til den nåde, som bliver jer til del, når Jesus Kristus åbenbares. Som lydige børn må I ikke rette jer efter de lyster, som I før, i jeres uvidenhed, levede i. Men ligesom han, der kaldte jer, er hellig, således skal også I være hellige i al jeres færd; thi der står skrevet: „I skal være hellige; thi jeg er hellig.““ 1 Pet. 1, 13-16. Gud bør indtage førstepladsen i vore tanker. Vi må gøre os de alvorligste anstrengelser for at besejre hjertets medfødte tilbøjelighed til det onde. Vore bestræbelser, vor selvfornægtelse og

vor ihærdighed må stå i forhold til værdien af det mål, vi har sat os. Kun ved at sejre, ligesom Kristus sejrede, vil vi kunne vinde livets krone. [245]

Menneskenes store fare ligger i, at de ved selvbedrag og selvgodhed kan skille sig fra Gud, som er kilden til deres styrke. Hvis vore naturlige tilbøjeligheder ikke retledes af Guds hellige ånd, bærer de spiren til moralsk død i sig. Medmindre vi kommer i levende forbindelse med Gud, kan vi ikke modstå de uheldige virkninger af at tilfredsstille selvet, af egenkærlighed og fristelse til synd.

For at kunne få hjælp af Kristus må vi indse vor trang. Vi må se os selv, som vi er. Kristus kan kun frelse den, der ved om sig selv, at han er en synder. Kun når vi indser vor fuldstændige hjælpeløshed og opgiver vor selvtillid, vil vi kunne tage imod den guddommelige kraft.

Det er ikke alene ved kristenlivets begyndelse, at denne selvforsagelse må finde sted. Den må gentages skridt for skridt fremad mod himmelen. Alle vore gode gerninger er afhængige af en kraft, som findes uden for os selv. Derfor er det nødvendigt, at vi uafbrudt klynger os til Gud, alvorligt bekender vor synd og ydmyger sjælen. Vi er omgivet af farer, og kun når vi føler vor svaghed og med troens hånd klynger os til vor mægtige befrier, kan vi være sikre.

Vi må vende os bort fra utallige ting, der har villet fange vor opmærksomhed. Der findes ting, som tager vor tid og vækker interessen hos os, men som ikke fører til noget. De højeste interesser kræver al den opmærksomhed og energi, som ofte spildes på forholdsvis ubetydelige ting.

Det bringer i og for sig ikke nyt liv til sjælen, at man antager nye teorier. Selv kendsgerninger og teorier, der kan være rigtige nok, har kun liden værdi, hvis de ikke kan anvendes i praksis. Vi bør føle det som et ansvar at give vore sjæle den næring, der vil opbygge og styrke det åndelige liv. [246]

„Idet du låner visdom ore
og bøjer dit hjerte til indsigt, ...
søger du den som sølv
og leder den op som skatte,
da nemmer du Herrens frygt
og vinder dig kundskab om Gud. ...

Da nemmer du retfærd, ret og retsind,
 hvert et spor, som er godt.
 Thi visdom kommer i dit hjerte,
 og kundskab er liflig for din sjæl;
 kløgt skal våge over dig,
 indsigt være din vogter.“
 Visdom „er et livets træ for dem, der griber den,
 lykkelig den, som holder den fast“!

Ord. 2, 2-11; 3, 18.

Vi bør overveje dette spørgsmål nøje: „Hvad er sandhed? Hvad er det for en sandhed, der skal værnes om, elskes, agtes og adlydes?“ Videnskabens tilbedere har gang på gang lidt nederlag i deres forsøg på at udforske Gud. Det vigtigste spørgsmål for dem er i vor tid: „Hvad er det for en sandhed, der kan sikre vore sjæles frelse?“

„Hvad mener I om Kristus?“ er det vigtigste af alle spørgsmål. Tager du imod ham som en personlig frelser? Alle de, som tager imod ham, giver han magt til at blive Guds børn.

Kristus åbenbarede Gud for sine disciple på en sådan måde, at der skete noget ganske særligt i deres hjerter. Den samme forandring ønsker han at fremkalde i vore hjerter. Mange beskæftiger sig for meget med det teoretiske og har derved tabt den levende kraft, som findes i Frelserens eksempel, af syne. De ser ham ikke længere som den ydmyge, selvfornægtende arbejder. De trænger til at se på Jesus.

[247] Vi behøver daglig en ny åbenbaring af hans nærværelse. Vi trænger til mere nøje at følge det eksempel, han gav på selvforsagelse og selvopofrelse.

Vi trænger til den erfaring, Paulus havde, da han skrev: „Med Kristus er jeg korsfæstet, og det er ikke længere mig, der lever, men Kristus lever i mig; og det liv, jeg nu lever i kødet, det lever jeg i troen på Guds søn, som elskede mig og gav sig selv hen for mig.“ Gal. 2, 20.

Når kundskaben om Gud og om Jesus Kristus afspejles i karakteren, vil den væie af større værdi end alt andet, der agtes højt i himmelen og på jorden. Den er den allerhøjeste uddannelse. Den er nøglen til den himmelske stads porte. Det er Guds hensigt, at alle, der ifører sig Kristus, skal eje denne kundskab.

KAPITEL 32—EN UFORLIGNELIG BOG

[248]

Hele Bibelen er en åbenbaring af Guds herlighed i Kristus. Dersom man tager imod den, tror på den og retter sig efter den, er den et kraftigt middel til at forvandle karakteren. Den er drivkraften, som levendegør de fysiske, sjælelige og åndelige kræfter og leder livet ind på de rigtige baner.

Grunden til, at både unge mennesker og folk i en mere moden alder så let ledes i fristelse og synd, er, at de ikke studerer Guds ord og grunder på det, som de burde. Den mangel på viljestyrke, som viser sig i deres liv og karakter, skyldes, at de forsømmer at tilegne sig den hellige undervisning, som findes i Guds ord. De gør sig ikke alvorlige anstrengelser for at lade sindet beskæftige sig med det, som kunne anspore dem til rene, hellige tanker og lede sindet bort fra det urene og det usande. Der er få, som vælger den gode del og sidder ved Jesu fødder for at blive undervist af den guddommelige lærer ligesom Maria. Kun få gemmer hans ord i hjertet og praktiserer det i livet.

Når vi tager imod Bibelens sandheder, vil de virke opløftende på sind og sjæl. Dersom Guds ord blev værdsat, som det burde, ville både ung og gammel komme i besiddelse af en indre retskaffenhed og principfasthed, som ville hjælpe dem at modstå fristelse. Blot menneskene ville tale og skrive om alt det vidunderlige, Den hellige Skrift rummer! Blot de ville hellige deres tanker, deres evner og deres skarpsindighed til studiet af Guds tanker! Fordyb jer ikke i menneskers filosofiske antagelser, men studer visdommen fra ham, som er sandheden! Ingen anden litteratur rummer en værdi, der kan sammenlignes med denne.

[249]

Det sind, der kun har jordiske interesser, finder ingen glæde ved at fordybe sig i Guds ord. Det menneske, hvis sind er fornyet ved den Helligånd, ser derimod den guddommelige skønhed og det himmelske lys skinne fra Bibelens blade. Det, som for den verdslige var en øde ørken, bliver for den åndeligsindede et land med levende strømme.

Det er den kundskab, som er åbenbaret om Gud i hans ord, vi skal give vore børn. Lige fra det øjeblik, børnene begynder at kunne fatte, bør man tale til dem om Jesu navn og hans liv, så de lærer ham at kende. Den første undervisning, de får, bør lære dem, at Gud er deres fader. Lige fra allerførste færd må de lære at adlyde med glæde. Læs Guds ord for dem og find afsnit, som er afpasset til deres fatteevne og egnet til at vække deres interesse. Vis ærbødighed og forsigtighed, når I læser. Gentag det læste for dem. Fortæl dem fremfor alt om Guds kærlighed, som den er åbenbaret i Kristus, og om den store lærdom, den rummer:

„Når Gud således elskede os, så er også vi skyldige at elske hverandre.“ 1 Joh. 4, 11.

Lad de unge søge næring for sjæl og sind i Guds ord. Kristi kors bør danne midtpunktet i al opdragelse, undervisning og alt studium. Det bør indgå som et led i deres daglige tilværelse. Da vil Frelseren hver dag blive en ledsager og ven for de unge. Hver tanke vil blive taget til fange til lydighed imod Kristus, og vi vil kunne sige med apostlen Paulus:

[250] „Det være langt fra mig at rose mig af noget andet end vor Herres Jesu Kristi kors, ved hvem verden er korsfæstet for mig og jeg for verden.“ Gal. 6, 14.

Således kan de ved troen få en erfaringsmæssig kundskab om Gud. De har fået bevis for, at hans ord er virkeligt og hans løfter sande. De har smagt og set, at Herren er god.

Den elskede Johannes besad en kundskab, som han havde erhvervet ved egen erfaring:

„Det, der var fra begyndelsen, det, vi har hørt, det, vi har set med vore egne øjne, det, vi skuede, og vore egne hænder følte på, ja, om livets ord, forkynder vi — og livet blev åbenbaret, og vi har set det og vidner om det og forkynder jer det, det evige liv, som var hos Faderen og blev åbenbaret for os — det, vi altså har set og hørt, forkynder vi også jer, for at også I må have fællesskab med os; og vort fællesskab er med Faderen og med hans søn, Jesus Kristus.“ 1 Joh. 1, 1-3.

Således vil enhver på grundlag af egen erfaring være i stand til at bekræfte, at „Gud er sanddru“. Joh. 3,33. Han kan bevidne det, han selv har hørt og set og følt af Kristi kraft. Han kan vidne;

„Jeg trængte til hjælp, og jeg fandt den hos Jesus. Hvert savn blev afhjulpet, min sjæls hunger blev stillet. Bibelen er for mig en åbenbaring af Kristus. Jeg tror på Jesus, fordi han er mig en guddommelig frelser. Jeg tror på Bibelen, fordi jeg har erfaret, at den er Guds stemme til min sjæl.“

Den, der af personlig erfaring har lært Gud og hans ord at kende, har betingelser for at studere naturvidenskab. Om Kristus er der skrevet, at han „var liv, og livet var menneskenes lys“. Joh. 1, 4. Før synden kom ind i verden, var Adam og Eva i Edens have omgivet af et klart, herligt lys. De var omgivet af Guds lys. Dette lys skinnede på alt, hvad de kom i nærheden af. Der var intet, som kunne fordunkle deres erkendelse af Guds karakter og hans gerninger. Men da de gav efter for fristeren, veg lyset bort fra dem. Da de mistede denne herlighedens klædning, mistede de tillige det lys, som havde oplyst naturen. De kunne ikke længere tolke den på rette måde. De kunne ikke mere se Guds karakter i hans skaberværk. Således kan menneskene i dag heller ikke af sig selv forstå naturens undervisning. Hvis de ikke bliver vejledet af guddommelig visdom, vil de ophøje naturen og naturlovene over naturens Gud. Dette er grunden til, at menneskelige forestillinger om videnskab så ofte modsiger Guds ords lære. For de mennesker, der modtager livets lys fra Kristus, vil naturen atter blive oplyst. I det lys, der skinner fra korset, kan vi tolke naturens undervisning rigtigt.

[251]

Den, der kender Gud og hans ord af personlig erfaring, ejer en fast tro på de hellige skrifers guddommelighed. Han har bevis for, at Guds ord er sandhed, og han ved, at sandheden aldrig kan modsige sig selv. Han bedømmer ikke Bibelen ud fra menneskers videnskabelige teorier, men undersøger disse teoriers holdbarhed med den ufejlbare bibel som målestok. Han ved, at sand videnskab ikke indbefatter noget, som er i strid med Guds ord. Da Gud står bag dem begge, vil man med en rigtig forståelse af både videnskaben og Bibelen opdage, at de stemmer overens. Alt det, som i den såkaldte videnskab strider imod Guds ord, er blot gætteværk fra menneskers side.

Når en sådan person giver sig af med videnskabelig forskning, vil han finde rige muligheder for at tænke og samle sig oplysninger. Når han grunder på det, der møder ham i naturen, vil han få øjnene op for nye sandheder. Naturens bog og det skrevne ord kaster lys

over hinanden. Begge giver ham bedre kendskab til Gud ved at lære ham at forstå Guds karakter og de love, han virker igennem.

Den erfaring, Salmisten havde, kan alle opnå ved at tage imod Guds ord gennem naturen og gennem åbenbaringen. Han siger:

[252]

„Ved dit værk har du glædet mig, Herre,
 jeg jubler over dine hænders gerning.“
 „Dit ord er fuldkommen rent,
 dm tjener elsker det.“
 „Summen af dit ord er sandhed,
 og alt dit retfærdige lovbud varer evigt.“
 „Gid min sjæl må leve, at den kan prise dig,
 og lad dine lovbud være min hjælp!“

*Sal. 92, 5; 116, 140.
 160. 175.*

Det er vor forret stadig at kunne stræbe mere og mere efter at opnå klarere åbenbarelsen af Guds karakter. Da Moses sagde: „Lad mig dog skue din herlighed!“, irettesatte Herren ham ikke, men opfyldte hans bøn. Gud sagde til sin tjener: „Jeg vil lade al min rigdom (godhed) drage forbi dig og udråbe Herrens navn foran dig.“ 2 Mos. 33, 18. 19.

Det er synden, som formørker vort sind og svækker vor fatteevne. Efterhånden som synden renses ud af vort hjerte, vil kundskaben om Guds herlighed i Jesus Kristus tydeligere og tydeligere vise, at han „er barmhjertig og nådig, langmodig og rig på miskundhed og trofasthed“. 2 Mos. 34, 6. Det er denne kundskab, der kaster lys over hans ord og genspejler sig i naturen.

I hans lys skal vi se lys, indtil hjerte, sjæl og sind forvandles efter hans herligheds billede.

Der åbner sig vidunderlige muligheder for dem, der således griber de guddommelige forsikringer i Guds ord. Foran dem strækker sig sandhedens vidder, og vældige kraftkilder står til deres rådighed. Herlige ting vil blive åbenbaret. Rettigheder og privilegier, som vi ikke anede var omtalt i Bibelen, vil komme for dagen. Alle, som i ydmyghed vandrer på lydighedens sti og opfylder Guds hensigt, vil få mere og mere kendskab til Guds ord.

Lad de unge gøre Bibelen til deres vejleder og være principfaste. De vil da kunne nå så langt frem, det skal være. Al filosofi af men-

neskelig art har fort til forvirring og nederlag, når Gud ikke er blevet anerkendt som den, der er alt i alle. Men den dyrebare tro, som Gud skænker, gør karakteren ædel og stærk. Når man dvæler ved hans godhed, miskundhed og kærlighed, vil man få en dybere forståelse af sandheden, og man ønsker at få et rent hjerte og klare tanker. Når sjælen dvæler ved rene, hellige tanker, forvandles den ved samfund med Gud gennem studiet af hans ord. Sandheden er så stor og omfattende, så dyb og vidtfavnende, at selvet tabes af syne. Hjertet blødgøres og fyldes med ydmyghed, godhed og kærlighed. [253]

Også de medfødte evner udvikles ved hellig lydighed. Når de unge studerer livets ord, udvides, højnes og forædles deres åndsevner. Dersom de ligesom Daniel er Guds ords hørere og gørere, kan de som han opnå fremgang i alle kundskabsgrene. Fordi de er sjæleligt rene, vil de blive sjæleligt stærke. Hver åndsevne bliver skærpet. De kan komme i besiddelse af en sådan uddannelse og selvdisciplin, at alle, der kommer inden for deres indflydelses rækkevidde, vil kunne se, hvad et menneske kan blive til, og hvad det kan udrette, når det har forbindelse med visdommens og kraftens Gud.

Vor livsgerning her er en forberedelse til det evige liv. Den uddannelse, der begynder på jorden, vil ikke blive fuldført i dette liv. Den vil fortsætte gennem al evighed og skride fremad uden ophør. I stadig fuldere mål vil Guds visdom og kærlighed i frelsesplanen blive åbenbaret. Frelseren vil lede sine børn til de levende vandkilder og give dem en rigdom af kundskab, og dag efter dag vil Guds underfulde gerninger, de synlige beviser på hans magt til at skabe og opholde universet, fremtræde i ny skønhed for deres sind. I det lys, der skinner fra tronen, vil alle hemmeligheder forsvinde, og man vil fyldes med forundring over, hvor enkle de ting er, som man tidligere ikke kunne forstå.

Nu ser vi dunkelt, i et spejl, men da skal vi kende ansigt til ansigt; nu kender vi stykkevis, men da skal vi erkende, ligesom vi blev kendt.

[254]

KAPITEL 33—HVERDAG S KRISTEN DOM

En ren og sand kristens stille, harmoniske liv taler et tydeligere sprog end mange veltalende ord. Hvad et menneske er, har større indflydelse, end hvad han siger.

De tjenere, der blev sendt til Jesus, kom tilbage med den besked, at aldrig havde noget menneske talt således, som han talte. Men grunden hertil var, at et menneske aldrig havde levet, som han levede. Dersom hans liv havde været anderledes, end det var, kunne han ikke have talt, som han gjorde. Med hans ord fulgte en overbevisende kraft, fordi de kom fra et rent og helligt hjerte, som var fuldt af kærlighed og medfølelse, godhed og sandhed.

Det er vor egen karakter og erfaring, der bestemmer vor indflydelse over andre. For at kunne overbevise andre om Kristi nådes kraft, må vi eje denne kraft i vore egne hjerter og i vort eget liv. Det evangelium, vi forkynnder til menneskers frelse, må være det evangelium, som har frelst vore egne sjæle. Kun ved en levende tro på Kristus som en personlig frelser har vi mulighed for at gøre vor indflydelse gældende i en vantro verden. Dersom vi ønsker at drage syndere op af den rivende strøm, må vore egne fødder stå fast på den guddommelige klippe, Kristus Jesus.

[255]

Kristendommens emblem består ikke i et udvortes kendemærke, i et påhængt kors eller en krone, men i det, der åbenbarer menneskets forening med Gud. Ved hans nådes kraft, som den kommer til syne i karakterens forvandling, skal verden overbevises om, at Gud har sendt sin søn som en genløser. Ingen anden indflydelse har en sådan magt over menneskesjæle som et uegennyttigt liv. Det stærkeste argument for evangeliet er en kærlig og elskelig kristen.

At leve et sådant liv og øve en sådan indflydelse koster anstrengelse, selvopofrelse og selvdisciplin for hvert skridt. Mange bliver så let modløse i deres kristenliv, fordi de ikke forstår dette. Mange, der oprigtigt helliger deres liv til Gudstjeneste, undrer sig og føler sig skuffede over at møde hindringer og prøvelser og vanskeligheder som ingen sinde tidligere. De beder om en kristelig karakter og

om at blive skikkede til Herrens gerning, og så kommer de ud for oplevelser, der syns at kalde alt det onde i deres natur til live. De opdager fejl, som de ikke anede, de havde. Ligesom Israel fordum spørger de: „Dersom Gud leder os, hvorfor rammes vi så af alle disse ting?“

Det er, fordi Gud leder dem, at disse ting kommer over dem. Prøvelser og hindringer er Guds særlige opdragelsesmetoder, hans betingelser for fremgang. Han, som læser menneskenes hjerte, kender deres karakter bedre, end de selv kender den. Han ser, at nogle har anlæg og evner, som kan bruges til at fremme hans værk. Ved sit forsyn leder han sådanne mennesker ind i forskellige forhold og omstændigheder, for at de må kunne opdage de karaktermangler, som de ikke selv har været klar over. Han giver dem anledning til at rette på disse mangler og til at gøre sig skikkede til hans tjeneste. Ofte tillader han prøvelsernes ild at ramme dem, for at de kan blive rensset.

Den omstændighed, at vi kaldes til at udholde prøvelser, viser, at Herren Jesus ser noget værdifuldt hos os, som han ønsker at udvikle. Dersom han ikke så noget i os, han kunne herliggøre sit navn ved, ville han ikke spille tiden med at rense os. Han kaster ikke værdiløse sten i sin smelteovn. Det er værdifuldt metal, han lutrer. Smeden lægger jernet og stålet i ilden for at undersøge, om det er godt metal. Herren tillader, at hans udvalgte kommer i trængselens ildovn, for at det kan vise sig, hvilket sindelag de har, og om de kan gøres skikkede til hans gerning.

[256]

Pottemageren tager leret og former det efter sin vilje. Han ælter og bearbejder det. Han bryder det i stykker og knuger det sammen. Han væder det og lader det derefter tørre. Han lader det ligge en tid uden at røre det. Når det er fuldstændig bøjeligt, tager han fat på ny og laver et kar af det. Han giver det form, og på skiven pudser og polerer han det. Han tørrer det i solen og brænder det i ovnen. På den måde bliver det til et kar, som kan bruges. Således ønsker Den store Mester at forme og danne os. Ligesom leret er i pottemagerens hånd, skal vi være i Guds hænder. Vi må ikke prøve på at udføre pottemagerens gerning. Vor opgave er at lade os danne af den guddommelige mester.

„I elskede, I skal ikke undre jer over den ildprøve, I gennemgår, som om det var noget mærkeligt, der hændte jer. Nej, jo mere I får

del i Kristus-lidelser, des mere skal I glæde jer, så I også kan glæde og fryde jer, når hans herlighed åbenbares.“ 1 Pet. 4, 12. 13.

[257] Når en fugl sidder i et bur i fuldt dagslys og hører lyden af andre stemmer, vil den ikke synge den sang, dens herre søger at lære den. Den lærer nogle toner af det ene og nogle strofer af det andet, men den lærer aldrig en sammenhængende melodi. Dens herre dækker derfor buret til og anbringer det på et sted, hvor fuglen kan lære den bestemte sang, den skal synge. I mørket forsøger den atter og atter at lære denne sang, indtil den har lært den, og nu bryder den ud i fuldtonig sang. Når fuglen nu bliver taget frem, kan den altid synge denne sang i lyset. Således handler Gud med sine børn. Han har en sang at lære os, og når vi har lært den i trængselens skygger, kan vi altid synge den senere hen.

Mange er utilfredse med deres livsgerning. Måske er deres omgivelser mindre tiltalende; deres tid er optaget af trivielle pligter, medens de mener, de kunne bære større ansvar. Ofte synes de, at deres arbejde ikke bliver påskønnet, eller at det er resultatløst. Deres fremtid er usikker.

Lad os huske, at selv om vi måske ikke har faet den gerning, vi helst ville have, skal vi betragte den, som om Gud havde valgt den til os. Vi skal udføre det, der ligger nærmest, enten det er behageligt eller ubehageligt. „Gør efter evne alt, hvad din hånd finder styrke til; thi der er hverken virke eller tanke eller kundskab eller visdom i dødsriget, hvor du stævner hen.“ Præd. 9, 10.

Dersom Herren ønsker, at vi skal bringe et budskab til Ninive, vil det ikke behage ham, at vi går til Joppe eller Kapernaum. Han har sine egne grunde til at sende os et bestemt sted hen. Netop der er der måske nogen, som trænger til den hjælp, vi alene kan yde. Han, som sendte Filip til den ætiopiske hofmand, Peter til den romerske høvedsmand og den lille israelittiske pige til hjælp for den syriske hærfører Na'aman, sender i dag mænd og kvinder og unge mennesker som sine udsendinge til dem, der behøver guddommelig hjælp og vejledning.

Vore planer er ikke altid Guds planer. Han ser måske, at det er bedst for os og for hans sag, at vore bedste hensigter ikke kommer til udførelse, som tilfældet var med David. Men eet kan vi være forvissede om: De mennesker, som i oprigtighed helliger sig selv og alt, hvad de ejer, til hans ære, vil han velsigne og bruge til sin

sags fremme. Dersom han ser, at det er bedst ikke at opfylde deres ønsker, opvejes dette afslag ved, at han giver dem andre beviser på sin kærlighed og betror dem en anden opgave.

Det hænder, at han, som forstår os bedre, end vi forstår os selv, i sin kærlige omsorg og interesse for os ikke vil tillade, at vi egenkærligt søger at tilfredsstille vor egen ærgerrighed. Han lader os ikke forbigå de beskedne, men hellige pligter, som ligger os nærmest. Disse pligter er ofte en nødvendig forberedelse til en højere gerning. Vore planer mislykkes tit, for at Guds planer med os må kunne lykkes.

[258]

Det bliver aldrig krævet af os, at vi skal bringe et virkeligt offer for Gud. Der er mange ting, han anmoder os om at opgive, men når vi gør det, giver vi blot afkald på noget, som er en hindring for os på vor vej til himmelen. Selv når vi opfordres til at give slip på noget, som i og for sig er godt, kan vi være overbevist om, at det sker, for at Gud kan give os noget, som er endnu bedre.

I det kommende liv vil de gåder, som her har voldt os besvær og bragt os skuffelse, blive opklaret. Vi vil se, at vore tilsyneladende ubesvarede bønner og vore skuffede forhåbninger har været til størst velsignelse.

Enhver pligt skal betragtes som hellig, hvor ringe den end er, fordi den er en del af Guds tjeneste. Vor daglige bøn skal være: „Herre, hjælp mig at gøre mit bedste. Lær mig, hvorledes jeg kan udføre mit arbejde. Giv mig energi og frimodighed. Hjælp mig at tjene i samme kærlige ånd som Frelseren.“

Læg mærke til den erfaring, Moses fik. Den opdragelse, han havde fået i Ægypten som kongens dattersøn og som vordende tronarving, var meget grundig. Man forsømte intet, for at han kunne blive en viis mand efter ægypternes opfattelse. Han fik den højeste civile og militære uddannelse. Han følte sig fuldt ud beredt til at befri Israel fra trældommen. Men Gud var af en anden mening. I sit forsyn forordnede han det således, at Moses blev oplært fyrretyve år i ørkenen som fårehyrde.

Den uddannelse, Moses havde fået i Ægypten, var ham til hjælp i mange henseender; men den mest værdifulde forberedelse til sin livsgerning fik han dog, medens han vogtede får. Moses havde af naturen et heftigt sind. Han var vant til ros og smiger, da han var en dygtig hærforer i Ægypten og kongens og nationens yndling.

[259]

Han havde vundet folkets tillid og håbede, at han ved sin egen kraft kunne befri Israel. Helt anderledes var den lære, han fik som Guds udsending. Medens han førte sine hjerde gennem de vilde bjergegne hen til grønne græsgange i dalene, lærte han tro og sagtmodighed, tålmod, ydmyghed og selvfornægtelse. Han lærte at have omsorg for de svage, at pleje de syge, søge efter de bortkomne, bære over med de uregerlige, tage sig af lammene og hjælpe de gamle og skrøbelige.

Under dette arbejde blev Moses draget nærmere til den guddommelige hyrde. Han blev inderligt forenet med Israels Hellige. Han nærrede ikke længere planer om at udføre noget stort. Han forsøgte at udføre sit arbejde med troskab og som for Gud. Han erkendte Guds nærværelse, hvor han færdedes. Hele naturen talte til ham om den Usynlige. Han kendte Gud som en personlig Gud, og ved at grunde på hans karakter fik han en stadig større følelse af hans nærhed. Han fandt tilflugt i de evige arme.

Efter denne erfaring modtog Moses et kald fra himmelen om at ombytte fårehyrdens stav med myndighedens scepter, forlade sin fårehjord og overtage førerskabet over Israel. Da denne guddommelige befaling nåede ham, havde han ingen tillid til sig selv. Han havde svært ved at tale og var frygtsom. Han følte sig fuldstændig uegnet til at være Guds talerør. Men han påtog sig opgaven og satte hele sin lid til Herren. Den vanskelige opgave satte hans bedste åndelige kræfter i virksomhed. Gud velsignede hans villighed og lydighed, og han blev veltalende, forhåbningsfuld, selvbehersket og skikket til den største opgave, der nogen sinde er blevet overdraget et menneske. Der er skrevet om ham: „I Israel opstod der ikke mere en profet som Moses, hvem Herren omgikkes ansigt til ansigt.“ 5 Mos. 34, 10.

[260] De mennesker, der synes, at deres arbejde ikke bliver tilstrækkeligt påskønnet, og som tracter efter en stilling med større ansvar, skulle betænke, at „ophøjelse kommer ikke af øster eller vester, ej heller af ørkenen; men Gud er den, som dømmer; han nedtrykker den ene og ophøjer den anden“. Sal. 75, 7. 8 (ældre overs.). Hvert menneske har sin plads i himmelens evige plan. Hvorvidt vi udfylder denne plads eller ikke, afhænger af vor egen troskab i samarbejdet med Gud.

Vi må tage os i vare for, at vi ikke får medlidenhed med os selv. Giv aldrig efter for den følelse, at du ikke bliver værdsat, som du

burde, at dit arbejde ikke bliver påskønnet, og at det er for vanskeligt. Vi behandles bedre, end vor Herre blev behandlet. „Du søger store ting for dig selv! Gør det ikke!“ Jer. 45, 5. Herren har ingen plads i sit værk til dem, som stræber mere efter at vinde kronen end efter at bære korset. Han vil have mænd, som er mere ivrige efter at gøre deres pligt end efter at få deres løn — mænd, som sætter principper højere end forfremmelse.

De, som er ydmyge og udfører deres arbejde som for Gud, præsenterer sig måske ikke så godt som de mennesker, der tilsyneladende udretter så meget og er fulde af selvgodhed; men deres gerning betyder mere. De, som har et pralende væsen, søger ofte at skabe opmærksomhed om sig selv og stiller sig imellem folket og Gud, og deres arbejde bliver en skuffelse. „Køb visdom for det bedste, du ejer, køb forstand for alt, hvad du har; hold den højt, så bringer den dig højt til vejrs, den bringer dig ære, når du favner den.“ Ord. 4, 7. 8.

Der er mange, som bliver ved at bære sig forkert ad, fordi de ikke har beslutsomhed til at tage sig sammen. Således behøver det ikke at være. De kan udvikle deres evner, så at de kan udføre et udmærket arbejde, og da vil der altid være efterspørgsel efter dem. Da vil de få al den anerkendelse, de fortjener.

Dersom et menneske er egnet til en højere stilling, vil Herren ikke lægge ansvaret for en forfremmelse på ham alene, men også på de mennesker, som har prøvet ham og ved, hvad han er værd, så de på en forstandig måde kan hjælpe ham fremad. Den, der trofast udfører sin gerning dag efter dag, vil i Guds egen time høre hans kald: „Kom højere op!“

[261]

Da hyrderne vogtede deres hjerde på Betlehems marker, fik de besøg af engle fra himmelen. Når den ydmyge Guds arbejder i vore dage udfører sin gerning, står der engle fra Gud ved hans side. De lytter til hans ord og lægger mærke til, hvordan han udfører sit arbejde, og undersøger, om han kan betros større ansvar.

Gud vurderer ikke menneskene efter deres rigdom, uddannelse eller stilling. Han vurderer dem efter deres rene bevæggrunde og efter skønheden i deres karakter. Han undersøger nøje, hvor meget de har af hans ånd, og hvordan de repræsenterer ham i deres liv. Den, som vil være stor i Guds rige, må have et lille bams ydmyghed, enfoldige tro og rene kærlighed.

„I ved,“ sagde Kristus, „at folkenes fyrster er strenge herrer over dem, og de store lader dem føle deres magt. Således skal det ikke være iblandt jer; men den, som vil være stor iblandt jer, han skal være jeres tjener.“ Matt. 20, 25. 26.

Af alle de gaver, himmelen kan skænke menneskene, er samfundet med Kristus i hans lidelser den, der medfører det største ansvar og betyder den største udmærkelse. Enok, der blev borttrykket til himmelen, og Elias, der opfor i en ildvogn, var ikke større og blev ikke mere hædret end Johannes Døberen, der i ensomhed omkom i fængslet. „Af nåde blev det jer givet for Kristi skyld — ikke blot at tro på ham, men også at lide for hans skyld.“ Fil. 1, 29.

[262] Mange mennesker er ikke i stand til at lægge bestemte planer for fremtiden. Deres tilværelse er usikker. De kan ikke se, hvordan fremtiden vil forme sig, og dette fylder dem med ængstelse og uro. Lad os huske, at Guds børns liv her i verden er en pilgrimsfærd. Vi besidder ikke visdom til at lægge planer for vort liv. Det er ikke vor opgave at tilrettelægge vor fremtid. „I tro adlod Abraham kaldet til at gå til et land, som han skulle få i eje; og han drog ud, skønt han ikke vidste, hvor han kom hen.“ Heb. 11, 8.

Da Kristus var her på jorden, lagde han ingen planer for sit eget liv. Han var tilfreds med de planer, Gud havde lagt for ham, og dag for dag åbenbarede Faderen dem for ham. Således bør vi forlade os på Gud, så at vort liv blot bliver virkeliggørelsen af hans vilje. Når vi overlader vore veje til ham, vil han lede vore skridt.

Alt for mange lægger glimrende fremtidsplaner, som fuldstændig mislykkes. Lad Gud lægge planer for dig. Stol som et lille barn på ham, som „vogter sine frommes skridt“. 1 Sam. 2, 9. Gud leder aldrig sine børn anderledes, end de selv ville ønske at blive leder, dersom de kunne skue enden fra begyndelsen og se den herlige hensigt, de fuldbyrder som hans medarbejdere.

Da Kristus kaldte sine disciple, tilbød han dem ingen lovende udsigter her i livet. Han gav dem intet løfte om vinding eller verdslig ære. Han gav dem heller ikke noget tilsagn om, hvad de skulle få. Til Mattæus, der sad i toldboden, sagde Frelseren: „Følg mig!“ „Da forlod han alt og stod op og fulgte ham.“ Luk. 5, 27. 28. Før Mattæus tiltrådte sin tjeneste, stillede han ikke krav om, at hans løn skulle svare til det, han havde tjent ved sin tidligere beskæftigelse. Uden at spørge eller betænke sig fulgte han Jesus. Det var nok for ham at

være hos Frelseren, så han kunne høre hans ord og tage del i hans arbejde.

Således var det også med de disciple, der tidligere havde fået kaldet. Da Jesus bød Peter og hans venner at følge ham, forlod de øjeblikkelig deres både og deres garn. Nogle af disciplene havde pårørende, der var afhængige af dem for deres udkomme; men da de modtog Frelserens indbydelse, tøvede de ikke for at spørge:

„Hvorledes skal jeg kunne leve og underholde min familie?“ De adlod kaldet, og da Jesus senere spurgte: „Da jeg udsendte jer uden pung og taske og sko, kom I da til at mangle noget?“ kunne de svare: „Nej!“ Luk. 22, 35. [263]

I dag kalder Frelseren os til sin gerning, ligesom han kaldte Mat- tæus og Johannes og Peter. Dersom vore hjerter er fyldt med hans kærlighed, vil spørgsmålet om løn ikke være det vigtigste for os. Vi vil glæde os over at være Kristi medarbejdere, og vi vil ikke frygte for at stole på hans omsorg. Dersom vi gør Gud til vor styrke, vil vi få en klar forståelse af vor pligt og være uegennyttige i vor stræben. Vort liv vil blive præget af ædle idealer, som vil hæve os over egoistiske bevæggrunde.

Mange, der bekender sig til at være Kristi efterfølgere, er ængstelige og bekymrede, fordi de er bange for at overlade sig til Gud. De overgiver sig ikke helt til ham, fordi de frygter for følgerne af en sådan overgivelse. Men hvis de ikke overgiver sig til ham, vil de aldrig finde fred.

Der er mange, som lever i stadig bekymring, fordi de søger at efterligne verden. De har valgt at tjene den, påtaget sig dens vanskeligheder og fulgt dens skikke. Derved skæmmes deres karakter, og livet bliver en byrde for dem. Den stadige bekymring tærer på livskræfterne. Vor Herre ønsker, at de skal kaste dette trælleåg af sig. Han indbyder dem til at tage hans åg. Han siger: „Mit åg er gavnligt, og min byrde er let.“ Matt. 11, 30. Bekymringer gør os blinde, så vi ikke kan se fremtiden, men Jesus ser enden fra begyndelsen. I enhver vanskelighed står han allerede parat til at hjælpe. „Dem, der vandrer i uskyld, nægter han intet godt.“ Sal. 84, 12.

Vor himmelske Fader sørger for os på tusinde mader, som vi ikke har noget kendskab til. De, der følger dette ene princip: at lade Guds tjeneste være det første, vil opdage, at vanskelighederne forsvinder, og at vejen er jævnet for deres fødder.

[264] Den trofaste udførelse af dagens pligter er den bedste forberedelse til morgendagens prøvelser. Man skal ikke tage alle morgendagens bekymringer på forskud og derved forøge byrderne i dag. „Hver dag har nok i sin plage.“ Matt. 6, 34.

Lad os være forhåbningsfulde og frimodige! Modløshed i Guds tjeneste er syndig og ubegrundet. Han kender al vor trang. Kongernes Konge, vor Gud, som holder sin pagt, forener sin almagt med den ømme hyrdes mildhed og omsorg. Hans magt er uindskrænket, og den er pantet på, at han vil opfylde sine løfter til alle, der stoler på ham. Han kan fjerne enhver vanskelighed, så at de, som tjener ham og anerkender hans midler, kan blive bevaret. Hans kærlighed er så meget højere end al anden kærlighed, som himlene er højere end jorden. Han våger over sine børn med en kærlighed, som er evig og uden grænser.

Hav tillid til Gud i de mørkeste dage, når alt ser håbløst ud. Han gennemfører sin egen vilje og vender alt til det bedste for sit folk. De, der elsker og tjener ham, vil få ny kraft dag for dag.

Han kan og vil give sine tjenere al den hjælp, de trænger til. Han vil give dem den visdom, som de har brug for i enhver situation.

Den erfarne apostel Paulus sagde: „Han har svaret mig: „Min nåde er dig nok; thi i magtesløshed udfolder min kraft sig helt.“ Langt hellere vil jeg derfor rose mig af min magtesløshed, for at Kristi kraft kan tage bolig i mig.“ 2 Kor. 12, 9. 10.

KAPITEL 34—KUNSTEN AT OMGÅS MENNESKER

[265]

I Al vor omgang med andre mennesker bør vi vise selvbeher- skelse, overbærenhed og medfølelse. Vi er alle så forskellige i natur, i vaner og med hensyn til opdragelse, at vi ikke bedømmer alting på samme måde. Vi ser forskelligt på tingene. Vor opfattelse af sandhed og vore begreber om livsførelse stemmer ikke altid overens. Der findes ikke to mennesker, hvis erfaring i alle enkeltheder er den samme. Den ene får ikke de samme prøvelser som den anden. De pligter, som den ene synes er lette, er meget vanskelige og besværlige for en anden.

Mennesket er af naturen så skrøbeligt, så uvidende og så fejlende, at enhver bør være forsigtig i sin bedømmelse. Vi ved kun lidt om, hvilken indflydelse vore handlinger kan have på andres erfaring. Hvad vi gør eller siger, kan for os synes at være af ringe betydning; men dersom vore øjne kunne åbnes, ville vi se, at det har haft de allerstørste følger til det gode eller til det onde.

Der er mange, som har båret så få af livets byrder, kendt så lidt til virkelig sjælekval og haft så liden interesse og bekymring for andres vel, at de ikke kan forstå den, der virkelig har store ansvar at bære. De forstår lige så lidt af deres byrder, som barnet fatter sin faders bekymringer og besvær. Den lille dreng kan undre sig over, at hans fader er så bekymret og ængstelig; det synes barnet er unødvendigt. Men når han er vokset i alder og erfaring og selv kommer til at bære livets byrder, vil han se tilbage på sin faders liv og forstå, hvad der engang var så ubegribeligt for ham. Bitre erfaringer har bragt ham forståelse.

[266]

Mange, som bærer byrdefulde ansvar, udfører et arbejde, der ikke bliver forstået og værdsat, før de er lagt i graven. Når andre overtager deres byrder og møder de samme vanskeligheder, forstår de først, hvordan disse menneskers mod og tro blev prøvet. De fejltrin, som de var så ivrige til at dadle dem for, mistes da ofte af syne. Erfaringen lærer dem at vise medfølelse. Gud tillader menneskene at blive sat

i ansvarsfulde stillinger. Når de begår fejl, har han magt til at vise dem til rette eller til at fjerne dem. Vi bør være forsigtige, at vi ikke påtager os det dommcrhverv, som tilhører Gud.

Davids handlemåde over for Saul indeholder en lærdom. Efter Guds befaling var Saul blevet salvet til konge over Israel. På grund af hans ulydighed erklærede Herren, at riget skulle tages fra ham; men hvor kærlig og høflig og overbærende var alligevel ikke David over for ham! Under forsøget på at tage Davids liv var Saul kommet ud i ørkenen, hvor han uden ledsagelse kom ind i den hule, hvor David og hans mænd lå skjult. „Da sagde Davids mænd til ham: „Se, nu er den dag kommet, Herren havde for øje, da han sagde til dig: Se, jeg giver din fjende i din hånd, så du kan gøre med ham, hvad du finder for godt!“ Men han svarede sine mænd: „Herren lade det være langt fra mig! Slig en gerning gør jeg ikke mod min herre, jeg lægger ikke min hånd på Herrens salvede; thi Herrens salvede er han!““ i Sam. 24, 5-7. Frelseren byder os: „Døm ikke, for at I ikke skal dømmes; thi den dom, I dømmes med, med den skal I selv dømmes, og det mål, I måler med, med det skal I selv få tilmålt.“

[267] Husk på, at dit livsregnskab snart vil blive gennemgået af Gud. Husk også, at han har sagt: „Derfor er du uden undskyldning, menneske! hvem du end er, som opkaster dig til dommer; ... du dommer nok, men handler selv på samme vis.“ Matt. 7, 1. 2; Rom. 2, 1.

Vi står os ikke ved at lade nogen virkelig eller formodet forurettelse forbitre vort sind. Den fjende, vi behøver at frygte mest, er os selv. Ingen last af nogen art har en mere fordævelig indvirkning på karakteren end menneskelig lidenskab, der ikke står under den Helligånds ledelse. Ingen sejr vil være så herlig som sejren over selvet.

Vi bør ikke være så sårbare. Vi lever ikke for at værne om vore følelser eller vort omdømme, men for at frelse sjæle. Når vi kommer til at interessere os for sjæles frelse, vil vi ikke længere fæste os ved de små uoverensstemmelser, der så tit opstår i vor omgang med andre. Hvad andre end måtte tænke om os, behøver det ikke at forstyrre vort inderlige samfund med Kristus og ånden. „Hvad ros fortjener det, om I tålmodigt finder jer i at blive slået, når I forsynder jer? Men finder I jer i at lide, skont I gør det gode, da er I under Guds nåde.“ I Pet. 2, 20.

Gør ikke gengæld. Fjern enhver årsag til misforståelse, så vidt det står i din magt. Undgå enhver antydning af ondt. Gør alt, hvad du formår, for at forlige dig med andre uden derved at svigte principper. „Når du bringer din gave til alteret og der kommer i hu, at din broder har noget imod dig, så lad din gave blive der ved alteret, og gå først hen og forlig dig med dm broder og kom så og bring din gave!“ Matt. 5, 23. 24.

Dersom nogen taler utålmodigt til dig, så svar aldrig i den samme ånd. Husk, at et „mildt svar stiller vrede“. Ord. 15, I. Der er en forunderlig magt i tavshed. At tale til en, som er vred, vil undertiden kun gøre ham endnu mere forbitret; men vrede, der mødes med tavshed og med en mild, overbærende ånd, vil hurtigt lægge sig.

Når du bliver udsat for en storm af sårende, kritiserende ord, så hold sindet fæstet ved Guds ord. Fyld sind og hjerte med Guds lofter. Bliver du dårligt behandlet eller anklaget med urette, så giv ikke et heftigt svar tilbage, men tænk på Guds dyrebare lofter. [268]

„Lad dig ikke overvinde af det onde, men overvind det onde med det gode!“ Rom. 12, 21.

„Vælt din vej på Herren, stol på ham, så griber han ind og fører din retfærdighed frem som lyset, din ret som den klare dag.“ Sal. 37, 5- 6.

„Der er intet skjult, som ikke skal åbenbares, og der er intet hemmeligt, som ikke skal blive kendt.“ Luk. 12, 2.

Du „lod mennesker skride hen over vort hoved, vi kom gennem ild og vand; men du førte os ud og bragte os lindring“! Sal. 66, 12.

Vi har let ved at ty til vore medmennesker for at finde medfølelse og trøst hos dem i stedet for at se hen til Jesus. I sin nåde og trofasthed tillader Gud ofte, at vi svigtes af dem, som vi satte vor lid til, for derved at lære os, hvilken dårskab det er at stole på mennesker og holde kød for sin arm. Lad os i ydmyghed og uegennytte forlade os helt på Gud. Han kender de sorger, som vi føler i dybet af vort hjerte, men som vi ikke kan give udtryk for. Når alting synes at være mørkt og uforklarligt, så husk på Kristi ord: „Hvad jeg gør, fatter du ikke nu, men du skal forstå det siden efter.“ Joh. 13, 7.

Studer Josefs og Daniels historie. Herren hindrede ikke de mænd, der søgte at skade dem, men han vendte alle deres planer til det gode for sine tjenere, som trods prøvelser og kampe bevarede deres tro og hengivenhed.

[269] Så længe vi er i verden, vil vi møde modgang. Der vil komme vanskeligheder, som skal sætte vort sind på prøve, og det er ved at tage imod sådanne ting i den rette ånd, at de kristne dyder udvikles. Dersom Kristi ånd bor i os, vil vi være tålmodige, venlige, overbærende og frimodige selv under forhold, som ellers ville ærgre og irritere os. Dag efter dag og år efter år vil vi sejre over os selv og opøves i at vise heltmod. Det er den opgave, der er betroet os, men den kan ikke fuldføres uden hjælp fra Jesus, ikke uden fast beslutsomhed, urokkelig målbevidsthed, stadig årvågenhed og uafslædig bøn. Enhver har en personlig kamp at kæmpe. Selv Gud kan ikke gøre vor karakter ædel eller vort liv nyttigt, medmindre vi bliver hans medarbejdere. De, der viger tilbage for striden, går glip af den styrke og glæde, som sejren bringer.

Vi behøver ikke selv at holde regnskab med vore prøvelser og vanskeligheder, vore sorger og bekymringer. Alt dette bliver indført i himmelens boger, og Gud vil tage sig af det. Når vi giver os af med at opregne alt det ubehagelige, vi har været udsat for, vil vi glemme meget af det, som det er en glæde at tænke på, f.eks. Guds nåde og miskundhed, der vises os hvert øjeblik, og den kærlighed, som selv engle undres over.

Dersom du ikke føler dig glad og tilfreds, så nævn det ikke for andre. Kast ingen skygge over andres liv. En kold, trist religion vil aldrig kunne drage sjæle til Kristus; den driver dem bort fra ham, ind i de garn, den onde har lagt for de vildfarende fødder. Tænk ikke på alle genvordighederne, men tænk hellere på den kraft, som du har lov til at kræve i Kristi navn. Lad sindet gribe de ting, der ikke ses, og tankerne være fæstede ved beviserne på Guds store kærlighed til dig. Troen kan tåle prøvelser, modstå fristelser og holde os oppe under skuffelser. Jesus, vor talsmand, lever. Alt det, han sikrer os i sin gerning som mellemmand, er vort.

[270] Tror du ikke, Kristus sætter pris på dem, der lever udelukkende for ham? Tror du ikke, at han besøger dem, der udsættes for vanskeligheder og prøvelser for hans skyld ligesom den elskede Johannes i sin landflygtighed. Gud vil ikke lade en eneste af sine oprigtige tjenere kæmpe alene i en ulige kamp og blive overvundet. Den, hvis liv er skjult med Kristus i Gud, vil han bevare som en kostelig ædelsten. Om et sådant menneske siger han: Jeg „gør dig til en segtring; thi dig har jeg udvalgt“. Hag. 2, 23.

Tal så om hans lofter. Tal om, hvor villig Jesus er til at velsigne. Han glemmer os ikke et eneste øjeblik. Når vi trods ubehagelige omstændigheder tillidsfuldt hviler i hans kærlighed og lukker os selv inde i ham, vil følelsen af hans nærværelse fylde os med en dyb, stille glæde. Kristus sagde om sig selv: „Jeg gør ikke noget af mig selv; men som Faderen har lært mig, således taler jeg. Og han, som sendte mig, er med mig; han har ikke ladet mig alene, fordi jeg altid gør, hvad der er ham velbehageligt.“ Joh. 8, 28. 29.

Faderens nærværelse omsluttede Kristus, og der hændte ham kun det, som en evig kærlighed tillod til velsignelse for verden. Dette var kilden til hans trøst, og det er også vor. Den, der er besjælet af Kristi ånd, bliver i Kristus. Alt, hvad der møder ham, kommer fra Frelseren, der er ham nær. Intet kan ramme ham, uden Herren tillader det. Alle vore lidelser og sorger, alle vore fristelser og prøvelser, alt, hvad der gør os bekymrede og bedrøvede, enhver forfølgelse og ethvert savn, kort sagt alle ting samvirker til vort bedste. Alle erfaringer og omstændigheder er kun midler, Gud bruger for at gøre os godt.

Hvis vi virkelig forstod, hvor langmodig Gud er med os, ville vi ikke give os af med at dømme eller anklage andre. Hvor ville det ikke have forbavset de mennesker, som lærte Kristus at kende, hvis de havde hørt ham tale et eneste anklagende, kritiserende eller utålmodigt ord, da han var her på jorden. Lad os aldrig glemme, at de, der elsker ham, skal ligne ham i karakter.

„Vær hverandre hjerteligt hengivne i broderkærlighed; kom hverandre i forkøbet med at vise ærbødighed!“ “Gengæld ikke ondt med ondt eller skældsord med skældsord, men velsign derimod; thi til at arve velsignelse blev I kaldet.“ Rom. 12, 10; 1 Pet. 3, 9.

Vor Herre Jesus kræver, at vi skal anerkende hvert menneskes rettigheder. Vi skal tage hensyn til menneskenes sociale rettigheder og deres rettigheder som kristne. Alle skal behandles med finfølelse og kærlighed som Guds sønner og døtre. [271]

Kristendom vil gøre et menneske dannet. Kristus var høflig endog mod sine forfølgere, og hans disciple må lægge den samme ånd for dagen. Betragt Paulus, da han blev fremstillet for øvrigheden. Hans tale til Agrippa er et eksempel på sand høflighed og overbevisende veltalenhed. Evangeliet opmuntrer ikke til den formelle høflighed, som er almindelig i verden, men til den dannelse, som har sin rod i et virkelig godt hjertelag.

Den omhyggeligste hensyntagen til takt og tone er ikke nok til at udelukke al irritation, dømmesyge og upassende tale. Sand dannelse vil aldrig gøre sig gældende, så længe selvet betragtes som det højeste. Kærlighed må bo i hjertet. Motivet til en sand og alvorlig kristens handlinger er den dybe kærlighed, han i sit hjerte nærer til Herren. Fra hans inderlige hengivenhed for Kristus udspringer en uegennyttig interesse for hans medmennesker. Kærlighed giver ham ynde, sømmelighed og takkelighed. Den oplyser ansigtet og gør stemmen mild. Den forædler og højner hele hans væsen.

Livet består ikke først og fremmest af store opofrelser og vidunderlige bedrifter, men af småting. Det virkelig gode og det virkelig onde, som møder os i livet, skyldes som oftest de små ting, der synes at fortjene så ringe opmærksomhed. Det er, fordi vi ikke holder ud i de små prøver, at dårlige vaner opstår, og karakteren misdannes, og når de større prøvelser kommer, er vi uforberedt. Kun ved at handle efter principperne i dagliglivets prøver kan vi få kraft til at stå fast og være tro i de mest farefulde og vanskelige situationer.

[272] Vi er aldrig alene. Vi har en ledsager, enten vi selv vælger ham eller ej. Husk, at hvor du end er, og hvad du end gør, er Gud til stede. Intet af det, der gøres, siges eller tænkes, undgår hans opmærksomhed. Til hvert af dine ord og til hver af dine handlinger har du et vidne — den hellige Gud, der hader synd. Tænk altid på dette, før du taler eller handler. Som en kristen er du medlem af den kongelige familie, et barn af den himmelske Konge. Sig ikke noget og gør ikke noget, der vil føre vanære over „det skønne navn, som er nævnet over jer“. Jak. 2, 7.

Studer omhyggeligt den guddommelig-menneskelige karakter og stil dig stadig det spørgsmål: „Hvad ville Jesus gøre, hvis han var i mit sted?“ Dette burde være målestokken for vor pligt. Indlad dig ikke unødvendigt med mennesker, som vil søge at røkke din beslutning om at gøre, hvad der er ret, eller som vil sætte en plet på din samvittighed. Foretag dig intet iblandt fremmede, på gaden, i toget eller i hjemmet, der kan have det mindste udseende af ondt. Gør hver dag noget for at udvikle, forskønne og forædle det liv, som Kristus har købt med sit eget blod.

Vi bør altid handle efter principper og aldrig efter indskydelser. Dæmp den naturlige voldsomhed i dit væsen og vær sagtom og mild. Tal og spøg aldrig i letsindighed. Lad ingen lav vittighed

komme over dine læber. End ikke tankerne må få lov at gå deres egne veje. De må beherskes, tages til fange i lydighed mod Kristus. Lad dem dvæle ved det, som er helligt. Da vil de ved Kristi nåde blive rene og sande.

Vi trænger til stadig at erkende den forædlende kraft, der ligger i rene tanker. Den eneste sikkerhed for enhver er at tænke ret. Som en mand tænker i sit hjerte, så er han“. Ord. 23, 7, ældre overs. Evnen til selvdisciplin styrkes ved øvelse. Hvad der i begyndelsen synes vanskeligt vil ved stadig gentagelse falde let, indtil gode tanker og handlinger bliver en vane. Dersom vi vil, kan vi vende os bort fra alt, hvad der er lavt og simpelt, og komme op på et højere plan. Vi kan blive agtet af mennesker og elsket af Gud.

Gør det til en vane at tale godt om andre. Læg mærke til de gode egenskaber hos dem, du omgås, og se så lidt som muligt på deres fejl og mangler. Når du fristes til at klage over, hvad nogen har sagt eller gjort, så fremhæv et eller andet i den pågældendes liv eller karakter, der er værd at rose. Lær at være taknemmelig. Pris Gud for hans underfulde kærlighed, da han hengav Kristus i døden for os. Det betaler sig aldrig at tænke på vore besværligheder. Gud opfordrer os til at tænke på hans miskundhed og hans uforlignelige kærlighed, for at vi kan fyldes med taknemmelighed.

[273]

De, der arbejder alvorligt, har ikke tid til at tænke på andres fejl. Vi er ikke tjent med at beskæftige os med andres fejl eller svagheder. Bagtalelse er en dobbelt forbandelse, der falder tungere på den, der taler, end på den, der hører. Den, der udsår stridens og uenighedens sæd, høster de dødbringende frugter i sin egen sjæl. Netop ved at man spejder efter ondt hos andre, udvikles det onde hos en selv. Når vi dvæler ved andres fejl, forvandles vi efter det samme billede. Men ved at betragte Jesus og tale om hans kærlighed og fuldkomne karakter forvandles vi efter hans billede. Ved at grunde på det høje ideal, han har vist os, løftes vi op i en ren og hellig atmosfære, op til Gud. Når vi bliver der, udgår der fra os et lys, som skinner på alle omkring os.

I stedet for at kritisere og fordømme andre bør du sige: „Jeg må arbejde på min egen frelse. Hvis jeg samarbejder med ham, som ønsker at frelse min sjæl, må jeg omhyggeligt vogte mig selv. Jeg må fjerne alt det onde i mit eget liv. Jeg må blive en ny skabning i Kristus. I stedet for at svække dem, der kæmper imod det onde, vil

jeg kunne styrke dem ved opmuntrende ord.“ Vi er for lige-gyldige over for hverandre. Alt for ofte glemmer vi, at vore medarbejdere trænger til styrke og opmuntring. Lad dem mærke, at du har interesse for dem og medfølelse med dem. Hjælp dem ved at bede for dem, og lad dem vide, at du gør det.

[274] Alle, som bekender sig til at være Guds børn, bør erindre, at de som missionsarbejdere vil komme i berøring med alle slags karakterer. De vil møde den dannede og den ukultivcrede, den beskedne og den stolte, den religiøse og den vantro, den oplyste og den uvidende, den rige og den fattige. Disse forskellige karakterer kan ikke alle behandles på een og samme måde, men de trænger alle til venlighed og medfølelse. Ved at omgås andre mennesker må vi tilegne os kultur og dannelse. Vi er afhængige af hinanden og nært sammenknyttede med det menneskelige broderskabs bånd.

Det er ved menneskenes omgang med hinanden, at kristendommen kommer i berøring med verden. Hver mand eller kvinde, som har modtaget det guddommelige lys, må lade lyset skinne på den mørke sti for de mennesker, som ikke kender den gode vej. Selskabelig omgang, som er helliget ved Kristi ånd, er et middel, vi må benytte til at lede sjæle til Frelseren. Kristus må ikke skjules i hjertet som en eftertragtet, hellig og værdifuld skat, som kun ejeren skal glæde sig over. Vi må have Kristus i os ligesom en kilde af vand, der udvælder til et evigt liv og vederkvæger alle, der kommer i berøring med os.

KAPITEL 35—LIVETS HENSIGT

[275]

VI trænger stadig til en ny åbenbarelse af Kristus, en daglig oplevelse, der harmonerer med hans undervisning. Høje og hellige mål er inden for vor rækkevidde. Guds hensigt med os er, at vi uafbrudt skal gøre fremgang i kundskab og dyd. Hans lov er et ekko af hans egen røst, som giver denne indbydelse til enhver: „Kom højere op; bliv hellig, ja, stadig mere hellig!“ Vi kan daglig gøre fremskridt i vore bestræbelser for at danne en kristelig karakter.

Mange, der allerede er medlemmer af Guds store familie, har kun ringe kendskab til, hvad det vil sige at betragte hans herlighed og at forvandles fra herlighed til herlighed. Mange har kun en dunkel opfattelse af Kristi herlighed, og dog banker deres hjerter af glæde. De længes efter en fuldere, dybere forståelse af Frelserens kærlighed. Sådanne mennesker skal hæge om enhver sjæls længsel efter Gud. Den Helligånd virker på dem, der vil lade sig påvirke, danner dem, der vil lade sig danne, og former dem, der vil lade sig forme. Søg at opnå den udvikling, som I vil få gennem åndelige tanker og helligt samfund med Gud og mennesker. I har kun set de første stråler af hans herligheds tidlige morgengry. Når I stræber efter at kende Herren, vil I erfare, at „retfærdiges sti er som strålende lys, der vokser i glans til højlys dag“. Ord. 4, 18.

[276]

„Dette har jeg sagt til jer, for at min glæde skal være i jer, og jeres glæde kan blive fuldkommen.“ Joh. 15, 11.

Kristus så altid frugterne af sin mission for sig. Selv om hans liv på jorden var så fuldt af selvopofrende arbejde, glædede han sig ved tanken om, at alt dette arbejde ikke ville være forgæves. Ved at give sit liv for menneskenes liv ville han genoprette Guds billede i sjælen. Han ville løfte os op af støvet, omdanne karakteren efter sin egen karakters mønster og pryde den med sin egen herlighed.

Kristus så det, som hans sjæl havde lidt og slidt for, og var tilfreds. Han så for sig den uendelige evighed og deres lykke, der gennem hans fornedrelse ville få tilgivelse og et evigt liv. Han blev såret for deres overtrædelser, knust for deres misgemyngelser. Straffen

lå på ham, for at de skulle have fred, og de fik lægedom ved hans sår. Han hørte de genløstes jubel. Han hørte de løskøbte synge Mose og Lammets sang. Skønt han først skulle modtage bloddåben, skønt verdens synder skulle hvile på hans uskyldige sjæl, ja, skønt en usigelig smerte allerede kastede sin skygge over ham, valgte han dog at udholde korset og tåle skændselen af hensyn til den glæde, der lå foran ham. Denne glæde skal alle hans efterfølgere få del i. Hvor stor og herlig vor belønning end bliver i det kommende liv, vil vi dog ikke have alt sammen til gode til den tid. Allerede her skal vi i troen få del i Frelserens glæde. Ligesom Moses skal vi holde ud, som Om vi så den Usynlige.

[277] Nu er menigheden en kæmpende menighed. Nu står vi over for en verden, som er i mørke og næsten fuldstændig i afguderiets vold, men den dag kommer, da striden vil være endt og sejren vundet. Guds vilje skal ske på jorden, som den sker i himmelen. De frelste folkeslag vil ikke kende nogen anden lov end himmelens lov. De vil alle udgøre en lykkelig, forenet familie, som er iført lovprisningens og taksigelsens klædning — Kristi retfærdigheds kappe. I sin betagende skønhed vil hele naturen bringe Gud hyldest og tilbedelse. Verden vil bade sig i himmelens lys. Månens lys skal være som solens lys, og solens lys skal være syv gange så klart, som det nu er. Årene vil forløbe i glæde. Over alt dette vil morgenstjernerne råbe af fryd, medens Gud og Kristus i forening vil forkynde: „Synden skal ikke være mere, ej heller doden skal være mere.“

Disse skildringer fra Guds egen hånd af den fremtidige herlighed bor være dyrebare for Guds børn.

Stil dig på evighedens tærskel og hør det nådige velkommen, der lyder til dem, som i dette liv har samarbejdet med Kristus og betragtet det som en forret og en ære at lide for hans skyld. Ligesom englene lægger de deres kroner ned ved Genløserens fødder og udbryder: „Værdig er Lammet, det slagtede, til at få kraft og rigdom og visdom og styrke og pris og ære og lov! ... Ham, som sidder på tronen, og Lammet være lov og pris og ære og magt i evighedernes evigheder!“ Åb. 5, 12. 13.

Der skal de genløste hilse på dem, som førte dem til den op-højede frelser. De forener sig i lovprisning til ham, som døde, for at menneskene kunne opnå det liv, der står på højde med Guds liv. Striden er endt. Al trængsel og kamp er forbi. Scjrssange fylder

hele himmelen, medens de genløste står omkring Guds trone. Alle istemmer den jublende strofe: „Værdig er Lammet, det slagtede,“ som har genløst os til Gud.

„Derefter så jeg, og se, en stor skare, som ingen kunne tælle, af alle folkeslag og stammer og folk og tungemål stod foran tronen og foran Lammet iførte lange, hvide klæder og med palmegrene i hænderne; og de råbte med høj røst og sagde: „Frelsen tilhører vor Gud, som sidder på tronen, og Lammet.““ Åb. 7, 9, 10.

„Det er dem, som kommer fra den store trængsel, og de har tvættet deres klæder og gjort dem hvide i Lammets blod. Derfor står de nu foran Guds trone og tjener ham dag og nat i hans tempel; og han, som sidder på tronen, skal opslå sit telt over dem. „De skal ikke sulte mere og ikke tørste mere, ikke heller skal sol eller nogen hede stikke dem.“ Thi Lammet, som står midt for tronen, skal være deres hyrde og lede dem til kilderne ved livets vand; og „Gud skal tørre hver tåre af deres øjne.“ „Der skal ingen død være mere, ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere; thi det, som var før, er nu forsvundet.“ Åb. 7, 14-17; 21, 4.

[278]

Disse usynlige herligheder burde vi altid holde os for øje. Det er på denne måde, vi bliver i stand til at vurdere de evige og de timelige ting på rette måde. Det er dette, som giver os kraft til at påvirke andre til at søge et højere liv.

„Stig op til mig på bjerget?“ siger Gud til os. Før Moses kunne blive Guds redskab til at befri Israel, måtte han være sammen med Gud i bjergenes ensomhed i fyrretyve dage. Før han bragte Guds budskab til Faraos, talte han med engelen i den brændende busk. Før han som sit folks repræsentant modtog Guds lov, blev han kaldt op på bjerget og så Guds herlighed. Før han fuldbyrdede retfærdighed mod afgudsdyrkerne, blev han skjult i klipperevnen, og Herren sagde: „Jeg vil ... udråbe Herrens navn foran dig,“ „barmhjertig og nådig, langmodig og rig på miskundhed og trofasthed, som ... ikke lader den skyldige ustraffet.“ 2 Mos. 33, 19; 34, 6, 7. Inden han ved sin død nedlagde byrden for Israel, kaldte Gud ham op på toppen af Pisgas og lod ham se ind i det forjættede land.

Før disciplene begav sig ud på deres mission, blev de kaldt op på bjerget til Jesus. Forud for pinsedagens kraft og herlighed gik nattens samfund med Frelseren, sammenkomsten på bjerget i Galilæa,

afskedens stund på Oliebjerget med englens løfte og de dage, da de forenede sig i bøn i nadversalen i Jerusalem.

[279] Når Jesus forberedte sig til en eller anden stor prøvelse eller til en vigtig gerning, søgte han ud i bjergenes ensomhed og tilbragte natten i bøn til sin Fader. En nat i bøn gik forud for apostlenes indvielse, forud for Jesu bjergprædiken, forud for lidelserne i retssalen og på korset og den efterfølgende herlige opstandelse.

Også vi må have bestemte tider, som er viet til betragtning og bøn og til åndelig fornyelse. Vi værdsætter ikke bønnens kraft og virkning, som vi burde. Bøn og tro kan udrette, hvad ingen magt på jorden formår. Det sker sjældent, at vi i enhver henseende kommer ud for den samme situation to gange. Vi møder stadig nye forhold og nye prøvelser, hvor tidligere erfaring ikke kan give os tilstrækkelig vejledning. Vi må stadig modtage det lys, som kommer fra Gud.

Kristus sender altid budskaber til dem, der vil lytte til hans røst. I sjæleangstens nat i Getsemane hørte de sovende disciple ikke Jesu stemme. De havde en svag fornemmelse af, at der var engle til stede, men de fik ikke kraften og herligheden at se. Som følge af deres døsighed og sløvhed modtog de ikke det bevis, som ville have styrket deres sjæle til de frygtelige begivenheder, der forestod. Således hænder det også i dag, at netop de mænd, der trænger mest til guddommelig vejledning, ikke får den, fordi de ikke søger at få samfund med himmelen.

De fristelser, vi daglig udsættes for, gør bøn til en nødvendighed. Farer omgiver os alle vegne. De, der søger at redde andre fra last og ødelæggelse, er særlig udsatte for fristelse. Fordi de stadig kommer i berøring med det onde, er det nødvendigt, at de er nært forbundne med Gud, ellers vil de selv blive forført. Korte og afgørende er de skridt, som fra høj og hellig grund fører menneskene ned på et lavt plan. I et øjeblik kan der tages bestemmelser, der afgør vor skæbne for bestandig. Blot vi lider nederlag een gang, mister sjælen sit værn. Een ond vane, som ikke bekæmpes med fasthed, vil blive til lænker af stål, der binder hele mennesket.

[280] Grunden til, at så mange overlades til sig selv, nar de møder fristelser, er, at de ikke altid har Herren for øje. Når vi tillader, at vor forbindelse med Gud afbrydes, har vi mistet vort værn. Alle jeres gode forsætter og gode hensigter vil ikke kunne sætte jer i stand til at modstå det onde. I må være bønnens mænd og kvinder.

Jeres påkaldelser må ikke være svage, tilfældige og lunefulde, men alvorlige, udholdende og vedvarende. Det er ikke altid nødvendigt, at I bøjer jeres knæ for at bede. Gør det til en vane at tale med Frelseren, når I er alene, når I går på vejen, og når I er travlt beskæftiget med jeres daglige arbejde. Lad hjertet bestandig opsende stille bøn om hjælp, om lys, om styrke og kundskab. Lad hvert åndedræt være en bøn.

Vi vil ikke blive gjort til skamme, hvis vi sætter vor lid til Gud. Kristus i hjertet, Kristus i livet — dette er vor sikkerhed. Atmosfæren af hans nærværelse vil fylde sjælen med afsky for alt det, der er ondt. Vort sind kan blive så forenet med hans, at vi i tanke og forsæt vil være eet med ham.

Det var ved tro og bøn, at Jakob efter at have været en svag og syndig mand blev en fyrste for Gud. Det er på denne måde, I kan blive mænd og kvinder med høje og ædle idealer, mænd og kvinder, som ikke for nogen pris vil bøje af fra sandhed, ret og retfærdighed. Bekymringer, byrder og pligter trænger sig ind på alle; men jo vanskeligere vor stilling er, og jo tungere vore byrder er, desto mere trænger vi til Jesus.

Det er en alvorlig fejl at forsømme den offentlige gudstjeneste. Gudstjenesten er et privilegium, som man ikke må agte ringe. De, der er beskæftiget med at passe de syge, er tit ude af stand til at benytte sig af denne forret, men de bør sørge for, at de ikke uden grund holder sig borte fra Guds hus.

Vi må leve et alsidigt liv — et tankens og handlingens liv, et liv i stille bøn og alvorlig gerning. Den styrke, der opnås ved samfund med Gud, vil i forening med alvorlige forsøg på at udvikle sindet, så vi bliver betænkelige og påpasselige, gøre os skikkede til dagens pligter og bevare fred i sindet under alle forhold.

Mange mener, at de må henvende sig til en eller anden jordisk ven, når de er i vanskeligheder, og fortælle ham om deres besværligheder og bede ham om hjælp. Under prøvelser fyldes deres hjerte med vantrø, og vejen synes at være mørk. Hele tiden står alle tiders mægtige rådgiver ved deres side og indbyder dem til at sætte deres lid til ham. Jesus, som bærer alles byrder, siger: „Kom hid til mig alle, ... og jeg vil give jer hvile!“ Skal vi vende os bort fra ham og ty til fejlende mennesker, der er lige så afhængige af Gud, som vi selv er?

[281]

Du føler måske manglerne i din karakter og indser, at dine evner er små i forhold til opgavens storhed. Men dersom du ejede den største begavelse, der er givet noget menneske, ville den ikke være tilstrækkelig til dette arbejde. „Skilt fra mig kan I slet intet gøre,“ siger vor Herre og Frelser. Joh. 15, 5. Frugten af alt, hvad vi gør, hviler i Guds hånd. Hold fast ved ham i urokkelig tillid, hvad der end måtte ske.

Hvad enten det gælder din forretning, din omgangskreds eller en pagt for livet, bør du indlede ethvert bekendtskab med alvorlig, ydmyg bon. Derved vil du vise, at du ærer Gud, og Gud vil ære dig. Bed, når du er forsagt. Luk læberne fast til over for mennesker, når du er modløs. Kast ikke skygger på andres sti, men fortæl alt til Jesus. Ræk dine hænder opad efter hjælp. Hold i din svaghed fast ved almagten. Bed om ydmyghed, visdom, frimodighed, forøget tro, for at du må kunne se lys i Guds lys og fryde dig i hans kærlighed.

[282] Når vi er ydmyge og bodfærdige, står vi, hvor Gud kan og vil åbenbare sig for os. Han sætter pris på, at vi fremholder de velgerninger og velsignelser, vi før har modtaget, som en grund til, at han skulle give os endnu større velsignelser. Han vil mere end opfylde vore forventninger, hvis vi stoler helt på ham. Herren Jesus ved netop, hvad hans børn trænger til, og hvor megen guddommelig kraft vi vil anvende til velsignelse for andre mennesker, og han giver os alt det, vi vil benytte til at velsigne andre og forædle vor egen sjæl.

Vi må have mindre tillid til, hvad vi selv kan gøre, og større tillid til, hvad Herren kan gøre for os og igennem os. Det er ikke din egen gerning, du udfører, men Guds. Overlad din vilje og din vej til ham. Tag ikke et eneste forbehold, gå ikke på akkord med dig selv. Oplev, hvad det vil sige at være fri i Kristus.

Hvis vi ikke lader Bibelens sandheder indgå i vor personlige erfaring, vil det hverken gavne os eller dem, der hører os, at vi hører prædikener fra uge til uge, læser Bibelen igennem fra ende til anden og forklarer den vers for vers. Vor forstand, vor vilje og vore tilbøjeligheder skal beherskes af Guds ord. Da vil det guddommelige ord ved Helligåndens virken blive grundvolden i vort liv.

Når du beder Herren Om at hjælpe dig, så ær din frelser ved at tro, at du virkelig modtager hans velsignelse. Al kraft og visdom står til vor rådighed. Vi behøver kun at bede om det.

Gå altid frem i Guds lys. Tænk dag og nat på hans karakter. Da vil du se hans skønhed og fryde dig over hans godhed. Følelsen af hans kærlighed vil få dit hjerte til at gløde. Du vil blive løftet op af de evige arme. Med den kraft og det lys, som Gud giver dig, kan du fatte mere og udrette mere, end du nogen sinde anså for muligt.

Kristus byder os: „Bliv i mig, så bliver jeg også i jer. Ligesom grenen ikke kan bære frugt af sig selv, men kun hvis den bliver på vintræet, således kan I heller ikke, uden I bliver i mig. ... Den, som bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; thi skilt fra mig kan I slet intet gøre. ... Hvis I bliver i mig, og mine ord bliver i jer, så bed om, hvad som helst I vil, og I skal få det. Derved er min Fader herliggjort, at I bærer megen frugt og bliver mine disciple.

[283]

Som Faderen har elsket mig, således har jeg også elsket jer; bliv i min kærlighed! ...

I har ikke udvalgt mig, men jeg har udvalgt jer og sat jer til at gå hen og bære frugt, så at Faderen kan give jer, hvad som helst I beder ham om i mit navn.“ Joh. 15, 4-16.

„Se, jeg står for døren og banker; om nogen hører min røst og åbner døren, da vil jeg gå ind til ham og holde nadver med ham, og han med mig.“ Åb. 3, 20.

„Den som sejrer, ham vil jeg give af den skjulte manna, og jeg vil give ham en hvid sten, og på den sten er der skrevet et nyt navn, som ingen kender uden den, der får det.“ Åb. 2, 17.

„Den, der sejrer, ... ham vil jeg give . . . Morgenstjernen.“ „Og jeg vil skrive på ham min Guds navn og navnet på min Guds stad, ... og også mit eget nye navn.“ Åb. 2, 26-28; 3, 12.

Den, der forlader sig på Gud, vil kunne sige med Paulus: „Alt formår jeg i ham, som giver mig kraft.“ Fil. 4, 13. Hvilke fejl og forseelser vi end måtte have begået i fortiden, kan vi ved Guds hjælp hæve os op over dem. Med apostlen kan vi sige:

„Eet gør jeg: idet jeg glemmer, hvad der er bagved, og rækker efter det, der er foran, jager jeg frem mod målet, den sejrpris, som Gud fra det høje kaldte os til i Kristus Jesus.“ Fil. 3, 13. 14.